

LIKKUTEI TORAH • THE CHASSIDISHE PARSHA

פרשת נצבים

Parshas Nitzavim

The 7 maamarim of Likkutei Torah on the parsha.

The Hebrew and the translation

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/nitzavim/

Contents

PARSHAS NITZAVIM

Maamar 1	אתם נצבים היום כלכם וגו'	3
"You Are Standing This Day, All of You"		
Maamar 2	כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא...	27
"For this commandment which I (Anochi) command you"		
Maamar 3	כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך וגו'	41
For the Matter Is Very Near to You, in Your Mouth		
Maamar 4	שוש אשיש בה' תגל נפשי באלקי	60
I Will Greatly Rejoice in Havayah; My Soul Shall Exult in My G-d		
Maamar 5	ביאור ע"פ שוש אשיש	100
An Explanation of "I Will Greatly Rejoice"		
Maamar 6	כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן...	124
For as the earth brings forth its growth		
Maamar 7	ביאור ע"פ כי כארץ	159
An explanation of "For as the earth"		

אתם נצבים היום כלכם וגו'

“You Are Standing This Day, All of You”

1 אתם נצבים היום כלכם וגו'. הנה פרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה [ראש השנה] ומרומז במלת היום דקאי על ר"ה [ראש השנה] כי זה היום תחלת מ מעשיך זכרון ליום ראשון.

“You are standing this day, all of you,” etc. Now, this portion is always read before Rosh HaShanah, and [this] is alluded to in the word “this day” (hayom), which refers to Rosh HaShanah, for “This day is the beginning of Your works, a remembrance of the first day.”

שכל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם הראשון ביום זה עד לפני הוי' ראשיכם שבטיכם וגו'

For all the sparks of souls stand and are raised up into their original source on this day, until [they are] “before Havayah.” “Your heads, your tribes,” etc.,

מחוטב עציך עד שואב מימך פרט הכתוב עשר מדרגות שכמו שיש עשר מדרגות בנפש האדם דהיינו ג' שכלים וז' מדות כך

“from the hewer of your wood to the drawer of your water”: the verse enumerates ten levels. For just as there are ten levels in the soul of man, namely three [faculties of] intellect and seven emotive attributes (middos), so

הנה כל ישראל הם קומה אחת שלימה וכללות נשמותיהן נקרא כנסת ישראל שנחלקת לעשר מדרגות ובראש השנה מתעלים כל המדרגות אפילו מחוטב עציך עד שואב מימך

all Israel are one complete stature, and their souls as a whole are called the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), which is divided into ten levels. And on Rosh HaShanah all the levels are raised up, even “from the hewer of your wood to the drawer of your water,”

שהם בחינות ומדרגות התחתונות [ועיין מענין אתם נצבים ברכות בא פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] וז"ל [וזה לשונן] במלאכים נאמר שרפים עומדים ממעל לו

which are the lower aspects and levels. (And see on the subject of “You are standing” in [Midrash] Rabbah on Bo, section 15; these are its words: “Of the angels it is said, ‘Seraphim stand above Him,’

ובנשמות נאמר אתם נצבים היום ועמ"ש מענין שרפים עומדים ממעל לו בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל ועד"ז יוכן ענין אתם נצבים היום לפני ה'.

and of the souls it is said, 'You are standing this day.'” And see what is written on the subject of “Seraphim stand above Him” in the explanation on the verse “And I shall be sanctified among the children of Israel”; and along these lines the meaning of “You are standing this day before Havayah” will be understood.

2 ועיין עוד מענין אתם נצבים ברכות באיכה ס"פ אני הגבר וס"פ דוב אורב ובקהלת בפסוק אני קהלת ובזהר פ' יתרו דף פ"ב ע"א] להיות כולם מתעלים למעלה במקור חוצבם.

And see further on the subject of “You are standing” in Rabbah on Eichah, at the end of the section “I am the man” and at the end of the section “A bear lying in wait,” and on Koheles, on the verse “I, Koheles,” and in the Zohar, Parshas Yisro, page 82a), so that all of them are raised up on high, into the source from which they were hewn.

וזהו ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל (ע' [עיין] בזהר שמות ד"ו ע"ב) פ"י שכולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד.

And this is [the meaning of] “And He was King in Yeshurun, when the heads of the people gathered, the tribes of Israel together” (see Zohar, Shemos, page 16b): that is, they all gather together to become one, as one.

כי זהו כלל גדול דכל דאתי מסטרא דקדושה הוא בבחי' נעוץ סופן בתחלתן שאין לו בחינת ראש וסוף

For this is a great principle: everything that comes from the side of holiness is at the level of “their end is embedded in their beginning,” which has no aspect of head and end;

והוא בחי' עגולים שנמשך מבחי' סובב כל עלמין (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ויהי קול מעל לרקיע)

and this is the level of the circles (iggulim), which is drawn from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). (And see what is written on this in the explanation on the verse “And there was a voice from above the firmament.”)

ולכן אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] הוי שפל רוח בפני כל אדם לפי שיש בכל אחד ואחד בחי' ומדרגות מה שאין בחבירו וכולם צריכין זה לזה.

Therefore our Sages, of blessed memory, said, “Be lowly of spirit before every man”: because in each and every one there are aspects and levels that his fellow does not have, and they all need one another.

ונמצא שיש יתרון ומעלה בכח אחד ואחד שגבוה מחבירו וחבירו צריך לו וכמשל האדם שהוא בעל קומה בראש ורגלים שאף שרגלים

It follows that there is an advantage and superiority in the capacity of each and every one, in which he is higher than his fellow, and his fellow needs him. This is like the analogy of a man, who has a stature with a head and feet: for although the feet

הם סוף המדרגה ולמטה והראש הוא העליון ומעולה ממנו מ"מ הרי בבחינה אחת יש יתרון ומעלה להרגלים שצריך להלך בהם וגם הם מעמידי הגוף והראש

are the end of the scale, down below, and the head is the uppermost and superior to them, nevertheless, in one respect the feet have an advantage and superiority, for he needs to walk with them; and also, they hold up the body and the head.

וגם כשאירע כובד בראש מקיזין דם ברגלים ונרפא ומקבל חיותו ממנו ונמצא שאין שלימות להראש בלתי הרגלים כך הנה כל ישראל קומה אחת שלימה.

Also, when heaviness befalls the head, blood is let from the feet and it is healed, and it receives its life-force from them. It follows that the head has no completeness without the feet. So, too, all Israel are one complete stature.

3 ונמצא אפילו מי שמחשב בדעתו שהוא בחי' ראש לגבי חבירו הרי אין לו שלימות בלי חבירו וימצא חסרון בנפשו מה שחבירו משלימו ועי"ז יהיה בטל

It follows that even one who reckons in his mind that he is the level of a head relative to his fellow has no completeness without his fellow, and he will find a lack in his soul that his fellow completes. And through this he will be nullified

ושפל רוח לגבי חבירו מבלי ימצא האדם ראש וסוף ועי"י ביטול זה יתאחדו להשראת יחודו ית' שמסטרא דקדושה בלי ראש וסוף משא"כ מי שמחשב בדעתו

and lowly of spirit relative to his fellow, so that no person is found [to be] head or end. And through this self-nullification (bittul) they will be united, for the indwelling of His unity, may He be blessed; for [what is] from the side of holiness is without head and end. Whereas one who reckons in his mind

נפרד במעלתו לגבי חבירו ועושה ראש וסוף נפרדים הרי הוא נופל בעלמא דפרודא שמסט"א [שמסטרא אחרא] והנה בראש השנה הוא בחי' התשובה שכללות נשמות ישראל תשובנה למקורם ושרשם.

[that he is] separate in his superiority relative to his fellow, and makes the head and the end separate, falls into the world of separation, which is from the sitra achra (the other side). Now, on Rosh HaShanah there is the level of teshuvah (return): that the souls of Israel as a whole return to their source and root.

4 וזהו בהתאסף ראשי עם ראש הוא בחי' המחשבה וראשי עם הם בחינות המחשבות של כללות ישראל שהם מתאספים מעלמא דפרודא שנפלו מחשבותם להיות זה פונה לכאן וכי' ונעשים רשות היחיד ליחודו ית'

And this is [the meaning of] "when the heads of the people gathered": the head is the level of thought, and "the heads of the people" are the aspects of the thoughts of Israel as a whole, which gather from the world of separation, where their thoughts had fallen, so that this one turns this way, and so on; and they become a private domain (reshus hayachid) for His unity, may He be blessed.

(ועד"ז הוא פי' שמע ישראל שמע לשון אסיפה מלשון וישמע שאול וכמ"ש במ"א וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער ר"ה [ראש השנה] פ"ג [פרק ג'] וזהו דרך כלל:

(And along these lines is the meaning of "Hear, O Israel": shema is a term of gathering, from the expression "And Shaul assembled (vayeshama)"; as is explained elsewhere. And see Pri Etz Chaim, Gate of Rosh HaShanah, chapter 3.) This is [the matter] in general.

5 ב אך דרך פרט איך הוא דרך היחוד ומהו ענין התשובה ולמה דוקא בראש השנה.

2. But in particular: how does the unity come about, what is the meaning of teshuvah, and why specifically on Rosh HaShanah?

ביאר הכתוב אח"כ לעברך בברית והענין כמו למשל שני אוהבים שכורתים ברית ביניהם שלא תפסוק אהבתם שאלו היה הדבר שהאהבה תלויה בו קיים לעד

The verse explains [this] afterwards: "That you may pass into the covenant." The matter is like, for example, two friends who make a covenant between them that their love should not cease. For if the thing on which the love depends were to endure forever,

לא היו צריכין לכריתת ברית ביניהם אלא לפי שיראים שמא יבוטל הדבר ובטלה האהבה או שמא יגרום איזה מניעה מבחוץ.

they would not need to make a covenant between them. Rather, [they make it] because they fear that perhaps the thing will cease and the love will be nullified, or that perhaps some hindrance from outside will cause [this].

6 ועיי' כריתת הברית תהיה אהבתם אהבה נצחית בל תמוט עולם ועד ולא יפרידם שום מניעה מבית ומחוץ.

And through making the covenant, their love will be an eternal love that “shall not be moved for ever and ever,” and no hindrance, from within or from without, will separate them.

והיינו מפני שעושין ביניהם קשר אמיץ וחזק שיתייחדו ויתקשרו באהבתם בקשר נפלא ולמעלה מן הטעם

That is, because they make between them a firm and strong bond, that they be united and bound in their love with a wondrous bond, beyond reason

והדעת שאף שע"פ הטעם והדעת היה צריך לפסוק האהבה או לגרום איזה שנאה אעפ"כ [אף על פי כן] מחמת הכריתות ברית מוכרח להיות אהבתם לעד קיימת

and knowledge: so that even though, according to reason and knowledge, the love ought to cease or some hatred ought to be brought about, nevertheless, because of the making of the covenant, their love must of necessity endure forever.

ועל כל פשעים תכסה אהבה זו וקשר אמיץ זה לפי שבאו בברית והתקשרות כאלו נעשו לבשר אחד.

And this love and this firm bond “will cover over all transgressions,” because they have entered into a covenant and a bond, as though they had become one flesh.

7 וכמו שלא יוכל לפסוק אהבתו על עצמו כך לא יפסוק מעל חבריו. ולכן נקי בלשון כריתת ברית כמ"ש אשר כרתו את העגל ויעברו בין בתריו כלומר להיות שניהם עוברים בתוך גוף אחד להיות לאחדים.

And just as one cannot cease to love himself, so he will not cease [to love] his fellow. Therefore it is called by the term “cutting a covenant,” as it is written, “who cut the calf and passed between its parts”: that is to say, that both of them pass within one body, to become one.

8 והנה ככל המשל הזה עשה לנו ה' אלהינו דכתיב הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות פי' למעלה מן הטעם ודעת וכמו שאמר דוד ליהונתן נפלאות אהבתך וגו'.

Now, just like this whole analogy, Havayah our G-d has done for us, as it is written, "Behold, I make a covenant; before all your people I will do wonders (niflaos)": that is, beyond reason and knowledge; as David said to Yehonasan, "Your love was wondrous (niflasah)," etc.

כי על ידי יגמה"ר [י"ג מדות הרחמים] שהמשיך משה רבינו ע"ה [עליו השלום] נעשה כביכול כריתת ברית והתקשרות להקב"ה עם ישראל לעורר את האהבה וסלחת כו' שלא יהיו עונותיכם מבדילין כו' כי חלק ה' עמו:

For through the Thirteen Attributes of Mercy that Moshe our teacher, peace be upon him, drew down, there came about, as it were, the making of a covenant and a bond of the Holy One, blessed be He, with Israel, to arouse the love, "and pardon," etc., so that "your iniquities" will not be "separating," etc., "for the portion of Havayah is His people."

9 ג והנה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם זכרונות שיעלו זכרונכם לפני לטובה וכמה בשופר.

3. Now, our Sages, of blessed memory, said: The Holy One, blessed be He, said, "Say before Me Malchuyos (Kingship), so that you make Me King over you; Zichronos (Remembrances), so that your remembrance rises before Me for good. And through what? Through the shofar."

כי הנה ראש השנה הוא זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון שנברא בו אדם הראשון ברי"ה [בראש השנה] ואמר ה' מלך גאות לבש וגו'

For Rosh HaShanah is [the day of] "This day is the beginning of Your works, a remembrance of the first day," on which Adam, the first man, was created, on Rosh HaShanah; and he said, "Havayah reigns; He has clothed Himself in majesty," etc.,

לפי שאז נתגלה מלכותו ית' והיה זה באתערותא דלעילא בלבד ועכשיו צריך להיות זכרון ליום ראשון ע"י אתערותא דלתתא לעורר התגלות מלכותו ית' עלינו ע"י זכרון הברית וההתקשרות שבין ה' ובינינו

because then His Kingship, may He be blessed, was revealed. And this was through an arousal from above alone. But now there must be a "remembrance of the first day" through an arousal from below, to arouse the revelation of His Kingship, may He be blessed, over us, through the remembrance of the covenant and the bond between G-d and us.

והיינו על ידי השופר שהוא בחינת תשובה עילאה בחינת צעקת הקול מעומקא דליבא מנקודת פנימית הלב עד שאין כלי הדבור יכולים להגבילה מפני שהיא קול בלבד

That is, through the shofar, which is the level of higher teshuvah (teshuvah ila'ah), the level of the cry of the voice from the depths of the heart, from the point of the inner dimension of the heart, to the point that the organs of speech cannot contain it, because it is voice alone.

ולכן אין אומר ואין דברים אלא בחינת תקיעה קול פשוט ושברים הוא ג"כ אינו אלא קול אלא שיש בקול עצמו כמה בחינות ותנועות גנוחי גניח כו'.

Therefore "there is no utterance and there are no words"; rather, [there is] the level of tekiah, a simple voice. And shevarim, too, is nothing but voice, except that in the voice itself there are several aspects and movements, "moaning groans," etc.

10 וביאור הדבר דכתיב לך אמר לבי בקשו פני וגו' פני היינו פנימיות הלב.

The explanation of the matter: it is written, "To You my heart has said, 'Seek my face (panai),' " etc. "My face" means the inner dimension of the heart.

כי הנה יש בבחי' צעקת הלב ב' בחינות בחי' פנימית גם בחי' חיצונית חיצונית הלב הוא נמשך מן הדעת והתבוננות בגדולת ה' והתפשטות אור א"ס

For in the cry of the heart there are two levels: an inner level and also an outer level. The outer dimension of the heart is drawn from knowledge and from contemplation of the greatness of G-d and the spreading forth of the Infinite Light (Or Ein Sof),

ב"ה על הנבראים להוות מאין ליש כל צבא השמים העליונים והארץ וכל אשר בה ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית ואתה מחיה את כולם כו'

blessed be He, over the created beings, to bring into being, from nothing into something, all the host of the higher heavens, and the earth and all that is in it; and "in His goodness He renews each day, continually, the work of creation," and "You give life to them all," etc.;

אשר בהרחיב דעתו בדברים האלו וכיוצא באחן נמשך לאדם בחי' צעקת הלב לצעוק לכו אל ה' ולמשוך אחריו לדבקה בו ית' בתשוקה וצמאון כו'.

so that when a person broadens his mind in these matters and the like, there is drawn forth in him the level of the cry of the heart: his heart cries out to G-d and is drawn after Him, to cleave to Him, may He be blessed, with longing and thirst, etc.

11 וזהו אחרי ה' ילכו כאריה ישאג שיש בחי' שאגה בבחי' חיצונית הלב הוא בחי' אחרי ה' ילכו כאריה שבמרכבה עליונה פני אריה אל הימין כו'

And this is [the meaning of] "After Havayah they shall walk; like a lion He shall roar": for there is the level of roaring in the outer dimension of the heart, which is the level of "After Havayah they shall walk, like a lion": [the lion] in the supernal Chariot, "the face of a lion on the right," etc.

והם כל מחנה מיכאל שעבודתם ושאגתם הוא אל הימין בחי' אהבה וגודל אהבתם ותשוקתם להבטל ולהכלל באור א"ס ב"ה המהווה והמחיה אותם מחמת השגתם התהוותם

And these are the whole camp of Michael, whose service and roaring are to the right, the level of love, and the greatness of their love and longing to be nullified and included in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which brings them into being and gives them life, [which comes] from their comprehension of their coming into being

מאין ליש וחיותם וקיומם והשפעתם שנמשך להם בכל רגע כל זה נקרא חיצונית הלב שנלקחה מבחי' התפשטות זיו והארת ית' על הנבראים ששם עלו השגת הנבראים כל אחד ואחד לפי ערכו ואין זה

from nothing into something, and of their life-force, their existence, and the flow that is drawn to them at every moment. All this is called the outer dimension of the heart, which is taken from the level of the spreading forth of His radiance and light, may He be blessed, over the created beings, to which the comprehension of the created beings rises, each one according to its measure; and this is nothing

אלא זיו (ועמ"ש בפ' ראה בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו ובד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצונית ומפתחות הפנימיות) אבל הקב"ה בכבודו ובעצמו רם ומתנשא כו'

but radiance. (And see what is written in Parshas Re'eh, in the discourse beginning "After Havayah your G-d you shall walk," and in the discourse beginning "If you will listen to the voice," on the subject of the outer keys and the inner keys.) But the Holy One, blessed be He, in His glory and His essence, is exalted and uplifted, etc.,

וכדכתיב כי נשגב שמו לבדו שאפילו בחנית שמו הוא בבחי' לבדו דלית מחשבה תפיסא ביה ואני ה' לא שניתי כתיב כמו קודם שנברא העולם היה הוא ושמו לבדו כו' כמ"ש במ"א.

as it is written, "For His Name alone is exalted": that even the level of His Name is at the level of "alone," for no thought can grasp Him. And it is written, "I, Havayah, have not changed": as before the world was created, He and His Name alone [existed], etc., as is explained elsewhere.

12 וכמאמר המלך המרומם לבדו מאז המשובח כו' פי' מאז קודם שנברא העולם היה בחי' המלך שהוא בחי' שמו בבחי' לבדו ומובדל כו'.

And as the saying [goes], "The King who alone is exalted from of old, who is praised," etc. That is, "from of old": before the world was created there was the level of "the King," which is the level of His Name, at the level of "alone" and set apart, etc.

וגם עתה שיש ימות עולם מ"מ הרי הוא משובח ומפואר ומתנשא מהם שאינו מתפשו ומתלבש בתוכם בבחינת גילוי

And also now, when there are "days of the world," He is nevertheless praised, glorified and uplifted above them, for He does not spread forth and become enclothed within them in a revealed manner.

וכדכתיב כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא פי' כטבע האש שמסתלק למעלה ע"ד משל ואינו יורד ומתפשט.

As it is written, "For Havayah your G-d is a consuming fire": that is, by way of analogy, like the nature of fire, which withdraws upward and does not descend and spread out.

(וע' בזהר תרומה דקל"ב ע"ב) כי הנה כל השפעה והמשכה מאור א"ס ב"ה בעולמות הוא בחי' ירידה והשתלשלות ממקום גבוה למקום נמוך בחי' מים ולא שייך זה

(And see Zohar, Terumah, page 132b.) For every flow and drawing down from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the worlds is a descent and a chaining-down (hishtalshelus) from a high place to a low place, the quality of water; and this applies

אלא אחר כמה מיני צמצומים והתלבשות האור במדריגות שונות ומסכים רבים להעלים ולהסתיר גילוי אלהותו ית' בעצמו ובכבודו שלא יהיו העולמות בטלים והיו כלא היו ויחזרו לאין ואפס כשהיו

only after many kinds of contractions (tzimtzumim) and the enclothing of the light in different levels and many screens, to conceal and hide the revelation of His G-dliness, may He be blessed, in His essence and His glory, so that the worlds not be nullified and become as though they had never been, returning to naught and nothingness as they were.

אבל בגילוי אלהותו ית' בעצמו ובכבודו לא שייך שום השפעה לא בגדר ממאל ולא בגדר סובב. ולכן נקרא אל עליון כלומר שהוא רם ונשא וגבוה מאד

But in the revelation of His G-dliness, may He be blessed, in His essence and His glory, no flow at all is applicable, neither in the category of filling (memalei) nor in the category of encompassing (sovev). Therefore He is called "G-d Most High (El Elyon)," that is, He is exalted and uplifted and very high.

(וע' בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] בפ"י אל עליון דפ"י שהוא בבחינת כתר שהוא עליון על כל האצילות ועמ"ש בשיר השירים בד"ה לסוסתי בפ"י כמראה אדם אדמה לעליון משא"כ עליון ממש הוא בחי' כי לא אדם הוא ע"ש).

(And see the Pardes, in Erchei HaKinuyim, on the meaning of "El Elyon," which explains that it is at the level of Keser, which is supreme (elyon) over all of Atzilus. And see what is written in Shir HaShirim, in the discourse beginning "To My mare," on the meaning of "as the appearance of a man," "I will be like (adameh) the Most High (Elyon)"; whereas Elyon in the true sense is the level of "for He is not a man"; see there.)

ומשם נמשך להיות לאדם בחי' צעקה בפנימית הלב למעלה מן הדעת שלא ליפרד מיחודו ואחדותו ית' ולהיות לכו בוער כרשפי אש שלהבת העולה מאליה

And from there it is drawn down that a person has the level of a cry in the inner dimension of the heart, above knowledge, not to be separated from His unity and oneness, may He be blessed, and that his heart burns like flashes of fire, a flame that rises of itself

ומעצמה בלי טעם ודעת להשתפך נפשו אל חיק אביה ולמסור נפשו באחד כי חלק ה' עמו וישראל עלו במחשבה בבחי' פנימית כו' כמ"ש במ"א.

and on its own, without reason and knowledge, for his soul to pour itself out into the bosom of its Father, and to give over his soul in [the word] "One"; "for the portion of Havayah is His people," and Israel arose in thought at the inner level, etc., as is explained elsewhere.

13 וזהו לך אמר לבי בקשו פני פנימית הלב היינו ע"י את פניך הוי' אבקש כי מבחי' אחרי הוי' ילכו בחי' אחרי היינו זיו והארה מזה נמשך להיות כאריה ישאג

And this is [the meaning of] "To You my heart has said, 'Seek my face'": the inner dimension of the heart; that is, through "Your face, Havayah, I will seek." For from the level of "After Havayah they shall walk," the level of "after" being radiance and light, from this is drawn forth [the state of] "like a lion He shall roar,"

שהוא הצעקה דחיצונית הלב ולהיות בקשו פני הצעקה שמפנימית הלב הוא הנמשך מבחי' את פניך הוי' אבקש שהוא הקב"ה בכבודו ובעצמו וכנ"ל.

which is the cry of the outer dimension of the heart. And [the coming to be of] "Seek my face," the cry from the inner dimension of the heart, is what is drawn from the level of "Your face, Havayah, I will seek," which is the Holy One, blessed be He, in His glory and His essence, as mentioned above.

והוא בחי' ובכל מאדך וזהו ממעמקים קראתיך ה' מעמקי הלב (ולכן אומרים מזמור זה בעשרת ימי תשובה)

And this is the level of “and with all your might (me’odecha).” And this is [the meaning of] “From the depths I have called You, Havayah”: from the depths of the heart. (Therefore this psalm is said during the Ten Days of Teshuvah.)

כי עיי' תשובה עילאה מעומקא דליבא כי רע ומר עזבו את ה' וריחוקו מאור פניו ית' אשר נגעה עד הנפש ממש בקרש איש ולב עמוק.

For through higher teshuvah, from the depths of the heart, because “evil and bitter” [it is that] “they have forsaken Havayah,” and [because of] his distance from the light of His countenance, may He be blessed, which reaches the very soul, “in the inward part of a man, and a deep heart”:

עיי' מעורר ג"כ למעלה להיות קראתיך ה' מהעלם אל הגילוי שיתגלה בחי' פנימיות מלכותו ית' through this he also arouses above, that there be “I have called You, Havayah,” from concealment into revelation, so that the level of the inner dimension of His Kingship, may He be blessed, be revealed

(עיי' בד"ה שוש אשיש גבי וזהו תגל נפשי באלקי כו' להיות נגלה כבוד הדר מלכותו בחי' מלי דא"ס כו' ומשם נמשך במלכות דאצילות כי ממלכות שבכתר נעשה כתר שבמלכות כמ"ש בד"ה יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת ע"ש)

(see the discourse beginning “I will greatly rejoice,” at [the passage] “And this is [the meaning of] ‘My soul shall exult in my G-d,’” etc.: that “the glorious splendor of His Kingship” be revealed, the level of Malchus of the Infinite One (Ein Sof), etc., and from there it is drawn into Malchus of Atzilus; for from the Malchus that is in Keser comes to be the Keser that is in Malchus, as is explained in the discourse beginning “The festival day of Rosh HaShanah that falls on Shabbos”; see there)

עלינו וכמ"ש מרחוק ה' נראה לי (ועמ"ש בביאור ע"פ כי המצוה הזאת בפ"י ולא רחוקה היא וע' בזהר ויקרא דף כ' סע"ב [סוף עמוד ב] ובפ"י צו דל"ה סע"ב [סוף עמוד ב])

upon us; as it is written, “From afar Havayah appeared to me.” (And see what is written in the explanation on the verse “For this commandment,” on the meaning of “nor is it far off”; and see Zohar, Vayikra, page 20b at the end, and Parshas Tzav, page 35b at the end.)

וזהו ענין זכרונות שלשון זכרון נופל על דבר שהוא רחוק לכך אומרים אתה זוכר מעשה עולם וכו'

And this is the meaning of Zichronos (Remembrances): for the term “remembrance” applies to a thing that is far off. Therefore we say, “You remember the deeds of the world,” etc.,

שהם רחוקים מאור פניו ית' ואנו מעוררים את זכרון האהבה פנימיות מעצמותו ומהותו ית' על ידי השופר שהוא קול היוצא מפנימיות הלב כנ"ל:

for they are far from the light of His countenance, may He be blessed; and we arouse the remembrance of the inner love, from His essence and being, may He be blessed, through the shofar, which is a voice that issues from the inner dimension of the heart, as mentioned above.

14 ד וזהו הללו יה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עוזו הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו הללוהו בתקע שופר.

4. And this is [the meaning of] “Praise Yah! Praise G-d (El) in His holiness; praise Him in the firmament of His strength. Praise Him for His mighty acts; praise Him according to the abundance of His greatness. Praise Him with the blast of the shofar.”

פי' בקדשו בקדש העליון שהוא מרום וקדוש מובדל בבחינת לבדו מכל בחי' וגדר השפעה (וגם פירוש בקדשו היינו כענין מ"ש בד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין המלך הקדוש קדושתו למעלה מקדושתכם כו' וזהו בקדשו דייקא)

“In His holiness” means: in the supernal holiness, which is exalted and holy, set apart at the level of “alone” from every level and category of flow. (And also, the meaning of “in His holiness” is like what is written in the discourse beginning “For as the earth brings forth its growth,” on the subject of “the holy King”: “My holiness is above your holiness,” etc.; and this is [why it says] “in His holiness,” precisely.)

שהוא בחי' אש אוכלת ומאל עליון הנ"ל נשפע האור והחיות ע"י רקיע עוזו שהם המסכים רבים שמעלימים ומסתירים גילוי אלקותו ית' בהעלם אחר העלם

This is the level of “a consuming fire.” And from the aforementioned “El Elyon” the light and life-force flow through “the firmament of His strength,” which are the many screens that conceal and hide the revelation of His G-dliness, may He be blessed, in concealment after concealment.

(עמ"ש בביאור ע"פ שמע ישראל בענין יהי רקיע כו' ויעש אלקים את הרקיע כו' ועיין עוד בזהר בראשית דף ל"ב ע"ב ובפי' ויגש דרי"א ע"א)

(See what is written in the explanation on the verse "Hear, O Israel," on the subject of "Let there be a firmament," etc., [and] "And G-d made the firmament," etc.; and see further Zohar, Bereishis, page 32b, and Parshas Vayigash, page 211a.)

ובגבורותיו הן הם הצמצומים אשר אחר ההעלם והתלבשות אור א"ס ב"ה בכמה מיני לבושין ומדרגות שונות

And "for His mighty acts (gevuros)": these are the contractions (tzimtzumim), whereby, after the concealment and the enclothing of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in many kinds of garments and different levels,

אזי נשפע האור והחיות קו לקו זעיר שם זעיר שם כדי שיוכלו כל העולמות עליונים ותחתונים לקבל חיותם כו'

then the light and life-force flow "line by line, a little here, a little there," so that all the worlds, higher and lower, can receive their life-force, etc.

וכרוב גודלו פי' שאחר המסכים והצמצומים נתהוו ונאצלו ונבראו ריבוי רבבות עולמות לאין קץ ותכלית כמ"ש ועלמות אין מספר ובכל עולם אין מספר לגודליו ובגדוד אחד אלף אלפים כו'

And "according to the abundance of His greatness": that is, after the screens and contractions, there came into being, were emanated and were created a multitude of myriads of worlds without end or limit, as it is written, "and worlds (alamos) without number"; and in each world its troops are without number, and in one troop there are a thousand thousands, etc.

(ולכן כתיב כרוב גודלו ולא כגודל גודלו שלשון רוב מורה שיש כמה מיני ריבוי התחלקות בכח"י גדולת התשפטות החיות בכמה מיני עולמות וכמ"ש בד"ה ענין ק"ש [קריאת שמע] בפי' ואתחנן)

(Therefore it is written "according to the abundance (rov) of His greatness," and not "according to the greatness of His greatness"; for the term rov indicates that there are many kinds of multiplicity of division in the greatness of the spreading forth of the life-force into many kinds of worlds; and as is explained in the discourse beginning "The matter of the recital of Shema," in Parshas Va'eschanan.)

וכל זה הללוהו להמשיך בתקע שופר שהוא בחי' תשובה עילאה בחי' פנימיות נקודת הלב קול פשוט תקיעה כו' בלא התחלקות אותיות להיות בחינת דיבור כנ"ל.

And all this, "Praise Him," is in order to draw down with "the blast of the shofar," which is the level of higher teshuvah, the level of the inner dimension of the point of the heart, a simple voice, a teki-ah, etc., without division into letters so as to be the level of speech, as mentioned above.

משא"כ ע"י חיצוניות הלב שהיא צעקה הבאה מבחי' טעם ודעת היא באה לכלל דיבור והתחלקות האותיות כי מכל השכל נחצבו האותיות כי אבא יסד ברתא כמ"ש בזהר.

Whereas through the outer dimension of the heart, which is a cry that comes from the level of reason and knowledge, it comes into the realm of speech and the division of letters; for the letters were hewn from the power of the intellect, for "Abba (the Father) founded the daughter," as is stated in the Zohar.

(ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחדש שופר ויש לומר שכנגד ב' בחי' צעקה אלו ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא זו מחבבה עד שקראה בתי כו'. עד שקראה אמי.

(And see what is written on this in the discourse beginning "Blow the shofar at the New Moon." And it may be said that corresponding to these two levels of cry our Sages, of blessed memory, said: "He did not cease to cherish her until he called her 'my daughter,'" etc., "until he called her 'my mother.'"

כי בחי' בתי היינו אבא יסד ברתא שהיא הצעקה הבאה מבחי' טעם ודעת. אבל הצעקה שמפנימית הלב נק' אמי שהיא למעלה מהשכל הנמשך בהמדות ועיין בזהר שמות) (ד"כ ע"א) ובפרדס ערך צעקה:

For the level of "my daughter" is "Abba founded the daughter," which is the cry that comes from the level of reason and knowledge. But the cry from the inner dimension of the heart is called "my mother," which is above the intellect that is drawn into the emotive attributes. And see Zohar, Shemos (page 20a), and the Pardes, under the entry "Cry.")

15 ה אך הדבר הגורם ההמשכה מבחי' אש אוכלה בחי' קדשו ובחי' אל עליון ולהיות ישראל עלו במחשבה וחלק ה' עמו שיוכלו לעורר התגלות פנימיות מלכותו ית' מעצמותו ומהותו כנ"ל הנה הוא להיות אין מלך בלא עם.

5. But the thing that brings about the drawing down from the level of "a consuming fire," the level of "His holiness" and the level of "El Elyon," and [that brings it about] that "Israel arose in thought" and "the portion of Havayah is His people," so that they are able to arouse the revelation of the inner dimension of His Kingship, may He be blessed, from His essence and being, as mentioned above, is [the principle] that "there is no king without a people."

(ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד גבי והנה תכלית המכוון הוא מ"ש כו' למען תורא כו' ע"ש).

(And see what is written in the discourse beginning "Return, O Israel, unto," at [the passage] "Now, the ultimate intent is what is written," etc., "that You may be feared," etc.; see there.)

פירוש שהם נקראו במדרגות עמו שהם אנשים כמותו. ומתייחסים אליו בערך מה רק שהם הפחותים שבמדרגות והוא גבוה מעליהם ולכן נקרא מלך עליהם.

That is, they are called, in rank, "his people," for they are people like him and relate to him in some measure, only they are the lowest in rank and he is high above them; therefore he is called king over them.

משא"כ לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] בעצמו ובכבודו אין ערוך אליו וכמשל אלו נאמר שמלך על עצים ואבנים שאינם מן המין והסוג שיתייחס ותפול עליהם שם המלך להיות מלכותו נקרא עליהם.

Whereas in relation to the Holy One, blessed be He, in His essence and His glory, there is no comparison to Him; it is like the analogy of saying that someone is king over trees and stones, which are not of the kind and category to which the name "king" could relate and apply, so that his kingship would be called over them.

אבל הוא הברית אשר כרת ה' עמנו כמו במשל הנ"ל שעושה מצד הברית וההתקשרות אשר הכריח את עצמו להיות לו לאוהב נאמן אף שעל פי השכל אינו כדאי לו.

But it is the covenant that Havayah made with us, as in the analogy mentioned above, where one acts on account of the covenant and the bond by which he compelled himself to be a faithful friend to the other, even though according to the intellect he is not worthy of him.

כך הנה עשה ה' לנו שהכריח את עצמו כביכול לקשר נפשותינו בו ית' להיות ישראל עלו במחשבה ושיתגלה אור פנימיות מלכותו עלינו

So, too, Havayah has done for us: He compelled Himself, as it were, to bind our souls to Him, may He be blessed, so that "Israel arose in thought," and so that the light of the inner dimension of His Kingship be revealed upon us.

וזהו לעברך בברית עד" שכתוב עד יעבור עמך ה' דהיינו לעבור ממדרגה למדרגה ממטה למעלה מאהבה שלמטה מן הדעת עד אהבה העליונה שלמעלה מן הדעת

And this is [the meaning of] "That you may pass into the covenant," along the lines of what is written, "until Your people pass over, Havayah": that is, to pass from level to level, from below to above, from the love that is below knowledge to the supernal love that is above knowledge,

שהיא רק בחינת ברית אשר כרת ה' למען הקים אותך היום לו לעם פי' כי אין מלך בלא עם

which is only the level of the covenant that Havayah made, "in order to raise you up this day as a people to Him." That is, "there is no king without a people,"

וצריך לכריתות ברית להקים ולרומם אותך כדי שתהיה בבחי' עם להיות ישראל עלו עד בחי' מחשבה העליונה

and the making of a covenant is needed to raise you up and exalt you, so that you be at the level of "a people," so that Israel rise up to the level of the supernal thought;

והוא ית' השפיל את עצמו כביכול להיות לך לאלהים ובזו הבחינה הוא הקישור והיחוד בינו ית' ובין ישראל עם קרובו

and He, may He be blessed, lowered Himself, as it were, "to be your G-d." And in this respect is the bond and the unity between Him, may He be blessed, and Israel, "the people near to Him."

(ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה ע"ש. ועמ"ש בפסוק שיר השירים בפ"י אשר לשלמה ומ"ש ס"פ בראשית בד"ה צאינה וראינה בפ"י במלך שלמה).

(And see what is written on this in the explanation on the verse "For as the earth brings forth its growth"; see there. And see what is written on the verse "The Song of Songs," on the meaning of "which is Shlomo's," and what is written at the end of Parshas Bereishis, in the discourse beginning "Go forth and see," on the meaning of "King Shlomo.")

אך הנה כתיב משפט לאלקי יעקב שיש משפט למעלה מי יזכה להיות במדרגה זו להיות גילוי אלהותו עליו ושיתקשר נפשו בקשר אמיץ וחזק בה'

But it is written, “a judgment of the G-d of Yaakov”: for there is judgment above [as to] who will merit to be at this level, that the revelation of His G-dliness be upon him and that his soul be bound to G-d with a firm and strong bond.

לכן צריך לעורר זה בראש השנה תחלת מעשיך ואז הוא בחי' ויהי בישורון מלך (וכמ"ש במ"א שבחי' ישורון זהו בחי' גבוה מאד וע' בזהר שמות)

Therefore one must arouse this on Rosh HaShanah, “the beginning of Your works,” and then it is the level of “And He was King in Yeshurun.” (And as is explained elsewhere, the level of Yeshurun is the level of “very high”; and see Zohar, Shemos,

(דף ט"ז ע"ב) ובפ' אחרי (דסי"א סע"ב [סוף עמוד ב]) וגם ישורון מלשון שיר שהוא מבחי' עגולים שנמשך מבחי' סוכ"ע ואפשר דהיינו בחי' הנשמות כמו שעלו במחשבה כו'

page 16b, and Parshas Acharei, page 61b at the end.) And also, Yeshurun is from the word shir (song), which is from the level of the circles (iggulim), which is drawn from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); and it may be that this is the level of the souls as they arose in thought, etc.

וזהו אמרו לפני מלכיות כדי שתשמליכוני עליכם שתוכלו להמליכו מפנימיות מלכותו ית' ויתעלה ויעלה זכרונכם לפניו לטובה שיזכור ויעורר בחי' הברית והקשר שישראל עלו במחשבה וגם כי עתה רחק ממנו בעונינו ועונותיכם מבדילין כו'.

And this is [the meaning of] “Say before Me Malchuyos, so that you make Me King over you”: that you be able to make Him King from the inner dimension of His Kingship, may He be blessed and exalted; and “your remembrance rises before Him for good”: that He remember and arouse the level of the covenant and the bond, that Israel arose in thought, even though now He has become distant from us through our iniquities, and “your iniquities separate,” etc.

מ"מ ע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא ובמה בשופר דהיינו ע"י פנימיות הלב כנ"ל לעורר מעומקא דליבא להתחרט בעקירת הרצון מנקודה אמיתית שבלב כו' ואזי יתגלה כו' כנ"ל:

Nevertheless, through an arousal from below [there comes] an arousal from above. “And through what? Through the shofar”: that is, through the inner dimension of the heart, as mentioned above, to arouse [oneself] from the depths of the heart to regret, with an uprooting of the will from the true point in the heart, etc.; and then there will be revealed, etc., as mentioned above.

16 ו זהו ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים כי הנה הרים וגבעות הם בחי' ומדריגות האהבה כי ב' בחינות הם הרים וגבעות הם במדריגתן למטה מבחי' הרים

6. And this is [the meaning of] “And He weighed the mountains with a steelyard (peles), and the hills in a balance.” For mountains and hills are levels and grades of love; for there are two levels, mountains and hills. Hills are, in their level, below the level of mountains,

כי גבעות אינן אמהן שמקבלין מן ההרים והוא בחי' אהבה בחיצוניות הלב הנלקח מטעם ודעת והתבוננות בגדולת ה'

for “hills are the Mothers,” who receive from the mountains. And this is the level of love in the outer dimension of the heart, which is taken from reason and knowledge and from contemplation of the greatness of G-d,

כי רב הוא והנה כדי לזכך נפשו להאירה באור אהבה זו צריך להמשיך עליו אור תורה ומצות how great He is. Now, in order to refine one's soul, to illuminate it with the light of this love, one must draw upon oneself the light of Torah and mitzvos.

כי רמ"ח פיקודין הם רמ"ח אברים דמלכא והם בחי' אברים החיצונים ותורה היא בבחי' אברים הפנימים

For “the 248 commandments are the 248 limbs of the King,” and they are the level of the outer limbs, while the Torah is at the level of the inner organs.

ולכן ת"ת [תלמוד תורה] כנגד כולם שחיות הנפש תלוי יותר באברים הפנימים שנקיבתן במשהו והם הם כמשל כף מאזנים ששוקלין בכף זו ונותנים משא בכף השניה להכריע כך ע"י משא התורה והמצות מכריע כף האהבה להאיר על נפשו

Therefore “the study of Torah is equal to them all,” for the life of the soul depends more on the inner organs, whose perforation [is fatal] at the slightest amount. And they are like the analogy of the pans of a scale: one weighs in this pan and places a weight in the second pan to tip [the balance]; so, through the weight of the Torah and the mitzvos, one tips the pan of love, to shine upon one's soul.

(וכמ"ש במ"א שזהו ענין מחצית השקל ומ"ש ע"ז ברע"מ [ברע"א מהימנא] אבנא למשקל בה דא י' ועמ"ש בד"ה השמים כסאי בענין והארץ הדום רגלי ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בפ"י מאזני צדק)

(And as is explained elsewhere, this is the meaning of the half-shekel, and of what the Raaya Mehemna says about it: "A stone to weigh with: this is the yud." And see what is written in the discourse beginning "The heavens are My throne," on the subject of "and the earth is My footstool"; and see what is written in the discourse beginning "Sing and rejoice," on the meaning of "scales of righteousness.")

אבל בחי' ומדרגות הרים הם בחינת הרים הגבוהים שהיא בחי' האהבה שלמעלה מן הטעם ודעת
But the levels and grades of mountains are the level of "the high mountains," which is the level of the love that is above reason and knowledge,

שהיא למעלה מבחי' תורה ומצות דאורייתא מחכמה נפקת וא"א להגיע אליה ע"י תורה ומצות כ"א ע"י תשובה מעומקא דליבא שלמעלה מן הדעת מחמת ריחוקו מאור פניו ית' שאז מרחוק דוקא ה' נראה לי כנ"ל.

which is above the level of Torah and mitzvos, for "the Torah comes forth from Chochmah"; and it is impossible to reach it through Torah and mitzvos, but only through teshuvah from the depths of the heart, which is above knowledge, because of one's distance from the light of His countenance, may He be blessed; for then, precisely "from afar," "Havayah appeared to me," as mentioned above.

וזהו ענין פלס פ"י שהוא המשקל של עץ ארוך ורצועות תלוין בראשו (שקורין בעזמין) ששם שוקלין את הדבר הניתן בו ואריכות וכובד העץ ומרחקו הוא המכריעו.

And this is the meaning of peles: it is the weighing instrument made of a long [beam of] wood, with straps hanging from its head (which is called a bezmen), on which one weighs the thing that is placed on it; and the length and the heaviness of the wood, and its distance, is what tips it.

וכך ע"י המרירות שבנפשו על ריחוקו מאת ה' אשר רחק ממנו בתכלית וע"י עקירת הרצון ממה שהיה תקוע בו בתחלה הוא מעורר את האהבה רבה העליונה שלמעלה מן הדעת.

So too, through the bitterness in one's soul over one's distance from G-d, from Whom he has become utterly distant, and through uprooting the will from what was embedded in it at first, one arouses the great supernal love (ahavah rabbah) that is above knowledge.

(ובזהר נזכר ענין ושקל בפלס כו' ס"פ תרומה) (דקע"ה סע"ב [סוף עמוד ב]). ובמאורי אור פי' פלס הוא בינה הובא בספר עה"כ [ערכי הכינויים] ויש לכוונו

(And in the Zohar the subject of "And He weighed with a steelyard," etc., is mentioned at the end of Terumah, page 175b, at the end.) And in Me'orei Or, peles is explained as Binah, as cited in the book Erchei HaKinuyim; and this may be aligned

עם מש"כ [מה שכתוב] ע"פ מ"ש בפרדס ש"ח פ"א שהבינה נקרא תשובה כי שם עיקר תליית הסליחה והכפרה בכח כתר עליון השופע עליה.

with what is written [here], according to what is stated in the Pardes, Gate 8, chapter 1, that Binah is called teshuvah, for there forgiveness and atonement chiefly depend, by the power of the supernal Keser that flows upon it.

וע' בזהר ויקרא (דט"ז א') ועמ"ש בפ' פינחס בד"ה צו את בני ישראל [בני ישראל] מענין התשובה גבי ובכח התשובה שהיא הארה מבחי' סוכ"ע כו'

And see Zohar, Vayikra, page 16a. And see what is written in Parshas Pinchas, in the discourse beginning "Command the children of Israel," on the subject of teshuvah, at [the passage] "And by the power of teshuvah, which is an illumination from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin)," etc.;

ע"ש והמשכה זו היא ע"י המרירות מהריחוק וע' בד"ה כי המצוה הזאת גבי וזהו אנכי אנכי הוא כו' והכח הזה שיש בתשובה כו' ע"ש.

see there; and this drawing down is through the bitterness over the distance. And see the discourse beginning "For this commandment," at [the passage] "And this is [the meaning of] 'I, I am He,'" etc., [and] "And this power that is in teshuvah," etc.; see there.

17 ומכ"ז [ומכל זה] יובן ענין הפלס שהמרירות מהריחוק זהו בחינת נעוץ סופן בתחלתן וע"ז ממשיך האהבה רבה העליונה.

From all this the subject of the steelyard (peles) will be understood: the bitterness over the distance is the level of "their end is embedded in their beginning," and through this one draws down the great supernal love.

וזוהו הרים הגבוהים ליעלים פיי שבחיי הרים הגבוהים נמשך למטה עיי יעלים שהוא בחיי קול השופר כי שופר של ראש השנה של יעל פשוט שהוא בחינת תשובה מעומק הלב כנ"ל.

And this is [the meaning of] “The high mountains are for the wild goats (ye’elim)”: that is, the level of the high mountains is drawn down below through the ye’elim, which is the level of the voice of the shofar; for “the shofar of Rosh HaShanah is of a wild goat (ya’el), straight,” which is the level of teshuvah from the depth of the heart, as mentioned above.

18 ולשון יעל הוא לשון עלייה שמעלה את האדם לבחינת ומדריגת האהבה שלמעלה מן הדעת ופשוט דכל מאי דפשיט ליכיי [ליביה] טפי עדיף

And the word ya’el is from the term aliyah (ascent), for it raises a person to the level and grade of the love that is above knowledge. And “straight” (pashut): for “whatever extends (pashit) one’s heart more is better,”

דהיינו לפשוט את האהבה מהתלבשותה בגוף להיות צועק לבו בקרבו למסור נפשו להד ולהתכלל באחד.

that is, to strip (lifshot) the love of its enclothing in the body, so that his heart cries out within him, to give over his soul to G-d and to be included in the One.

19 וזהו וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב שהם בחיי הרים הגבוהים כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם.

And this is [the meaning of] “and as He swore to your fathers, to Avraham, to Yitzchak and to Yaakov,” who are the level of “the high mountains”; for “your fathers dwelt beyond the river.”

ונהר הוא היוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד כו' שהוא בחיי המשכת אור א"ס ב"ה להיות שם השגת הנבראים כו' כמ"ש במ"א

And the river is the one that “goes forth from Eden to water the garden, and from there it divides,” etc., which is the level of the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that the comprehension of the created beings may be there, etc., as is explained elsewhere.

אבל מעבר הנהר הוא למעלה מן הדעת בחינת הרים הגבוהים שם הוא שרש בחיי ומדריגות

But beyond the river is above knowledge, the level of the high mountains; there is the root of the levels and grades

האבות ומשם היתה השבועה והכריתת ברית להיות לך לאלהים בבחי' פנימית כנ"ל (ועמ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת בפ"י אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם):

of the Fathers. And from there came the oath and the making of the covenant "to be your G-d," at the inner level, as mentioned above. (And see what is written in the discourse beginning "On the eighth day, a solemn assembly," on the meaning of "which You swore to our fathers from days of old.")

20 קיצור. (א) פ"י נצבים כולכם ע"ד כהתאסף כו' יחד כו' להיות לאחדים מבלי ימצא האדם ראש וסוף: (ב) והיינו כדי לעברך בברית.

Summary. (a) The meaning of "standing, all of you" is along the lines of "when [the heads of the people] gathered," etc., "together," etc.: to become one, without any person being found [to be] head or end. (b) And this is in order "that you may pass into the covenant."

דהיינו כאלו נעשה לאחדים ועד"ז נאמר כי חלק ה' עמו וע"ז נאמר הנה אנכי כורת ברית וגו':

That is, as though they had become one; and along these lines it is said, "for the portion of Havayah is His people"; and of this it is said, "Behold, I make a covenant," etc.

(ג) וזהו ענין מלכיות וזכרונות שבר"ה [שבראש השנה] לעורר התגלות מלכותו ית' עלינו ע"י זכרון הברית. ובמה בשופר.

(c) And this is the meaning of Malchuyos and Zichronos on Rosh HaShanah: to arouse the revelation of His Kingship, may He be blessed, upon us, through the remembrance of the covenant. "And through what? Through the shofar."

שהוא בחי' תשובה עילאה בקשו פני פנימית הלב. ונמשך ע"י את פניך ה' אבקש.

This is the level of higher teshuvah, "Seek my face," the inner dimension of the heart. And it is drawn forth through "Your face, Havayah, I will seek."

כי מבחינת אחרי ה' ילכו בחי' זיו והארה נמשך להיות כאריה שבמרכבה ישאג שנק' עדיין צעקה מחיצוניות הלב.

For from the level of "After Havayah they shall walk," the level of radiance and light, there comes to be, like the lion in the Chariot, "He shall roar," which is still called a cry from the outer dimension of the heart.

אבל הקב"ה בכבודו ובעצמו הוא רם ומתנשא מימות עולם. וזהו ענין אש אוכלה הוא. וזהו ענין פניך הוי'.

But the Holy One, blessed be He, in His glory and His essence, is exalted and uplifted above the days of the world. And this is the meaning of "He is a consuming fire." And this is the meaning of "Your face, Havayah."

ומזה נמשך הצעקה מפנימית הלב. ועי"ז מעורר למעלה גילוי פנימית מלכותו ית' עלינו. וזהו ענין זכרונות זכרון האהבה פנימית מעצמותו ומהותו ית':

And from this is drawn forth the cry from the inner dimension of the heart. And through this one arouses above the revelation of the inner dimension of His Kingship, may He be blessed, upon us. And this is the meaning of Zichronos: the remembrance of the inner love, from His essence and being, may He be blessed.

(ד) וזהו ענין הללו אל בקדשו כו' עד בתקע שופר: (ה) וכ"ז [וכל זה] הוא למען הקים אותך היום לו לעם

(d) And this is the meaning of "Praise G-d (El) in His holiness," etc., up to "with the blast of the shofar." (e) And all this is "in order to raise you up this day as a people to Him,"

כי אין מלך בלא עם. ובזו הבחינה הוא הקישור והיחוד והברית אשר כרת ה' עמנו.

for "there is no king without a people." And in this respect is the bond, the unity and the covenant that Havayah made with us.

אך כתיב משפט לאלהי יעקב. וצריך לעורר זה ברי"ה [בראש השנה]. וזהו ענין אמרו לפני מלכיות וזכרונות ושופרות:

But it is written, "a judgment of the G-d of Yaakov"; and one must arouse this on Rosh HaShanah. And this is the meaning of "Say before Me Malchuyos, Zichronos and Shofaros."

(ו) וזהו ענין וכאשר נשבע לאבותיך כי בעבר הנהר יוצא מעדן ישבו אבותיכם והוא בחי' לעברך בברית עד יעבור עמך כו'

(f) And this is the meaning of "and as He swore to your fathers": for "beyond the river" that goes forth from Eden "your fathers dwelt"; and this is the level of "that you may pass into the covenant," "until Your people pass over," etc.

ונק' הרים הגבוהים ליעלים ועד"ז שופר של ר"ה [ראש השנה] של יעל פשוט וע"ז נאמר ושקל בפלס הרים כו':

And they are called “the high mountains, for the wild goats”; and along these lines, “the shofar of Rosh HaShanah is of a wild goat, straight.” And of this it is said, “And He weighed the mountains with a steelyard,” etc.

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא...

“For this commandment which I (Anochi) command you”

1 כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה כו'.

“For this commandment which I (Anochi) command you this day is not hidden from you, nor is it far off, etc.”

להבין מהו המצוה הזאת דלא קאי על כל התורה כולה דהל"ל [דהוה ליה למימר] כי כל המצות כו' וגם מהו אשר אנכי כו'.

We need to understand what “this commandment” is, for it does not refer to the whole Torah in its entirety, since [then] it should have said, “For all the commandments, etc.” And also, what is [meant by] “which I (Anochi), etc.”?

הנה כל המצות נק' בשם מצות הוי' כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הן רמ"ח אברים דמלכא ומלכא היינו בחי' הוי'.

Now, all the mitzvos are called by the name “the commandments of Havayah,” for the 248 positive commandments are the 248 “limbs of the King,” and “the King” is the level of Havayah.

2 והנה בתחלת דבר ה' בעשרת הדברות פתח אנכי ה' אלקיך. ולכאורה אינו מובן איך שייך עליו ית' לומר שבא להגיד שאנכי הוא הוי' אלקיך דזה לא שייך כ"א באדם

Now, at the beginning of the word of G-d in the Ten Commandments, He opened [with] “I (Anochi) am Havayah your G-d.” At first glance this is not understood: how is it fitting to say of Him, may He be blessed, that He came to tell [us] that “I” am Havayah your G-d? For this applies only to a person

שהוא בעל גוף וציור ותמונה ידוע אשר יאמר עליו כי הוא זה משא"כ הוא ית' לית מחשבה תפיסא ביה כלל וכתוב כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר כו'.

who has a body and a known shape and image, of whom one may say, "This is he"; whereas of Him, may He be blessed, "no thought can grasp Him" at all, and it is written, "For you did not see any image on the day [Havayah] spoke, etc."

אך הענין כי הנה ידיעת אלקותו ית' שהוא ברא הכל מאין ליש והוא הבורא ומחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה

But the explanation is this: the knowledge of His G-dliness, may He be blessed, that He created everything from nothing to something, and that He is the Creator who "in His goodness renews each day, continually, the work of

בראשית ומהוה ומחיה את כולם כבר היה נקבע ידיעה זו בלב כל ישראל מאמינים בני מאמינים גם קודם מ"ת [מתן תורה] שידיעה זו היא בחי' הרגשה בנפש

Creation," and brings them all into being and gives life to them all, this knowledge was already fixed in the heart of all Israel, "believers, the children of believers," even before the Giving of the Torah. For this knowledge is in the nature of a feeling in the soul,

כמו ראייה שהרי אין רואין את השמים והארץ וכל אשר בה ואין הדבר עושה א"ע [את עצמו] ומבשרי אחזה אלוה

like sight. For do we not see the heavens and the earth and all that is in it? And a thing does not make itself. And "from my flesh I behold G-d,"

כמו שמגישין נשמתו של אדם בראות חיות הגוף וקיומו [וכמ"ש בפ' ואתחנן בד"ה וידעת היום כו'] just as one senses a person's soul on seeing the life of the body and its continued existence. [As is explained in Parshas Va'eschanan, in the discourse beginning "And you shall know this day, etc."]

ומה שהודיע במ"ת [במתן תורה] אנכי ה' אלהיך הענין הוא כי הנה פי' הוי' שהוא המהוה כל ההוויות

And as for what He made known at the Giving of the Torah, "I am Havayah your G-d," the explanation is this: the meaning of Havayah is that He is the One who brings all existences into being (mehaveh kol hahavayos),

כי הוי' לשון הוה והיו"ד שבראש התיבה להורות על התמדת הפעולה כמו ככה יעשה איוב כל הימים.
כלומר שתמיד מהוה ומחדש מאין ליש.

for Havayah is a term of "being" (hoveh), and the yud at the head of the word indicates the continuity of the action, as in "Thus would Job do (ya'aseh) all the days." That is to say, He continually brings into being and renews from nothing to something.

3 והנה הגם שלגדולתו אין חקר כתיב שהתפשטות גדולתו הוא למעלה עד אין קץ כו' מ"מ הרי העולמות והנבראים הן בבחי' גדר וגבול ומספר אלף אלפין כו'

Now, although it is written, "His greatness is unsearchable," [meaning] that the extension of His greatness reaches upward without end, etc., nevertheless the worlds and the created beings are in a state of boundary, limit and number: "a thousand thousands, etc.,"

מן הארץ לרקיע ת"ק שנה כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] אני ה' לא שניתי כתיב שאינו כדמיון הנשמה שמחיה את הגוף שמקבלת שינויים ממאורעי הגוף כו'

"from the earth to the firmament is five hundred years, etc." And even so, it is written, "I, Havayah, have not changed": [He] is not like the soul that gives life to the body, which undergoes changes from what befalls the body, etc.

והיינו מפני שאין אור א"ס ב"ה עצמו כביכול הוא שמתלבש בעולמות להחיותם ולהוותם מאין ליש

This is because it is not the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, as it were, that is enclothed in the worlds to give them life and to bring them into being from nothing to something,

אלא בחי' זיו והארה משמו ית' בלבד וכמ"ש כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ וכו'.

but only a radiance and an illumination from His Name, may He be blessed, as it is written, "For His Name alone is exalted; His splendor is upon the earth, etc."

ואף גם זאת על ארץ דוקא וככה התהוות כל המדרגות עליונים מריש כל דרגין אינן אלא בבחי' זיו וכמ"ש והחכמה מאין תמצא מבחי' שהוא אין ואפס.

And even this is "upon the earth" specifically. And so too, the coming into being of all the higher levels, from the "head of all levels," is only in the manner of a radiance, as it is written, "And Chochmah is found from ayin (nothing)," from the level that is ayin and efes, nothing and naught.

ואינו תופס מקום (ועמ"ש מזה בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה כו' ובביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו)

And it does not occupy any place. (See what is written about this in the discourse beginning "And Israel saw the great hand, etc.," and in the explanation of the verse "After Havayah your G-d shall you walk.")

דהיינו בחי' זיו בלבד וזיו זה נמשך ע"י בחי' צמצום והתפשטות שהוא בחינת יו"ד ובחי' ה' לצמצם ולהעלים שלא יתגלה אלא בחי' זיו כו' ואח"כ המשכה והתפשטות בחינת ו"ה כו'.

That is, only a radiance. And this radiance is drawn forth through tzimtzum (contraction) and expansion: the level of yud and the level of hei, to contract and to conceal, so that only a radiance is revealed, etc., and afterwards the drawing-forth and expansion, the level of vav-hei, etc.

הרי בחי' הוי' שהוא כללותך ההשתלשלות של כל העולמות וכן בפרטיות בכל ההשתלשלות מעילה לעילה כו' הכל בבחי' הוי' צמצום והתפשטות כו'.

Thus the level of Havayah is the general and collective expression (klalus) of the chain of descending worlds (hishtalshelus), of all the worlds; and likewise in detail, throughout the whole chain of descent, from cause to cause, etc., all is in the manner of Havayah: tzimtzum and expansion, etc.

אך הגורם להי' ות צמצום זה ובחי' הוי' זו שהרי כתיב אני הוי' הוא שמי שאין זה אלא בחי' שם שהוא לזולתו ואינו ממהות עצם הדבר כלל

But what causes this tzimtzum and this level of Havayah to come about — for it is written, "I am Havayah; that is My Name," and this is only the level of a name, which is for others and is not of the essence of the thing itself at all —

אלא אנכי מי שאנכי היינו בחי' עצמותו ומהותו כביכול כלומר אנכי בעצמי ולא שמי שאינו קורא בחי' זו בשם כלל ולהיות אנכי הוי'

is rather Anochi, "I who am I" (Anochi mi she'Anochi), that is, the level of His very Essence and Being, as it were; that is to say, "I Myself," and not My Name, for one does not call this level by any name at all. And that Anochi should be Havayah,

דהיינו שלהיות נמשך בחי' הוי' להוות העולמות בבחי' שם הוי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בהשתלשלות וירידות המדרגות כו'

that is, that the level of Havayah should be drawn forth to bring the worlds into being as the Name Havayah, the light that fills all worlds (memalei kol almin), through the chain of descent and the descending of the levels, etc.,

מבחי' אנכי שאינו נתפס בדר עלמין והוא קדוש ומוכדל ואינו נק' בשם כו' כ"י [כל זה] הוא מפני

from the level of Anochi, which is not grasped within the worlds, and is holy and set apart, and is not called by any name, etc.: all this is because

כי אלקיך אנכי שע"י שאתה ישראל ממשיך בקרבך אלקות הרי בזה ממשיך ג"כ להיות הוי' מבחי' אנכי כי באתערותא דלתתא תליא מילתא

Anochi is "your G-d" (Elokecha). For through your drawing G-dliness within yourself, you, Israel, thereby also draw forth Havayah, that it come to be from the level of Anochi; for "the matter depends on an arousal from below."

והיינו ע"י המצות שהמצות הם מצות הוי' פ"י שתלויים ורמוזים בשם הוי' יש שרמוזים ביו"ד ויש שרמוזים בה"א [באות ה"א] כו' וכמו אשר יעשה אותם האדם למטה כך יעורר למעלה בחינת יו"ד כו'.

And this is through the mitzvos, for the mitzvos are "the commandments of Havayah," meaning that they are bound up with and alluded to in the Name Havayah: some are alluded to in the yud and some are alluded to in the hei, etc. And as a person performs them below, so will he arouse above the level of yud, etc.

4 וממשיך כו' [ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בת גבי וזהו ה' צלך] וכמ"ש וזכרתם את כל מצות הוי' ועשיתם אתם אתם כתיב

And [he] draws forth, etc. [See what is written in the discourse beginning "Sing and rejoice, O daughter [of Zion]," regarding "And this is [the meaning of] 'Havayah is your shade.'" As it is written, "And you shall remember all the commandments of Havayah and do them (osam)": it is written atem ("you").

וכמו ויעש דוד שם כוי [וע' בזהר ח"ג [חלק ג'] פי' בחקתי דף קי"ג ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] על פסוק זה ועמ"ש בפי' בענין וזכרתם כוי]:

And as in "And David made a name, etc." [See the Zohar, Part III, Parshas Bechukosai, folio 113, and Iggeres HaKodesh on this verse; and see what is written in the parsha on the subject of "And you shall remember, etc."]

5 ב והנה כתיב תמים תהיה עם ה' אלהיך. פי' כשיהיה הוי' נמשך להיות אלקיך דהיינו ע"י המצות

2. Now, it is written, "You shall be wholehearted (tamim) with Havayah your G-d." The meaning is: when Havayah is drawn forth to be "your G-d," that is, through the mitzvos,

אזי תהיה תמים ושלם בכל אברי הנפש [וע' בזהר פרשה שלח דקס"ו א' קס"ג ב' וברע"מ [וברע"א מהימנא] פי' פנחס דף ר"ל סע"א [סוף עמוד א'] משא"כ אם חיסר מצוה א' או פגם בה הרי נעשה מחוסר אבר

then you will be whole and complete in all the limbs of the soul [see the Zohar, Parshas Shelach, folio 166a, 163b, and the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas, folio 230, end of side a]; whereas if one has omitted a single mitzvah or blemished it, he becomes one who lacks a limb.

כי שלימות אברי הנפש תלוי בהמשכת אברין דמלכא שהן המצות שהן הן חיות אברי הנפש ובלעדן אין להם קיום וחיות.

For the wholeness of the limbs of the soul depends on the drawing down of the "limbs of the King," which are the mitzvos; for they are the very life of the limbs of the soul, and without them [the limbs] have no existence and no life.

אך אם כבר חטא על הנפש ופגם באיזה מצוה הן שעבר על ל"ת [לא תעשה] או שביטל מ"ע [מצות עשה]

But if one has already sinned against the soul and blemished some mitzvah, whether he transgressed a prohibition or neglected a positive commandment,

וצריך לתקן הפגם והחסרון מה תהיה תקנתן הנה ע"ז נאמר כי המצוה הזאת דקאי על התשובה דלעיל מיניה כתיב

and he needs to repair the blemish and the lack, what will be their remedy? It is about this that it is said, "For this commandment," which refers to teshuvah (return); for just before it, it is written,

כי תשוב אל ה' כו' כי תשובה תשוב ה' וה' זו יש בה מילוי יו"ד והיא המצוה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו'

“When you return to Havayah, etc.” For teshuvah is tashuv hei, “the hei returns,” and this hei has the filling (milui) of a yud. And this is the commandment “which I” (Anochi, “I who am I”) “command you, etc.”

(וכ"כ [וכן כתב] בר"ח [בראשית חכמה] פ"א משער התשובה בשם הרמב"ן [הרבי משה בן נחמן] דפסוק כי המצוה הזאת קאי על מצות התשובה):

(And so Reishis Chochmah writes, in chapter 1 of the Gate of Teshuvah, in the name of the Ramban, that the verse “For this commandment” refers to the mitzvah of teshuvah.)

6 וביאור ענין זה הנה תשובה היא בחי' רפואה וכמ"ש ארפא משובתם (ועמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה ס"פ בראשית)

The explanation of this: teshuvah is in the nature of healing, as it is written, “I will heal their waywardness” (and see what is written about this in the discourse beginning “Go forth and see,” at the end of Parshas Bereishis).

וכמו שהרפואה גשמיות לחולי הגוף היא יקרה יותר ועליונה ממאכלי הגוף שעליהם יחיה האדם מאחר שהיא המתקנת את כל החיות להיותן חיים מתוקנים כו'

And just as physical medicine for the illnesses of the body is more precious and higher than the body's foods, by which a person lives, since it is what sets right all the life-forces, so that they become a life set right, etc.,

כך תשובה היא במדרגה עליונה יותר מכל המצות שהן המשכות חיות הנפש משם הוי' ומאחר שפגם בשם הוי' ע"י שחיסר מצוה התלויה ביו"ד של שם או בה"א [באות ה"א] כו'.

so teshuvah is on a higher level than all the mitzvot, which are drawings-down of the life-force of the soul from the Name Havayah. And since one has blemished the Name Havayah by omitting a mitzvah that is bound up with the yud of the Name or with the hei, etc.,

7 והתשובה היא באה לתקן ולהמשיך הוי". לכך צ"ל התשובה מגעת למעלה מעלה לבחי"א אנכי הוא עצמותו ית' להמשיך בחי"א הוי"א משם למלאות הפגם והחסרון.

and teshuvah comes to repair and to draw forth Havayah, therefore teshuvah must reach higher and higher, to the level of Anochi, which is His very Essence, may He be blessed, to draw forth the level of Havayah from there, to fill the blemish and the lack.

וכמ"ש ממעמקים קראתיך ה' עומקא דבירא שכמו מעיין שנתמעטו מימיו עד"מ שצריך לחפור בעומק עד המקור שמשם נובעין המים להמשיך משם כך ממעמקים בחי"א עומקא דבירא ומקורא דכולא (ע' [עיינ] בזהר ח"ב [חלק ב'] בשלח דס"ג ע"ב)

As it is written, "From the depths I call You, Havayah": "the depth of the well." For just as, by way of analogy, with a spring whose waters have dwindled, one must dig deep, down to the source from which the waters flow, to draw from there, so "from the depths" is the level of "the depth of the well" and "the source of all" (see the Zohar, Part II, Beshalach, folio 63b),

דהיינו בחי"א אנכי משם קראתיך הוי"א כלומר שעיי"א קורא וממשיך שם הוי"א להיות חידוש התהוות החיות that is, the level of Anochi: from there, "I call You, Havayah"; that is to say, through this one calls and draws forth the Name Havayah, so that there be a renewal of the coming-into-being of the life-force.

והיינו בחי"א ר"ה [ראש השנה] זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון שהוא זמן התחדשות החיות כללי של כל השנה כו'.

And this is the level of Rosh HaShanah: "This day is the beginning of Your works, a remembrance of the first day," for it is the time of the renewal of the general life-force of the whole year, etc.

8 והנה עיקר התשובה בלב ממעמקים מעומקא דליבא לצעוק אל ה' בצר לו וכמ"ש צעק לבם לבם דוקא וצעק לשון אסיפה

Now, the essence of teshuvah is in the heart: "from the depths," from the depth of the heart, to cry out to G-d in his distress, as it is written, "Their heart cried out": "their heart" specifically. And "cried out" (tza'ak) is a term of gathering,

כמו ויצעק איש אפרים שיאסוף אליו ית' לבו רוחו ונשמתו מקרב איש ולב עמוק וממעמקים לשון רבים כי יש עומק למעלה מעומק ומבקשי ה' יבינו כל

as in “And the men of Ephraim were gathered (vayitza’ek)”: that he gathers to Him, may He be blessed, his heart, his spirit and his soul, from “the inner part of a man and the deep heart.” And mimaamakim (“from the depths”) is plural, for there is a depth above a depth; and “those who seek Havayah understand all.”

כי כאשר ישים האדם אל לבו אל תוכו ותוך תוכו נקודת לבבו האמיתית עוד יוסף אומץ פנימיות הלב עד אשר אין שליט ברוח לכלוא כו'

For when a person turns to his heart, to its inner part and the innermost of its inner part, the true point of his heart, the inwardness of the heart grows ever stronger, until “there is no power over the spirit to restrain [it], etc.”

והוא בחי' בכיה שנאמר לע"ל [לעתיד לבוא] בבכי יבואו שבוכה מעצמו ומאליו הלך וגעו והוא בחי' תעלומות הלב.

And this is the level of weeping, as it is said of the Time to Come, “With weeping they will come”: he weeps of himself and of his own accord, “going along and lowing.” And this is the level of “the hidden recesses of the heart.”

9 וזהו מ"ש בכתבי האריז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] שמי שאינו בוכה בימים נוראים אין נשמתו שלימה. וזהו ענין תשוב ה' במילוי יו"ד שהה"א היא בחי' תשובה עילאה שהיא מעומק הלב ומילוי היו"ד היא בחי' תעלומות לב שבהעלם כו'

And this is what is written in the writings of the Arizal: one who does not weep on the Days of Awe, his soul is not whole. And this is the meaning of tashuv hei with the filling of yud: the hei is the level of the higher teshuvah (teshuvah ila'ah), which is from the depth of the heart, and the filling of the yud is the level of “the hidden recesses of the heart,” which are concealed, etc.

(וע' בסה"מ [בספר הדרת מלך] סי' קנ"ו בענין עומקא דבירא ועומקא דכולא וע' בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות])
בזהר פ' אמור דצ"ג ע"ב גבי לך אמר לבי ולשון תעלומות לב הוא בתהלים סי' מ"ד ועמ"ש מזה בד"ה
ביום השמיני שלח)

(See Sefer Hadrash Melech, section 156, on "the depth of the well" and "the depth of all"; and see the commentary of the Ramaz on the Zohar, Parshas Emor, folio 93b, regarding "Of You my heart has said"; and the expression "the hidden recesses of the heart" is in Psalms, chapter 44; and see what is written about this in the discourse beginning "On the eighth day he sent [the people away].")

וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני ב"פ [ב' פעמים] אנכי כנגד ב' מעמקי הלב שבהם וע"י מתלבש
אור א"ס ב"ה בעצמו כביכול בבחי' הוא

And this is [the meaning of] "I, I (Anochi Anochi), am He who wipes away your transgressions for My sake": Anochi twice, corresponding to the two depths of the heart, in which and through which the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, Himself, as it were, is enclothed in the level of Hu ("He")

(עיין בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] בערך הוא ובע"ח [ובעץ חיים] דפוס דובראוונא של"ג ספ"ב [סוף פרק ב']
ובזח"ג [ובזהר חלק ג] קרח דקע"ח ב' ע"פ ועבד הלוי הוא אמור ק' ע"ב. האזינו דר"צ ע"א תרומה דקע"ז ב'
ע"פ הוא עשנו ועמ"ש ע"פ לך מענין הוא עשנו)

(see the Pardes, Erchei HaKinuyim, under the entry Hu; and Etz Chaim, Dubrovna printing, Sha'ar 33, end of chapter 2; and the Zohar, Part III, Korach, folio 178b, on the verse "And the Levite, he (hu), shall perform the service"; Emor, folio 100b; Ha'azinu, folio 290a; Terumah, folio 177b, on the verse "He (Hu) made us"; and see what is written on the verse "Go forth (Lech lecha)" on the subject of "He made us"),

להיות מוחה פשעיך ע"י המשכת י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] נושא עון ועובר על פשע והכח הזה שיש
בתשובה הוא מפני

to be "He who wipes away your transgressions," through the drawing down of the Thirteen Attributes of Mercy, "who bears iniquity and passes over transgression." And this power that teshuvah has is because

כי נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן שע"י התשובה שממטה למעלה הרי נעוץ סופן בתחלתן ועי"ז נמשך בחי' מלמעלה למטה הוא בחי' נעוץ תחלתן בסופן

"their beginning is wedged in their end, and their end in their beginning": through teshuvah, which is from below upward, "their end is wedged in their beginning," and through this there is drawn forth the level of "from above to below," which is the level of "their beginning is wedged in their end."

(וכמ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] ויקרא דט"ז ע"א מאן ישוב כו' ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] מזה בפ' פנחס בד"ה צו כו' את קרבני כו')

(As is written in the Zohar, Part III, Vayikra, folio 16a, "Who returns, etc."; and see what is written above about this in Parshas Pinchas, in the discourse beginning "Command, etc., My offering, etc.")

ולכן נאמר על מצות התשובה אשר אנכי מצוך היום כי כל המצות הם מצות הוי' משא"כ תשובה היא למעלה בבחי' אנכי.

And therefore it is said of the mitzvah of teshuvah, "which I (Anochi) command you this day": for all the mitzvos are "the commandments of Havayah," whereas teshuvah is above, at the level of Anochi.

וביאר ענין היום כי מה שאנכי מצוך לשון צוותא והתקשרות היינו בהיום לעשותם כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא הוא גילוי בחי' אנכי בעוה"ז עולם המעשה ולא למחר לקבל שכרם

And the explanation of "this day": "I (Anochi) command you" (metzavecha) is a term of joining (tzavta) and binding; and this is in "today, to do them," for "their beginning is wedged in their end" specifically, which is the revelation of the level of Anochi in this world, the world of action, and not "tomorrow, to receive their reward,"

כי ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] והיינו יו"ד משם הוי' ולכן שם אין בחירה ביד האדם כו':

for the World to Come was created with the yud, and that is the yud of the Name Havayah; and therefore there, a person has no free choice, etc.

10 ג והנה כתיב לא נפלאות היא ממך כו' שלא יאמר האדם הואיל והוא מדרגה גבוה מאד נעלה בחי' אנכי מי שאנכי איך אגיע לזה.

3. Now, it is written, "It is not hidden (nifleis) from you, etc.," so that a person should not say, "Since it is a very high and exalted level, the level of Anochi, 'I who am I,' how will I reach it?"

לכך אמר לא נפלאות נפלאות מלשון כי יפליא לנדור נדר כו' שהוא לשון הפרשה והבדלה כלומר שאין מדרגה זו מובדלת ומופרשת ממך ולא מופרדת ממך שאינך בבחי' נפרד ממנה ולא רחוקה היא בריחוק ההשגה:

Therefore it says, "It is not nifleis": nifleis is from the expression "when he shall set apart (yafl) to vow a vow, etc.," which is a term of setting apart and separation. That is to say, this level is not separated and set apart from you, nor is it divided from you, for you are not in a state of separation from it; and "nor is it far off" in terms of distance of comprehension.

11 לא בשמים הוא ולא מעבר לים הוא. שמים הוא בחי' מקיף עליון כמו שמים לרום שאינו נראה על הארץ

"It is not in heaven," and "it is not beyond the sea." Heaven is the level of a supernal makif (encompassing light), as in "the heavens for height," which is not seen on the earth;

כי גוון תכלת הנראה לעינינו הוא מראה האויר ולא מראה השמים (ועמ"ש בד"ה בעצם היום הזה נמול בענין מי יעלה לנו השמימה ר"ת [ראשי תיבות] מילה וס"ת [וסופי תיבות] הוי" ע"ש] ועבר לים הוא ג"כ בחי' מקיף

for the sky-blue color that appears to our eyes is the appearance of the air and not the appearance of the heavens. (And see what is written in the discourse beginning "On that very day [Avraham] was circumcised," on "Who will go up to heaven for us," whose initial letters [spell] milah and whose final letters [spell] Havayah; see there.) And "beyond the sea" is also the level of makif,

כי ים הוא ים החכמה ועבר לים הוא המקיף שעליו כי הגם שבאמת בחי' אנכי כו' הנ"ל הוא בבחי' מקיף ומקיף דמקיף כו'.

for the sea is the sea of Chochmah, and "beyond the sea" is the makif above it. For although in truth the level of Anochi, etc., mentioned above is in the manner of makif, and the makif of the makif, etc.,

עכ"ז [עם כל זה] אינו דומה לשמים ועבר לים כי אעפ"כ [אף על פי כן] קרוב אליך הדבר כו' ה' דבר בחי' ב' ההי"ן מחשבה ודבור הוא דברה' במאמר אחד יכול להבראות בפ"ך היינו ע"י התורה דברי אשר שמתי בפ"ך

nevertheless it is not like "heaven" and "beyond the sea," for even so, "the matter (hadavar) is near to you, etc.": the hei of [ha]davar is the level of the two heis, thought and speech; it is the word of G-d, [of which it is said,] "with a single utterance it could have been created." "In your mouth": that is, through the Torah, "My words which I have placed in your mouth,"

כי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו והיינו המשכת אור א"ס ב"ה להיות נמשך ומתגלה בבחי' קורא ושונה קורא הוא בחי' חכמה עילאה תושב"כ [תורה שבכתב]. ושונה תורה שבע"פ [שבעל פה] היא בחי' ח"ת [חכמה תתאה]

for "whoever reads and studies, the Holy One, blessed be He, reads and studies opposite him." That is, the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that it is drawn down and revealed in the level of "reads and studies": "reads" is the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), the Written Torah, and "studies" is the Oral Torah, the level of the lower Chochmah (Chochmah Tata'ah).

(וכמ"ש בד"ה לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] כו' והבאתי אתכם) שכל המשכות אלו מא"ס ב"ה תלויות בעסק התורה של ישראל למטה

(As is explained in the discourse beginning "Therefore say to the children of Israel, etc.," on "And I will bring you.") For all these drawings-down from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, depend on the Torah study of Israel below;

כי לולי זאת הרי הקב"ה מצד עצמו רם ונשא אפי' [אפילו] מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] וכמ"ש כולם בחכמה עשית שהיא עשיה גשמיות כו' כנודע במ"א.

for were it not for this, the Holy One, blessed be He, in Himself, is high and exalted even above the level of the higher Chochmah, as it is written, "You have made (asisa) them all with Chochmah," which is physical making (asiyah), etc., as is known from elsewhere.

וזהו ודברי אשר שמתי בפ"ך כלומר שבפ"ך הדבר תלוי אם פ"ך ידבר בד"ת [בדברי תורה] אזי גם אני קורא ושונה כו'

And this is [the meaning of] "And My words which I have placed in your mouth": that is to say, the matter (hadavar) depends on your mouth; if your mouth speaks words of Torah, then I too read and study, etc.

ובלבבך שהמשכה זו תלוי בלבבך שיהאחושק ומתאוה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח ואם ישים אליו לכו כו'

“And in your heart”: this drawing-down depends on your heart, that it should desire and long; for “spirit brings spirit and draws down spirit,” and “if he sets his heart to Him, etc.”

(וכמשי"ש [וכמה שכתוב שם] סד"ה לכן אמור הנ"ל) והיינו בחי' תשובה כי עיקר התשובה בלב ועי"ז לעשותו דהיינו לעשות את הדבר האמור למעלה.

(As is written there, at the end of the discourse beginning “Therefore say,” mentioned above.) And this is the level of teshuvah (return), for the essence of teshuvah is in the heart; and through this, “to do it,” that is, to make the davar spoken of above.

כי קרוב אליך הדבר עושי דברו להיות את ה' האמרת כו' שהם הם העושים וממשיכים את דבר ה' כו'
For “the matter (hadavar) is near to you”: “those who do His word,” so that it be “You have exalted Havayah, etc.”; for they are the ones who make and draw forth the word of G-d, etc.

(ועמ"ש מזה סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע כו' וע' בזהר פ' בלק דקצ"א ע"א)

(And see what is written about this at the end of the discourse beginning “When Israel put ‘we will do’ before ‘we will hear,’ etc.”; and see the Zohar, Parshas Balak, folio 191a.)

וגם בפ"ך בבחי' שופר בראש השנה ע"י פה התוקע והממשיך הקולות קול השופר כמ"ש במ"א:

And also “in your mouth” in the manner of the shofar on Rosh HaShanah, through the mouth of the one who blows and draws forth the sounds, the sound of the shofar, as is explained elsewhere.

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך וגו'

For the Matter Is Very Near to You, in Your Mouth

1 כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך וגו'. (פ"ה דעירוכין נ"ד א' רבות כי תשא פ"ז [פרק ז'] וס"פ נצבים תד"א [תנא דבי אליהו] ח"א [חלק א'] פכ"ז ח"ב [חלק ב'] פ"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד]) להבין כפל הלשון במה שנאמר תחלה לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא.

"For the matter is very near to you, in your mouth," etc. (Eruvin, chapter 5, folio 54a; [Midrash] Rabbah, Ki Sisa, chapter 7, and the end of Nitzavim; Tanna DeBei Eliyahu, Part I, chapter 27, [and] Part II, chapter 14.) [We need] to understand the doubled wording in what is said first: "It is not hidden (nifleis) from you, nor is it far off."

אך הנה נפלאות עם שהוא לשון פלא הוא ג"כ לשון הפרשה. כמו לפלא נדר (בפי אמור כ"ב כ"א).

However, nifleis, though it is a term of wonder (pele), is also a term of separation, as in "lefafei neder," "to set apart a vow" (in Parshas Emor, 22:21).

ותרגומו לפרשא וכן פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] שם להפריש וכנזכר מזה בד"ה ואכלתם אכול גבי להפליא (ואפשר שהם ענין אחד כי מה שהוא מופרש ומובדל הרי זה כענין הפלא שהוא ג"כ ענין המכוסה ונעלם ואינו מושג וכ"כ [וכן כתב] בשרשים)

And its Targum [renders it] lefarasha, "to set apart," and so Rashi explains there: "to set apart" (lehafrish); and as is mentioned about this in the discourse beginning "And you shall eat [your fill]," regarding "wondrously" (lehafla). (And it is possible that they are one concept: for what is set apart and separated is like the wondrous, which is also a matter of what is covered and hidden and not grasped. And so it is written in the Shorashim [the Book of Roots].)

והענין כי תלת דרגין אינן מתקשראן דא בדא קודשא ב"ה ואורייתא וישראל וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא פ"י שכל אחד הוא בבחי' סובב וממלא.

And the explanation is: "Three levels are bound one to another: the Holy One, blessed be He, the Torah and Israel; and each one is level above level, hidden and revealed." That is, each one is in the aspect of the light that encompasses all worlds (sovev) and the light that fills all worlds (memalei).

ממלא הוא בבחינת הלבשה והשגה ונקי גליא וכמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בני ישראל בפ"י וענין עלמא דאתגליא.

Memalei is in the manner of enclothement and comprehension, and it is called "revealed," as is explained in the discourse beginning "And I shall be sanctified among the children of Israel," on the meaning and concept of the revealed world (alma de'isgalya).

2 וסובב הוא למעלה מהדעת וההשגה ועמ"ש בד"ה וידעת היום גבי דעת ואמונה. ומ"ש בד"ה וירא ישראל את כו' ויאמינו בה'.

And the light that encompasses all worlds (sovev) is above knowledge (daas) and comprehension. And see what is written in the discourse beginning "Know this day," regarding knowledge and faith, and what is written in the discourse beginning "And Israel saw the," etc., "and they believed in Havayah."

ובתורה יש ג"כ גליא וסתים וכמ"ש בד"ה תורה צוה. ובנשמות ישראל יש ג"כ גליא וסתים כמבואר לעיל ע"פ

In the Torah, too, there is revealed and hidden, as is explained in the discourse beginning "The Torah [that Moshe] commanded [us]." And in the souls of Israel, too, there is revealed and hidden, as is explained above on [the verse]

כי תצא ובד"ה היום הזה מצוך ובד"ה יונתי בחגוי וישראל מתקשראן באורייתא שהשגת התורה מלובשת בכל אחד ואחד מישראל. כמ"ש וזאת לפניכם בישראל ואין זאת אלא תורה שהיא מלובשת בפנימיות כו'

"When you go out," and in the discourse beginning "This day ... commands you," and in the discourse beginning "My dove, in the clefts." And Israel is bound to the Torah, for the comprehension of the Torah is enclothed in each and every one of Israel, as it is written, "And this was formerly (lefanim) in Israel," and "this" is none other than Torah, which is enclothed in the inner dimension (pnimiyus), etc.

(עמ"ש סד"ה ראה אנכי נותן ובד"ה ויהי מקץ ועיין מענין וזאת לפנים ברות ר"פ נשא וברות ע"פ זה זח"ג [זהר חלק ג] חקת ק"פ סע"א [סוף עמוד א]) ואורייתא מתקשראה בקודשא בריך הוא דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד עי' [עיין] בפ' בשלח (ד"ס סע"א [סוף עמוד א]).

(See what is written at the end of the discourse beginning "See, I set," and in the discourse beginning "And it came to pass at the end"; and see on the subject of "And this was formerly in Israel" in Ruth, at the beginning of Parshas Naso, and in Ruth on this verse, [and] the Zohar, Part III, Chukas, folio 180, end of side a.) And the Torah is bound to the Holy One, blessed be He, for the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one; see [the Zohar,] Parshas Beshalach (folio 60, end of side a).

והיינו שהתורה היא הממוצע המחבר ומקשר בחינת אלהותו ית' בנש"י [בנשמות ישראל] בבחינת ממלא ובבחינת סובב שיהא התקשרות בחי' גליא שבנש"י [שבנשמות ישראל] לבחי' גליא דהקב"ה בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

That is, the Torah is the intermediary that joins and connects the level of His G-dliness, may He be blessed, with the souls of Israel, in the aspect of the light that fills all worlds (memalei) and in the aspect of sovev: so that the revealed level in the souls of Israel be bound to the revealed level of the Holy One, blessed be He, the level of memalei kol almin,

ובחינת פנימיות וסתים שבנש"י [שבנשמות ישראל] לבחי' סובב כל עלמין והיינו עי' דאורייתא ג"כ סתים וגליא

and the level of the inner and hidden in the souls of Israel to the level of sovev kol almin. And this is through the Torah, too, being hidden and revealed

(ועמ"ש בד"ה ולא תשבית מלח וסד"ה שובה ישראל ועמ"ש בביאור ע"פ ועשו להם ציצית בענין עוטה אור כשלמה ובענין שהתורה ניתנה באש שחורה ע"ג [על גבין] אש לבנה דהיינו שיש בה פנימיות וחיצוניות כו')

(and see what is written in the discourse beginning "And you shall not omit the salt," and at the end of the discourse beginning "Return, O Israel"; and see what is written in the explanation of the verse "And they shall make themselves tzitzis," on the subject of "He wraps Himself in light as in a garment," and on the subject that the Torah was given as black fire upon white fire, meaning that it has an inner dimension (pnimiyus) and an outer dimension (chitzoniyus), etc.).

וזהו כי המצוה הזאת כו' לא נפלאה וגוי ר"ל [רוצה לומר] שאינו מופרש ממך כלל דהיינו שהיא בחינת ממלא שמתלבש בתוך עצמות נשמות ישראל. ולא רחוקה היא בחינת סובב שאינה מתלבשת אבל אינה רחוקה שמאיר דרך מקיף.

And this is [the meaning of] "For this commandment," etc., "is not hidden," etc.: that is to say, it is not separated from you at all, meaning that it is the level of memalei, which is en clothed within the very essence of the souls of Israel. "Nor is it far off": [this is] the level of sovev, which is not en clothed, yet it is not far off, for it shines in the manner of an encompassing [light] (makif).

3 ופי' אשר אנכי מצוך היום היינו כי בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כי התורה נצחית ובכל יום אנו אומרים היום וכן והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שיהיו בעיניך כחדשים.

And the meaning of "which I command you today" is that every day they should be in your eyes as new; for the Torah is eternal, and every day we say "today." And likewise, on "And these words, which I command you today, shall be," our Sages, of blessed memory, said that they should be in your eyes as new.

4 ועמ"ש מזה בד"ה ציון במשפט תפדה. וכמאמר היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם שכל עוה"ז עד למחר שהוא קבול שכר נק' היום.

And see what is written about this in the discourse beginning "Zion shall be redeemed with justice." And as the saying goes, "Today to do them, and tomorrow to receive their reward": the whole of this world, until "tomorrow," which is the receiving of reward, is called "today."

ובראש השנה אנו אומרים זה היום תחלת מעשיך שכל ר"ה [ראש השנה] נעשה בבחי' היום מחדש ונמשך על כל השנה.

And on Rosh HaShanah we say, "This day is the beginning of Your works": for each Rosh HaShanah becomes the level of "today" anew, and it extends over the whole year.

אך צריך להבין מה שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אדם נדון בכל יום גם ראש חדש נקרא ראשי חדשים וכן שבת מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו.

But we need to understand what our Sages, of blessed memory, said: "A person is judged every day." Also, Rosh Chodesh is called "heads of months," and likewise Shabbos: "from one new moon to the next, and from one Shabbos to the next."

5 והענין שהוא ית' למעלה מהזמן לכן כל בחינת זמן של ששת ימי באשית במחשבה אחת נברא צופה

And the explanation is: He, may He be blessed, is above time; therefore the whole dimension of time of the six days of creation was created in a single thought. He looks

ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה והארה אחת כמ"ש ויצא כברק חצו שהוא בדרך סקירה והארה אחת כל שבועת ימי בראשית וימות המשיח ותחיית המתים.

and gazes to the end of all the generations in a single glance and illumination, as it is written, "And His arrow shall go forth like lightning": that is, all seven days of creation, the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, in the manner of a single glance and illumination.

6 וכן חמשים אלפים יובלות שהם גילויים ועליות בעילוי אחר עילוי כולם נבראו במחשבה אחת שהוא

חיות כללות [עמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע] כמ"ש

And likewise the fifty thousand jubilees, which are revelations and ascents, one elevation beyond another: all of them were created in a single thought, which is a general and collective life-force (klalus) (see what is written about this in the explanation of the verse "My dove, in the clefts of the rock"), as it is written,

פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון שיש כמה בחי' חי כמ"ש חי חלי הוא יודוך לכן נאמר לכל חי שכל עולם מקבל חיותו בפרטיות

"You open Your hand and satisfy every living thing (chai) [with] will (ratzon)": for there are several levels of "living," as it is written, "The living, the living, he shall thank You"; therefore it says "every living thing," for each world receives its life-force individually.

אבל הכל הוא בחי' רצון אחד פשוט ובהשתלשל לדיבור עליון נעשה עשרה מאמרות ע"ד משל מבשרי אחזה אלוה שהדיבור

But all of it is the level of one simple will; and as it descends (hishtalshelus) into the supernal speech, it becomes ten utterances. By way of analogy, [as in] "From my flesh I shall see G-d": speech

נחלק לפרטי פרטים ובמחשבה הוא כולל כל הדבורים במחשבה אחת מכ"ש [מכל שכן] למעלה ככל הפרטים נכללים בחיות כללי אחד:

is divided into the finest particulars, while in thought one includes all the words in a single thought; all the more so above, where all the particulars are included in one general life-force.

7 והנה כל החיות של כל השנה הוא נמשך בר"ה [בראש השנה] כי אדם נברא בראש השנה. והעולם נברא בכ"ה באלול וביום וי"ו נברא אדם בצלמנו כדמותנו

Now, all the life-force of the whole year is drawn down on Rosh HaShanah, for man was created on Rosh HaShanah. The world was created on the twenty-fifth of Elul, and on the sixth day man was created "in Our image, after Our likeness,"

שהוא כולל כל הנבראים כולם כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים שהיתה נשמתו כוללת כל הנשמות.

for he includes all created beings, every one of them, as it is written, "And He breathed into his nostrils the soul of life": for his soul included all the souls.

לכן בכל ר"ה [ראש השנה] נעשה צירוף חדש שהוא הארה מהמקור שהוא הסובב חיות כללי על כל השנה וכל שנה ושנה הוא צירוף לחיות חדש ואח"כ נתחלק לפרטים

Therefore on every Rosh HaShanah a new combination [of letters] is made, which is a radiance from the Source, which is the light that encompasses all worlds (sovev): a general life-force for the whole year. Each and every year is a combination for a new life-force, and afterwards it is divided into particulars,

שהם י"ב חדשים וכל חדש מקבל חיות מהארת הכלל והיום הוא הפרט מכלל החדש ומקבל ממנו חיותו.

which are the twelve months; each month receives life-force from the radiance of the general (klal), and the day is the particular (prat) within the general [life] of the month, and receives its life-force from it.

8 ולכן אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] איזה חג שהחודש מתכסה בו הוא ראש השנה שהוא המקור הכולל לכן הארת החודש מתבטל בו כביטול זיו השמש בשמש [ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות גבי

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Which festival is it on which the month (chodesh) is covered?" It is Rosh HaShanah, which is the all-inclusive source; therefore the radiance of the month is nullified in it, like the nullification of the sun's ray within the sun (and see what is written in the discourse beginning "Let them bring royal apparel," regarding

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] הנביאים והכתובים עתידים להבטל כו' ע"ש] כמאמר ברוך שאמר והיה העולם הוא חיות כללי לכל העולם וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] והלא במאמר אחד היה יכול להבראות

"And therefore our Sages, of blessed memory, said that the Prophets and the Writings will in the future be nullified," etc.; see there). As in the saying, "Blessed is He who spoke and the world came into being": this is a general life-force for the whole world. And this is what our Sages, of blessed memory, said: "But could it not have been created with one utterance?"

שהוא החיות כללי [ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' תולדות בדף קל"ה ע"א בפ"י במאמר אחד ע"ש] ברוך אומר ועושה הוא הפרט

which is the general life-force (and see what the Ramaz wrote in Parshas Toldos, on folio 135a, on the meaning of "with one utterance"; see there). "Blessed is He who says and does" is the particular,

שהוא צירוף חדש לכל יום [ע' [עיינן] בזהר בשלח דס"ג ע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א ועמ"ש בד"ה לבאר ענין יוה"כ [יום הכפורים] גבי כאשר יתבונן המשכיל

which is a new combination for each day (see the Zohar, Beshalach, folio 63b, and Parshas Yisro, folio 88a; and see what is written in the discourse beginning "To explain the matter of Yom Kippur," regarding "When the thoughtful person reflects

כי באמת חדשים לבקרים כו' יעו"ש [יעיינן שם] וכן חיות של שנה זו אינו החיות של שנה שעברה. that in truth they are 'new every morning,' etc."; see there). And likewise, the life-force of this year is not the life-force of the year that has passed.

9 וזהו שאומרים בראש השנה זה היום תחלת מעשיך שנעשה הארה מחדש מהכלל וכן אצל התורה נאמר אשר אנכי מצוך היום כי באמת צריך לירד דרך השתלשלות להתלבש בזמן [ועמ"ש בפ' עקב בד"ה

And this is why we say on Rosh HaShanah, "This day is the beginning of Your works": for a radiance is made anew from the general (klal). And likewise of the Torah it is said, "which I command you today"; for in truth it must descend through the chain of descending worlds (hishtalshelus) to be en clothed in time (and see what is written in Parshas Eikev, in the discourse beginning

ולהבין שרש כו' גבי פ"י על תורתך שלמדתנו] ובכל יום יורד הארה חדשה מהתורה להתלבש.

"And to understand the root," etc., regarding the meaning of "for Your Torah that You have taught us"). And every day a new radiance descends from the Torah to be en clothed.

10 וזהו שאנו מברכין בכל יום נותן התורה מחדש. [ועוד יובן זה עפ"י ש"ש [על פי מה שכתוב] לעיל סדי"ה כי

המצוה הזאת גבי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו ועמ"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער גבי

And this is why every day we bless [G-d] "who gives the Torah," anew. (This will be understood further from what is written above, at the end of the discourse beginning "For this commandment," regarding "Whoever reads and repeats [Torah], the Holy One, blessed be He, reads and repeats opposite him"; and see what is written in the discourse beginning "I am asleep, but my heart is awake," regarding

והנה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זו אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כו' וכמ"ש ויקם עדות ביעקב כו' ע"ש
ובד"ה צאינה וראינה ועמ"ש בפי' בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום]

"Now, through this arousal from below, an arousal from above," etc., and as it is written, "He established a testimony in Yaakov," etc.; see there; and in the discourse beginning "Go out and see"; and see what is written in Parshas Beshalach, in the discourse beginning "And Moshe said, 'Eat it today.'")

וכן כנסת ישראל חדשים לבקרים רבה אמונתך שבכל יום צריך לקנות בנפשו אמונה חדשה מהמקור

And likewise the Congregation of Israel [says], "They are new every morning; great is Your faithfulness (emunah)": for every day a person must acquire in his soul a new faith (emunah) from the Source.

כי ימים יצרו כל ימי האדם שהם שבעים שנה הם יצרו וקצובים לאדם ולא אחד בהם שהקרי הוא בוי"ו
שהימים הנקצבים הוא בשביל שיתגלה ויתרבה הארה באמונה בתוספת חדש בכל יום

For "days were formed": all the days of a person, which are seventy years, "were formed" and allotted to the person, "and lo (not) one among them"; for the keri [the way it is read] is with a vav [lo, "to Him"]: the allotted days are so that the illumination in faith may be revealed and increase, with a new addition every day.

וזהו רבה אמונתך מבחי' סובב ע"י שרואה בכל יום ערב ובקר תמידין כסדרן מזה יכיר למעלה מהזמן:

And this is "great is Your faithfulness" from the level of the light that encompasses all worlds (sovev): through seeing every day evening and morning, continually in their order, one comes from this to recognize [what is] above time.

11 ב והנה הארה שבנפש האדם היא בשני בחי' ממלא וסובב ממלא נקרא שמתלבש ונתפס במוחו השגת אלהות.

(2) Now, the radiance in a person's soul is in two aspects: memalei [the filling light] and sovev [the encompassing light]. Memalei is when the comprehension of G-dliness is enclothed and grasped in his mind.

כמ"ש ובחרת בחיים לאהבה את ה' וגוי' כי הוא חייך כי הבחירה בשכל לבד לבחור בטוב ולמאוס ברע ואהבה הוא בלב

As it is written, "And you shall choose life, to love Havayah," etc., "for He is your life." For choosing is in the intellect alone, to choose the good and reject the evil, whereas love is in the heart.

והבחירה קודם לאהבה שצריך להרגיל א"ע [את עצמו] בשכלו שיהיה מוסכם אצלו לבחור בחיים [ועמ"ש מזה בד"ה שמע ישראל בפי' ואתחנן] כמאמר ראה נתתי לפניך היום וגוי'

And choosing comes before love: a person must accustom himself, in his intellect, until it is settled with him to choose life (and see what is written about this in the discourse beginning "Hear, O Israel," in Parshas Va'eschanan), as it says, "See, I have set before you today," etc.,

ובחרת בחיים שהוא החיות של שמים וארץ שאנו רואים ולא לבחור בגשמיות שהן כל תענוגי עולם הזה הכלה ונפסד שנקרא מות ואחר שיסכים בשכלו הבחירה בטוב

"and you shall choose life": that is, the life-force of the heavens and earth that we see, and not to choose physicality, that is, all the pleasures of this world, which comes to an end and perishes and is called "death." And after he has settled in his mind the choice of the good,

שהוא החיים יתבונן לבוא לבחינת אהבה וכמ"ש מזה בהד"ה שמע ישראל כי הוא חייך שהוא החיים האמיתיים כמ"ש כי עמך מקור חיים

which is life, he should contemplate so as to come to the level of love, as is written about this in the discourse beginning "Hear, O Israel": "for He is your life," He being the true life, as it is written, "For with You is the source of life."

וזוהו בחינת ממלא שבנפש האדם שהאהבה נתלבש ונתפס בשכלו והוא בחינת ככל לבכך ובכל נפשך ובחינת סובב הוא בחינת ובכל מאדך למעלה מהכלי שהוא השכל.

And this is the level of memalei in a person's soul: the love is enclothed and grasped in his intellect; and it is the level of "with all your heart and with all your soul." And the level of sovev is the level of "and with all your might (me'od)": above the vessel, which is the intellect.

12 ועיין מ"ש בד"ה ועתה יגדל נא. [ועד"ז גם בתשובה יש ב' בחינות תשובה תתאה ותשובה עילאה] אך להסביר הענין איך אפשר להיות עבודה בבחינת סובב למעלה מהשכל.

And see what is written in the discourse beginning "And now, I pray, let [the power] be great." (And in the same way, in teshuvah too there are two levels: the lower teshuvah and the higher teshuvah.) But to explain the matter: how is it possible for there to be divine service at the level of sovev, above the intellect?

אך הענין הוא על ידי תשובה במסירת נפש שהוא למעלה מהדעת וכמ"ש במ"א שלכן לא נאמר בתורה טעם על מס"נ [מסירות נפש]

But the explanation is: it is through teshuvah with self-sacrifice (mesirus nefesh), which is above knowledge (daas), as is written elsewhere: that this is why the Torah states no reason for self-sacrifice,

כמו שנאמר טעם על אהבה כדכתיב לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיך והיינו לפי שהאהבה נמשכה מבחי' שכל וטעם

as a reason is stated for love, as it is written, "to love Havayah your G-d, for He is your life." That is because love is drawn from the level of intellect and reason

דרך השתלשלות משא"כ על מס"נ [מסירות נפש] לא נאמר טעם לפי שהוא למעלה מהשכל [וכמ"ש בד"ה כי טובים דודיך.

of the way of the chain of descent (hishtalshelus), whereas for self-sacrifice no reason is stated, because it is above the intellect (as is written in the discourse beginning "For your love is better,"

בפ' שמות ובד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא] והיא בחינת אמונה שלמעלה מהדעת שנמשך מבחי' סובב [ועמ"ש בביאור ע"פ ואלה המשפטים גבי

in Parshas Shemos, and in the discourse beginning "A person is obligated to become intoxicated on Purim"). And it is the level of faith that is above knowledge, which is drawn from the level of sovev (and see what is written in the explanation of the verse "And these are the ordinances," regarding

כי תקנה עבד עברי. ששרש הנשמות מבחי' בעבר הנהר היוצא מעדן שהוא מבחי' עגולים וסוכ"ע.

"If you acquire a Hebrew servant": that the root of the souls is from the level of "beyond the river," [the river] that goes out of Eden, which is from the level of the circles (igulim) and sovev kol almin.

13 והנה גילוי בחי' זו בנפש האדם זהו הגילוי מבחי' סובב והוא שלא כסדר ההשתלשלות משכל למדות כו' כ"א מלמעלה מסדר ההשתלשלות.

Now, the revelation of this level in a person's soul is the revelation from the level of sovev, and it is not in the order of the chain of descent (hishtalshelus), from intellect to emotive attributes (middos), etc., but rather from above the order of hishtalshelus.

וכענין אע"ג [אף על גב] דאיהו לא חזי מזליה חזי. שהמשכה זו מבחי' מזליה בפנימית הוא הגילוי מלמעלה מבחי' השתלשלות עילה ועלול שכל ומדות כו']

It is like the matter of "Even though he does not see, his mazal sees": for this drawing-down from the level of his mazal, inwardly, is the revelation from above the level of hishtalshelus of cause and effect, intellect and emotive attributes, etc.)

לכן במקום שבעלי תשובה עומדים כו'. אך להבין טעם הדבר הנה כתיב אני ראשון ואני אחרון וכתוב בדבר ה' וגו'.

Therefore, "In the place where baalei teshuvah stand," etc. But to understand the reason for this: it is written, "I am first and I am last," and it is written, "By the word of Havayah," etc.

פירוש שהבריאה היא על ידי דבור וכתוב בראשית ברא אלהים שהבריאה היא יש מאין והענין שבריאת העולמות אינו בדרך השתלשלות מעילה לעלול.

That is, creation is through speech. And it is written, "In the beginning Elokim created (bara)": creation (beriah) is something from nothing (yesh me'ayin). And the explanation is that the creation of the worlds is not by way of hishtalshelus, from cause to effect.

ע"ד משל אצל האדם שהמדות מהשכל והדיבור מהמדות הוא דרך השתלשלות שע"י המדה נעשה הבל הלב.

By way of analogy, in a person, the emotive attributes [come] from the intellect, and speech from the emotive attributes; this is by way of hishtalshelus, for through the emotive attribute the breath of the heart is formed,

14 ואחר כך קול ודבור שהדבור נמשך מהקול והקול כו' הכל בדרך המשכה והשתלשלות עילה ועלול. and afterwards voice and speech, speech being drawn from voice, and voice, etc.: all of it by way of drawing-down and the chain of descent (hishtalshelus), cause and effect.

אבל בבריאת העולמות אינו דרך השתלשלות והמשכה שמאמר יהי רקיע אינו ערך של המאמר שיהיה נמשך ממנו רקיע שאף ריבוא רבבות צמצומים והשתלשלות ממדרגה למדרגה דרך עילה ועלול לא יועילו שישתלשל ויתהוה חומר גשמי אפילו

But in the creation of the worlds it is not by way of hishtalshelus and drawing-down. For with the utterance “Let there be a firmament,” it is not within the measure of the utterance that a firmament should be drawn forth from it; for even myriads upon myriads of contractions (tzimtzumim) and descents from level to level, by way of cause and effect, would not avail for physical matter to descend and come into being, even

כמו חומר הרקיע מהשתלשלות הרוחניות כו' אלא שהוא כח א"ס ב"ה הכל יכול לברוא הרקיע ע"י המאמר יהי רקיע יש מאין וזהו שלא כסדר השתלשלות כ"א בבחי' דלוג

like the matter of the firmament, from the descent of the spiritual, etc. Rather, it is the power of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, the Omnipotent, to create the firmament through the utterance “Let there be a firmament,” something from nothing (yesh me'ayin). And this is not in the order of hishtalshelus, but rather in the manner of a leap (dilug).

וכן כל הנבראים כו' מהבורא הוא מאין ולא דרך השתלשלות כי א"א להיות נמשך בחי' נברא גם בחי' חכמה שבהם אפילו מבחי' דבור שלמעלה

And so too all the created beings, etc.: [their coming] from the Creator is from nothing, and not by way of hishtalshelus. For it is impossible for the level of a created being, even the level of Chochmah (wisdom) that is in them, to be drawn forth even from the level of speech above,

שהוא בחינת התגלות שלמעלה שהבורא הוא היפך הנבראים ואפילו גם על התהוות חכמה עילאה מא"ס ב"ה נאמר והחכמה מאין תמצא שאפילו להיות נמשך בחינת אנת חכים

which is the level of revelation above; for the Creator is the opposite of the created beings. And even regarding the coming-into-being of supernal Chochmah from the Infinite One, blessed be He, it is said, “And Chochmah is found from ayin (nothing)”: for even the drawing-forth of the level of “You are wise,

ולא בחכמה ידיעא היינו התלבשות אור א"ס בחכמה אינו בבחינת השתלשלות וכל מה שנוכר בספרים השתלשלות עילה ועלול אינו על הנבראים מהבורא [כ"א בהשתלשלות רוח הבהמה מפני שור שבמרכבה משא"כ בהתהוות הגשמיות ממש

but not with a known wisdom," that is, the enclothement of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah, is not by way of hishtalshelus. And all that is mentioned in the books about hishtalshelus of cause and effect does not refer to the created beings [coming] from the Creator (but rather to the descent of the spirit of the animal from the face of the ox in the Chariot; whereas in the coming-into-being of actual physicality,

וכן בהתהוות הרוחניות מא"ס ב"ה הוא יש מאין ממש וכמ"ש כ"ז [כל זה] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי].

and likewise in the coming-into-being of the spiritual from the Infinite One, blessed be He, it is truly something from nothing; as all this is written in Iggeres HaKodesh, in the passage beginning "He and His life-forces").

15 וזהו אני ראשון פי' שלהיות התהוות ראשית ההתהוות היינו חכמה עילאה הוא שלא ע"י השתלשלות אלא והחכמה מאין תמצא.

And this is "I am first": that is, for the first of all that comes into being, namely supernal Chochmah, to come into being is not through the chain of descent (hishtalshelus); rather, "And Chochmah is found from ayin."

וזהו אני ראשון אני אותיות אין ועד"ז גם כן אני אחרון היינו להיות התהוות שמים ו ארץ גשמיים מן המאמר הרוחני אינו דרך השתלשלות כ"א יש מאין והוא מבחינת סוכ"ע.

And this is "I (ani) am first": ani has the letters of ayin (nothing). And in the same way, "I am last": that is, for physical heavens and earth to come into being from the spiritual utterance is not by way of hishtalshelus, but rather [as] something from nothing; and it is from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

16 ועמ"ש מזה ע"פ יביאו לבוש מלכות ולכן כל המשכות צריך להיות מהמקור שהוא האין. ולכן כדי להמשיך הארה והמשכה זו ומה גם בר"ה [בראש השנה] שאזי נמשך חיות כללי לכל השנה

And see what is written about this on the verse "Let them bring royal apparel." And therefore all drawings-down must be from the Source, which is the Ayin (Nothing). And therefore, in order to draw down this radiance and drawing-down, and all the more so on Rosh HaShanah, when a general life-force is drawn down for the whole year,

לכן צ"ל העבודה ג"כ בבחי' סובב שבנפש וזהו דוקא ע"י תשובה שכאשר האדם מוסר נפשו לה' כמו רבי אליעזר בן דרודייא שהוא מסירת הרצון.

therefore the service, too, must be at the level of sovev in the soul. And this is specifically through teshuvah (return): when a person gives over his soul to G-d, like Rabbi Eliezer ben Durdaya, which is the giving over of the will.

17 ועד"ז עכ"פ [על כל פנים] מסירת הרצון לה' בכל עניני רצונות הנפש להיות בטל רצונך להיות עוצם עיניו וכנ"ל.

And in the same way, at any rate, the giving over of the will to G-d in all the matters the soul desires: to fulfill "Nullify your will," to be one who "shuts his eyes," as mentioned above.

וכן בשמיעה ודיבור וכן לא תתורו אחרי לבבכם ביטול רצון כנ"ל. וכן בעשיית טוב בעל כרחך דוקא לעשות הכל בהיפוך רצונו.

And so too in hearing and speech; and so too "Do not stray after your heart": the nullification of the will, as mentioned above. And so too in doing good: specifically against your will, to do everything contrary to his own will.

18 וזהו ג"כ בחי' מס"נ [מסירות נפש] כי מה לי קטלא כולה כו' שהוא אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ע"י לב נשבר ונדכה אדם ובהמה תושיע שיעשה עצמו כבהמה ולא יחפוץ ברצון ותאוות גשמיות כמ"ש ועמך לא חפצתי

And this too is the level of self-sacrifice (mesirus nefesh), for "What difference is there to me between killing it entirely," etc. It is the subduing (iskafya) of the sitra achra (the other side) through "a broken and crushed heart." "Man and beast You save": that he make himself like a beast and not desire physical wants and cravings, as it is written, "And with You I desire nothing";

דהיינו אפילו מה שעמך הוא היודע הוא המדע איהו וגרמוהי חד כ"א כלה שארי ולבבי אליו ית' ממש וכמאמר בכל קראנו אליו ולא למדותיו מכש"כ [מכל שכן] וק"ו [וקל וחומר] רצונות גשמיים כו'.

that is, even what is "with You": "He is the Knower, He is the Knowledge," "He and His vessels are one" (ihu vegarmohi chad); but only "My flesh and my heart pine" for Him, may He be blessed, Himself; as in the saying, "Whenever we call upon Him": to Him, and not to His attributes. All the more so, and a fortiori, physical desires, etc.

19 ועי"ז יוכל לבא לבחי' ובכל מאדך להמשיך מבחי' סובב כי ע"י ביטול הרצון הוא מגיע להמקור

And through this he can come to the level of "and with all your might (me'od)," to draw down from the level of sovev; for through the nullification (bittul) of the will he reaches the Source,

שהוא האין וכתוב קרוב ה' לכל קוראיו וגוי באמת וזהו קורא בתורה שקורא להמקור להיות נמ שך בתורה

which is the Ayin. And it is written, "Havayah is near to all who call upon Him," etc., "in truth." And this is [the meaning of] "reading (korei) in the Torah": that he calls (korei) to the Source to be drawn down into the Torah.

כי אורייתא מכחהמ נפקת והחכמה מאין תמצא וע"י מסירת נפש ממשיך מהמקור וכל מה שלומד וקורא אח"כ הוא נקרא תורה לשמה לשם התורה שממשיך הארה מהמקור להתורה.

For the Torah comes forth from Chochmah, and "Chochmah is found from ayin." And through self-sacrifice he draws down from the Source; and all that he learns and reads afterwards is called Torah lishmah (for its sake): for the sake of the Torah, for he draws down a radiance from the Source into the Torah.

20 וזהו ועשיתם אתם אל תקרא אותם אלא אתם וכו' שנקרא עשיית המצוה ולא קיום בלבד כי אם עשיה

מחדש שהוא בחינת התפשטות המחיה כל העולמות וז"ש [וזהו שכתוב]

And this is [the meaning of] "And you shall do them (osam)": do not read osam (them) but atem (yourselves), etc.; for it is called the "doing" of the mitzvah, and not merely fulfilling [it], but rather making [it] anew, which is the level of the outspreading that gives life to all the worlds. And this is what is written,

כי קרוב אליך הדבר כו' לעשותו. לעשותו דוקא להמשיכו מחדש מהמקור וכמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו נעשה בפ"י עושי דברו.

"For the matter is near to you," etc., "to do it." "To do it" specifically: to draw it down anew from the Source, as is written in the discourse beginning "When they put 'we will do' first," on the meaning of "who do His word."

21 ולכן נאמר במוסף דר"ה [דראש השנה] ועשיתם עולה בחיי לעשותו. דהנה כי נשגב שמו לבדו עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד שהשם אינו עצמותו כמו אצל האדם שם ראובן ושמעון אינו אלא הארה מעצמותו.

And therefore it is said in the Musaf of Rosh HaShanah, "And you shall make a burnt offering": the level of "to do it." For behold, "For His Name alone is exalted": before the world was created there were He and His Name alone; for the name is not His essence, just as with a person, the name Reuven or Shimon is only a radiance from his essence.

22 ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו. וכן כיו"ד נברא עולם הבא ובה"א [ובאות ה"א] נברא עולם הזה הכל בבחי' שם לבד.

And see what is written about this in the discourse beginning "My Shabbosos you shall keep." And likewise, with the yud the World to Come was created, and with the hei this world was created: all at the level of a name alone.

וע"י מסירת נפש הוא ממשיך בחי' סובב שמגיע עד המקור. וזהו כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום.

And through self-sacrifice (mesirus nefesh) he draws down the level of the light that encompasses all worlds (sovev), which reaches up to the Source. And this is "For this commandment which I (Anochi) command you today":

אני ממש שהוא מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' שם והארה כו' ולכן נקרא עשייה מחדש והיינו ע"י בפיו הוא תורה.

"I" in the literal sense, which is His being and essence, may He be blessed, which is far above the level of a name and a radiance, etc. And therefore it is called making anew. And this is through "in your mouth," which is Torah,

23 ובלבבך הוא תשובה. וזהו לעשותו פ"י שזהו שעושים ממש כביכול בחי' דברו ולא קיום בלבד כנ"ל וכענין ויעש דוד שם כמ"ש במ"א.

and "in your heart," which is teshuvah. And this is "to do it": that is, that one actually makes, as it were, the level of His word, and not merely fulfills [it], as mentioned above; as in the matter of "And David made a name," as is written elsewhere.

וז"ש [וזהו שכתוב] בקרבן מוסף דר"ה [דראש השנה] ועשיתם עולה כי ר"ה [ראש השנה] הוא ת חלת מעשיך שעושים ובונים בחי' דברו ית' והיינו מהמקור שהוא האין.

And this is what is written regarding the Musaf offering of Rosh HaShanah, "And you shall make a burnt offering": for Rosh HaShanah is "the beginning of Your works," when one makes and builds the level of His word, may He be blessed; and that is from the Source, which is the Ayin.

24 וזהו שאומרים במלכיות כה אמר הד צבאות מלך ישראל וגואלו אני ראשון ואני אחרון כו'.

And this is what we say in Malchuyos [the verses of Kingship]: "Thus says Havayah of Hosts, King of Israel and its Redeemer: I am first and I am last," etc.

ועמ"ש מזה בשה"ש [בשיר השירים] בד"ה צואך בחרוזים. וע' בזהר ס"פ פנחס דרנ"ה ע"ב מענין ועשיתם עולה.

And see what is written about this in Shir HaShirim, in the discourse beginning "Your neck with strings of beads." And see the Zohar, at the end of Parshas Pinchas, folio 258b, on the subject of "And you shall make a burnt offering."

וגם פי' לעשותו ע"ד מ"ש בזהר פ' וירא דקט"ו ע"א ע"פ ויעש ה' לשרה כו' עשייה איהו לעילא.

And also, the meaning of "to do it" is along the lines of what is written in the Zohar, Parshas Vayera, folio 115a, on the verse "And Havayah did for Sarah," etc.: "Doing (asiyah) is above."

25 והיינו כי משם נמשך ג"כ להיות העשייה וההתהוות יש מאין שזהו למעלה מהשתלשלות ועמ"ש מזה בד"ה צו את בני [בני ישראל] כו' את הכבש האחד תעשה כיו והיינו ע"י ועמך לא חפצתי.

That is, from there, too, is drawn the making and the coming-into-being of something from nothing, which is above the chain of descent (hishtalshelus). And see what is written about this in the discourse beginning "Command the children of Israel," etc., [on] "The one lamb you shall make," etc. And this is through "And with You I desire nothing."

אשר פי' חפץ הוא התשוקה הפנימית וכמ"ש בד"ה ושמתי כדכד גבי לאבני חפץ והיינו ע"י שיתבונן שכל העולמות הוא רק בחי' זמן

For the meaning of chefetz (desire) is the inner longing, as is written in the discourse beginning "And I will make [your windows] of kadmah," regarding "stones of chefetz." And this is through contemplating that all the worlds are only the level of time,

שהוא בחי' התפשטות הארה אחת כנ"ל וכלא חשיב לגמרי לגבי מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' זמן.

which is the level of the outspreading of a single radiance, as mentioned above, and is considered utterly as nothing compared to His being and essence, may He be blessed, which is far above the level of time.

26 ועי' מ"ש בד"ה מי אל כמוך. ולזה נתקנו עשרת ימי תשובה שיש עשר ספירות בנפש האדם ג' שכליים וז' מדות

And see what is written in the discourse beginning "Who is a G-d like You." And for this the Ten Days of Teshuvah were instituted: for there are ten Sefiros in a person's soul, three intellectual and seven emotive attributes (middos),

וצריך להעלותם כולן לה' בבחי' תשובה עד יוה"כ [יום הכפורים] שהוא למעלה כדכתיב לפני ה' תטהרו והיינו ע"י תשובה.

and one must raise them all to G-d in the manner of teshuvah (return), until Yom Kippur, which is above, as it is written, "Before Havayah you shall be purified"; and that is through teshuvah.

27 ודרך פרט שי בתשובה ג"כ ב' מדרגות תשובה תתאה ותשובה עילאה תשובה תתאה היא בבחינת ממלא שבנפש

And in detail: in teshuvah, too, there are two levels, the lower teshuvah (teshuvah tata'ah) and the higher teshuvah (teshuvah ila'ah). The lower teshuvah is at the level of memalei [the filling light] in the soul,

היינו במחשבה דבור ומעשה הנמשכים מהשכל ומדות לקשרן כולן אליו ית' כל אחד לפי ערכו וזהו ענין בכל לבבך בשני יצריך ובכל נפשך.

that is, in thought, speech and action, which are drawn from the intellect and the emotive attributes: to bind them all to Him, may He be blessed, each according to its measure. And this is the meaning of "with all your heart," with both your inclinations, "and with all your soul."

אך תשובה עילאה הוא בחי' סובב שכנפש בחי' בכל מאדך וגם בחינה זו הוא קרוב אליך כמ"ש כי קרוב אליך הדבר מאד וכנ"ל בפ"י ולא רחוקה היא כו' כי קרוב כו':

But the higher teshuvah is the level of sovev [the encompassing light] in the soul, the level of "with all your might (me'od)." And this level too is near to you, as it is written, "For the matter is very (me'od) near to you," and as [explained] above on the meaning of "Nor is it far off," etc., "For it is near," etc.

שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בְּהִי תִגַּל נַפְשִׁי בְּאֱלֹקֵי

I Will Greatly Rejoice in Havayah; My Soul Shall Exult in My
G-d

1 שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בְּהִי תִגַּל נַפְשִׁי בְּאֱלֹקֵי. כִּי הִלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי יֵשַׁע וְגוֹי.

“I will greatly rejoice in Havayah; my soul shall exult in my G-d, for He has clothed me in garments of salvation,” etc.

(במדרש הובא פסוק זה בויקרא רבה בפ' צו ס"פ עשירית וס"פ ואתחנן. ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפ' נגילה ונשמחה בך ועיין בזח"ב [בזהר חלק ב'] בפ' יתרו ד"צ ע"ב נשא קל"ג א' בלק קצ"ט ב')

(In the Midrash this verse is cited in Vayikra Rabbah, in Parshas Tzav, at the end of [section] ten, and at the end of Parshas Va'eschanan; and in Shir HaShirim Rabbah, on [the verse] “We will exult and rejoice in you.” And see in the Zohar, Part II, Parshas Yisro, page 90b; Naso, 133a; Balak, 199b.)

הנה ההפרש שבין שמחה לגילה הוא כי השמחה נקרא בהגלות נגלות השמחה מבחוץ והיא בחינת חג הסוכות זמן שמחתנו. וגילה נקרא כשהשמחה עדיין בפנימית הלב ולא באה לידי גילוי בחיצוניות.

Now, the difference between simchah (joy) and gilah (exultation) is this: it is called simchah when the joy is openly revealed on the outside, and this is the level of the festival of Sukkos, “the season of our rejoicing.” And it is called gilah when the joy is still in the inwardness of the heart and has not come to revelation outwardly.

וכמ"ש וגילו ברעדה שרעדה תכסה את השמחה שלא תהא נראית ונגלית בחוץ רק תוכו צוף השמחה ובהתגלות נראית ונגלית בחינת רעדה והוא בחי' ר"ה [ראש השנה] וכמשי"ת [וכמו שיתבאר]

As it is written, “and exult with trembling”: the trembling covers the joy so that it is not seen and revealed on the outside; only its inside is inlaid with joy, while what is seen and revealed openly is the level of trembling. And this is the level of Rosh HaShanah, as will be explained.

(וזהו ה' מלך תגל הארץ והיינו בחינת ימים נוראים שנקרא הקדוש ברוך הוא המלך הקדוש המלך המשפט הנה אז הוא בחינת גילה תגל הארץ.)

(And this is [the meaning of] “Havayah reigns; let the earth exult.” That is, the level of the Days of Awe, when the Holy One, blessed be He, is called “the holy King,” “the King of judgment”; then it is the level of gilah: “let the earth exult.”)

וזהו גם כן בני ציון יגילו במלכם. ועיין מ"ש לקמן סד"ה ביום השמיני עצרת מענין גילה)

And this is also [the meaning of] “Let the children of Zion exult in their King.” And see what is written below, at the end of the discourse beginning “On the eighth day, an assembly,” on the subject of gilah.)

והנה הכתוב אומר שוש אשיש ולא פי' מי הוא האומר והיינו לפי שהוא מאמר הנביא בעד כללות ישראל.

Now, the verse says, “I will greatly rejoice,” and does not specify who is speaking. That is because it is the prophet’s statement on behalf of Israel as a whole.

וביאר הענין הנה כתיב תקעו בחדש שופר. ופשטיה דקרא אינו מוכן לכאורה שאמר בחדש ולא פי' באיזה חדש והל"ל [והוה ליה למימר] בחדש השביעי.

The explanation of the matter: it is written, “Blow a shofar in the month (bachodesh).” And the plain meaning of the verse is seemingly not understood, for it says “in the month” and does not specify in which month; it should have said “in the seventh month.”

וגם מאי דכתיב שופר בשופר מיבעי ליה. אך הענין כי הנה חדש הוא מלשון התחדשות שעל שם זה נק' **2** כן כל חדש

Also, as to what is written, “a shofar”: it should have said “with a shofar” (bashofar). But the matter is this: chodesh (month) is from the term hischadshus (renewal), and for this reason every month is so called,

מפני חי דוש הלבנה שמתחדשת בכל חדש ואמר תקעו בחדש שופר פי' בחידושו של שופר שהשופר מתחדש בכל שנה ושופר של שנה זו אינו שופר

because of the renewal of the moon, which is renewed every month. And [the verse] says, “Blow a shofar bachodesh,” meaning: in the renewal of the shofar, for the shofar is renewed every year, and the shofar of this year is not the shofar

של שנה אחרת ולבאר זה צריך להקדים ביאור ענין ר"ה [ראש השנה] שנקבע באחד בתשרי שבו נברא האדם הוא יום ששי למע"ב [למעשה בראשית]. כי בכ"ה באלול נברא העולם.

of another year. To explain this, we must first explain the matter of Rosh HaShanah, which is fixed on the first of Tishrei, on which man was created; it is the sixth day of the work of creation. For the world was created on the twenty-fifth of Elul.

3 וצריך להבין למה אין קובעין ר"ה [ראש השנה] ביום א' למע"ב [למעשה בראשית]. ויום א' למע"ב [למעשה בראשית] הי' [היה] צ"ל א' בתשרי ולמה היה תחלת בריאת שמים וארץ בכ"ה באלול.

We need to understand: why is Rosh HaShanah not fixed on the first day of the work of creation? The first day of the work of creation should have been the first of Tishrei; why was the beginning of the creation of heaven and earth on the twenty-fifth of Elul,

ור"ה [וראש השנה] שהוא יום א' בתשרי היה ביום ברוא אדה"ר [אדם הראשון]. אך הנה על תחלת בריאת שמים וארץ לא היה צריך לקבוע ר"ה [ראש השנה] יום מיוחד בשנה

while Rosh HaShanah, which is the first day of Tishrei, was on the day Adam, the first man, was created? But for the beginning of the creation of heaven and earth there was no need to fix Rosh HaShanah as a special day in the year,

כי בריאת שמים וארץ היא בריאה מאין ליש גשמי להיות נראה גשמיות העולם וחומריותו ליש ודבר.

for the creation of heaven and earth is a creation from nothing to physical something, so that the physicality and materiality of the world should appear as an existence and a thing.

4 וע"ז נאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב [מעשה בראשית] שבריאה זו מתחדשת תמיד בכל יום ולא בר"ה [בראש השנה] בלבד

And of this it is said, "Who in His goodness renews each day, continually, the work of creation": this creation is renewed continually, each day, and not on Rosh HaShanah alone.

אלא על בריאת האדם ביום ששי למע"ב [למעשה בראשית] ולא על בריאת גופו אלא על נפשו שנא' [שנאמר]
ויפח באפיו נשמת חיים שנשמת אדה"ר [אדם הראשון] היתה כלולה מכל נש"י [נשמות ישראל] וכמ"ש אדם
אתם

Rather, [it was needed] for the creation of man on the sixth day of the work of creation; and not for the creation of his body, but for his soul, as it is said, "And He blew into his nostrils the breath of life." For the soul of Adam, the first man, was composed of all the souls of Israel, as it is written, "You are man (adam),"

והיא תכלית עיקר בריאת העולמות כמ"ש בראשית בשביל ישראל שנקי ראשית הנה התחדשות בריאה
זו שהיא מאין ליש רוחני היא מתחדשת בכל ר"ה [ראש השנה].

and it is the purpose, the main point, of the creation of the worlds, as it is written, "In the beginning (bereishis)": for the sake of Israel, who are called "beginning" (reishis). Now, the renewal of this creation, which is from nothing to spiritual something, takes place anew every Rosh HaShanah.

(וענין זה הוא מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער הנסירה רפ"ב ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע]
פ"ה כי ב' יחודים יש למעלה בחכמה ובינה האחד להחיות העולמות ולקיים קיום הכ רחי והמשכה זו
ויחוד זה הוא תדירי ואינו נפסק לעולם

(And this matter is what is written in Etz Chaim, Shaar HaNesirah, beginning of chapter 2, and in Pri Etz Chaim, Shaar Krias Shema, chapter 5: that there are two unions above, in Chochmah and Binah. The one is to give life to the worlds and to sustain them with a necessary existence; and this drawing-down and this union is constant and never ceases,

כי אם יתבטל רגע אחד יתבטלו כל העולמות. ויחוד ב' להולדת מוחין שהם נשמת זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא]
פנימית העולמות וזה היחוד וההמשכה אינו תדיר כו'.

for if it ceased for a single moment, all the worlds would cease to exist. And the second union is for the birth of the intellect (mochin), which is the soul of Z'eir Anpin and Nukva, the inner dimension of the worlds; and this union and drawing-down is not constant, etc.

והנה פ"י יחוד חו"ב [חכמה ובינה] הוא ענין ההמשכה מאין ליש כי החכמה מאין תמצא ובינה נקי יש כנודע
ממ"ש להנחיל אוהבי יש.

Now, the meaning of the union of Chochmah and Binah is the drawing-down from nothing to something. For "Chochmah comes from nothing (ayin)," and Binah is called "something" (yesh), as is known from what is written, "to cause those who love Me to inherit yesh."

וְהִנֵּה בְּחַיֵּי הָאֵל לְהַחְיֹת הָעוֹלָמוֹת עִיזָּא נֹאמֵר הַמַּחֲדָשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד כִּי שְׂאִינוּ נִפְסָק הַהִמְשָׁכָה מֵאֵין לִישׁ תָּמִיד כִּי וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ הַתְּהוּוֹת חִיצוֹנוֹת הָעוֹלָמוֹת.

Now, of the first level, to give life to the worlds, it is said, “Who in His goodness renews each day, continually,” etc.: the drawing-down from nothing to something continually never ceases, etc.; and from this comes the coming-into-being of the outer dimension (chitzoniyus) of the worlds.

וְזֶהוּ עִנִּין מֵאֵין לִישׁ גִּשְׁמִי כִּי רִי"ל [רוּצָה לִוְמֵר] חִיצוֹנוֹת הָעוֹלָמוֹת דֹּאבִי"ע [דֹּאצִּילוֹת בְּרִיאָה יִצִּירָה עֲשִׂיהָ] כִּי. אֲמֵנָם מֵאֵין לִישׁ רוּחָנִי הֵינֵנוּ הוֹלְדֵת הַנִּשְׁמוֹת שֶׁהֵם פְּנִימִי [פְּנִימִיּוֹת / פְּנִימִיּוֹת] הָעוֹלָמוֹת וּמִקּוֹרֵם לִידַת זִו"נ [זְעִיר אֲנִפִּין וְנוֹקְבָא] שֶׁהֵם בְּחַיֵּי אָדָם וְחַוָּה כִּי

And this is the matter of “from nothing to physical something,” etc., meaning the outer dimension of the worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc. But “from nothing to spiritual something” means the birth of the souls, which are the inner dimension (pnimiyus) of the worlds; and their source is the birth of Z’eir Anpin and Nukva, which are the level of Adam and Chavah, etc.

וְהֵינֵנוּ עִיזָּא יַחֲדוֹת עֲלִיּוֹן דְּחוּ"ב [דְּחֻכְמָה וְבִינָה] שֶׁמִּקְבָּלִים הַהִשְׁפָּעָה מֵאֲ"א [מֵאֲרִיךְ אֲנִפִּין] וְעֵתִיק וּמִלְמַעְלָה מִעֲלָה עַד אִ"ס כִּי וְכַמִּי"ש בְּלֻקָּתָא [בְּלֻקוֹטֵי תוֹרָה (לְהֶאֱרִיז"ל)] פִּי וִירָא וְכָלִלּוֹת הַמִּשְׁכָּה זֶה הוּא בְּרִי"ה [בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה] שֶׁאֵז הוּא לִידַת וְהַמִּשְׁכָּת מוֹחִין דְּזו"נ [דְּזְעִיר אֲנִפִּין וְנוֹקְבָא] כִּי

And this is through the higher union of Chochmah and Binah, who receive the flow from Arich Anpin and Atik, and from ever higher, up to Ein Sof, etc., as is written in the Likkutei Torah [of the Arizal], Parshas Vayera. And this drawing-down as a whole is on Rosh HaShanah, for then is the birth and drawing-down of the mochin of Z’eir Anpin and Nukva, etc.)

שֶׁלֹּכֵן נִקְיָ בִשְׁם רִי"ה [רֵאשׁ הַשָּׁנָה] כִּמוֹ רֵאשׁ הָאָדָם עַד"מ שֶׁשֵּׁם רֵאשִׁית גִּילּוֹי כָּלִלּוֹת הַחַיּוֹת מִעֲצָמוֹת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בְּעֲצָמוֹת הַנֶּפֶשׁ כָּל פְּרָטֵי הַתְּחַלְקוֹת הַחַיּוֹת כָּלּוּלִים בְּהֶעֱלֵם וְרֵאשִׁית

That is why it is called by the name Rosh HaShanah (“head of the year”), like the head of a person, by way of analogy: there is the first revelation of the general life-force from the essence of the soul. For in the essence of the soul all the particulars of the division of the life-force are included in concealment; and the first

יציאתן מההעלם אל הגילוי הוא ע"י שנמשך תחלה גילוי כללות החיות מעצמיות הנפש במוחין שבראש ומהם מתפשט לכל אבר לפי מזגו ותכונתו כך בר"ה [בראש השנה] נמשך

of their emergence from concealment to revelation is through the revelation of the general life-force being drawn first from the essence of the soul into the brain (mochin) in the head, and from there it spreads to each limb according to its temperament and nature. So too, on Rosh HaShanah there is drawn down

גילוי כללות החיות של כל השנה וממנו נמשך חיות להתחלקות פרטים של רגלים וארבע תקופות ובארבעה פרקים שבהם העולם נידון וי"ב חדשים ואח"כ לימים אחדים להיות

the revelation of the general life-force of the whole year; and from it life-force is drawn to the division into particulars: the three pilgrim festivals, and the four seasons, and the four times of year at which the world is judged, and the twelve months; and afterwards to single days, so as to be

מחדש בכל יום תמיד מע"ב [מעשה בראשית] ואדם נידון בכל יום ואח"כ גם לרגעים וכמ"ש לרגעים תבחננו מפני שראשית גילוי ההמשכה הכללית היא מבחי' סוכ"ע שאינו בגדר עלמין כלל

“renewing each day, continually, the work of creation,” and “man is judged every day”; and afterwards also to moments, as it is written, “You test him every moment.” [This is] because the first revelation of the general drawing-down is from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is not within the bounds of worlds at all;

דהיינו שאין שם בחי' גילוי עלמין כלל רק שכל בחי' עלמין הם שם בהתכללות בהעלם כמו עד"מ בעצמות הנפש הנ"ל.

that is, there is no level of revealed worlds there at all; rather, all the levels of worlds are there included in concealment, as in the analogy of the essence of the soul mentioned above.

5 ואין פ"י סובב ומקיף מלמעלה שהרי כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא אני ממש

Now, “encompassing” (sovev) does not mean encompassing and surrounding from above, for it is written, “The heavens and the earth I fill”: I, Myself.

אלא שאין שם בחי' גילוי לשיוכלו העולמות לקבל ולא יבטלו במציאות שהרי כל העולמות הם בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ת"ק שנה ואפילו המלאכים

Rather, there is no level of revelation there such that the worlds could receive [it] and not be nullified out of existence. For all the worlds are finite, [measured as] “five hundred years”; and even the angels,

שהם שכליים נבדלים הרי יש גבול להשגתם ואין יכולין לקבל אור א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו' ועל ידי התחדשות גילוי כזה שהוא למעלה מן ההשתלשלות לבחינת וסדר ההשתלשלות

who are separate intellects, have a limit to their comprehension and cannot receive the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which, as is its name, so it is: it has no end, etc. And through the renewal of such a revelation, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), to the level and order of the chain of descent,

דהיינו מבחי' אני מלא אני ממש לבחי' מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] כבוד הוא בחינת התלבשות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עולמין] נמשך תחלה ראשית הגילוי בכללות החיות בר"ה [בראש השנה] על כל השנה ואח"כ לפרקים וחדשים וימים ורגעים בדרך השתלשלות.

that is, from the level of "I fill," "I, Myself," to the level of "the whole earth is full of His glory" (glory being the level of enclothement in the level of the light that fills all worlds, memalei kol almin), there is drawn down first the beginning of the revelation, in the general life-force, on Rosh HaShanah for the whole year; and afterwards to the seasons, and months, and days, and moments, in the manner of a chain of descent.

6 וזהו ענין יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה פי' קוב"ה [קודשא בריך הוא] היינו בחי' קדוש ומובדל. וכענין הגבל את ההר וקדשתו

And this is the meaning of the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah. That is: "the Holy One, blessed be He" is the level of "holy" and separate, as in "Set bounds around the mountain and sanctify it,"

דהיינו בחי' סוכ"ע ושכינתיה הוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עולמין] והיחוד היא ההמשכה שמבחי' סוכ"ע בחי' אני מלא לבחי' ממכ"ע [ממלא כל עולמין] להיות מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו]

that is, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); and "His Shechinah" is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). And the union is the drawing-down from the level of sovev kol almin, the level of "I fill," to the level of memalei kol almin, so that "the whole earth is full of His glory."

וזה נמשך בר"ה [בראש השנה] בכללות (וזהו ובכן תן כבוד ה' לעמך כו' שיומשך מבחי' סוכ"ע בחי' אני מלא לבחי' ממכ"ע [ממלא כל עולמין] שנק' כבוד.

And this is drawn down on Rosh HaShanah in a general way. (And this is [the meaning of] "And so, grant glory, Havayah, to Your people," etc.: that there be drawn down from the level of sovev kol almin, the level of "I fill," to the level of memalei kol almin, which is called "glory.")

וְזֶהוּ וְאוֹלָם חַי אֲנִי וַיִּמְלֵא כְבוֹד ה' וְגו'. וְעַמִּישׁ בְּמִיָּא בְּדִיָּה כִּי עַל כָּל כְּבוֹד חוּפָה וְעַי מִזֶּה גִי"כ בְּדִיָּה כִּי כֹאֲרֵץ תּוֹצִיא צִמְחָה):

And this is [the meaning of] “But as I live, the glory of Havayah shall fill,” etc. And see what is written elsewhere, in the discourse beginning “For over all the glory shall be a canopy”; and see on this also in the discourse beginning “For as the earth brings forth her growth.”)

7 בַּוְהִנָּה בַּעֲת בְּרִיאַת אֲדָה"ר [אָדָם הָרִאשׁוֹן] הִיָּה בְּחַי" כִּי חִפֵּץ חֶסֶד הוּא וְעַכְשִׁיו בְּאַתְעֵדֶל"ת [בְּאַתְעֵרוּתָא דְלִתְתָּא] תִּלְיָא מִלִּתָּא

2. Now, at the time of the creation of Adam, the first man, it was the level of “for He desires kindness”; but now the matter depends on an arousal from below (isarusa dilesata).

(וְכַמִּישׁ בְּעַיָּה [בְּעַץ חַיִּים] שֶׁם שִׁיחּוֹד הַפְּנִימִי לְהוֹלְדוֹת נִשְׁמוֹת אֵינוֹ נַעֲשֶׂה אֶלָּא עַל יְדִינּוֹ) כִּי כַּח זֶה נִיתֵן לְאֲדָה"ר [לְאָדָם הָרִאשׁוֹן] כַּמִּישׁ וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה שֶׁהוּא לְכֹאֲרָה כָּפֵל לְשׁוֹן

(As is written in Etz Chaim there, that the inner union, for the birth of souls, is brought about only through us.) For this power was given to Adam, the first man, as it is written, “And man became a living soul (nefesh chayah),” which is seemingly a redundancy,

שֶׁהָרִי כִּבְר נֹאמֵר וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים וְלָמָּה נֹאמְרָה וְנִשְׁנִית עוֹד וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה.

for it has already been said, “And He blew into his nostrils the breath of life”; why, then, is it said and repeated again, “And man became a living soul”?

אֶלָּא פִּי חַיָּה הוּא שֶׁם דְּבַר וּמִקּוֹר כְּלוּמֵר דְּבַר שִׁישׁ בּוֹ חַיּוֹת לְהַחְיּוֹת כָּל חַי

Rather, the meaning is that chayah is a noun and a source, that is to say, a thing that has life-force in it to give life to every living thing;

דְּהֵינּוּ כַּמוֹ שֶׁהַנֶּפֶשׁ הִיא חַיָּה שִׁישׁ בַּה חַיּוֹת לְהַחְיּוֹת הַגּוֹף בְּהַתְּלַבְּשׁוֹתָהּ בּוֹ כִּךְ וַיְהִי הָאָדָם לְהַיּוֹת כַּמוֹ נֶפֶשׁ זֹו הַמַּחְיָה.

that is, just as the soul is chayah, having life-force in it to give life to the body when it is enclodhed in it, so “man became” like this soul that gives life.

8 וזהו וירדו בדגת הים ובעוף השמים כלומר שהם יורידו וימשיכו החיות לכל דגת הים ולכל עוף השמים שחיות כל חי תהא

And this is [the meaning of] “and let them rule (veyirdu) over the fish of the sea and over the birds of the heavens”: that is to say, they shall bring down (yoridu) and draw the life-force to all the fish of the sea and to all the birds of the heavens, so that the life-force of every living thing should be

תלוי במעשה האדם וכח זה הוא ממאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ומה הוא ית' כתיב ביה ואתה מחיה את כולם כך ניתן לאדם כח זה.

dependent on the deeds of man. And this power comes from the utterance “Let us make man in our image, after our likeness”: just as of Him, may He be blessed, it is written, “and You give life to them all,” so this power was given to man.

9 והנה אדה"ר [אדם הראשון] הי' [היה] כלול מכל נש"י [נשמות ישראל] לכן כל נשמה וניצוץ מישראל יש בו חלק מנשמת אדה"ר [אדם הראשון] שלכן נאמר אדם אתם אתם קרוים אדם

Now, Adam, the first man, was composed of all the souls of Israel; therefore every soul and spark of Israel has in it a portion of the soul of Adam, the first man. That is why it is said, “You are man (adam)”: you are called adam.

ולכן באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] שלנו תליא מילתא להמשיך בר"ה [בראש השנה] כללות החיות מאור א"ס ב"ה הסכ"ע [הסובב כל עלמין] להיות גילוי אלקותו ית' על כל השנה

And therefore the matter depends on our arousal from below: to draw down on Rosh HaShanah the general life-force from the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, so that there be a revelation of His G-dliness, may He be blessed, for the whole year.

(וזהו ואמרתם כה לחי ופ"י בזה"ב [בזהר חלק ב'] ר"פ וארא) (דכ"ג ע"ב) יו"ט [יום טוב] דר"ה [דראש השנה] הוה לקשרא כה לחי כו'.

(And this is [the meaning of] “And you shall say: Thus (koh) to the living one (lechai).” And it is explained in the Zohar, Part II, at the beginning of Parshas Va'eira (page 23b): “The festival of Rosh HaShanah is to bind Koh to Chai,” etc.

וכן משמע בגמרא פ"ק [פרק קמא] דר"ה [דראש השנה] (ד"ח ע"א). והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל הנביאים נתנבאו בכה היא בחי' מל' שנקרא אספקלריא דלא נהרא בחי' כדמותנו.

And so it is implied in the Gemara, in the first chapter of Rosh HaShanah (page 18a). Now, our Sages, of blessed memory, said, "All the prophets prophesied with koh (thus)"; this is the level of Malchus, which is called "the speculum that does not shine," the level of "after our likeness."

וזהו ענין בכ"ה באלול נברא העולם בבחי' כה כדמותנו להיות נראה העולם ליש ודבר ואח"כ צ"ל ביטול היש ע"י קבלת עול מלכות שמים וע"י לקשרא כה לחי

And this is the meaning of [the teaching that] the world was created on the twenty-fifth (kaf-hei) of Elul: through the level of koh, "after our likeness," so that the world should appear as an existence and a thing. And afterwards there must be the nullification (bittul) of this existence through accepting the yoke of the kingship of Heaven (kabbalas ol), and through this, "to bind Koh to Chai";

והיינו כמ"ש ואולם חי אני וימלא כבוד ה' וכנ"ל. וזהו ענין יחיד חי העולמים מלך כו'.

that is, as it is written, "But as I live (chai), the glory of Havayah shall fill," as mentioned above. And this is the meaning of "the Only One, Life of the worlds, King," etc.

וע' בזח"א [בוהר חלק א] תולדות (קל"ה ב') בענין באר לחי רואי (וישלח קע"א ב') בענין כה לחי.

And see in the Zohar, Part I, Toldos (135b), on the matter of "Be'er Lachai Ro'i"; [and] Vayishlach (171b), on the matter of "Koh lechai."

והתקשרות ויחוד זה זהו בר"ה [בראש השנה] שבו נברא האדם שבו נאמר ויפח באפיו נשמת חיים ע"כ הוא יכול להמשיך יחוד זה דבחי' כה לחי.

And this binding and union is on Rosh HaShanah, on which man was created, of whom it is said, "And He blew into his nostrils the breath of life"; therefore he is able to draw down this union of the level of "Koh to Chai."

והיינו ע"י ואמרתם ע"ד כי אמרתי עולם חסד יבנה אמ"ר [אש מים רוח] ר"ת [ראשי תיבות] אש מים רוח
תורה עבודה גמ"ח [גמילות חסדים] כמבואר בד"ה לסוסתי בשה"ש [בשיר השירים] וכן קול השופר כלול מגי
בחי' אמ"ר [אש מים רוח].

And this is through “And you shall say” (va’amartem), in the manner of “For I said (amarti), the world is built by kindness”: [the letters] alef-mem-reish are the initials of esh, mayim, ruach (fire, water, air): Torah, divine service, and acts of kindness, as is explained in the discourse beginning “To My mare” in Shir HaShirim. And likewise the sound of the shofar is composed of the three levels of fire, water and air.

והנה בט"ב [בתשעה באב] איכה ישבה בדד אי כ"ה כמ"ש בפ' תרומה (דף קמ"ג ע"ב ע"ש) וברכות ע"פ איכה
ישבה אוי לכה.

Now, on Tishah B'Av [we read], “Eichah (How) she sits alone”: ei koh (“where is koh?”), as is written in Parshas Terumah (page 143b; see there), and in Midrash Rabbah on the verse “How she sits”: “Woe to koh.”

ופי' ישבה בדד היינו ההפך מבחינת כה לחי כ"א ובפשעכם שולחה אמכם. כמ"ש בברכות בראשית (ס"פ
י"ט) בשלוחין כו' בגרושין כו' איכה ישבה כו'.

And the meaning of “she sits alone” is the opposite of the level of “Koh to Chai”; rather, “and for your transgressions your mother was sent away,” as is written in Midrash Rabbah on Bereishis (end of section 19): “with sending away,” etc., “with divorce,” etc., “How she sits,” etc.

ועיין בת"ז [בתיקוני זוהר] סוף תיקון י"ט. ועמ"ש בד"ה ואשה כי תדור נדר גבי איכה תרעה אך

And see in the Tikkunei Zohar, end of Tikkun 19. And see what is written in the discourse beginning “And if a woman vows a vow,” regarding “Where (eichah) do you pasture?” But,

הנה על ידי הבכיה רחל מבכה כו' מעוררים רחמים להיות נמשך אח"כ באלול יג, מרחמים שע"ז
יומשך ברי"ה [בראש השנה] להיות ואמרתם

through the weeping, “Rachel weeps,” etc., mercy is aroused, so that afterwards, in Elul, the Thirteen [Attributes] of Mercy are drawn down, through which there will be drawn down on Rosh HaShanah [the level of] “And you shall say:

כה לחי כ נ"ל [הנ"ל] ועמ"ש במ"א בד"ה ת"ר [תנו רבנן] נר חנוכה בש"א [בית שמאי אומרים] כו' איך שיש מעלה באספשא"מ [באספקלריא שאינה מאירה] שיכולים לראות בה מה שאין רואים באספה"מ [באספקלריא המאירה].

Koh to Chai," as mentioned above. And see what is written elsewhere, in the discourse beginning "Our Rabbis taught: The Chanukah lamp... Beis Shammai say," etc., how there is an advantage in the speculum that does not shine, in that one can see in it what one does not see in the speculum that shines.

ולכן אמר ישע"י [ישעיה] ואראה את ה' לפי שנתנבא בכה שהוא אספשא"מ [אספקלריא שאינה מאירה] ומשה שנתנבא בזה אמר כי לא יראני כדאיתא בגמ' [בגמרא] ספ"ד [סוף פרק ד'] דיבמות (דמ"ט).

Therefore Isaiah said, "And I saw G-d," because he prophesied with koh, which is the speculum that does not shine; while Moshe, who prophesied with zeh (this), said, "For [man] shall not see Me," as is found in the Gemara, at the end of the fourth chapter of Yevamos (page 49).

ומה יובן איך שאע"פ [שאף על פי] שבח"י זה ובח"י חי הוא למעלה מבח"י כה עכ"ז [עם כל זה] יש ג"כ מעלה יתירה בבח"י כה ואספשא"מ [ואספקלריא שאינה מאירה] שע"ז יבוא לבח"י בכל מאדך ועיין ברבות פ' וירא פ' נ"ו ע"פ נלכה עד כה.

And from this it will be understood how, although the level of zeh and the level of chai are above the level of koh, nevertheless there is also a special advantage in the level of koh and the speculum that does not shine, for through it one will come to the level of "with all your might (me'odecha)." And see in Midrash Rabbah, Parshas Vayera, section 56, on the verse "We will go as far as koh (yonder)."

10 וזהו ענין התשובה כמ"ש סד"ה הראיני את מראיך וזהו ענין ואמרתם כה לחי כו' להיות התחברות ב' הבח"י יחד ואומרים אתה זוכר מעשה עולם וזכרנו לחיים ומקדש ישראל ויום הזכרון

And this is the matter of teshuvah, as is written at the end of the discourse beginning "Let me see your countenance." And this is the meaning of "And you shall say: Koh to Chai," etc.: that the two levels be joined together. And we say, "You remember the deeds of the world," and "Remember us for life," and "Who sanctifies Israel and the Day of Remembrance."

כי לשון זכירה נופל על דבר קטן ופחות הערך אשר נקל בעיני האדם לשכוח עליו ולאבדו וצריך לזכור עליו כך

For the term “remembering” applies to a small thing of little worth, which a person easily forgets and loses, so that he needs to remember it. So too,

הנה המשכה זו להיות ראשית גילוי החיות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא רק בבחי' זכר רב טובך יביעו להודיע לבני האדם גבורותיו הן הצמצומים

this drawing-down, that there be the first revelation of the life-force at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), is only at the level of “They shall utter the remembrance of Your great goodness,” “to make known to the sons of man His mighty acts (gevurosav)”: these are the contractions (tzimtzumim),

רבים ועצומים עד אין מספר שצממם אא"ס [אור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע דכולא קמיה כלא ממש חשיבי ואינו אפילו ערך טפה מים אוקיינוס

many and mighty, without number, with which the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), contracted [itself], for “before Him all is considered as truly nothing,” and is not even [in the] proportion of a drop to the waters of the ocean;

רק מלכותך מלכות כל עולמים בחי' מלי בלבד וכנודע ממאמר יחיד חי העולמים מלך וכו' כמ"ש במ"א only “Your kingship is a kingship over all worlds,” the level of Malchus alone, as is known from the saying “the Only One, Life of the worlds, King,” etc., as is written elsewhere.

ולכן כל מעשה עולם אינם רק בבחי' זכירה כאדם שזוכר על החפץ קטן שיש לו שנקל לאבדו ואפילו כל יצורי קדם הן העולמות העליונים כו'.

Therefore all “the deeds of the world” are only at the level of “remembering,” like a person who remembers a small object he has, which is easily lost; and even “all the creatures of old,” which are the higher worlds, etc.

(ועמ"ש מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר בפ' אחרי'). וזהו השבח שמשבחים לפניו ית' אתה זוכר

(And see what is written on this in the discourse beginning “For on this day He shall make atonement,” in Parshas Acharei.) And this is the praise with which we praise Him, may He be blessed: “You remember.”

כי כל סידור שבחיו של מקום הוא ע"ד במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא

For the whole order of the praises of the Omnipresent is in the manner of "Wherever you find His greatness, there you find

ענותנותו כמ"ש במ"א ואותה אנו מבקשים זכרנו לחיים להיות בחי זכירה זו לפניו ית' להיות המשכת אור א"ס ב"ה הסוכ"ע לבחי" ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

His humility," as is written elsewhere. And this is what we ask, "Remember us for life": that this level of remembering be before Him, may He be blessed, so that there be a drawing-down of the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, to the level of the light that fills all worlds.

11 והנה בר"ה [בראש השנה] אומרים זה היום תחלת מעשיך הגם שר"ה [שראש השנה] הוא יום ברוא אדה"ר [אדם הראשון] והוא יום ו' למע"ב [למעשה בראשית] הוא מפני

Now, on Rosh HaShanah we say, "This day is the beginning of Your works," even though Rosh HaShanah is the day Adam, the first man, was created, which is the sixth day of the work of creation. This is because

כי סוף מעשה במחשבה תחלה וכמ"ש בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית ישראל עלה במחשבה ופי' במחשבה זו הוא עד"מ

"last in deed, first in thought," as it is written, "In the beginning (bereishis)": for the sake of Israel, who are called "beginning" (reishis); "Israel arose in thought." And the meaning of "in thought" here is, by way of analogy,

כמו שבאדם עיקר הנהגתו הוא ע"י המחשבה שאחריה נמשכו כל האברים ונשמעים לה כך המחשבה העליונה הקדומה אנא אמלך היתה ע"י ישראל שבשביל ישראל שנק' ראשית כו' וביום ברוא אדם ביום ו' נגמרה תחלת המחשבה

as in a person, whose conduct is chiefly through thought, which all the limbs follow and obey: so the supernal, primordial thought, "I will reign," was through Israel, for [it was] for the sake of Israel, who are called "beginning," etc. And on the day man was created, on the sixth day, the beginning of the thought was completed.

ולכן נק' תחלת מעשיך שהמחשבה היא כמעשה לגבי הקב"ה שאף המחשבה נחשבת אצלו לבחי" עשיה.

Therefore it is called "the beginning of Your works," for thought is like deed in relation to the Holy One, blessed be He, since even thought is considered, for Him, as the level of action.

12 וכמ"ש ביום עשות הוי' אלקים כו' ובע"מ [ובעשרה מאמרות] נברא העולם ובמדרש איתא במחשבה אחת כו'.

As it is written, "On the day Havayah Elokim made," etc.; and with Ten Utterances the world was created; and in the Midrash it is stated, "With one thought," etc.

אך הכח הזה הניתן לישראל באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] להיות זה היום תחלת מעשיך להמשיך מבחי' סוכ"ע לבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ביארו מסדרי התפלה

But this power given to Israel through the arousal from below, that it be "This day is the beginning of Your works," to draw down from the level of sovev kol almin to the level of memalei kol almin, the arrangers of the prayers explained:

כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב דמלת כי פירושו נתינת טעם על מה שקדם לומר זה היום תחלת מעשיך כו'.

"For it is a statute (chok) for Israel, a judgment (mishpat) of the G-d of Yaakov." For the word "for" (ki) means giving a reason for what was said before, "This day is the beginning of Your works," etc.

13 וביאור הענין הוא כי הנה התורה נק' חוק ומזון לישראל שהיא המשכת אור א"ס ב"ה בפנימיות [בפנימיות] / הנפש שא"א להנשמה

The explanation of the matter is this: the Torah is called chok (statute) and food for Israel, for it is the drawing-down of the Infinite Light, blessed be He, into the inner dimension of the soul. For it is impossible for the soul,

שהיא בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] לקבל אור א"ס ב"ה שאין לה ערוך אליו ית' כ"א ע"י התורה שהיא היא חכמתו ורצונו ית' והתורה נק' חק

which is finite, to receive the Infinite Light, blessed be He, since it bears no comparison to Him, may He be blessed, except through the Torah, which is itself His wisdom and His will, may He be blessed. And the Torah is called chok

שהיא נתפסת ונקלטת בפנימיות הנפש והמצות נקי משפטים לפי שהמצות הן בבחי' חיצוניות רק משפט לשון הילוך כתרנום על כמשפט הראשון כהלכתא קדמייתא

because it is grasped and absorbed in the inner dimension (pnimiyus) of the soul. And the mitzvos are called mishpatim, because the mitzvos are at the level of the outer dimension (chitzoniyus); but mishpat is a term of going, as the Targum renders “according to the former manner (kamishpat harishon)” as “according to the former practice (kehilchesa kadmaisa)”;

דהיינו שמ"מ יש בהן בחי' התפשטות והילוך ההמשכה מאור א"ס ב"ה והוא נמשך ומתפשט עד בחי' אלקי יעקב יו"ד עקב עקב בחי' חיצוניות

that is, nevertheless there is in them the level of spreading and going of the drawing-down from the Infinite Light, blessed be He; and it is drawn and spreads down to the level of “the G-d of Yaakov”: yud-akev, “heel,” the level of the outer dimension.

(שעי' התומ"צ [התורה ומצות] נמשך מאור א"ס הסוכ"ע בנשמות וי"ל [ויש לומר] כי אורייתא מחו"ב [מחכמה ובינה] נפקא וכבר נתבאר שע"י יחוד חו"ב [חכמה ובינה] נמשכו נשמות זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כו'. עוי"ל [עוד יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בזה"א [בזהר חלק א] תולדות) (קל"ד ב') והובא בע"ח [בעץ חיים] שער הפרצופים שכ"ט סוף דרוש א':

(As for [the fact] that through Torah and mitzvos [light] is drawn from the Infinite Light that encompasses all worlds into the souls, it can be said that [it is because] “the Torah comes forth from Chochmah and Binah,” and it has already been explained that through the union of Chochmah and Binah the souls of Z'eir Anpin and Nukva are drawn down, etc. One may further say [it] according to what is written in the Zohar, Part I, Toldos (134b), which is cited in Etz Chaim, Shaar HaPartzufim, Shaar 29, end of Derush 1.)

14 ג אך לקרב אל השכל איך תהיינה התורה והמצות ממשיכות גילוי אור א"ס ב"ה הסוכ"ע להיות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בנשמת האדם

3. But to bring closer to the understanding how the Torah and the mitzvos draw down the revelation of the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, so that it be at the level of the light that fills all worlds in the soul of man:

הנה יובן ע"פ מה שנודע שהשמחה גורמת ענוה ושפלות וכמשל המלך שבשעת שמחתו הוא מתגלה לכל עבדיו ומשים א"ע [את עצמו] כהדיוט עמהם.

it will be understood from what is known, that joy brings about humility and lowliness, as in the analogy of the king who, at the time of his joy, reveals himself to all his servants and makes himself like a commoner among them.

וכמ"ש ודוד מכרכר כו'. (בשמואל ב' סימן ו'). משא"כ שלא בשעת השמחה הוא סגור ומסוגר ומרומם על בני אדם ומאן חשוב ומאן ספון כו'.

As it is written, "And David was dancing," etc. (in II Samuel, chapter 6). Whereas when it is not a time of joy, he is shut in and enclosed, and exalted above people, and "who is esteemed and who is hidden away," etc.

והרי הענוה והשפלות מתגלה מצד השמחה. והנה כתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל כו'.

Thus humility and lowliness are revealed by virtue of joy. Now, it is written, "Because you did not serve Havayah your G-d with joy and with gladness of heart, beyond the abundance of everything," etc.

15 ופי' מרוב כל אפילו מחיי העוה"ה [העולם הבא] שיש בה שמחה יותר מבחיי העוה"ב [העולם הבא]. ולכאורה מאין יבא לאדם בחי' זו בשמחה בחדות ה' ותהי השמחה הגדולה הזאת לאלקים בבחי' זו מרוב כל.

And "beyond the abundance of everything" means: even beyond the life of the World to Come, that there be more joy in it than in the life of the World to Come. Yet seemingly, from where would a person come to this level, with joy, with "the joy of Havayah," so that this great joy be for G-d at this level of "beyond the abundance of everything"?

אך הנה נודע שהשמחה היא התגלות התענוג שהענוג כשבא לידי גילוי אזי נולדה ונתהווה השמחה בהתגלות הלב וכל מה שיש גילוי תענוג יותר הוא שש ושמח יותר.

But it is known that joy is the revelation of delight: when delight comes to revelation, then joy is born and comes into being, in the revelation of the heart; and the more revelation of delight there is, the more one rejoices and is glad.

16 והנה נודע בכל תענוגי עוה"ז שאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה והמזל ההוא רוחנית התענוג ואין ערוך התענוג גשמי לגבי רוחני שהתענוג שברוחני גדול מאד מערך תענוג הגשמי.

Now, it is known regarding all the delights of this world that "there is no blade of grass below that does not have a mazal (guiding force) above," and that mazal is the spirituality of the delight. And physical delight bears no comparison to spiritual [delight], for the delight in the spiritual is very much greater than the measure of physical delight.

וכ"ז [וכל זה] הוא בעיני עוה"ז שהם נשפעים מפסולת ושמרים דקדושה כמ"ש ונשב בגיא מול בית פעור והתענוג שבקדושה הוא נפלא לאין קץ במעלה יתירה ונפלאה עד מאד

And all this is in the matters of this world, which flow from the refuse and dregs of holiness, as it is written, "And we dwelt in the valley opposite Beis Peor." But the delight in holiness is wondrous without end, at a surpassing and exceedingly wondrous level.

וגם בקדושה יש עילוי אחר עילוי ג"ע [גן עדן] תחתון ועליון ועדן הוא למעלה מג"ע [מגן עדן] שהוא מענג העליון מאד ונחל עדניך תשקם ועדן הוא בחי' חכמה ושם מתגלה תענוג.

And within holiness, too, there is ascent after ascent: the lower Gan Eden and the higher; and Eden is above Gan Eden, for it is from the exceedingly high delight, "and You give them drink from the stream of Your delights (adanecha)." And Eden is the level of Chochmah, and there delight is revealed.

אך עצמיות התענוג הוא עליון יותר כמו שנראה בחכמת האדם שיש בה תענוג והתענוג ההוא הוא בחי' עליונה מהחכמה שבחכמה זו שנפלה לאדם מלמעלה מהשכל

But the essence of delight is higher still, as is seen in a person's wisdom, in which there is delight; and that delight is a level higher than the wisdom. For in this wisdom which has fallen to a person, from above the intellect,

היינו מכח השכל נופל ונמשך התענוג משא"כ בחכמה מצד עצמה אין התענוג מורגש שם אלא שמחמת התחדשות גילוי החכמה מאיר בו התענוג וכ"ז [וכל זה] אינו

that is, from the power of the intellect, the delight falls and is drawn; whereas in wisdom as it is in itself, delight is not felt there, but because of the newness of the revelation of the wisdom, the delight shines in it. And all this is nothing

אלא זיו והארה מעצמיות התענוג וכך ההארה הנמשכת בעדן העליון הוא רק זיו והארה מעצמיות התענוג הוא אור א"ס ב"ה הסוכ"ע

but a radiance and glow of the essence of delight. And so the illumination drawn into the higher Eden is only a radiance and glow of the essence of delight, which is the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds (sovev kol almin),

שהוא מקור התענוגים ואין לכנות לו שם רק בשם עצמיות התענוג הפשוט מאחר שהתענוג הוא יותר עליון מכל המדרגות

which is the source of delights; and one cannot give it any name except the name "the essence of simple delight," since delight is higher than all the levels;

רק שהתענוג נפלא עד מאד ואינו מושג אפילו לעולמות העליונים ונקי סתימא דכל סתימין שאפילו לגבי עולמות הנעלמים הוא סתום ונעלם

only, the delight is exceedingly wondrous and is not grasped even by the higher worlds, and it is called "the most hidden of all hidden things" (setima dechol setimin), for even in relation to the hidden worlds it is hidden and concealed.

והנה שם הוא שרש התורה והמצות כי הגם דאורייתא מחכמה נפקת מ"מ שרשה למעלה מהחכמה והמצות הן תרי"ג דאורייתא וז' דרכנן בגי' [בגימטריא] תר"ך

And there is the root of the Torah and the mitzvos. For although "the Torah comes forth from Chochmah," nevertheless its root is above Chochmah. And the mitzvos are the six hundred and thirteen of the Torah and the seven of the Rabbis, numerically six hundred and twenty (taf-reish-kaf),

שהם אותיות כתר מלשון כותרת ומקיף ששם הוא השראת ענג העליון מקור התענוגים בבחי' כותרת ומקיף שאינו בא לידי גילוי רק בבחי' מקיף

which are the letters of Keser (the Crown), a term for a crown-piece (koteres) and something encompassing (makif). For there rests the supernal delight, the source of delights, at the level of a crown and an encompassing [light], which does not come to revelation except at the level of an encompassing [light].

(ע' [עיינן] בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ו בחי' מקפת עליו כו' אור רוחני מקיף עליו) ואף גם זה ע"י רבוא רבבות מדריגות צמצומים רבים ושונים כמ"ש נפלאותיך

(See Etz Chaim, Shaar 22, end of chapter 6: "the level of 'encircling over it,' etc., "a spiritual light encompassing it.") And even this is through myriads upon myriads of levels, many and various contractions (tzimtzumim), as it is written, "Your wonders

ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר שכדי להיות המשכת נפלאותיך אלינו בבחי' פלא ומקיף הוא ע"י צמצומים רבים עד אשר עצמו מספר

and Your thoughts toward us: none can be compared to You; were I to declare and speak [of them], they are too numerous to be told." In order that there be a drawing-down of "Your wonders toward us," at the level of wonder (pele) and encompassing [light], it is through many contractions, until "they are too numerous to be told."

כי פלא העליון נקרא לגבי אור א"ב [א"ס] ב"ה עצמו עושה פלא בחי' עשייה כו' והיינו התלכשות התענוג ברצון שהרצון אינו

For the supernal "wonder," in relation to the Infinite Light, blessed be He, itself, is called "doing wonders," the level of "doing," etc. And this is the enclothement of the delight in the will, for the will is nothing

אלא בחי' כותרת ומקיף בבחי' חיצונית ולא גילוי פנימית התענוג ומשם מושרש שרש המצות שהן הן רצונו ית' ובקיום המצות נמשך ענג העליון המלוכש

but the level of a crown and an encompassing [light], at the level of the outer dimension, and not the revelation of the inner dimension of the delight. And from there is rooted the root of the mitzvos, which are His very will, may He be blessed; and in fulfilling the mitzvos there is drawn down the supernal delight that is enclothed

ברצון נח"ר [נחת רוח] לפני שאמרתי ונעשה רצוני שבקיום המצות שורה נח"ר [נחת רוח] ותענוג העליון המלוכש ברצון העליון שאינו בא לידי גילוי בעדן שאינו אלא זיו כו'.

in the will: "It is gratification before Me that I spoke and My will was done." For in the fulfillment of the mitzvos there rests the gratification and the supernal delight that is enclothed in the supernal will, which does not come to revelation in Eden, which is only a radiance, etc.

17 והנה מגילוי עונג העליון הזה במצות נמשך בחי' שמחה שהוא גילוי התענוג להיות עוז וחדוה במקומו והשמחה היא הגורמת ענוה ושפלות

Now, from the revelation of this supernal delight in the mitzvos there is drawn the level of joy, which is the revelation of delight, so that there be “strength and gladness in His place.” And joy is what brings about humility and lowliness;

לכן בה ועיי' יומשך אור א"ס ב"ה הסוכ"ע בנשמת האדם להיות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בהגלות נגלות עוז וחדות ה' מעונג העליון ב"ה

therefore, in it and through it, the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, will be drawn into the soul of man, to be at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), with the open revelation of “strength” and “the joy of Havayah” from the supernal delight, blessed be He.

(ועיי' מ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת גבי אשר קדשנו במצותיו אשר נשבעת כו'. ועיי' בר"ח [בראשית חכמה] שער הענוה פרק א' בשם הרע"מ [הרע"א מהימנא] פ' פנחס) (דר"ל) שמדת מלכות נקרא ענוה.

(And see what is written in the discourse beginning “On the eighth day, an assembly,” regarding “Who has sanctified us with His commandments,” “which You swore,” etc. And see in Reishis Chochmah, Shaar HaAnavah, chapter 1, in the name of the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas) (page 230), that the attribute of Malchus is called humility.

והיינו כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] בד"ה אתם נצבים שהרי אין מלך בלא עם פ"י שהם נקראו במדריגת עמו שהם אנשים כמותו ומתייחסים אליו בערך מה כו' והרי לגבי הקב"ה אין ערוך אליו כו'.

And this is as is written above, in the discourse beginning “You are standing”: for “there is no king without a people,” meaning that they are called by the rank of “his people” because they are people like himself and relate to him in some proportion, etc.; but in relation to the Holy One, blessed be He, there is no comparison to Him, etc.

18 ולכן זה שאעפ"כ [שאף על פי כן] נשפל ונמשך להיות בחי' מלך וכמ"ש ה' מלך כו'. וכתוב למען הקים אותך היום לו לעם כו'. זהו ענוה והשפלה גדולה.

Therefore, that He nevertheless lowers Himself and is drawn down to be at the level of King, as it is written, “Havayah reigns,” etc., and it is written, “In order to establish you this day as a people to Him,” etc.: this is great humility and self-lowering.

וְזֶהוּ שְׁעִי הַשְׂמֵחָה בְּקִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת מִמְּשִׁיכִים עֲנוּה זֶה לִהְיוֹת בְּאִי [בְּרוּךְ אַתָּה ה'] אֲמִיָּה [אַלְקִינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם] כִּי וְעַי שֶׁם עוֹד בְּרִיָּח [בְּרֵאשִׁית חֲכָמָה] מַעֲנִין הָעֲנוּה בְּהִקְבִּיָּהּ.

And this is [why] through the joy in fulfilling the Torah and mitzvos we draw down this humility, so that there be “Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world,” etc. And see there further, in Reishis Chochmah, on the subject of humility in the Holy One, blessed be He.

19 וְזֶהוּ שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בְּה'. פִּי אֲשִׁישׁ הוּא לְשׁוֹן הַפְּעִיל כְּמִיָּשׁ כֵּן יִשִּׁישׁ ה' עֲלֵיכֶם כִּי.

And this is [the meaning of] “I will greatly rejoice (sos asis) in Havayah.” The meaning: asis is a causative form, as it is written, “So Havayah will cause rejoicing (yasis) over you,” etc.

וְאֲרִזִּי' [וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָּהּ] הוּא אֵינוֹ שֶׁשׁ אֲבָל אַחֲרִים מִשִּׁישׁ כִּי הוּא פּוֹעֵל יוֹצֵא לְאַחֲרִים. וּפִי שְׁכַנְסִי [שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל] אֹמֶרֶת שֶׁהִיא מַפְעֵלֶת הַשְׂמֵחָה בְּהוֹי.

And our Sages, of blessed memory, said, “He does not rejoice, but He causes others to rejoice,” for it is a transitive verb, [acting] upon others. And the meaning is that the Congregation of Israel (Knesees Yisrael) says that she brings about the joy in Havayah.

דִּהְיִינוּ לִהְיוֹת גִּילּוֹי הוֹי צִמְצוּם וְהַתְּפַשְׁטוֹת כִּי שֶׁהוּא עִי בְּחִי הַשְׂמֵחָה שֶׁל הוֹי דִּהְיִינוּ גִילּוֹי עוֹנֵג הָעֲלִיּוֹן בִּיָּה לְמַטָּה

That is, that there be a revelation of Havayah, contraction and expansion, etc., which is through the level of the joy of Havayah, that is, the revelation of the supernal delight, blessed be He, below.

(וְזֶהוּ מִיָּשׁ בְּמִדְרַשׁ רַבָּה פ' צו ספ"י כַּעֲנִין כָּפַל לְשׁוֹן שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ נַחֲמוֹת כְּפֻלּוֹת דִּהְיִינוּ שֶׁמַּפְעִיל הַשְׂמֵחָה וְהַגִּילּוֹי בְּסוֹכִיָּע וּמִמְכִּיָּע [וּמִמְלֵא כָּל עֲלָמִין].

(And this is what is written in Midrash Rabbah, Parshas Tzav, end of section 10, on the doubled expression “sos asis”: “double consolations”; that is, that one brings about the joy and the revelation in sovev kol almin and memalei kol almin.

וְעַמִּיָּשׁ בְּמִיָּא מַעֲנִין הַהִפְרָשׁ בֵּין שְׂמֵחָת פּוֹרִים לְשְׂמֵחָת יוֹי שֶׁהוּא לְפִי שְׁעִי הַמְּסִינָה [הַמְּסִירוֹת נַפֶּשׁ] שֶׁהִיא לָהֶם אִזְּ הַגִּיעוּ לְמַעְלָה מַעְלָה בְּעִצְמוֹת אֹר אִיָּס בִּיָּה לְהַמְשִׁיךְ מִשֶּׁם גִּילּוֹי הָאֹר וְהַנֶּס

And see what is written elsewhere on the difference between the joy of Purim and the joy of Yom Tov: it is because, through the self-sacrifice (mesirus nefesh) they had then, they reached higher and higher, into the essence of the Infinite Light, blessed be He, to draw down from there the revelation of the light and the miracle;

ולכן השמחה מגילוי זה הוא ביתר שאת ויתר עז כּוֹי ואפשר עדיין יִיִל [יש לומר] ענין כפילת השמחה שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ כּוֹי וְעִי (זח"ג [זוהר חלק ג] קל"ג א')

and therefore the joy from this revelation is “exceeding in dignity and exceeding in power,” etc. And perhaps along these lines one may explain the doubling of the joy, “sos asis,” etc. And see) (the Zohar, Part III, 133a)

ע"פ שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ וּבִשְׁחֵי [ובשיר השירים] רבה ס"פ נגילה ונשמחה בך והוא בקיום התומ"צ [התורה ומצות] שישראל עושים למטה שבזה ממשיכין המשחה הוא גילוי ענג העלין ב"ה שכל המצות הם המשכות מהעלם אל הגילוי

on the verse “I will greatly rejoice,” and in Shir HaShirim Rabbah, at the end of [the section on] “We will exult and rejoice in you.” And this is through fulfilling the Torah and mitzvos that Israel do below, for through this they draw down the joy, which is the revelation of the supernal delight, blessed be He; for all the mitzvos are drawings-down from concealment to revelation.

(וזהו ויספו ענוים בהוי"ש שמחה) (בישע"י [בישעיה] ס"י כ"ט) פ"י שהם מוסיפים כביכול שמחה בשם הוי"ש וכנ"ל בפ"י אֲשִׁישׁ

(And this is [the meaning of] “And the humble shall increase joy in Havayah”) (in Isaiah, chapter 29): meaning that they add, as it were, joy in the Name Havayah, as mentioned above in the explanation of asis,

שהיא מפעלת השמחה בהוי"ש כּוֹי. וסיום הפסוק (בישעיה שם) ואביוני אדם בקדוש ישראל יגילו יתבאר לקמן:

that she brings about the joy in Havayah, etc. And the end of the verse (in Isaiah there), “and the needy among men (evyonei adam) shall exult in the Holy One of Israel,” will be explained below.

20 ד אך הנה המשכה זו של תומ"צ [תורה ומצות] אנו ממשיכין בכל השנה אבל בראש השנה שמתחדש חיות כללי על כל השנה מבחי' סוכ"ע אין המשכת תומ"צ [תורה ומצות]

4. But this drawing-down of Torah and mitzvos we draw down all year. On Rosh HaShanah, however, when a general life-force for the whole year is renewed from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the drawing-down of Torah and mitzvos is not

מספקת להמשיך התחדשות אור חדש ובפרט מי שפגם בעשותו אחת מממצות ה' אשר לא תעשינה או שלא קיים מצוה אחת ממצות ה'. אשר לזאת נקבע ר"ה [ראש השנה] יום מיוחד להמשיך אור חדש הזה ע"י השופר.

sufficient to draw down the renewal of a new light, especially for one who has caused a blemish by doing one of "the commandments of Havayah which are not to be done," or who did not fulfill one of the commandments of G-d. It is for this that Rosh HaShanah was fixed as a special day, to draw down this new light through the shofar.

21 וזהו בחדש שופר בחי' התחדשות. והענין כי הנה השופר הוא ג"כ המשכת בחי' ענג העליון

And this is [the meaning of] "bachodesh shofar": the level of renewal. The matter is this: the shofar, too, is a drawing-down of the level of the supernal delight,

אלא שהוא המתגלה בבחי' פנימיות ע"י גנוחי גנה וילולי יליל בחי' ככיה לעורר רחמים רבים ממקור הרחמים שהן י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שבכתוב והן הן המשכת פנימית ענג העליון

except that it is [the delight] that is revealed at the level of the inner dimension (pnimiyus), through "groaning groans" and "wailing wails," the level of weeping, to arouse great mercy from the source of mercy, which is the Thirteen Attributes of Mercy in Scripture; and these are the very drawing-down of the inner dimension of the supernal delight,

שהוא למעלה מעלה מבחי' ענג העליון המלוכש בתומ"צ [בתורה ומצות] שאינו מתגלה אלא בבחי' חיצוני ובחי' מקיף כלבד

which is far, far above the level of the supernal delight that is encloded in Torah and mitzvos, which is revealed only at the level of the outer dimension (chitzoniyus) and the level of an encompassing [light] alone.

ולכן מתקן כל הפגמים וממלא כל החסרונות שבהמשכת התורה והמצות אך הגילוי הזה הוא ע"י בחי' גנוחי גנה וילולי יליל

Therefore it repairs all the blemishes and fills all the deficiencies in the drawing-down of the Torah and the mitzvos. But this revelation is through the level of "groaning groans" and "wailing wails,"

כי הבכיה היא על ריחוק אור א"ס ב"ה בבחי' גילוי רק זכר רב טובך יביעו להודיע לבני האדם גבורותיו רק הצמצומים רבים ועצומים ריבוא רבבות

for the weeping is over the remoteness of the Infinite Light, blessed be He, from the level of revelation: [there is] only "They shall utter the remembrance of Your great goodness," "to make known to the sons of man His mighty acts," only the contractions, many and mighty, myriads upon myriads

מדריגות עד אין חקר וכמ"ש אגידה ואדברה עצמו מספר שצמצם אור א"ס ב"ה להיות נראה ונגלה כבוד הדר מלכותו ומלכותך מלכות כל עולמים שמזה חיות העולמות וקיומם כי אין מלך בלא עם.

of levels, beyond searching, as it is written, "were I to declare and speak [of them], they are too numerous to be told," with which the Infinite Light, blessed be He, contracted [itself] so that there be seen and revealed "the glory of the splendor of His kingship" and "Your kingship is a kingship over all worlds," from which come the life-force of the worlds and their existence, for "there is no king without a people."

22 וכאשר יתבונן המשכיל על ריחוק זה מגילוי אור א"ס ב"ה שכמה צמצומים ועולמות אין מספר המעלימים ומסתירים גילוי אור א"ס ב"ה מקור התענוגים ירבה בבכיה מאד

And when the thoughtful person contemplates this remoteness from the revelation of the Infinite Light, blessed be He, how many contractions and worlds without number hide and conceal the revelation of the Infinite Light, blessed be He, the source of delights, he will weep very much.

כי שי לו לבכות יותר מאשר בוכים עוברים בגיהנם שעליהם אמר הכתוב עוברי בעמק הבכא (תהלים סימן פ"ד)

For he has reason to weep more than those who pass through Gehinnom weep, of whom the verse says, "Those who pass through the valley of weeping" (Psalms, chapter 84).

שהרי הגיהנם הוא רק מירוק נפשו וכמו שאמרו על אחר מוטב דלידייני וליתי לעלמא דאתי.

For Gehinnom is only the cleansing of his soul, as they said about Acher: "Better that he be judged and come to the World to Come."

ואם על הסתלקות עונג עוה"ב [עולם הבא] בוכים שאינו אלא זיו. ומכ"ש [ומכל שכן] וק"ו [וקל וחומר] שיש לבכות על סילוק גילוי אור א"ס ב"ה מקור התענוג

And if they weep over the withdrawal of the delight of the World to Come, which is only a radiance, how much more so, a fortiori, should one weep over the withdrawal of the revelation of the Infinite Light, blessed be He, the source of delight.

(וזהו רחל מבכה על בניה כו' כי איננו וכדפי' בזח"ג [בזהר חלק ג] ויקרא) (דף כ' ע"ב) בגין דקב"ה [דקודשא בריך הוא] סליק לעילא לעילא ולא אשתכח בגווה.

(And this is [the meaning of] “Rachel weeps for her children,” etc., “for he is not,” as is explained in the Zohar, Part III, Vayikra) (page 20b): “because the Holy One, blessed be He, ascended higher and higher and is not found within her.

הה"ד [הדא הוא דכתיב] כי איננו פי' שהוא הסתלקות ההמשכה והגילוי מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]. ומחמת זה כרחל לפני גוזזיה נאלמה

This is what is written: “for he is not.” That is, it is the withdrawal of the drawing-down and revelation from the level of sovev kol almin into the level of memalei kol almin. And because of this, “like a ewe (rachel) before her shearers she is silent”;

היינו ירידת הנשמה ושעבודה לדאוג ולחשוב בכל עניני הגוף ותאוות נפש הבהמית החיונית מה שהן מותרות כו' ועמ"ש מזה בד"ה אלה מסעי.

that is, the descent of the soul and its subjugation to worry and think about all the matters of the body and the desires of the vital animal soul, which are superfluities, etc. And see what is written on this in the discourse beginning “These are the journeys.”

והנה מזה נמשך בחינת מבכה ע"ד מבכה אחרים עמה שהוא התעוררות הבכיה בלב האדם על סילוק גילוי אור א"ס ב"ה כו'.

Now, from this comes the level of mevakah (weeps), in the sense of “making others weep with her”: this is the arousal of weeping in a person’s heart over the withdrawal of the revelation of the Infinite Light, blessed be He, etc.

והנה על בכיה זו נאמר קול ברמה נשמע וכדפי' זח"א [זהר חלק א] ויגש [דרי"י ע"א] מאי ברמה דא הוא עלמא דאתי כו'

And of this weeping it is said, “A voice is heard on high (beramah),” as the Zohar, Part I, Vayigash, explains (page 210a): “What is ‘on high’? This is the World to Come,” etc.

וכמ"ש ותתפלל חנה על הוי' ובכה תבכה כו' שע"י התעוררות רחמים בבחי' בכה תבכה הנ"ל הוא מעורר בחיט' על הוי' למעלה מבחי' ומדריגת שם

As it is written, “And Channah prayed to (al) Havayah, and wept greatly (bachoh tivkeh),” etc.: through the arousal of mercy at the level of “wept greatly” mentioned above, one arouses the level of “al Havayah” (above Havayah), higher than the level and rank of the Name

הו"י הנמשך ע"י קיום המצות ובבחי' בכיה זו ממשיך גילוי בחי' פנימיות עונג העליון המלוכש ביג"מ [בי"ג מדות] הרחמים המתגלה ע"י ריבוא רבבות ומדרגות צמצומים בחנית גבורתך.

Havayah that is drawn down through fulfilling the mitzvot. And through this level of weeping one draws down the revelation of the level of the inner dimension of the supernal delight, encloded in the Thirteen Attributes of Mercy, which is revealed through myriads upon myriads and levels of contractions, the level of "Your might."

23 וזהו תגל נפשי באלהי כי שם אלקים הוא בחי' הצמצום ומגן לשם הו"י. כמ"ש כי שמש ומגן הו"י אלקים הוא ענין חמה בנרתקה כמ"ש במ"א. ולהיות כל המשכות הללו שבבחי' פנימית הם בבחי' צמצומים וגבורות

And this is [the meaning of] "my soul shall exult in my G-d (Elokai)." For the Name Elokim is the level of contraction (tzimtzum) and a shield for the Name Havayah, as it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim," and this is the matter of the sun in its sheath, as is written elsewhere. And since all these drawings-down that are at the level of the inner dimension are at the level of contractions and gevuros (restraints)

(וזהו גם כן ענין ממעמקים קראתיך עשרה עומקים דעשי"ת [דעשרת ימי תשובה] עומק גימטריא רי"ו גימטריא גבורה כמו עד"מ עומק המעיין שהוא יוצא ונמשך ממקורו שהנביעה דקה ביותר כקרני חגבים עד"מ ורה"ג דאל"כ [דאם לא כן] היה כמו במבול כשנבקעו מעינות תהום כו'.

(and this is also the matter of "From the depths I called You": the ten depths of the Ten Days of Teshuvah. Omek (depth) is numerically two hundred and sixteen (reish-yud-vav), the numerical value of Gevurah (restraint). As, by way of analogy, the depth of a spring, which issues and flows from its source: the gushing is extremely fine, like the horns of locusts, by way of analogy, and the like; for otherwise it would be as at the Flood, when "the springs of the deep burst forth," etc.

וכך עד"מ הגילוי וההמשכה מעומקא דכולא צ"ל ע"י בחי' גבורה וצמצומים כו' וזהו דעומק גימטריא גבורה דייקא וזהו ענין רי"ו הנז' [הנזכר] בפע"ח [בפרי עץ חיים] בכוונות ראש השנה ויוהכ"פ [ויום הכפורים].

And so, by way of analogy, the revelation and drawing-down from "the depth of all" (umka dechola) must be through the level of Gevurah and contractions, etc. And this is [why] omek is numerically Gevurah, precisely. And this is the matter of two hundred and sixteen mentioned in Pri Etz Chaim, in the intentions (kavanos) of Rosh HaShanah and Yom Kippur.

וְזֶהוּ שֶׁעַל זֶה נֹאמַר תִּגַּל נִפְשִׁי בְּאֱלֹקִי שְׁלֵהוּיּוֹת הַהִמְשָׁכָה מִבְּחִי עַל הוּיִי צִ״ל עִ״י צִמְצוּם וּגְבוּרָה כּוֹי וּלְכֹן
בְּמִ״ת [בְּמִתֵּן תּוֹרָה] נֹאמַר גִּ״כּ וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים לְפִי שֶׁצִ״ל גִּילּוּי וְהִמְשָׁכָה מִבְּחִי אֲנִכִּי מִי שֶׁאֲנִכִּי כּוֹי וְזִ״ש [וְזֶהוּ
שֶׁכְּתוּב] גִּ״כּ בְּבִרְכַּת יִצְחָק וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים

And this is why of this it is said, “my soul shall exult in my G-d (Elokai)”: for the drawing-down to be from the level of “al Havayah,” it must be through contraction and Gevurah, etc. Therefore at the Giving of the Torah it is also said, “And Elokim spoke,” because there had to be a revelation and drawing-down from the level of “I” (Anochi), “Who I am,” etc. And this is also what is written in Yitzchak’s blessing, “And may HaElokim give you”;

כִּי לֵהוּיּוֹת הַהִמְשָׁכָה מִבְּחִינַת טַל הַשָּׁמַיִם טַלָּא דְּבִדּוּלְחָא פְּנִימִית עֹונָג הָעֲלִיּוֹן צִ״ל עִ״י שֶׁם אֱלֹקִים מִטַּעַם
הַנִּיֵּל וְעִי בִּזְחִיג [בְּזֶהָר חֶלֶק ג] פִּי פִּנְחָס דְּרַלִּיט עִ״ב גְּבִי וְאִתֵּר דָּא אֶתְקִין הָאֱלֹקִים תְּדִיר כּוֹי מֵאִין סוּף וּמֵאִין
חֶקֶר וּבְמִקְ״מ [וּבְמִקְדָּשׁ מִלֵּךְ] שֶׁם כֶּשֶׁם נִיב מֵהֶרַח״ו [מֵהֶרֶבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל] וּבְפִי וְאִתְחַנֵּן

for in order that the drawing-down be from the level of “the dew of the heavens,” “the crystalline dew” (tala devedulcha), the inner dimension of the supernal delight, it must be through the Name Elokim, for the reason mentioned above. And see in the Zohar, Part III, Parshas Pinchas, page 239b, regarding “And this place HaElokim prepares always,” etc., “from without end and from without searching”; and in the Mikdash Melech there, in the name of a marginal note of Rabbi Chaim Vital; and in Parshas Va’eschanan)

(דְּרַס״ז עִ״ב) עִ״פ עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹקִים זֹולַתְךָ כּוֹי עִ״שׁ וְעַמ״שׁ בְּבִיאוֹר עִ״פ כֵּן אֲדִי הוּא יִי יִצְמִיחַ צְדָקָה
וְתִהְיֶה

(page 267b), on the verse “No eye has seen, Elokim, besides You,” etc.; see there. And see what is written in the explanation of the verse “So will Ado-nai Havayah cause righteousness and praise to sprout,”

שֶׁהוּא שֶׁם הוּיִי בְּנִיקּוּד אֱלֹקִים וּבְדִ״ה אֲתָם נִצְנִים בְּפִי לְמַעַן הָקִים אוֹתְךָ הַיּוֹם לוֹ לַעַם וְהוּא יִהְיֶה לָךְ
לְאֱלֹקִים

which is the Name Havayah with the vowels of Elokim; and in the discourse beginning “You are standing,” in the explanation of “In order to establish you this day as a people to Him, and He will be Elokim to you,”

שהוא להיות נגלה כבוד הדר מלכותו בחי' מלי' דא"ס שאין העולמות יכולים לקבל הארה זו בפנימיותם רק כמ"ש שום תשים עליך מלך עליך דייקא.

which is that there be revealed "the glory of the splendor of His kingship," the level of the Malchus of Ein Sof, for the worlds cannot receive this illumination in their inner dimension, but only as it is written, "You shall surely set a king over you": "over you," precisely.

24 ולכן המלאכים זעות מחיל כסא וחיל ורעדה יאחזון מפני שמשיגין התלבשות מלי' דא"ס ב"ה ואין יכולים לקבל הארה מזה בבחי' פנימיותם

Therefore the angels quake from the dread of the Throne, and "terror and trembling seize them," because they apprehend the enclothement of the Malchus of Ein Sof, blessed be He, and cannot receive illumination from it in their inner dimension (pnimiyus),

רק כמ"ש שום תשים עליך מלך עליך דייקא. ולכן המלאכים זעות שמ"מ מקבלים עליהם עול מלכות שמים ומזה תפול עליהם אימה ופחד.

but only as it is written, "You shall surely set a king over you": "over you," precisely. Therefore the angels quake, for nevertheless they accept upon themselves the yoke of the kingship of Heaven, and from this "dread and fear fall upon them."

25 וכך המשכת השופר שהוא המשכת פנימיות עונג העליון א"א לבא לידי גילוי הנפש בבחינת פנימיות כ"א בבחי' חרדה ורעדה.

And so the drawing-down of the shofar, which is the drawing-down of the inner dimension of the supernal delight, cannot come to revelation in the soul at the level of the inner dimension, except at the level of fear and trembling.

ולכן קול השופר גורם חרדה וכמו שכתוב וקול השופר חזק מאד ויחרד כל העם כו'.

Therefore the sound of the shofar brings about fear, as it is written, "and the sound of the shofar was very strong, and all the people trembled," etc.

26 וכל העם רואים את הקולות ואת קול השופר וירא העם וינועו כו'. אך מבפנים נמשך גילוי פנימית ענג העליון.

"And all the people saw the sounds and the sound of the shofar; and the people saw and they trembled," etc. But from within there is drawn the revelation of the inner dimension of the supernal delight.

וזהו תגל נפשי בבחי' גילה שאין השמחה נראית ונגלית מבחוץ א לא שמבחוץ הוא התגלות החרדה ורעדה ותוכה רצוף הגילה והחדוה בפנימית עונג העליון הנמשך ע"י השופר ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] גבי וכדי

And this is [the meaning of] “my soul shall exult (tagel),” at the level of gilah, in which the joy is not seen and revealed on the outside; rather, on the outside there is the revelation of fear and trembling, while its inside is inlaid with exultation and gladness, in the inner dimension of the supernal delight that is drawn down through the shofar. And see what is written in the discourse beginning “On the eighth day, an assembly,” regarding “And in order

להבין ענין תשובה כו' הנה עדי"מ יש שני מיני תענוג לפני המלך כו' ע"ש וגם ע"ד ההוא יוכן ענין שוש אשיש ותגל נפשי שהן שני מיני תענוג הנ"ל:

to understand the matter of teshuvah,” etc.: “By way of analogy, there are two kinds of delight before the king,” etc.; see there. And along those lines, too, one will understand the matter of “I will greatly rejoice” and “my soul shall exult,” which are the two kinds of delight mentioned above.

27 ה אך בכסה ליום חגנו. פ"י בחי' בכסה שהוא התכסות והסתר השמחה שלא נראית ונגלית בר"ה [בראש השנה] כי חרדה ורעדה הם המעלימים ומסתירים את השמחה שלא תהא אלא בבחי' גילה.

5. But [the verse continues], “bakeseh (at the covering), for the day of our festival.” The meaning: the level of bakeseh is the covering and concealment of the joy, which is not seen and revealed on Rosh HaShanah, for fear and trembling hide and conceal the joy, so that it is only at the level of gilah.

הנה התכסות הזאת תתגלה ליום חגנו הוא חג הסוכות שהוא סתם חג שבגמרא שאז תתגלה השמחה בגילוי כי בר"ה [בראש השנה] החרדה היא בחי' שמאל דוחה ולא דוחה לגמרי ח"ו [חס ושלום]

This covering will be revealed “for the day of our festival,” which is the festival of Sukkos, which is [what is meant by] the unqualified “festival” in the Gemara; for then the joy will be revealed openly. For on Rosh HaShanah the fear is the level of “the left [hand] pushes away,” but it does not push away completely, G-d forbid;

אלא כמ"ש שמאלו תחת לראשי שבחי שמאל דוחה גורם נשיאות ראש להתגלות בחג הסוכות בחי וימינו תחבקני כאדם החובק את חברו מאהבה ואינו מניחו להפרד ממנו.

rather, as it is written, "His left hand is under my head": the level of the left that pushes away brings about the lifting of the head, so that there be revealed on the festival of Sukkos the level of "and His right hand embraces me," like a person who embraces his friend out of love and does not let him part from him.

כך בחג הסוכות הסכך וג' דפנות הן בחי חיבוק וקרבת ה' ממש שסובבו ומקיפו מכל צד ואינו מניחו להיות בבחי פירוד ח"ו [חס ושלום] (ועמ"ש מענין סוכות סד"ה האזינו השמים)

So, on the festival of Sukkos, the s'chach and the three walls are the level of an embrace, the very closeness of G-d, which surrounds and encompasses him on every side and does not let him be at the level of separation, G-d forbid. (And see what is written on the subject of Sukkos at the end of the discourse beginning "Give ear, O heavens.")

וזהו מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה שמן המצר שבר"ה [שבראש השנה] נעשה מרחב בחג הסוכות

And this is [the meaning of] "From the narrow place I called upon Yah; Yah answered me with expansiveness": from the narrowness of Rosh HaShanah there comes to be expansiveness on the festival of Sukkos.

(כי מן המצר היינו שופר דראש השנה שהשופר צדו א' צר כו' ועמ"ש מזה ע"פ וכל העם רואים את הקולות כו' והמרחב שבחג הסוכות הוא התגלות בחי רב חסד כו' בחי כי חפץ חסד הוא וזהו וחסדי מאתך לא ימוש כו')

(For "from the narrow place" is the shofar of Rosh HaShanah, for the shofar is narrow at one end, etc.; and see what is written on this on the verse "And all the people saw the sounds," etc. And the expansiveness of the festival of Sukkos is the revelation of the level of "and abundant in kindness," etc., the level of "for He desires kindness"; and this is [the meaning of] "and My kindness shall not depart from you," etc.)

ולכן נאמר ושאתם מים כששון שהי' [שהיה] ניסוך המים ע"ג [על גבי] המזבח בשמחה גדולה שמחת בית השואבה.

Therefore it is said, "And you shall draw water with joy," for there was the water libation upon the altar with great joy, the Rejoicing of the Place of the Water-Drawing (Simchas Beis HaSho'evah).

כי בכל השנה היו מנסכין יין ששם שורה בחי' שמחה מצד עצמיות אין שמחה אלא ביין משא"כ בחג הסוכות היה גילוי השמחה במים שאין בהם שמחה מצד עצמותו רק מפני גילוי השמחה עליונה

For all year they would pour libations of wine, in which the level of joy rests by its own nature: "there is no joy except with wine." Whereas on the festival of Sukkos there was a revelation of joy in water, which has no joy by its own nature, but only because of the revelation of the supernal joy.

(ועמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית שבחי' בית ומקיף עליון לא שייך בו שמחה מצד עצמו שהוא למעלה מהשגה כו' וממשיכים בו שמחה ממקום עליון יותר כו' וכך הוא בענין השמחה שבניסוך המים ולכן נקרא בית השואבה)

(And see what is written along these lines on the verse "A psalm, a song of the dedication of the House": that to the level of "house," a supernal encompassing [light], joy does not pertain by its own nature, since it is above comprehension, etc., and joy is drawn into it from a still higher place, etc. And so it is with the joy of the water libation; and therefore it is called Beis HaSho'evah, "the house of drawing.")

אך התגלות השמחה זו שבחג הסוכות אינה בהתגלות פנימית הנפש כ"א בבחי' מקיף. כי מצד שהמשכות שמחה זו מיי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] הממשיכות מענג העליון המרומם ומתנשא מימות עולם א"א לבא לידי גילוי כ"א בבחי' מקיף

But this revelation of joy on the festival of Sukkos is not in the revelation of the inner dimension of the soul, but rather at the level of an encompassing [light]. For since these drawings-down of joy are from the Thirteen Attributes of Mercy, which draw from the supernal delight that is "exalted and uplifted since the days of old," it is impossible [for them] to come to revelation except at the level of an encompassing [light],

וכמאמר המלך המרומם כו' ברחמיך הרבים כו' צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו הם הן ג' בחי' מקיפין

as in the saying [of the prayer], "The King Who is exalted," etc., "in Your great mercy," etc., "Rock of our stronghold, Shield of our salvation, a stronghold for us": these are the three levels of encompassing [lights],

כי משגב ומגן הם בחי' מקיף כנודע (וכ"ז [וכל זה] נמשך מבחינת ברחמיך הרבים כו' היינו ע"י יג"מ [י"ג מדות] הרחמים דעשי"ת [דעשרת ימי תשובה] שמהמצר ענני במרחב כו')

for “stronghold” and “shield” are the level of an encompassing [light], as is known. (And all this is drawn from the level of “in Your great mercy,” etc., that is, through the Thirteen Attributes of Mercy of the Ten Days of Teshuvah, so that “from the narrow place, He answered me with expansiveness,” etc.)

וזהו כי הלבישני בגדי ישע בגדים היינו בחי' מקיפין ונקי' בגדי ישע כי ישע מלשון וישע ה' אל הבל ואל מנחתו

And this is [the meaning of] “for He has clothed me in garments of salvation (yesha)”: garments are the level of encompassing [lights]; and they are called “garments of yesha” because yesha is from the term “And Havayah turned (vayisha) to Hevel and to his offering,”

שהוא מלשון פונה ממקום למקום שהמקיפין הן מושכין את האדם ופונים אותו ממקום למקום. כמו הסוכה שהיא בחי' חיבוק כנ"ל.

which is a term for turning from place to place; for the encompassing [lights] draw a person and turn him from place to place, like the sukkah, which is the level of an embrace, as mentioned above.

28 ובה ועל ידה תמשך נפש האדם לדבקה בו וכל כחות הנפש אפי' [אפילו] מה שעוסק בצרכי העולם תהיינה עולות לה' וכמשל האדם החובק את חברו מאחוריו שאפי' [שאפילו] בחי' אחוריים מקיף ומסבב להיות כולו עולה לה'.

And in it and through it a person's soul will be drawn to cleave to Him, and all the powers of the soul, even as one engages in the needs of the world, will be ascending to G-d, as in the analogy of a person who embraces his friend from behind: even the level of the back he encompasses and surrounds, so that he be wholly ascending to G-d.

וגדול כח המקיף בזה להעלות נפש האדם שלא כדרך השתלשלות בסדר המדרגה וכמ"ש מדגל על ההרים כו':

And great is the power of the encompassing [light] in this, to raise a person's soul not in the way of the chain of descent (hishtalshelus), in the order of the levels, as it is written, “leaping over the mountains,” etc.

29 ו ומעיל צדקה יעטני. הנה הצדקה היא ג"כ בחי לבוש אלא שגדול כח ומעלת הצדקה יותר משאר המצות.

6. "He has wrapped me in a robe of tzedakah (righteousness)." Now, tzedakah (charity), too, is the level of a garment, except that the power and virtue of charity are greater than [those of] the other mitzvos.

שצדקה וגמ"ח [וגמילות חסדים] הם מהדברים שאוכלים פירותיהן בעוה"ז שיש בה המשכה וגילוי למטה בעוה"ז יותר מבשאר מצות

For charity and acts of kindness are among the things "whose fruits one eats in this world," for there is in it a drawing-down and revelation below, in this world, more than in the other mitzvos.

ולכן נקרא בשם מעיל שתלויים בו זגים ורימונים להשמיע קול ונשמע קולו בבואו אל הקדש וקול הוא המשכה וגילוי:

Therefore it is called by the name "robe" (me'il), on which bells and pomegranates hang to make a sound, "and its sound shall be heard when he comes into the Sanctuary"; and sound is drawing-down and revelation.

30 כחתן יכהן פאר. פי' כחתן מלשון חות דרגא מזה ימשיך בחי' כהן וחסד בחי' אתה כהן לעולם הוא חסד ה' הנמשך מעולם ועד עולם ולהיות בבחי' פאר היינו בחי' חוק ומזון לישראל אשר כך אתפאר:

"As a bridegroom (chasan) who adorns himself (yechahen) with splendor (pe'er)." The meaning: chasan is from the term "descending a level" (chaso darga). From this one will draw down the level of kohen and Chesed (kindness), the level of "You are a kohen forever," which is the kindness of Havayah that is drawn down "from world to world"; and to be at the level of pe'er, that is, the level of "chok and food for Israel," "in whom I take pride (espa'er)."

31 וככלה תעדה כליה. [עי' [בזח"ג [בזהר חלק ג] בלק (קצ"ט ב')] כליה אלו הן נש"י [נשמות ישראל] שהן בבחי' כלים ומקבלים אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה הנמשך מתורה ומצות. ודברי אשר שמתי בפוך.

"And as a bride adorns herself with her jewels (keleha)." (See in the Zohar, Part III, Balak, 199b.) "Her jewels" (keleha): these are the souls of Israel, which are at the level of vessels (keilim) and receive the Infinite Light, blessed be He, that is drawn down from the Torah and mitzvos; "and My words which I have put in your mouth."

והם בחיי כלים הבטלים לאורו כו' והכלה היא כנס"י [כנסת ישראל] ומקור נש"י [נשמות ישראל] תעדה אותן בעדי עדיים בעטרה שעתיד הקדוש ברוך הוא ליתנו בראש כל צדיק.

And they are the level of vessels that are nullified to His light, etc. And "the bride" is the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), the source of the souls of Israel: she adorns them with the finest of ornaments, with the crown that the Holy One, blessed be He, is destined to place on the head of every tzaddik.

32 וצדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן. וכוונת הפסוק שכמו החסד הנמשך מעולם ועד עולם בבחי' פנימית לתפארת ישראל בהמשכת התורה

"And the righteous sit with their crowns on their heads." And the intent of the verse is: just as the kindness that is drawn down "from world to world" at the level of the inner dimension, for the glory of Israel, through the drawing-down of the Torah,

וכמו בחיי העטרות של צדיקים בגן עדן שהן בחיי מקיפים שכ"י [שכל זה] הוא נמשך מזיו התורה ועבודה כן ויותר מכן שוש אשיש בהוי' עצמו ותגל נפשי באלקי

and just as the level of the crowns of the righteous in Gan Eden, which are the level of encompassing [lights] (all this is drawn from the radiance of the Torah and divine service), so, and more than this, "I will greatly rejoice in Havayah" Himself, and "my soul shall exult in my G-d,

כי הלבישני כו' הן המשכות פנימיות ומקיפין של התורה והמצות עצמן שהן בבחי' אלקות ממש: (ולתוספת ביאור ענין וגלו ברעדה. הנה הוא בחי' גבוה יותר מבחי' התגלות השמחה ע"ד שעלמא דאתכסיא גבוה מעלמא דאתגליא.

for He has clothed me," etc.: these are inner and encompassing drawings-down of the Torah and the mitzvos themselves, which are at the level of actual G-dliness. (And for further explanation of the matter of "and exult with trembling": it is a higher level than the level of the revelation of joy, in the manner that "the hidden world" (alma de'iskasya) is higher than "the revealed world" (alma de'isgalya).

וזהו ענין לוחות אחרונות שביוהכ"פ [שביום הכפורים] שניתנו בחשאי כו' כמ"ש לקמן בד"ה האזינו השמים ולעיל בפ' תבא ע"פ היום הזה כו' ושם בד"ה ענין ראש השנה שהוא בחינת חסדים המכוסים וחסדים המגולים ומבואר במ"א דחסדים המכוסים הם בחי' עץ החיים משא"כ)

And this is the matter of the second Tablets, on Yom Kippur, which were given quietly, etc., as is written below in the discourse beginning "Give ear, O heavens," and above in Parshas Tavo on the verse "This day," etc., and there in the discourse beginning "The matter of Rosh HaShanah": that it is the level of the covered kindnesses (chassadim) and the revealed kindnesses. And it is explained elsewhere that the covered kindnesses are the level of the Tree of Life, whereas

(מקום) [חסדים] המגולים נקרא עץ הדעת טו"ר [טוב ורע] כו' עלמא דאתגליא כו' וזהו ענין והצנע לכת כו' the revealed kindnesses are called the Tree of Knowledge of good and evil, etc., "the revealed world," etc. And this is the matter of "and to walk modestly," etc.

וע' בזהר הרקיע ריש ספרא דצניעותא. ועמ"ש ג"כ לקמן סד"ה ביום השמיני עצרת שהגילה נמשכה מבחי' עליונה יותר מהשמחה כו'.

And see in Zohar HaRakia, at the beginning of the Sifra deTzniusa. And see also what is written below, at the end of the discourse beginning "On the eighth day, an assembly," that gilah is drawn from a level higher than simchah, etc.)

33 וזהו ואביוני אדם בקדוש ישראל יגילו פי' אביון שתאב לכל. והיינו בחינת רחל מבכה כו'

And this is [the meaning of] "and the needy among men (evyonei adam) shall exult in the Holy One of Israel." The meaning: an evyon (needy one) is one who longs (ta'ev) for everything. And this is the level of "Rachel weeps," etc.,

שהוא המרירות על כי איננו הסתלקות האור והגילוי ולכן נקרא אביוני אדם כי על הכסא דמות כמראה אדם כו'

which is the bitterness over "for he is not," the withdrawal of the light and the revelation. And therefore they are called "the needy of adam," for "upon the throne was a likeness like the appearance of a man (adam)," etc.;

ובהסתלקות האור והגילוי דבחי' אדם לבחי' כי לא אדם הוא נקי' היסוד ומלי' אביונים כו' שהם תאבים לגילוי האור כו'.

and with the withdrawal of the light and revelation of the level of adam to the level of “for He is not a man (adam),” Yesod and Malchus are called “needy” (evyonim), etc., for they long for the revelation of the light, etc.

34 והוא בחי' בעלי תשובה שהתשובה אינה על עבירות דייקא רק המרירות על ריחוקו מה'. ונודע שבמקום שבעלי תשובה עומדים כו'

And this is the level of baalei teshuvah (those who return), for teshuvah is not specifically over sins, but rather the bitterness over one's distance from G-d. And it is known that “in the place where baalei teshuvah stand,” etc.,

כי ע"י מרירות זו מעוררים י"ג הרחמים כמ"ש לעיל וכמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה כו'.

for through this bitterness they arouse the Thirteen [Attributes] of Mercy, as is written above, and as is written in the discourse beginning “For the mountains shall depart,” and in the discourse beginning “For as the earth brings forth her growth,” etc.

35 וזהו בקדוש ישראל יגילו כלומר בבחי' שהוא קדוש ומובדל מבחי' ישראל דלעילא דהיינו כמו שכתוב על הוי' למעלה משם הוי' דהיינו למעלה מבחי' ומדרגת צדיקים כו'

And this is [the meaning of] “shall exult in the Holy One of Israel,” that is to say, in the level that is holy and separate from the level of “Israel above”; that is, as it is written, “al Havayah,” above the Name Havayah; that is, above the level and rank of tzaddikim, etc.

ואפשר שזהו ג"כ ענין ותגל נפשי באלקי שהוא כענין מ"ש והיה הוי' לי לאלקים כמ"ש ע"פ זה בפרשת ויצא ובד"ה שובה ישראל עד הוי' אלקיך ובד"ה ביום השמיני עצרת בפ"י צור לבכי וחלקי אלקים לעולם

And perhaps this is also the matter of “my soul shall exult in my G-d (Elokai),” which is like the matter of what is written, “then Havayah shall be Elokim to me,” as is written on this verse in Parshas Vayetze, and in the discourse beginning “Return, O Israel, unto Havayah your G-d,” and in the discourse beginning “On the eighth day, an assembly,” in the explanation of “the Rock of my heart and my portion is Elokim forever.”

וזהו בחינת ומדרגת עשיית [עשרת ימי תשובה] שאז זוכים כל ישראל לבחי' תשובה והרי נקי אביוני אדם כמו שאומרים בכל הוידוים אשמנו בגדנו כו' חטאנו עוינו פשענו כו'.

And this is the level and rank of the Ten Days of Teshuvah, when all Israel merit the level of teshuvah, and so they are called “the needy of adam,” as we say in all the confessions, “We have been guilty, we have betrayed,” etc., “we have sinned, we have done wrong, we have transgressed,” etc.

36 והיינו בחי' אביונים מבחי' אדם רמ"ח מ"ע [מצות עשה] רמ"ח אברין דמלכא כו' וע"י שתאבים ומתאווים לשוב אל ה' מעומקא דליבא עי"ז בקדוש ישראל יגילו בחינת כי לא אדם הוא ולא ישב אדם שם

That is, the level of being needy of the level of adam: the two hundred and forty-eight positive commandments, “the two hundred and forty-eight limbs of the King,” etc. And through their longing and yearning to return to G-d from the depth of the heart, through this “they shall exult in the Holy One of Israel,” the level of “for He is not a man (adam),” and “where no man (adam) dwelt.”

וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשיית [בעשרת ימי תשובה] וזהו ענין לקדוש ה' מכובד שנאמר ביוהכ"פ [ביום הכפורים] ופי' מכובד שמשם יומשך בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] להיות מלא כל הארץ כבודו כו'

And this is the matter of “the holy King” that we say during the Ten Days of Teshuvah. And this is the matter of “the holy [day] of Havayah, honored,” which is said of Yom Kippur. And the meaning of “honored” (mechubad) is that from there it will be drawn into the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), so that “the whole earth is full of His glory,” etc.,

כמבואר ענין זה בד"ה כי כארץ תוציא צמחה כו' הנ"ל. וזהו ענין תגל נפשי באלהי וכנ"ל.

as this matter is explained in the discourse beginning “For as the earth brings forth her growth,” etc., mentioned above. And this is the matter of “my soul shall exult in my G-d,” as mentioned above.

37 והנה מבואר למעלה שהשמחה למעלה גורם ענוה להיות המשכת אור א"ס ב"ה הסוכ"ע בנשמת האדם להיות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'.

Now, it was explained above that joy above brings about humility, so that there be the drawing-down of the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, into the soul of man, to be at the level of the light that fills all worlds, etc.

ולפי' [ולפי זה] הגילה שהיא חדוה ושמחה פנימית יותר דהיינו מפנימית עונג העליון שלמעלה מבחי' עונג העליון המלוכש במצות כו'

Accordingly, gilah, which is a more inward gladness and joy, that is, from the inner dimension of the supernal delight, which is above the level of the supernal delight en clothed in the mitzvos, etc.,

היא גורמת ג"כ ענוה ושפלות יותר והוא ענין המשכת י"ג מדות הרחמים וכמ"ש בר"ח [בראשית חכמה] שער הענוה שם בשם הרמ"ק [הרבי משה קורדובירו] שי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] הם מורים על הענוה כו' ע"ש באריכות.

also brings about greater humility and lowliness. And this is the matter of the drawing-down of the Thirteen Attributes of Mercy, as is written in Reishis Chochmah, Shaar HaAnavah, there, in the name of the Ramak, that the Thirteen Attributes of Mercy indicate humility, etc.; see there at length.

38 והיא ענוה גדולה ועצומה להשפיל עצמו למטה מטה גם למקום העוונות להיות נושא עון ומגביהו שיהיה אתהפכא חשוכא לנהורא כו'

And it is a great and mighty humility, to lower Himself down and down, even to the place of sins, so as to be "bearing iniquity" and lifting it up, so that there be "the transformation of darkness into light," etc.

ועמ"ש מזה על פסוק ועתה יגדל נא והיינו לפי ששרש י"ג מדות הרחמים נמשכו מפנימית עונג העליון כנ"ל. וזהו הטוב כי לא כלו רחמיו.

And see what is written on this on the verse "And now, let it be great, I pray." And this is because the root of the Thirteen Attributes of Mercy is drawn from the inner dimension of the supernal delight, as mentioned above. And this is [the meaning of] "The Good One, for Your mercies have not ended."

הטוב הוא בחינת עמך מקור חיים עמך הסליחה היינו מה שהוא עמך ממש שמשם דייקא לוקחה הסליחה והיינו ע"י המשכת י"ג מדות הרחמים נושא עון כו'

"The Good One" is the level of "with You": "with You is the source of life," "with You is forgiveness"; that is, what is truly "with You," from there precisely forgiveness is taken. And that is through the drawing-down of the Thirteen Attributes of Mercy, "bearing iniquity," etc.

וְעֵינַי מִיֵּשׁ בְּדִיָּה שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד וְעַמִּי עוֹד מַעֲנִין עֲנוּה בְּבִיאוֹר מֵאֲמַר פִּי פִּקּוּדֵי (דף רל"ג) ע"פ וְהִנֵּה אִישׁ מֵרָאֵהוּ כֹּי בְּסוֹף הַדְּרוֹשׁ ע"ש:

And see what is written in the discourse beginning "Return, O Israel, unto"; and see what is written further on the subject of humility in the explanation of the passage in Parshas Pekudei (page 233) on the verse "And behold, a man whose appearance," etc., at the end of the discourse; see there.

ביאור ע"פ שוש אשיש

An Explanation of "I Will Greatly Rejoice"

1 ביאור ע"פ שוש אשיש

An explanation of the verse "I will greatly rejoice."

2 ולתוספת ביאור להבין ענין השופר צריך להקדים תחלה ענין ממלא וסובב כי לכאורה אינו מובן מאחר שפי' סובב אין פירושו שסובב ומקיף מלמעלה אלא שהוא

As a further explanation, in order to understand the matter of the shofar, we must first preface the matter of the light that fills [all worlds] (memalei) and [the light that] encompasses [them] (sovev). For seemingly it is not understood: since the meaning of sovev is not that it encircles and surrounds from above, but that it is

נמצא למטה כמו למעלה רק שההפרש הוא בבחי' העלם ובבחי' גילוי וכמ"ש במ"א א"כ איך יתקרב אל השכל מה שנודע שיש רבוא רבבות בחי' בחי' ומדרגות וצמצומים רבים ושונים עד שבא מבחי' סובב

present below just as above, only the difference is [one] of concealment and of revelation, as is explained elsewhere — if so, how can reason grasp what is known: that there are myriads of myriads of levels upon levels, grades, and many and diverse contractions (tzimtzumim), until [the light] comes from the level of sovev,

שהוא בבחי' ההעלם לבחי' ממלא שהוא בחי' גילוי מאחר שהכל במקום [במקומו] ואין ביניהם ריחוק מקום וכלום חסר

which is in a state of concealment, to the level of memalei, which is the level of revelation? For everything is in its place, there is no distance of place between them, and nothing is lacking

רק יציאה מההעלם אל הגילוי ואיך שייך לומר כ"כ [כל כך] רבוא רבבות מדרגות וצמצומים רבים ושונים עד אין קץ ותכלית כנודע.

but the emergence from concealment into revelation. So how is it possible to speak of so many myriads of myriads of grades, and many and diverse contractions, without end or limit, as is known?

אך הענין יובן עדי"מ מבשרי אחזה שנראה בחוש באדם הגשמי שיש לו שכל וחכמה להשכיל כל דבר אשר יעשה

But the matter will be understood by way of analogy — “from my flesh I behold” — for we see palpably in physical man that he has intellect and wisdom to comprehend everything that he does;

ולפי מה שהסכימה חכמתו כך נוטה רצונו לעשות הדבר ההוא שחייבה חכמתו שכמו שחייבה חכמתו לדבר ההוא כך יש לו רצון ותשוקה לאותו דבר שהחכמה מנהגת את

and according to what his wisdom has agreed upon, so does his will incline to do that thing which his wisdom has required. For just as his wisdom has required that thing, so does he have a will and desire for that thing, since wisdom guides

הרצון כנודע וע"פ הרצון מחשב ומהרהר איך לגמור מה שעלה ברצונו שפעולת הדבר אינה נגמרת אלא ע"י הרהור אותיות מחשבתו שאותיות הללו הן למטה ממדרגת הרצון כנודע.

the will, as is known. And according to the will, he thinks and ponders how to accomplish what has arisen in his will; for the action is completed only through pondering the letters of his thought, and these letters are below the level of the will, as is known.

3 והנה מקום משכן השכל הוא במוח וכן משכן הרצון הוא ג"כ במוח וגם הרהור אותיות המחשבה הוא מהרהר ומחשב במוח הרי שבמוח א' יש בו

Now, the place where the intellect dwells is the brain; likewise, the dwelling of the will is also in the brain; and the pondering of the letters of thought, too — he ponders and thinks in the brain. Thus in the one brain there are

ג' מיני התלבשות שמתחלה מתלבש בחכמה והחכמה מתלבשת ברצון והרצון מתלבש באותיות המחשבה והכל במקום א' הוא המוח הרי שמצינו כמה בחינות והשתלשלות מעילה לעילה במקום א'.

three kinds of enclothement: first [the soul's power] clothes itself in wisdom, wisdom clothes itself in the will, and the will clothes itself in the letters of thought — and all in one place, the brain. Thus we find several levels and a chain of descent (hishtalshelus), from cause to cause, in one place.

4 והטעם הוא לפי שהתלבשות דבר רוחני אינו דומה לדבר גשמי כי הדבר הגשמי הוא תופס מקום והעליון שמתלבש בתחתון נעשה התחתון למטה ממנו בריחוק מקום משא"כ הרוחני אינו תופס מקום מצד עצמו

The reason is that the enclothement of a spiritual thing is not like [that of] a physical thing. For a physical thing occupies space, and when the higher clothes itself in the lower, the lower comes to be below it at a distance of place; whereas the spiritual does not occupy space in and of itself,

רק שנתפס ונקלט בגדר ובחינת מקום שהמקום ההוא אינו אלא כלי ומשכן להשראת הרוחני בו ולכן יכול להיות השראת כמה מיני כחות והתלבשות במקום א'.

only it is grasped and absorbed within the bounds and the aspect of place, where that place is only a vessel and a dwelling for the resting of the spiritual within it. Therefore there can be the resting of several kinds of powers, and enclothement, in one place.

5 ומזה יובן למעלה למשכיל איך כמה מיני צמצומים והשתלשלות והתלבשות המדרגות רבות במאד באור א"ס ב"ה במקום א' ממש ובאמת הוא ית' מקומו של עולם ואין העולם מקומו.

From this the one who understands will grasp, regarding Above, how several kinds of contractions (tzimtzumim), chains of descent and enclothelements of very many grades [exist] in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in truly one place. And in truth, He, may He be blessed, is the place of the world, and the world is not His place.

ועוד יובן יותר ע"פ משל אחר מכח השכל המתלבש במעשה כגון מעשה הכתב שהיד כותבת מה שעלה בשכלו

It will be understood still further through another analogy, from the power of the intellect that clothes itself in action: for example, the act of writing, where the hand writes what arose in his mind;

והרי מלובש שם כח השכל וגם אותיות המחשבה שהרי עכ"פ [על כל פנים] צריך להרהר באותיות המחשבה לכתוב אותיות הכתב.

and thus the power of the intellect is clothed there, and also the letters of thought, for at any rate one must ponder the letters of thought in order to write the letters of the script.

6 וגם יש לו איזה תשוקה בשעה שכותב וגם כח העשיה הוא כח היד הכותבת. נמצא שיש כאן ארבעה מיני התלבשות וצמצומים שכל ומחשבה ומדות ומעשה

He also has some desire while he writes; and there is also the power of action, which is the power of the hand that writes. It follows that there are four kinds of enclothement and contraction here: intellect, thought, emotive attributes (middos) and action.

וד' בחינות צמצומים והתלבשות אלו יש ג"כ בדבור האדם שמדבר מה שחייבה חכמתו ומחשב האותיות אשר מדבר בהם ויש לו רצון ותשוקה לדבר ההוא אשר ידבר.

And these four levels of contraction and enclothement are also [present] in a person's speech: he speaks what his wisdom has required, he thinks out the letters with which he speaks, and he has a will and desire for the thing that he will speak.

7 והנה ד' צמצומים אלו הן מה שנרגשים לפי שכלנו שאין אנו מרגישים רק ד' מיני צמצומים כנגד ד' אותיות שם הוי' דהיינו הצמצומים שהן בבחי' ההשתלשלות מחכמה ולמטה

Now, these four contractions are what is perceptible according to our intellect, for we perceive only four kinds of contraction, corresponding to the four letters of the Name Havayah, that is, the contractions that are within the chain of descent (hishtalshelus), from Chochmah (wisdom) downward.

אבל באמת יש רבוא רבבות מדרגות וצמצומים למעלה מן ההשתלשלות עד שיהי' [שיהיה] יכול להיות התהוות בחי' הוי'

But in truth there are myriads of myriads of grades and contractions above the chain of descent, until there can be the coming-into-being of the level of Havayah.

כי להיות התהוות והתלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה הוא יותר צמצום ממה שנתצמצמה החכמה להתלבש במדות והמדות במחשבה כו' כנודע.

For the coming-into-being and the enclothement of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Chochmah is a greater contraction than Chochmah's contracting itself to be clothed in the emotive attributes (middos), and the emotive attributes in thought, etc., as is known.

8 וגם מצינו התלבשות משני הפכים בנושא א' כגון אהבה וכעס ששניהם בלב וגם לפעמים הם ברגע א' כגון

We also find the enclothement of two opposites in one subject: for example, love and anger, both of which are in the heart, and at times they are even in one moment — for example,

אב המכה את בנו בכעס מחמת אהבתו אותו ורוצה בתקנתו והאהבה והכעס שכלב הם מלובשים גם שניהם ביד האב המכה את בנו.

a father who strikes his son in anger because of his love for him, since he wants his betterment; and the love and the anger in the heart are both clothed in the hand of the father who strikes his son.

הכלל העולה שמצינו בחוש כמה מיני התלבשות במקום א' ואף התכללות שני הפכים בנושא אחד והתבלשותן במקום אחד כנ"ל:

The general conclusion is that we find, palpably, several kinds of enclothement in one place, and even the inclusion of two opposites in one subject and their enclothement in one place, as mentioned above.

9 ב ומכל זה יובן ג"כ באור א"ס ב"ה כי הנה הצמצום ומקום פנוי וחלל הוא באור א"ס ב"ה דהיינו באור ושפע הנשפע ממנו להיות בחי' גילוי.

2. From all this, [the matter] will also be understood with regard to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. For the tzimtzum (contraction), and the vacated place and void, are in the Infinite Light, blessed be He — that is, in the light and the flow that flows forth from Him to be [in] a state of revelation —

ולא בא"ס ב"ה עצמו ח"ו [חס ושלום] כנודע והיינו שנתצמצם הזיו וההשפעה שלא להיות גילוי אלא דרך קו וחוט ומה שאינו בא לידי גילוי נק' סובב שהגם שהוא

and not, G-d forbid, in the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, as is known. That is, the radiance and the flow were contracted so as not to be revealed except by way of a line (kav) and a thread; and what does not come to revelation is called sovev, for although it is

נמצא למטה הוא בבחי' העלם ולא בבחי' גילוי [ועד"ז אמרו בת"ז [בתיקוני זוהר] וכד אנת תסתלק מינייהו כו'

present below, it is in a state of concealment and not in a state of revelation. [And along these lines it is said in the Tikkunei Zohar, "And when You withdraw from them," etc.;

דאין הפי' כפשוטו כהסתלקות הדבר ממקום זה למקום עליון מאחר שהוא ית' אינו בגדר מקום אלא הפי' שנעשה האור בכח' העלם מהם ואינו מתגלה בהכלים דע"ס [דעשר ספירות].

for the meaning is not literal, like the withdrawal of a thing from this place to a higher place, since He, may He be blessed, is not within the bounds of place; rather, the meaning is that the light becomes concealed from them and is not revealed in the vessels of the Ten Sefiros.

10 וכמו ע"ס [עשר ספירות] דאצילות מאיר אור א"ס בגילוי רב עד דאיהו וגרמוהי חד משא"כ בע"ס [בעשר ספירות] דבריא דאין הגילוי עד"ז.

As in the Ten Sefiros of the World of Atzilus (Emanation), the Infinite Light shines in great revelation, to the point that "He and His vessels are one" (ihu vegarmohi chad); whereas in the Ten Sefiros of the World of Beriah (Creation), the revelation is not like this.

וזהו ענין הסילוק וההעלם. וכ"ז [וכל זה] אינו בגדר מקום. ונמצא ענין הסתלקות והתפשטות זו אינו כפשוטו לומר שנסתלק ואינו

And this is the meaning of the withdrawal and the concealment. And all this is not within the bounds of place. It follows that this withdrawal and spreading forth is not [to be taken] literally, to say that it withdrew and is no

נמצא עוד במקום זה דלא שייך כלל לומר כן באור א"ס ב"ה אלא הוא רק ענין העלם וגילוי.

longer present in this place, for it is not at all applicable to say so of the Infinite Light, blessed be He; rather, it is only a matter of concealment and revelation.

11 וקצת משל לזה הוא כמו ענין גילוי כח הראיה בעין והנה כשסותם העין ואין מתגלה כח הראיה לראות אין הענין שנסתלק כח הראיה מהעין כי באמת ישנו נמצא בהעין רק שאין מתגלה כחו.

Something of an analogy for this is the revelation of the power of sight in the eye. When one closes the eye, and the power of sight is not revealed so as to see, it is not that the power of sight has withdrawn from the eye; for in truth it is present in the eye, only its power is not revealed.

12 ועד"ז הוא ענין העלם וגילוי שמתגלה האור בהכלים והעולמות או שאינו מתגלה בהן והעלם זה הוא לגבי הכלים והעולמות

In the same way is the matter of concealment and revelation: the light is revealed in the vessels and the worlds, or it is not revealed in them. And this concealment is relative to the vessels and the worlds,

משא"כ לגבי האור עצמו אין שום שינוי וכ"ש [וכל שכן] במהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' האור והגילוי ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאווה בענין ישת חשך סתרו.

whereas relative to the light itself there is no change at all — and all the more so in His being and essence, may He be blessed, which is far, far above the level of light and revelation. And see what is written in the discourse beginning “I am black, yet comely,” on the matter of “He made darkness His hiding place.”

[ועיין בזהר פרשה אחרי דף ע"ג ע"א בענין קוב"ה [קודשא בריך הוא] סתים וגליא כו' ועמ"ש מזה בד"ה כי קרוב אליך הדבר].

[And see in the Zohar, Parshas Acharei, folio 73a, on the matter that the Holy One, blessed be He, is hidden and revealed, etc.; and see what is written on this in the discourse beginning “For the thing is near to you.”]

13 ולהסביר הענין איך הוא נמצא למטה מאחר שאינו מתגלה. הענין הוא כי הנה נודע שנשמת משה רבינו עליו השלום היתה מבחינת אצילות וכן נשמת אברהם והיינו שבמשה רבנו [רבינו עליו השלום] ובאברהם היה מאיר בהם אצילות בבחינת גילוי למטה.

And to explain the matter — how it is present below, given that it is not revealed: the matter is this. It is known that the soul of Moshe our teacher, peace be upon him, was of the level of the World of Atzilus (Emanation), and so was the soul of Avraham. That is, in Moshe our teacher, peace be upon him, and in Avraham, Atzilus shone in a revealed way below.

הרי שנמצא גם למטה בחי' אצילות. וכמ"ש בגלגולים פ"כ ג"כ שיש בחינת אצילות גם בעשיה.

Thus the level of Atzilus is present below as well. And as is also written in [Sefer Ha]Gilgulim, chapter 20, that there is the level of Atzilus even in [the World of] Asiyah (Action).

14 והנה מצד אור האצילות עצמו אין מניעה שאילו היה משה ואברהם גם היום פה עמנו היה אור האצילות מתגלה בהם רק שבדור הזה אין גילוי אור האצילות למטה.

Now, from the side of the light of Atzilus itself there is no hindrance; for if Moshe and Avraham were here with us today as well, the light of Atzilus would be revealed in them. It is only that in this generation there is no revelation of the light of Atzilus below.

אבל מ"מ מוכרח להיות שבמציאות יש אור אצילות למטה ג"כ אלא שאינו מתגלה בדורנו זה.

Nevertheless, it must necessarily be that the light of Atzilus actually exists below too, only it is not revealed in this generation of ours.

15 וכן שלמה דכתיב ביה ויחכם מכל האדם וידבר שלשת אלפים משל והרי נגלה אליו חכמה גדולה כ"כ

[כל כך]

So too Shlomo, of whom it is written, "And he was wiser than all men," "and he spoke three thousand parables"; thus such great wisdom was revealed to him,

הגם שגם הוא היה בעוה"ז בבחי' עשיה הרי שמציאות החכמה היא גם למטה בעוה"ז ולכן היתה נגלית לשלמה אלא שנעלמה מעין כל חי זולתו.

even though he too was in this world, in the level of Asiyah. Thus the existence of wisdom is also below, in this world, and therefore it was revealed to Shlomo; only it was hidden from the eyes of every living being but him.

וכן עד"ז יש מציאות נבואה גם בעוה"ז רק שבנביאים היתה בבחי' גילוי שהנבואה הי תה מתגלה בהם לפי שהיה בהם כח לקבל ועכשיו המניעה מצד המקבלים

And likewise, along these lines, prophecy exists in this world as well; only in the prophets it was in a revealed state — prophecy was revealed in them, because they had the power to receive. And now the hindrance is on the side of the recipients;

אבל מצד האור והשפע אין מונע שבמציאות יש האור והשפע גם היום רק שאינו נגלה ונראה אלא לפי ערך כח המקבלים:

but on the side of the light and the flow there is no hindrance, for the light and the flow actually exist today as well, only it is not revealed and seen except according to the measure of the recipients' power.

16 והנה מכל זה יובן למעלה בחי' סובב. כי פי' סובב הוא מה שאינו בא לידי גילוי כנ"ל. וחכמת שלמה לגבי ערכנו נקרא בחי' סובב.

From all this, the level of sovev will be understood Above. For the meaning of sovev is that which does not come to revelation, as mentioned above. And the wisdom of Shlomo, relative to our measure, is called the level of sovev.

וכן בחי' מדבר לגבי בחי' בע"ח [בעלי חיים] נקרא סובב שאין בחינת מדבר מתגלה בבחי' בע"ח [בעלי חיים] שנתצמצמה ההארה עד שאין בו אלא בחי' בע"ח [בעלי חיים] ולא מדבר והיינו לפי שבחי' מדבר ישנה במציאות גם בעוה"ז

So too the level of the speaking [being] (medaber), relative to the level of the animal, is called sovev: for the level of the speaking is not revealed in the level of the animal, since the illumination was contracted until there is in it only the level of the animal and not the speaking. That is because the level of the speaking actually exists in this world as well,

אלא מפני שבבע"ח [שבעלי חיים] נתצמצם ואינו נראה ונגלה הרי בחי' זו לגבי ידיהו בחי' סובב שאינו מתגלה ובבחי' צומח נתצמצמה ההארה יותר עד שאין בה אפי' [אפילו] בחי' בע"ח [בעלי חיים] ובדומם מתצמצמת ההארה יותר.

but because in the animal it was contracted and is not seen and revealed, this level, relative to them, is the level of sovev, which is not revealed. And in the level of the vegetative, the illumination was contracted further, until there is not even the level of the animal in it; and in the inanimate, the illumination is contracted further still.

17 וכל אלו הדי' צמצומים שבדצח"מ [שבדומם צומח חי מדבר] היינו שירדה ונתמעטה ההארה מדרגה אחר מדרגה והכל בבחי' ההארה והגילוי שנתגלה באדם בבחי' מדבר ירד ונתמעט בבע"ח [בעלי חיים] והגילוי שנתגלה בבע"ח [בעלי חיים] ירד ונתמעט בצומח.

And all these four contractions in the inanimate, vegetative, animal and speaking mean that the illumination descended and diminished, level after level — and all in terms of illumination and revelation: what was revealed in man, in the level of speaking, descended and diminished in the animal, and what was revealed in the animal descended and diminished in the vegetative.

שהרי הבע"ח [הבעלי חיים] מרגישים כאב בחתיכת אבר מהם מפני שיש בהם גילוי החיות משא"כ הצומח וכן גילוי המתגלה בצומח ירד ונתמעט בדומם.

For animals feel pain when a limb is cut from them, because they have the revelation of the life-force (chayus), which is not so with the vegetative. And likewise the revelation that is revealed in the vegetative descended and diminished in the inanimate.

18 ולפי שאין הצמצום אלא בבחי' מיעוט הגילוי ולא שאינה במציאות כלל כי הרי באדם מתגלה בחי' מדבר אע"פ [אף על פי] שהוא במקום א' עם הדצ"ח [הדומם צומח חי] לכך נק' בחי' מדבר לגבי בע"ח [בעלי חיים] בחי' סובב

And because the contraction is only a lessening of revelation, and not that it does not exist at all — for in man the level of speaking is revealed, even though he is in one place with the inanimate, the vegetative and the animal — therefore the level of speaking, relative to the animal, is called the level of sovev;

וכן חכמת שלמה לגבי ערכנו וכן מדרגת הנבואה שאלו היה מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] וכל הנביאים פה עמנו היום היתה הנבואה מתגלה בהם

and so too the wisdom of Shlomo relative to our measure; and so too the level of prophecy: for if Moshe our teacher, peace be upon him, and all the prophets were here with us today, prophecy would be revealed in them.

נמצא שאינו חסר רק הגילוי אבל מצד אור הנבואה בעצמו אין מונע לכך נקרא בחינת סובב כו'.

It follows that nothing is lacking but the revelation, while from the side of the light of prophecy itself there is no hindrance; therefore it is called the level of sovev, etc.

ומזה יובן שכל מיני הצמצומים והשתלשלות היו באור וגילוי לבד ולכך כולם הם במקום א' ג"כ וכנ"ל:

From this it will be understood that all the kinds of contraction and of the chain of descent (hishtalshelus) were in the light and the revelation alone; and therefore they are all in one place as well, as mentioned above.

19 ג ומעתה צריך להבין ענין השופר ומתחלה יבואר ענין המצות של כל השנה והוא כי

3. Now we need to understand the matter of the shofar. First the matter of the mitzvos of the whole year will be explained. It is this:

הנה במצות מלובש עונג העליון ב"ה אשר עד אין קץ כנודע שיש עונג למעלה מעונג כי אין לך עשב כו' וגבוה מעל גבוה כו'

in the mitzvos is clothed the supernal delight, blessed be He, which is without end; as is known, there is delight above delight, for "there is no blade of grass," etc., and "one higher than the high," etc.

ומעדן התחתון נעשה גן לעדן העליון דבריהא ועדן דבריהא שהוא חכמה דמלי דאצילות שהיא בחי' עדן
לכחינת הגן דבריהא היא בחי' גן לעדן דאצילות שהיא חכמה דאצילות עצמה

And of the lower Eden a garden is made for the higher Eden, of the World of Beriah (Creation); and the Eden of Beriah, which is the Chochmah (wisdom) of the Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation) — which is the level of Eden for the level of the Garden of Beriah — is the level of a garden for the Eden of Atzilus, which is the Chochmah of Atzilus itself.

(וכמ"ש בזהר פ' ויקהל דר"י ע"ב ופ' חקת דקפ"ב סע"ב [סוף עמוד ב] וע' באדר"ז [באדרא זוטא] דרצ"ו ריש
ע"א)

(As is written in the Zohar, Parshas Vayakhel, folio 210b, and Parshas Chukas, at the end of folio 182b; and see in the Idra Zuta, at the beginning of folio 296a.)

ועונג העליון הוא למעלה מעלה מבחי' חכמה דאצילות שהיא בחינת כתר ושם תר"ך עמודי אור כמו
עמוד המחבר עליון עם התחתון

And the supernal delight is far, far above the level of the Chochmah of Atzilus; it is the level of Keser (the Crown). And there are the 620 pillars of light, like a pillar that joins the upper with the lower,

כמו שני עמודי התוך אשר הבית נשען עליו דגבי שמשון כך נמשך תר"ך עמודי אור מכתר עליון
להתלבש במצות ששרשם ועיקרם הוא במלי מצות המלך

like the two middle pillars on which the house rested, in [the account of] Shimshon. So are the 620 pillars of light drawn from the supernal Keser to clothe themselves in the mitzvos, whose root and essence are in Malchus — “the commands of the King.”

והיינו מפני ששרש ומקור המצות הוא בבחי' הכתר שהוא רצון העליון ושם מלוכש עונג העליון נח"ר
[נחת רוח] לפני שאמרתי ונעשה רצוני ועונג זה הוא מלוכש ג"כ בסוף המעשה כשנעשה רצוני

That is because the root and source of the mitzvos is in the level of Keser, which is the supernal will, and there the supernal delight is clothed: “It is gratification before Me that I spoke and My will was done.” And this delight is also clothed at the end of the deed, when “My will was done,”

דהיינו במצות המלך כי עיקר המצות הוא במל' ולכן אמרו בגמרא מצות צריכות כוונה לצאת י"ח [ידי חובתו] ואפי' [ואפילו] בק"ש [בקריאת שמע] איתא בפע"ח [בפרי עץ חיים] שקודם ק"ש [קריאת שמע] יכוין לצאת י"ח [ידי חובתו]

that is, in the commands of the King, for the essence of the mitzvos is in Malchus. Therefore they said in the Gemara, "Mitzvos require intention" to fulfill one's obligation; and even with regard to the Shema, it is stated in the Pri Etz Chaim that before the Shema one should intend to fulfill one's obligation.

שעם היות שענין הק"ש [הקריאת שמע] אחד ואהבת הם דברי אמת מצד עצמן מ"מ לא די כמה שקורא בהם מצד שרוצה לדבר דברי אמת אלא שצריך לדבר בם כדי לקיים מצות המלך שצונו בכך וכדי לעשות רצונו

For although the content of the Shema — "One" and "You shall love" — is words of truth in their own right, nevertheless it is not enough that one reads them because he wants to speak words of truth; rather, one must speak them in order to fulfill the command of the King, who commanded us to do so, and in order to do His will.

ובזה ממשיך רצון העליון ב"ה ועונג המלובש בו במלכות [ובאם לאו אינו ממשיך כלום כמ"ש מזה

And through this one draws down the supernal will, blessed be He, and the delight clothed in it, into Malchus. [And if not, one draws down nothing, as is written on this

בד"ה ועתה יגדל נא אדח] והן הם תר"ך עמודי אור תר"ג מצות דאורייתא ושבע מצות דרבנן כנודע המחברים רצון העליון ברוך הוא במל':

in the discourse beginning "And now, I pray, let the strength of my L-rd be great."] And these are the very 620 pillars of light — the 613 mitzvos of the Torah and the seven mitzvos of the Rabbis, as is known — which join the supernal will, blessed be He, to Malchus.

20 והנה רצון העליון ב"ה שהוא בחי' כתר נק' גלגלתא דחפ"א על מוחא שהוא למעלה מעלה מבחי' חכמה מוחא.

Now, the supernal will, blessed be He, which is the level of Keser (the Crown), is called "the Gulgalta (skull) that covers the Mocha (brain)," for it is far, far above the level of Chochmah (wisdom), [called] "brain."

אך הנה עדיין צריך ביאור שהקושיא מפורסמת ומבואר בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב פ"ה שהרי אנו רואים בחוש באדם הגשמי שהגלגלת היא רק עצם החופף על הראש שחיותו מועט והמוח הוא משכן כללות החיות של האדם

But this still requires explanation, for the question is well known, and it is set out in Etz Chaim, Sha'ar 22, chapter 5: we see palpably in physical man that the skull is only a bone covering the head, whose life-force is slight, while the brain is the dwelling of a person's life-force as a whole;

ואם ניקב קרום של מוח טרפה שהחיות מסתלק בנקב בעלמא משא"כ בגלגלת אינו טרפה כ"א בנדרוצץ רוב העצם לפי שאין החיות תלוי בו כ"כ [כל כך] ולמה גדלה וגבהה מעלת הגלגלתא על המוחא.

and if the membrane of the brain is pierced, [the animal] is tereifah (fatally defective), for the life-force departs through a mere hole; whereas with the skull, it is not tereifah unless most of the bone is crushed, because the life-force does not depend on it so much. So why is the virtue of the Gulgalta greater and higher than [that of] the Mocha?

אך הענין הוא כי הן אמת כי מעלת המוח היא גדולה מאד שהמוח הוא עיקר החיות

But the matter is this: it is true that the virtue of the brain is very great, for the brain is the essence of the life-force,

והוא בבחי' פנימית משא"כ הגלגלת היא רק בחי' חיצוניות לבד אבל מ"מ היא כלי ומשכן להשראת ענג העליון ב"ה יותר מבחי' חכמה.

and it is in the aspect of the inner dimension (pnimiyus); whereas the skull is merely the aspect of the outer dimension (chitzoniyus). Nevertheless, it is a vessel and a dwelling for the resting of the supernal delight, blessed be He, more than the level of Chochmah.

21 והענין כי הנה ענג העליון אינו בא לידי התלבשות בבחי' פנימית / פנימיות] רק נשאר בבחי' מקיף מלמעלה ושורה בבחי' חיצוני הכלים.

The matter is that the supernal delight does not come to be clothed in an inward way; it remains, rather, in the aspect of an encompassing [light] (makif) from above, and rests upon the outer dimension (chitzoniyus) of the vessels.

ולכן עצם הגלגלת שהוא בחי' חיצוני הכלי הוא יותר מוכן להיות כלי ומשכן להשראת המקיף שעליו.

Therefore the bone of the skull, which is the aspect of the outer dimension of the vessel, is more fit to be a vessel and a dwelling for the resting of the encompassing [light] that is above it.

[וע' בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ו אור רוחני מקיף עליו וע' בזהר פ' אמור דצ"ו סע"ב [סוף עמוד ב] גבי רישא וגולגלתא ובפ"י המק"מ [המקדש מלך] שם וכמ"ש מזה במ"א] וכמ"כ [וכמו כן] יובן באדם ג"כ.

[And see Etz Chaim, Sha'ar 22, at the end of chapter 6: "a spiritual light encompasses it"; and see in the Zohar, Parshas Emor, at the end of folio 96b, concerning "the head and the skull" (reisha vegulgata), and in the commentary of the Mikdash Melech there; and as is written on this elsewhere.] And so too it will be understood in man as well.

כי הנה לא כל הנשמה מלוכשת באדם רק הארה ממנה ומה שבא לידי התלכשות מלוכשת במוח בבחי' פנימית ועצם הנשמה שהוא בבחי' מקיף שורה ומקיף על הגלגלת.

For not the whole soul is clothed in a person, but only a radiance from it; and what comes to be clothed is clothed in the brain, in an inward way, while the essence of the soul, which is in the aspect of an encompassing [light], rests upon and encompasses the skull.

22 ומזה יובן ג"כ ברצון שהרצון אין בו גילוי התענוג בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] רק הוא בבחי' חיצוני

From this it will also be understood with regard to the will: in the will there is no revelation of the delight in an inward way; rather, it is in the aspect of the outer dimension,

אלא ששם שורה התענוג בבחי' השראה ומקיף בלבד נח"ר [נחת רוח] לפני שאמרתי כו' ועונג זה השורה ומקיף בבחי' רצון העליון ב"ה הוא הנמשך ע"י המצות:

only there the delight rests, as an indwelling and an encompassing [light] alone: "It is gratification before Me that I spoke," etc. And this delight, which rests upon and encompasses the level of the supernal will, blessed be He, is what is drawn down through the mitzvos.

23 ובזה יובן ההפרש שבין מצות השופר שבר"ה [שבראש השנה] ובין מצות של כל השנה. כי הנה בר"ה [בראש

השנה] ועשיית [ועשרת ימי תשובה] דרשו ה' בהמצאו כתיב

With this, the difference between the mitzvah of the shofar on Rosh HaShanah and the mitzvos of the whole year will be understood. For of Rosh HaShanah and the Ten Days of Teshuvah it is written, "Seek Havayah when He may be found,"

שהוא זמן תיקון כל הפגמים וחסרונות שחיסר איזה מצוה או שקיצר בעבודתה ותיקון הפגמים והחסרונות לא די בהמשכה חיצונית כמו המשכת מצות של כל השנה שהן רצון העליון שהוא בבחי' חיצונית ואינו

for it is the time for repairing all the blemishes and deficiencies — that one omitted some mitzvah or fell short in its service. And for the repair of the blemishes and deficiencies, an outer drawing-down is not enough, like the drawing-down of the mitzvot of the whole year, which are the supernal will, which is in the aspect of the outer dimension (chitzoniyus) and is

אלא כלי ומשכן להשראת עונג העליון ששורה ומקיף עליו מלמעלה וכנודע מענין נהר שנחרב ויבש שצריך לחפור בעומק יותר כו'

only a vessel and a dwelling for the resting of the supernal delight, which rests upon it and encompasses it from above. As is known from the matter of a river that has been laid waste and dried up: one must dig deeper, etc.

וע"ז באה מצות השופר גנוחי גנח וילולי יליל לעורר י"ג מדות הרחמים שהן י"ד ת"ד [תיקוני דיקנא] מותרי מוחין ומוחין היינו בחי' פנימיות.

And for this comes the mitzvah of the shofar — “groaning groans” and “wailing wails” — to arouse the Thirteen Attributes of Mercy, which are the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna), the surplus of the intellect (mochin); and the mochin are the aspect of the inner dimension (pnimiyus).

הגם שהי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] הן המשכות שנמשכו למטה מבחינת הגלגלתא מ"מ להיות שרשם מבחי' מוחין מו"ס [מוחא סתימאה] לכך הם תיקונין לתקן בחי' חיצונית הגלגלתא כי במו"ס [במוחא סתימאה] מלוכש עונג העליון בבחינת פנימיות ולא בבחינת הארה בלבד כבמוחין שבראש.

Although the thirteen tikkunim of the beard are drawings-down that were drawn down, below the level of the Gulgalta, nevertheless, since their root is from the level of the mochin of Mocha Stima'ah (the hidden brain), they are therefore tikkunim (rectifications) to repair the outer dimension of the Gulgalta. For in Mocha Stima'ah the supernal delight is clothed in an inward way, and not merely as a radiance, as [it is] in the mochin in the head.

כי המוחין שבראש עד"מ הן הבאין לידי גילוי שכל והבנה בטעם ודעת המושג ומובן ואין שם גילוי עונג כ"א בבחינת הארה בלבד שכשמשכיל על דבר נופל לו תענוג.

For the mochin in the head, by way of analogy, are those that come to the revelation of intellect and understanding, in reasoning and knowledge that are grasped and understood; and there is no revelation of delight there except as a mere radiance: when one comprehends something, delight comes upon him.

משא"כ מו"ס [מוחא סתימאה] היא בחי' שתוק כך עלה במחשבה שלא ניתנה להשכיל ולהשיג הטעם והדעת מחמת שהיא עצם אחד עם התענוג המלוכש בה

Whereas Mocha Stima'ah is the level of "Be silent; so it arose in thought," which is not given to be comprehended, or for its reason and knowledge to be grasped, because it is one essence with the delight that is clothed in it,

ולא יפרדו [והתענוג ההוא הוא בבחינת פנימיות התענוג ועמ"שמה בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית

and they are not separated. [And that delight is in the aspect of the inner dimension of delight. And see what is written on this in the explanation of the verse "I am Havayah your G-d," in the section of tzitzis.

וגם יובן זה ע"ד מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] דפנימית אבא הוא חשוב כמו עתיק כו' ע"ש.

And this will also be understood along the lines of what is written in the Pri Etz Chaim, Sha'ar Kerias Shema, chapter 15, that the inner dimension of Abba is considered like Atik, etc.; see there.

וכ"כ [וכן כתב] הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' ואתחנן [בדף ר"ס ע"ב] ובהגהת מהר"ן [מהרבינו נסים] באוצ"ח [באוצרות חיים] (דל"ח ע"א) בדרוש עתיק איתא דהיינו

And so wrote the Ramaz on Parshas Va'eschanan (on folio 260b); and in the gloss of the Maharani in Otzros Chaim (folio 38a), in the discourse on Atik, it is stated that this means

כמו פנימית עתיק וכ"מ בפע"ח [בפרי עץ חיים] שם בהדיא וכ"כ [וכמו כן] ג"כ הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' כי תצא [בדף רע"ו ע"ב]

like the inner dimension of Atik; and so it is indicated explicitly in the Pri Etz Chaim there. And so too the Ramaz wrote in Parshas Ki Seitzei (on folio 276b),

בשם הפע"ח [הפרי עץ חיים] וכללי הח"ו [החס ושלום] סי' ס"ג דפנימית אבא הוא חשוב כפנימית דעתיק ע"ש
ובפי' בא (ד"מ) בד"ה זמין איהו ובתוך פנימיותו כו'

in the name of the Pri Etz Chaim and the Kelalim of Rabbi Chaim Vital, section 63, that the inner dimension of Abba is considered like the inner dimension of Atik; see there. And in Parshas Bo (folio 40), on the passage beginning "He is destined" (zamin ihu), and "within its inner dimension," etc.

וי"ל [ויש לומר] דכשי"כ [דכל שכן] מו"ס [מוחא סתימאה] מקור ושרש דבחי' אבא שע"ז איתא באדר"ז [באדרא זוטא]
(דרי"צ ריש ע"א) והאי עדן דהיינו אבא אתמשך מעדן עילאה סתימאה דכל סתימין ע"ש.

And it may be said that all the more so Mocha Stima'ah, the source and root of the level of Abba, of which it is stated in the Idra Zuta (at the beginning of folio 290a): "And this Eden" — that is, Abba — "is drawn from the supernal Eden, hidden of all hidden"; see there.

ולכן המשכה זו היא למעלה מההמשכה שע"י המצות של לך השנה שהוא מבחי' א"א גולגלתא כו'

Therefore this drawing-down is above the drawing-down that comes through the mitzvos of the whole year, which is from the level of Arich Anpin, the Gulgalta, etc.,

כנ"ל [והמשכת ענג זה נמשך בר"ה [בראש השנה] ע"י השופר גנוחי גנח וילולי יליל ומחמת זה נמשך
תיקון כל הפגמים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] הבאים אחר ר"ה [ראש השנה].

as mentioned above.] And the drawing-down of this delight is drawn down on Rosh HaShanah through the shofar, "groaning groans" and "wailing wails"; and because of this, the repair of all the blemishes is drawn down in the Ten Days of Teshuvah that come after Rosh HaShanah.

ולכן בשופר יש חרדה כי המשכה זו היא ממו"ס [ממוחא סתימאה] אשר שם נמשך גבורות דעתיק
ומתלבשות במו"ס [במוחא סתימאה] כנודע:

Therefore there is trembling in the shofar, for this drawing-down is from Mocha Stima'ah, where the Gevuros (restraints) of Atik are drawn down and clothed in Mocha Stima'ah, as is known.

24 ד ועתה נבא לביאור הפסוקים שוש אשיש בהוי'. היינו המשכת עונג העליון מרצון למלי' שנמשך דרך

4. Now we come to the explanation of the verses. "I will greatly rejoice in Havayah": this is the drawing-down of the supernal delight from the will to Malchus (sovereignty), which is drawn by way of

בחי הוי שהן י"ס [י ספירות] דאצילות [וע' באד"ר [באדרא רבא] דקל"ג א' וע' עוד בזהר תרומה דקל"ז א' גבי ישיש מסטרא דאור קדמאה דלא אשתכח ביה דינא כלל].

the level of Havayah, which is the ten Sefiros of the World of Atzilus (Emanation). [See in the Idra Rabba, folio 133a; and see further in the Zohar, Terumah, folio 137a, concerning "will rejoice" (yasis): from the side of the primordial light, in which no judgment at all is found.]

תגל נפשי באלקי היא בחי השופר שהוא בחי אלקי בחי גבורות וצמצומים שהמשכות פנימי [פנימיות / פנימית] הן בגבורות וצמצומים וגבורתך ידברו [ועמ"ש מזה בביאור ע"פ קול דודי כו']

"My soul shall exult in my G-d" is the level of the shofar, which is the level of "my G-d" (Elokai), the level of Gevuros (restraints) and contractions (tzimtzumim); for inner drawings-down come through Gevuros and contractions, "and they shall speak of Your might (gevurascha)." [And see what is written on this in the explanation of the verse "The voice of my Beloved," etc.,

גבי פסח בענין מאי פירות מצות וע' בזהר ח"ג [חלק ג'] דרל"ט סע"א [סוף עמוד א] וע"ב ודרס"ז ב' כי הלבישני בגדי ישע.

concerning Pesach, on the matter of "What are the fruits of mitzvos?"; and see in the Zohar, Part III, folio 239a, at the end, and side b, and folio 267b.] "For He has clothed me in garments of salvation (yesha)."

פ"י ישע ש"ע [ש"ע (370)] נהורין בתוס' [בתוספת] יו"ד המורה על העתיד דהיינו ש"ע [ש"ע (370)] נהורין שיהי [שיהיה] לעתיד לימות המשיח כי יש כמה בחי בש"ע [בש"ע (370)] נהורין כו'

The meaning of yesha: the 370 lights (shin-ayin nehorin), with the addition of a yud, which denotes the future. That is, the 370 lights that will be in the Time to Come, in the days of Mashiach; for there are several levels in the 370 lights, etc.

[ע' [עיינ] בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ שמיני ובפ' בראשית על דף ד' וסע"ב [וסוף עמוד ב] בההיא שעתא ארח כו' ועמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו בענין וכובע ישועה בראשו באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ וילבש צדקה כו']

[See the commentary of the Ramaz on the Zohar, at the beginning of Parshas Shemini, and in Parshas Bereshis, on folio 4, and at the end of side b, [on the passage] "At that hour..." (behahi sha'ata arach), etc.; and see what is written in the discourse beginning "On the twenty-fifth of Kislev," on the matter of "and a helmet of salvation on his head"; [and] in Iggeres HaKodesh, on the verse "And He donned tzedakah," etc.]

וש"ע [וש"ע (370)] נהורין אלו הן למעלה מעלה מן ההשתלשלות ותרגום של וישע ה' אל הכל והוה רעוא מן קדם ה'.

And these 370 lights are far, far above the chain of descent (hishtalshelus). And the Targum of "And Havayah turned (vayisha) to Hevel" is "And there was favor (ra'ava) before Havayah."

רעוא בחי רצון העליון והלבישני להמשיך את נפש האדם ג"כ למעלה מן ההשתלשלות ומעיל צדקה יעטני. מעיל הוא לבוש כמו שאר לבושים אלא שבשוליו יש זגין ורמונים להשמיע קול.

Ra'ava is the level of the supernal will. "He has clothed me": to draw the soul of man, too, above the chain of descent. "He has wrapped me in a robe of tzedakah (righteousness)." A robe is a garment like other garments, except that on its hem there are bells and pomegranates, to make a sound heard.

25 וכך הצדקה היא בחינת לבוש כמו שאר מצות שהם בחינת לבושים אלא שמעלה זו יתירה בצדקה

So too tzedakah (charity) is the level of a garment, like the other mitzvos, which are the level of garments; except that tzedakah has this additional virtue,

שהיא מהדברים שאוכלים פירותיהן בעולם הזה ג"כ והן בחינת זגים ורמונים כו' והטעם כי נעוץ תחלתן בסופן דווקא והיינו בצדקה שהיא במל'.

that it is among the things whose fruits one eats in this world as well, and these are the level of bells and pomegranates, etc. The reason is that "their beginning is embedded in their end" — specifically; that is, in tzedakah, which is in Malchus (sovereignty).

וגם להיות כי המל' היא בחי' דל דלית לה מגרמה כלום והחיות הנמשך בה בבחינת גילוי היא בחי' השמעת קול ההמשכה שאפי' [שאפילו] במקום דלית מגרמה כלום נמשך חיות [וע' בזהר פ' פקודי (דרל"א

ע"א)

And also, since Malchus is the level of a poor one (dal), which has nothing of its own, the life-force that is drawn into it in a revealed way is the level of making the sound of the drawing-down heard: that even in a place that has nothing of its own, life-force is drawn. [And see in the Zohar, Parshas Pekudei (folio 231a),

מענין ונשמע קולו כוי ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ובזהר בראשית (דף נ" ע"ב) ובפ' ויגש (דר"ט סע"ב [סוף עמוד ב] ודר"י ריש ע"א) ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם.

on the matter of "And its sound shall be heard," etc., and in the Mikdash Melech there; and in the Zohar, Bereshis (folio 50b), and in Parshas Vayigash (at the end of folio 209b and the beginning of folio 210a), and in the Mikdash Melech there.

ועי"ל [ועוד יש לומר] בעבודה ענין בגדי ישע ומעיל צדקה הם ב' בחי' לבושים המבואר במ"א בפסוק כבס ביין לבושו ובדם ענבים סותה.

And one may further say, in [terms of divine] service, that "garments of salvation" and "a robe of tzedakah" are the two levels of garments explained elsewhere on the verse "He washes his garment in wine, and his robe in the blood of grapes":

דהיינו לבושי המדות של הנפש שנק' לבושי הגוף ולבושי הג"ר [הג' ראשונות] ראייה ושמיעה לאסתכלא ביקרא כוי

that is, the garments of the emotive attributes (middos) of the soul, which are called the garments of the body, and the garments of the first three [Sefiros], sight and hearing, "to gaze upon the glory," etc.

וכן מבואר בזהר פ' יתרו (דף צ' ע"ב) מהו בגדי ישע כוי ישע אסתכלותא הוא.

And so it is explained in the Zohar, Parshas Yisro (folio 90b): "What are 'garments of salvation'?" etc. — "Yesha is gazing."

וזהו הנמשך ע"י התשובה שע"י תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע לבושי הראש וכענין

And this is what is drawn down through teshuvah (return), through which "my soul shall exult in my G-d, for He has clothed me in garments of salvation" — the garments of the head, as in the matter of

וכובע ישועה בראשו וע"י קיום שאר המצות נמשך בחי' לבושי הגוף וזהו ענין ומעיל צדקה כוי וע' מזה בד"ה אסרי לגפן [כחתן יכהן פאר].

"and a helmet of salvation on his head." And through the fulfillment of the other mitzvos the level of the garments of the body is drawn down, and this is the meaning of "and a robe of tzedakah," etc. And see on this in the discourse beginning "Binding to the vine." "As a bridegroom (chasan) who adorns himself (yechahen) with splendor (pe'er)":

היינו ת"ת [תפארת] דאימא שנעשה כתר לז"א [ויסוד דאימא מסתיים בחזה דז"א שהוא ת"ת] [תפארת] דז"א יכהן היינו המשכת החסדים שהיא תורה שבכתב כו'

this is the Tiferes (beauty) of Imma, which becomes a crown (keser) for Z'eir Anpin (the emotive attributes) [and the Yesod of Imma ends at the chest of Z'eir Anpin, which is the Tiferes of Z'eir Anpin]. Yechahen is the drawing-down of the Chassadim (kindnesses), which is the Written Torah, etc.,

בבחי' פני מית [ועמ"ש עוד מענין כחתן יכהן פאר בפ' צו בד"ה להבין ענין משמח חתן כו'] וככלה תעדה כליה תתעדה בכליה לא נאמר

in an inward way. [And see what is written further on the matter of "As a bridegroom who adorns himself with splendor" in Parshas Tzav, in the discourse beginning "To understand the matter of gladdening the bridegroom," etc.] "And as a bride adorns her jewels (ta'deh keleha)": it does not say tis'adeh bekeleha ("she will adorn herself with her jewels"),

אלא תעדה כליה כי כליה הם הצדיקים [ע' [עיינ] בזהר פ' בלק דקצ"ט ע"ב וע' בזהר ויחי דרמ"ו סע"ב] [סוף עמוד ב] ודרמ"ב ע"א ובפ' פקודי דרל"ה ע"א

but ta'deh keleha ("she will adorn her vessels"), for "her vessels" (keleha) are the tzaddikim (the righteous) [see in the Zohar, Parshas Balak, folio 199b; and see in the Zohar, Vayechi, at the end of folio 246b, and folio 242a; and in Parshas Pekudei, folio 238a],

כמו האבות הן הן המרכבה בבחי' ביטול אליו ית' והם כלים ומשכן לשכינה השורה עליהם והכלה היא השכינה שתעדה אותם בעטרות שצדיקים יושבין בג"ע [בגן עדן] ועטרותיהן בראשיהן

as "the Patriarchs are themselves the chariot," in a state of self-nullification (bittul) to Him, may He be blessed; and they are vessels and a dwelling for the Shechinah (Divine Presence) that rests upon them. And the bride is the Shechinah, who will adorn them with crowns, for "the tzaddikim sit" in Gan Eden "with their crowns on their heads,"

והיינו בחי' מקיפים [ועמ"ש בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות] והכוונה שכמו החתן יכהן פאר המשכת פנימית בעסק התורה והכלה תעדה כליה בבחי' המצות במקיפים.

and this is the level of encompassing [lights] (makifim) [and see what is written in the discourse beginning "These are the accounts," on the matter of "the Tabernacle of Testimony"]. The intent is: just as "the bridegroom adorns himself with splendor" — an inward drawing-down, through occupation with the Torah — and "the bride adorns her vessels" in the aspect of the mitzvos, with encompassing [lights],

כן שוש אשיש בהוי' המשכת עונג העליון להיות תגל נפשי באלקי בחי' פנימית.

so "I will greatly rejoice in Havayah" is the drawing-down of the supernal delight, so that there be "my soul shall exult in my G-d," the inward level,

26 וכי הלבישני בגדי ישע בבחי' מקיפים דלעתיד והכל מבחי' ענג העליון כנ"ל [והיינו שיש כמה בחי' זו למעלה מזו במדרגת הלבושים הנעשים ממעשה המצות וכמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש כו'.

and "for He has clothed me in garments of salvation" — in the level of the encompassing [lights] of the Time to Come; and all is from the level of the supernal delight, as mentioned above. [That is, there are several levels, one above the other, in the rank of the garments that are made from the performance of the mitzvos, as is written in the discourse beginning "And you shall make holy garments," etc.

וכן בבחי' פנימיות הנמשך ע"י עסק התורה ועמ"ש בביאור ע"פ אני הוי' אלקיכם דפ' ציצית בענין בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה כו' ע"ש.

And so too in the level of the inner dimension that is drawn down through occupation with the Torah; and see what is written in the explanation of the verse "I am Havayah your G-d," in the section of tzitzis, on the matter of "His desire is in the Torah of Havayah, and in his Torah he meditates," etc.; see there.

27 ועכשיו ההמשכה בג"ע [בגן עדן] ע"י התורה ומצות פנימיים ומקיפים הוא מבחי' זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצי' שזהו ענין כחתן כו' וככלה תעדה כו'.

Now, at present, the drawing-down in Gan Eden through the Torah and the mitzvos, inner and encompassing [lights], is from the level of Z'eir Anpin and Nukva (the feminine) of Atzilus (Emanation); and this is the meaning of "As a bridegroom," etc., "and as a bride adorns," etc.

ולעתיד יומשך המשכת פנימי' [פנימיות / פנימית] מבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] דעתיקא ומקיפים דכתר דא"א וע"ז אמר שוש אשיש כו' תגל נפשי כו' כי הלבישני כו' כנ"ל.

But in the Time to Come there will be drawn down an inner drawing-down from the level of Mocha Stima'ah (the hidden brain) of Atika, and encompassing [lights] from the Keser (Crown) of Arich Anpin. And of this he said, "I will greatly rejoice," etc., "my soul shall exult," etc., "for He has clothed me," etc., as mentioned above.

28 ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה דלשם נתבאר פי' וענין שת"ת [שתפארת] דאימא נעשה כתר לז"א ושעד"ז יש בחי' עליונה יותר הנמשך מכתר ומו"ס [ומוחא סתימאה]

And see what is written elsewhere, in the explanation of the verse "For over all the glory, a canopy," where the meaning and matter is explained that the Tiferes (beauty) of Imma becomes a crown for Z'eir Anpin, and that, in the same way, there is a higher level, drawn from Keser and Mocha Stima'ah;

וזהו ענין שוש כו' ותגל כו' כחתן כו' ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ ונאוה כו' כיריעות שלמה.

and this is the matter of "I will rejoice," etc., "and exult," etc., "as a bridegroom," etc. And see what is written elsewhere in the explanation of the verse "and comely," etc., "as the curtains of Shlomo."

29 וביאור הענין דהנה מבואר במ"א בד"ה שיר השירים. בפי' מזהלות חתנים לשון רבים כי הנה התורה נק' חתן וכדי להיות המשכת אור א"ס ב"ה בתורה שלפנינו יש דרך כלל ב' בחי' חות דרגא כו' ע"ש באריכות.

The explanation of the matter: it is explained elsewhere, in the discourse beginning "The Song of Songs," on the meaning of mitzhalos chasanim ("the rejoicing of bridegrooms"), in the plural, that the Torah is called a bridegroom (chasan); and in order for there to be a drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the Torah that is before us, there are, in general, two levels of "descending a step" (chas darga), etc.; see there at length.

אכן לעתיד יהיה הגילוי למטה כמו למעלה נמצא שבחי' חות דרגא הא' יתגלה ג"כ למטה ממש.

However, in the Time to Come the revelation will be below as it is above; it follows that the first level of "descending a step" will also be revealed truly below.

30 וזהו ענין וארשתיך לי וכמ"ש מזה בפי' במדבר. ונתבאר מזה לקמן סד"ה להבין מ"ש ביום השמיני עצרת ועד"ז יובן פי' שוש אשיש בהוי' כו'

And this is the meaning of "And I will betroth you to Me," as is written on this in Parshas Bamidbar; and it is explained on this below, at the end of the discourse beginning "To understand what is written, 'On the eighth day, an assembly.'" And in the same way the meaning of "I will greatly rejoice in Havayah," etc.,

כחתן יכהן כו' ופ"י שעכשיו ההמשכה למטה בעלמא דאתגליא הוא מבחי' ז"א דאצ"י שנק' חתן חות דרגא.

"As a bridegroom adorns himself," etc., will be understood. The meaning is that at present the drawing-down below, in the revealed world (alma de'isgalya), is from the level of Z'eir Anpin of Atzilus, which is called chasan — chas darga ("descending a step").

והוא ירידה הב' ולעתיד יהיה הגילוי גם למטה מבחי' כתר המחבר וממשיך א"ס ב"ה אל הנאצלים שזהו ירידה הא' להיות ראשית האצילות כו'

And this is the second descent. But in the Time to Come the revelation will be below as well from the level of Keser, which joins and draws down the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, to the emanated [levels]; this is the first descent, to become the beginning of Atzilus, etc.;

שגילוי זה ממש בעצמו יהיה למטה וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר ח"ג [חלק ג'] (דקל"ג א') שוש אשיש בהוי' בעתק יומין אתמר.

this very revelation itself will be below. And this is what is written in the Zohar, Part III (folio 133a): "I will greatly rejoice in Havayah' was said of Atik Yomin."

שהוא בחי' המרומם לכדו המתנשא מימות עולם. שגילוי זה יהיה גם למטה. ועד"ז יוכן ענין וככלה תעדה כליה.

It is the level of "He who alone is exalted, who is uplifted since days of old": this revelation will be below as well. And in the same way the matter of "And as a bride adorns her vessels" will be understood.

וזהו ענין ביום ההוא יהי"ה שגם בחי' ו"ה יהיו בבחי' י"ה. ועמ"ש בד"ה והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כו' ועמ"ש ע"פ כמשוש חתן כו':

And this is the meaning of "On that day shall be (yihyeh)," that the level of vav-hei, too, will be in the level of yud-hei. And see what is written in the discourse beginning "And the light of the moon shall be like the light of the sun, and the light of the sun shall be sevenfold," etc.; and see what is written on the verse "As the rejoicing of a bridegroom," etc.]

כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן...

For as the earth brings forth its growth

1 כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה כו'. (ועיין בזהר תרומה קס"ו ב').

“For as the earth brings forth its growth, and as a garden makes the things sown in it sprout, so will Ado-nai Havayah make righteousness and praise sprout,” etc. (And see the Zohar, Terumah, 166b.)

הנה כל הנביאים לא נתנבאו על מתן שכרן של מצות רק לענין אכילת פירותיהן בעוה"ז בשכר גשמי לימות המשיח

Now, all the prophets prophesied about the giving of the reward of the mitzvos only with regard to the eating of their fruits in this world, as a physical reward, in the Days of Mashiach;

אבל לענין השכר הרוחני שיש בכל מצוה ומצוה מצד עצמה כי שכר מצוה מצוה ע"ז נא' [נאמר] עין לא ראתה כו' ועמ"ש מזה ע"פ מנורת זהב.

but as for the spiritual reward that is in each and every mitzvah in its own right, for “the reward of a mitzvah is the mitzvah,” of this it is said, “No eye has seen,” etc. And see what is written about this on the verse “A menorah of gold.”

2 ולא דברו הנביאים בזה כלל. וזה יתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] בתחיית המתים אך אעפ"כ [אף על פי כן] ישנו בהעלם בכל

The prophets did not speak of this at all. This will be revealed in the Time to Come, at the Resurrection of the Dead. Nevertheless, it is present, in concealment, in every

נפש מישראל בבחי' עבודה גם עתה בעשותו המצוה ובראש השנה ויוהכ"פ [ויום הכפורים] נתגלה מן ההעלם ועל זה נאמר כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה כו'.

Jewish soul, at the level of service, even now, when one performs the mitzvah; and on Rosh HaShanah and Yom Kippur it is revealed out of the concealment. And of this it is said, "So will Adonai Havayah make righteousness and praise sprout," etc.

3 ולהבין ביאור ענין זה הנה בעשרת ימי תשובה אומרים המלך הקדוש כו'. ולכאורה אין לזה טעם דבשלמא בראש השנה המלך יושב על כסא דין וכסא רחמים אומרים המלך הקדוש.

To understand the explanation of this matter: during the Ten Days of Teshuvah we say "the holy King," etc. Now, at first glance there is no reason for this. Granted, on Rosh HaShanah, [when] the King sits on the throne of judgment and the throne of mercy, we say "the holy King";

אבל בעשרת ימי תשובה שאחרי ר"ה [ראש השנה] מאיזה טעם אומרים המלך הקדוש המושפט. but during the Ten Days of Teshuvah, after Rosh HaShanah, for what reason do we say "the holy King" [and] "the King of judgment"?

4 וגם מהו ענין המלך אצל הקדוש כי קדושה ענין בפ"ע [בפני עצמו] ומלוכה ענין בפ"ע [בפני עצמו]. ויובן כל זה בהקדים תחלה ענין ירידת הנשמות בעוה"ז שהיא ירידה לצורך עלייה והיינו ע"י מעשה המצות אשר קדשנו במצותיו כו'.

And also: what does "King" have to do with "holy"? For holiness is a matter unto itself, and kingship is a matter unto itself. All this will be understood by first prefacing the matter of the descent of the souls into this world, which is a descent for the sake of an ascent; and this is through the performance of the mitzvos, "Who has sanctified us with His commandments," etc.

כי הנה ידוע כי ישראל עלו במחשבה. פי' כי המלאכים נמשכו מבחי' דבור העליון כמו שכתוב וברוח פיו כל צבאם

For it is known that Israel arose in [G-d's] thought. That is: the angels were drawn forth from the level of the supernal speech, as it is written, "And by the breath of His mouth all their host";

אבל הנשמות נמשכו מבחינה עליונה יותר דהיינו מבחי' מחשבה עילאה וההפרש ביניהם הוא כמו עד"מ למטה

but the souls were drawn forth from a higher level, namely from the level of the supernal thought. And the difference between them is, by way of analogy, like [what we see] below:

הנה הדיבור נמשך מהבל הלב שנמשך ונעשה קול ודיבור על ידי הקנה וההבל והקול נמשך מהגוף החומרי (ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה ויעש דוד שם)

speech is drawn from the breath of the heart, which is drawn out and becomes voice and speech by means of the windpipe; and the breath and the voice are drawn from the material body (and see Iggeres HaKodesh, the passage beginning "And David made a name");

וגם יוצא ונתפשט באויר העולם ונעשה בחי' נפרד מעצמיות האדם. משא"כ המחשבה שמתאחדת עם השכל הנה היא התפשטות השכל ולא התפשטות גופני.

and it also goes out and spreads into the air of the world and becomes something separate from the person's very essence. Not so thought, which is united with the intellect: it is an extension of the intellect, and not a bodily extension.

וגם איננה נעשית בחי' נפרד מעצמיות האדם כי אדרבה היא מיוחדת בעצמותו כי הדבור הוא היוצא ונמשך לזולתו ולא המחשבה.

Nor does it become something separate from the person's very essence; on the contrary, it is united with his essence. For it is speech that goes out and extends to another, not thought.

וכדוגמא זאת יובן למעלה מעלת הנשמות על המלאכים ושאר כל הנבראים שכולם נבראו על ידי עשרה מאמרות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ועוף יעופף ועוף זה מיכאל כו'

On this pattern one can understand, above, the superiority of the souls over the angels and all the other created beings, all of which were created through the Ten Utterances; as our Sages, of blessed memory, said: "'And let fowl fly': 'fowl' is Michael," etc.

(שהוא עד"מ התפשטות גופני כנודע שהמלאכים שרשן מחיצוניות הכלים שהם בחי' גוף כו' ונשמות מהפנימית)

(which is, by way of analogy, a bodily extension; as is known, the root of the angels is from the outer dimension of the vessels, which are the level of a body, etc., and [that of] the souls is from the inner dimension).

אבל ישראל עלו במחשבה קודם שבא הדיבור ב" [בעשרה] מאמרות והיינו בראשית בשביל ישראל שנקי ראשית לפי שעלו במחשבה ולכן היו ג"כ קודם שייב [ששת ימי בראשית].

But Israel arose in thought before speech came in the Ten Utterances. And this is [the meaning of] "Bereshis": for the sake of Israel, who are called "first" (reishis) because they arose in thought. Therefore they also preceded the six days of Creation.

וכיון שכן שגם קודם ירידתן בעולם הזה עלו במחשבה עילאה למעלה מבחי המלאכים כו'. א"כ צריך

And since this is so, that even before their descent into this world they arose in the supernal thought, above the level of the angels, etc., then we need

להבין מהו ענין הירידה צורך עלייה מהו העלייה עוד יותר (ועיין מזה בד"ה ושמתי כדכד) והענין דהנה כתיב ואנשי קדש תהיו לי וכתוב קדש ישראל לה'.

to understand what the descent "for the sake of an ascent" means: what is the further ascent? (And see about this in the discourse beginning "And I will make [your windows] of kadkod.") The explanation is this: it is written, "And men of holiness (kodesh) shall you be unto Me," and it is written, "Israel is holy (kodesh) unto Havayah."

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ קדושים תהיו יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני קדושת למעלה מקדושתכם. וצ"ל איך קס"ד שיהיו כמוני עד שהוצרך להשמיענו שקדושת למעלה כו'.

And our Sages, of blessed memory, said on the verse "You shall be holy": "Could it be like Me? Scripture says, 'For I am holy': My holiness is above your holiness." Now we need to understand: how could one have thought that they would be like Me, so that it had to tell us that "My holiness is above," etc.?

אך הענין כי יש בחי קדש ובחי קדוש. פי' קדוש הוא מה שהוא מובדל מבחי השתלשלות העולמות ולית מחשבה תפיסא ביה כלל.

But the explanation is that there is the level of kodesh and the level of kadosh. That is: kodesh is that which is separate from the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), and no thought can grasp it at all.

אך קדוש בוי"ו הוא בחי המשכה היינו הארה הנמשכת מבחי קדש העליון המובדל מהעולמות להיות נמשך ומתלבש בהעולמות שעצמות בחי הקדש העליון א"א לו להיות נתפס ומתלבש בהעולמות

But kadosh with a vav is the level of drawing down: that is, a radiance drawn from the level of the supernal kodesh, which is separate from the worlds, so that it is drawn into and enclothed in the worlds; for the essence of the level of the supernal kodesh cannot be grasped by and enclothed in the worlds,

כי אין ביכולת העולמות להכיל בחי' זו דקדוש עצמו וכמאמר קדש מלה בגרמיה הוא (בוהר אמור דצ"ד ב') שבגילוי בחי' זו היו העולמות בטלים במציאות לגמרי רק הארה מצומצמת נמשך מבחי' קדש להתלבש בהעולמות.

since the worlds do not have the capacity to contain this level of kodesh itself, as the saying goes, "Kodesh is a thing unto itself" (in the Zohar, Emor, folio 94b); for with the revelation of this level the worlds would be utterly nullified out of existence. Only a contracted radiance is drawn from the level of kodesh to be encloded in the worlds.

וזהו בחי' קדוש בוי"ו שהוי"ו הוא בחי' המשכה וזהו ענין שהמלאכים אומרים ג"פ [ג' פעמים] קדוש שהם ג' בחי' המשכות מבחי' קדש העליון שנמשך

And this is the level of kadosh with a vav, for the vav is the level of drawing down. And this is why the angels say "kadosh" three times: they are three levels of drawing down from the level of the supernal kodesh, which is drawn down

בג' מדרגות ממדרגה למדרגה עד שאחר ג' בחי' אלו הוא נמשך בבחי' הוי' צבאות להיות מהוה צבאי צבאות שבעולמות עליונים אלף אלפים גדוד א' כו'

through three gradations, from rung to rung, until, after these three levels, it is drawn into the level of "Havayah of hosts," to bring into being the hosts upon hosts in the upper worlds, "a thousand thousands" in one troop, etc.

וג' מדרגות אלו היינו שמתחלה יורד אור מבחי' קדש ומתלבש במחשבה ואחר כך ממחשבה למדות וממדות לדבור עד שנמשך להוות צבאי צבאות העליונים שהתהוותם מבחינת הדבור

These three gradations are: first, light descends from the level of kodesh and is encloded in thought; afterwards [it descends] from thought to the emotive attributes (middos), and from the emotive attributes to speech; until it is drawn down to bring into being the supernal hosts upon hosts, whose coming into being is from the level of speech,

וכדכתיב וברוח פיו כל צבאם (ועמ"ש מזה בד"ה רני ושמחי) והנה באמת אין ערוך כלל בחינת הארה זהו לגבי עצמות בחינת קדש העליון

as it is written, "And by the breath of His mouth all their host" (and see what is written about this in the discourse beginning "Sing and rejoice"). Now, in truth this level of radiance bears no comparison at all to the essence of the level of the supernal kodesh,

כמו עד"מ שאין ערוך זיו השמש לגבי השמש ואין הזיו פועל בו שום שינוי וכך כתיב אני הוי' לא שנית

just as, by way of analogy, the glow of the sun bears no comparison to the sun [itself], and the glow effects no change in it at all. And so it is written, "I, Havayah, have not changed."

והנה נשמות ישראל ע"י שמקיימין המצות בעוה"ז בהתלבשותן בגופים ע"י הם מתעלים לבחי' קדש העליון שהוא בחינה שלמעלה מבחינת קדוש בוי"ו וזהו ואנשי קדש תהיון לי ואנשי קדש ממש.

Now the souls of Israel, by fulfilling the mitzvos in this world while enclothed in bodies, are elevated through this to the level of the supernal kodesh, which is a level above the level of kadosh with a vav. And this is [the meaning of] "And men of kodesh shall you be unto Me": truly men of kodesh.

(ועמ"ש מכ"ז [מכל זה] בד"ה שבת שבתון) וכמו שכתוב בזהר משפטים (דקכ"א סע"א [סוף עמוד א]) וזהו שאנו אומרים אשר קדשנו במצותיו פי' בבחי' קדש עצמו

(And see what is written about all this in the discourse beginning "A Shabbos of rest.") And as is written in the Zohar, Mishpatim (folio 121, end of side a). And this is what we say, "Who has sanctified us with His commandments": that is, with the level of kodesh itself;

והיינו ע"י מצותיו דוקא שהמצות הם בחי' רצון העליון ב"ה שלמעלה מבחי' חכמה. וכענין שתוק כך עלה במחשבה.

and this is specifically "with His commandments," for the mitzvos are the level of the supernal will, blessed be He, which is above the level of Chochmah (wisdom); as in the matter of "Be silent; thus it arose in thought."

וזהו שתרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור לפי שהם בבחי' כתר עליון לשון כותרת ומקיף מלמעלה שהוא בחי' קדש ומובדל רק מקיף מלמעלה בחינת סוכ"ע כו'.

And this is why the 613 mitzvos of the Torah together with the seven mitzvos of the Rabbis are the 620 pillars of light: because they are on the level of the supernal Keser (the Crown), a term [meaning] a crown (koteret) and that which encompasses from above; which is the level of kodesh and separate, only encompassing from above: the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), etc.

5 ועי"ז אשר קדשנו במצותיו כו'. וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדשו כי ענין אמרית קדוש בוי, להמשיך הארה מבחי' קדש העליון להעולמות שזהו בחי' קדוש.

And through this, "Who has sanctified us with His commandments," etc. And this is what our Sages, of blessed memory, said: "The righteous are destined to have 'Holy' (kadosh) said before them." For saying kadosh with a vav is to draw a radiance from the level of the supernal kodesh into the worlds, which is the level of kadosh.

לכן לפי שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתעלו הצדיקים בבחי' קדש העליון וכמאמר קדושים תהיו. ואנשי קדש תהיו לי כו'. ע"כ יאמרו לפניהם קדוש. להמשיך מהם ה ארה ובחי' וי"ו שזהו בחי' קדוש כו'.

Therefore, since in the Time to Come the righteous will be elevated into the level of the supernal kodesh, as it is said, "You shall be holy," and "And men of kodesh shall you be unto Me," etc., therefore "Holy" will be said before them: to draw from them a radiance and the level of the vav, which is the level of kadosh, etc.

וזהו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים שהמצות מביאים לידי קדושה כנ"ל ופי' קדושים לאלקיכם היינו שיהיו צרורים בצרור החיים את ה' וכמ"ש רננו צדיקים בה'.

And this is [the meaning of] "And you shall do all My commandments and be holy": the mitzvos bring one to holiness, as mentioned above. And the meaning of "holy unto your G-d" is that they will be "bound up in the bond of life with Havayah," as it is written, "Sing joyously, O righteous ones, in Havayah."

6 והנה גילוי בחי' זו יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] שע"ז נאמר עין לא ראתה כו' ועכשיו הוא בבחי' העלם במעשה המצוה

Now, the revelation of this level will be in the Time to Come, of which it is said, "No eye has seen," etc.; and now it is in a state of concealment within the performance of the mitzvah.

אך קצת גילוי בחי' זו נמשך להאיר לנפש האדם בעבודה הארה מבחי' קדושה זו (וכמ"ש בפ' ראה ע"פ ואת מצותיו תשמרו וע"פ וידבר משה אל ראשי המטות ובשאר דוכתי)

Yet some revelation of this level is drawn down to illuminate a person's soul in [divine] service: a radiance of this level of holiness (as is written in Parshas Re'eh, on the verse "And His commandments shall you keep," and on the verse "And Moshe spoke to the heads of the tribes," and in other places).

וזהו ענין ברכת המצות שאומרים אשר קדשנו במצותיו וזהו פי' ברוך שיהיה ברוך ונמשך מעצמות א"ס ב"ה להיות מאיר ומתגלה עד שיהיה בחי' אתה לנכח והמשכה זו היא ע"י שם הוי' ובחי' מלך העולם

And this is the meaning of the blessing over the mitzvos, in which we say, "Who has sanctified us with His commandments." And this is the meaning of baruch ("blessed"): that it be blessed and drawn down from the very essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so as to shine and be revealed, until it is on the level of "You" (Atah), in direct address. And this drawing down is through the Name Havayah and the level of "King of the world."

כי מדת המל' היא מקור העולמות ומתלבש בבחי' זמן ומקום כמאמר מלך מלך וימלוך כו' מלכותך מלכות כל עולמים כו' דור ודור כו'.

For the attribute of Malchus (sovereignty) is the source of the worlds, and it is en clothed in time and space; as the sayings go, "[He] is King, [He] was King, and [He] will reign," etc.; "Your kingship is a kingship over all worlds," etc.; "generation after generation," etc.

ולכך ע"י קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] יומשך גילוי בחי' זו בנפש להיות אשר קדשנו במצותיו כו' והוא להיות בנפש בחי' אהבה רבה כו'

Therefore, through accepting the yoke of the Kingdom of Heaven, the revelation of this level will be drawn into the soul, so that there is "Who has sanctified us with His commandments," etc.; that is, so that there is in the soul the level of ahavah rabbah (great love), etc.,

הנקרא בשם קדושה שמקבלת מקדש בחי' סוכ"ע (ועמ"ש בפ' שלח ע"פ מקושש עצים. וע' ברע"מ [ברע"א מהימנא] פ' אמרו דצ"ג א' בענין קדש קדוש קדושה)

which is called by the name "holiness" (kedushah), since it receives from kodesh, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). (And see what is written in Parshas Shelach on the verse "gathering wood"; and see the Raaya Mehemna, Parshas Emor, folio 93a, on the matter of kodesh, kadosh and kedushah.)

והנה בענין ברכת המצות ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עובר לעשייתן ועובר לישנא דאקדומי הוא גם עובר לשון מקיף

Now, concerning the blessing over the mitzvos, our Sages, of blessed memory, said [that one blesses] oveir la'asiyasan, "prior to their performance"; and oveir is a term of priority; oveir is also a term of encompassing,

כמו עובר לסוחר לשון סחור סחור והיינו שממשיכין תחלה בחי מקיף שיהיה מקיף לעשייתן ר"ל [רוצה לומר] למעשה המצוה כו' כי המצות הן מלובשות בדברים גשמיים

as in "oveir lasocher," [socher being] a term [like] sechor sechor, "round about." That is, one first draws down the level of a makif (an encompassing [light]), so that there is a makif for "their performance," that is to say, for the performance of the mitzvah, etc. For the mitzvos are encloded in physical things,

כמו טלית ותפילין וכדי שימשך אור קדש העליון לשכון בדבר גשמי צריך להקדים הכנה לזה קודם עשיית המצוה והוא בברכת המצוה שימשיך בחי מקיף על מעשה המצוה כו'.

such as tallis and tefillin; and in order that the light of the supernal kodesh be drawn down to dwell in a physical thing, one must first make a preparation for this before doing the mitzvah. This is [done] through the blessing over the mitzvah: one draws down the level of a makif over the performance of the mitzvah, etc.

7 וזהו לישנא דאקדומי להקדים להמשיך בחי מקיף לעשייתן מריש כל דרגין להיות ברוך ונמשך במלך העולם

And this is the "term of priority": first to draw down the level of a makif for "their performance" from the very top of all levels, so that it be blessed and drawn down into "King of the world."

ואזי אח"כ יוכל להמשיך גילוי אור קדש העליון גם בבחינת פנימי [פנימיות / פנימית] ע"י מעשה המצוה כו'

And then, afterwards, one can draw down the revelation of the light of the supernal kodesh also on the inner level (pnimiyus), through the performance of the mitzvah, etc.

(ועמ"ש מענין ברכת המצות בד"ה ואתחנן אל כו' ובביאור ע"פ אלה מסעי ועיין בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה שבשיר השירים)

(And see what is written about the blessing over the mitzvos in the discourse beginning "And I pleaded with," etc., and in the explanation on the verse "These are the journeys"; and see the discourse beginning "To a mare in Pharaoh's chariots," in Shir HaShirim.)

ובזה יובן ענין ירידת הנשמה שהיא צורך עלייה הגם שגם מתחלה עלו במחשבה אך כי העלייה הוא למעלה מעלה מבחי' מחשבה

And with this we can understand the descent of the soul, which is for the sake of an ascent, even though at the outset, too, [the souls] arose in thought: for the ascent is far, far above the level of thought,

דהיינו בבחי' קדש העליון שמובדל מכל ההשתלשלות משא"כ בחי' מחשבה מקבלת רק הארה בעלמא מבחינת קדוש בוי"ו כו' (ועיי' מ"ש בד"ה ושמתי כדכד):

namely into the level of the supernal kodesh, which is separate from the entire chain of descent (hishtalshelus); whereas the level of thought receives only a mere radiance from the level of kadosh with a vav, etc. (And see what is written in the discourse beginning "And I will make [your windows] of kadkod.")

8 ב והנה על גילוי שע"י מעשה המצות נאמר כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח.

(2) Now, of the revelation that comes through the performance of the mitzvos it is said, "For as the earth brings forth its growth, and as a garden makes the things sown in it sprout."

כי להבין איך ע"י עשייה גשמיות דמעשה המצות יתעלו בבחי' קדש העליון ממש שלמעלה מההשתלשלות כו'.

For [we need] to understand how, through the physical doing of the performance of the mitzvos, they will be elevated into the very level of the supernal kodesh, which is above the chain of descent, etc.

אך הנה ע"ז נאמר במצות לשון זריעה זרעו לכם לצדקה כו' זרע צדקות ומצמיח ישועות.

But, of this, the term "sowing" is used of the mitzvos: "Sow for yourselves for righteousness," etc.; "He sows righteousness and makes salvations sprout."

פי' שכמו עד"מ שאנו רואים שמגרעין הנזרע בארץ צומח עץ פרי והנה הפרי יש בו טוב טעם וענג מה שלא היה כלל וכלל בהגרעין שהרי הגרעין אין לו שום טעם כלל.

That is: just as, by way of analogy, we see that from a seed sown in the earth there grows a fruit tree, and the fruit has a good taste and delight, which were not at all in the seed, for the seed has no taste whatsoever;

9 וא"כ יפלא איך נצמח ממנו פירות משובחים בטוב טעם למעלה מעלה ממהותו של הגרעין. אך הענין הוא דעיקר הצמיחה הוא מכח הצומח שיש בארץ משי"ב [מששת ימי בראשית] והוא ממאמר תדשא הארץ דשא כו'

And if so, it is a wonder how fruits so fine, with good taste far, far above the nature of the seed, grow from it. But the explanation is that the growth comes chiefly from the power of growth that has been in the earth since the six days of Creation, which is from the utterance "Let the earth sprout vegetation," etc.,

ועץ עושה פרי כו' שכל זה המאמר הוא מלובש בכח הצומח שבארץ והוא כח אלקי ממש

"and trees bearing fruit," etc.; for this whole utterance is en clothed in the power of growth in the earth, and it is a truly G-dly power

(בחי' מלי' דמלי' שבע"ס [שבעשר ספירות] דעשייה כו') לחדש יש מאין להוציא כל מיני צמיחה בטעמים שונים כו'.

(the level of Malchus of Malchus of the Ten Sefiros of Asiyah, etc.), to create, anew, something from nothing, to bring forth all kinds of growth with different tastes, etc.

רק שמ"מ יש צורך בזריעה ונטיעת הגרעין דוקא לפי שאין הברכה שורה רק כשיש בחי' כלי מלמטה לשכון בו הברכה וכידוע בזהר דלית ברכתא שריא באתר ריקנא כו'

Nevertheless, there is a need specifically for sowing and planting the seed, because blessing rests only where there is a vessel below in which the blessing can dwell, as is known from the Zohar: "Blessing does not rest in an empty place," etc.

ע"כ זורעין בו הגרעין שיהיה בחי' כלי לשכון בו אור ושפע כח הצומח (והעשבים והפירות הצומחין מאליהן בלי זריעה אינם משובחים כ"כ [כל כך] ועיין לקמן) והיינו ע"י שהגרעין נרקב בארץ וכל כחו עולה ונכלל בכח הצומח.

Therefore one sows the seed in it, so that it be a vessel in which the light and flow of the power of growth can dwell. (And the grasses and fruits that grow of themselves, without sowing, are not so fine; and see below.) And this is through the seed rotting in the earth, and all its power rising and being absorbed into the power of growth.

לכן נמשך האור וגילוי מכח הצומח שהוא מבחינת מאמר תדשא כו' ועץ כו' להצמיח אילן כו'.

Therefore the light and revelation are drawn from the power of growth, which is from the level of the utterance "Let [the earth] sprout," etc., "and trees," etc., to make a tree sprout, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] יובן למעלה איך ממעשה מצוה שנתלבשה בענינים גשמיים יהיה הצמיחה להיות גילוי בחי קדש העליון

So too it can be understood above: how from the performance of a mitzvah, which is encloded in physical matters, there will be the growth that is the revelation of the level of the supernal kodesh.

דהיינו משום שהמצות הן בחי זריעה שנזרעים בארץ העליונה (עמ"ש מענין פי"א ארץ העליונה ע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בארץ וע"פ הבאים ישרש יעקב ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה זורע צדקות)

That is, it is because the mitzvos are a kind of sowing, sown in the supernal earth (see what is written on the meaning of "the supernal earth" on the verse "None shall miscarry or be barren in your land," and on the verse "[In days] to come, Yaakov will take root," and in Iggeres HaKodesh, the passage beginning "He sows righteousness"),

ונעוץ תחלתן בסופן היינו שבארץ העליונה שנקרא ארץ סופא דכל דרגין נעוץ מתחלתן ממש בחי קדש העליון כו'.

and "their beginning is wedged in their end": that is, in the supernal earth, which is called "earth," the end of all levels, there is wedged [something] of their very beginning, the level of the supernal kodesh, etc.

וזהו בחינת כח הצומח שבה להצמיח גילוי אורות עליונים ע"י מעשה המצות ועיי' בד"ה שבת שבתון

And this is the power of growth within it, to make the revelation of supernal lights sprout through the performance of the mitzvos. And see the discourse beginning "A Shabbos of rest";

הוא גבי אני כברוש רענן ופי' שכמו שכח הצומח שבארץ הגשמיות מצמיח כל מיני מגדים שיש בהם טוב טעם ועונג כו'

it is [there] in connection with "I am like a verdant cypress." And the meaning is: just as the power of growth in the physical earth makes all kinds of delicacies sprout, which have good taste and delight, etc.,

כך נשפע מכח הצומח שבארץ העליונה כל מיני התגלות תענוג עליון שיהיו נהנין מגילוי אור א"ס ב"ה והוא עונג נפלא לאין קץ

so from the power of growth in the supernal earth there flow all kinds of revelation of supernal delight, so that they will take pleasure in the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; and this is a wondrous delight without end.

שהרי אפילו על תענוג שבגן עדן התחתון אמרו מוטב דלידייניה כו' שכדאי כל יסורי גיהנם כו' כש"כ
[כל שכן] בגילוי שיהיה לעדתיד לבוא כו'

For even regarding the delight of the lower Gan Eden they said, "Better that he be judged," etc., that it is worth all the sufferings of Gehinnom, etc.; all the more so the revelation that will be in the Time to Come, etc.

וכמו שאין גילוי כח הצומח שבארץ הגשמי רק ע"י זריעת הגרעין כמ"כ [כמו כן] הוא גילוי כח ארץ
העליונה דוקא ע"י זריעה של מעשה המצות כו'

And just as the power of growth in the physical earth is revealed only through sowing the seed, so too the power of the supernal earth is revealed specifically through the sowing of the performance of the mitzvos, etc.

(כמבואר ענין זה באריכות ע"פ פ' הבאים ישרש הנ"ל) וז"ש [וזהו שכתוב] כי כארץ תוציא צמחה וכגנה
זרועיה תצמיח. שהצמיחה היא למעלה מעלה ממהות הזרע הזרוע בה.

(as this matter is explained at length on the verse "[In days] to come, Yaakov will take root," mentioned above). And this is [the meaning of] what is written, "For as the earth brings forth its growth, and as a garden makes the things sown in it sprout": the growth is far, far above the nature of the seed sown in it.

והנה מ"ש זרועיה תצמיח. זרועיה לשון רבים הענין כי יש ב' מיני זריעות. האחד זריעת גופה של
מעשה המצוה

Now, as for what is written, "makes the things sown in it (zeruehah) sprout": zeruehah is in the plural. The explanation is that there are two kinds of sowing. The first is the sowing of the actual performance of the mitzvah,

ומזה נצמח גילוי האור והזיו בג"ע [בגן עדן] התחתון (ועמ"ש מענין ג"ע [גן עדן] התחתון ע"פ ועתה יגדל נא
וע"פ וידבר כו' במדבר סיני כו') והב' הוא זריעה רוחניות יותר והוא כוונת המצות כי כל המצות
צריכות כוונה.

and from this there grows the revelation of the light and splendor in the lower Gan Eden (and see what is written about the lower Gan Eden on the verse "And now, let [the strength] be great, I pray," and on the verse "And [Havayah] spoke," etc., "in the wilderness of Sinai," etc.). The second is a more spiritual sowing: the intention (kavanah) of the mitzvos, for all the mitzvos require kavanah.

והכוונה היא בלבו ומוחו שהוא ענין רוחני יותר מגופה של מעשה המצוה כי הרי עיקר הכוונה הוא לדבקה בו ית' ע"י מעשה המצוה הזאת.

And the kavanah is in one's heart and mind, which is a more spiritual matter than the actual performance of the mitzvah; for the main point of the kavanah is to cleave to Him, may He be blessed, through the performance of this mitzvah.

וכן במצות ל"ת [לא תעשה] בחינת הכוונה הוא שלא להיות נפרד ע"י מיחודו ואחדותו ית' כמ"ש ולא תתורו כו'

Likewise, with the prohibitive commandments, the kavanah is not to become separated, through this, from His unity and oneness, may He be blessed; as it is written, "And you shall not stray," etc.,

אשר אתם זונים כוונה שאסורה לבעלה כך א"א לו עוד לקבל מבחי' קדש העליון כו'.

"after which you go astray" (zonim): like a woman who has been unfaithful (zonah), who is forbidden to her husband, so too he can no longer receive from the level of the supernal kodesh, etc.

10 והנה מכוונת המצות נמשך ונצמח האור בג"ע [בגן עדן] העליון כו' וזהו וכגנה זרועיה תצמיח זרעה לא נאמר אלא זרועיה היינו ב' זריעות הנ"ל ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פרק ל"ח.

Now, from the kavanah of the mitzvos the light in the upper Gan Eden is drawn down and grows, etc. And this is "and as a garden makes the things sown in it (zeruehah) sprout": it does not say zar'ah (its seed) but zeruehah, that is, the two kinds of sowing mentioned above. And see Sefer Shel Beinonim (Tanya), chapter 38.

והנה פ"י כארץ תוציא צמחה היינו מדרגה ג' והיא הצמיחה אשר תוצמח בלתי זריעה כלל והיינו כמו עשבים העולים מאליהן

And the meaning of "as the earth brings forth its growth" is a third level: the growth that sprouts without any sowing at all, like grasses that come up of themselves,

וכן כמו פירות היער כמו התפוחים שבעצי היער שגדילים ונצמחין מעצמן בלי זריעה. אך הפירות שע"י הזריעה והנטיעה הם משובחים מאד מאד מהעולים מאליהן כו'.

and likewise like the fruits of the forest, such as the apples on the forest trees, which grow and sprout of themselves without sowing. But the fruits that come through sowing and planting are far, far finer than those that come up of themselves, etc.

11 והנמשל יובן דבחי' זו הגי' היינו ענין מצות מעשיות שנעשים בלי שום כוונה לדבקה בו ית' וכענין שנאמר ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלמודה.

And the analogue will be understood: this third level is the matter of practical mitzvos that are done without any kavanah to cleave to Him, may He be blessed; as in what is said, "And their fear of Me is a commandment of men, learned by rote."

שהרי זה כאלו אין כאן בחי' זריעה כלל ואעפ"כ [ואף על פי כן] הארץ תוציא צמחה ע"י אהבה המסותרת שיש באדם אף

For this is as if there were no sowing here at all; and nevertheless "the earth brings forth its growth," through the hidden love that is in a person. Even

שהיא מסותרת לגמרי כיון שלא הוציא האהבה מהעלם לגילוי לכוין לדבקה בו ית' מ"מ מאחר שעכ"פ [שעל כל פנים] יש בו האהבה המסותרת הנה הארץ תוציא צמחה.

though it is entirely hidden, since he has not brought the love out of concealment into revelation, to intend to cleave to Him, may He be blessed, nevertheless, since at any rate the hidden love is in him, "the earth brings forth its growth."

ומ"מ לא דמי כלל למה שגנה זרועיה תצמיח שהם המצות שנעשו בכוונה כ"ו (וע' בזהר תרומה) (קס"ו ב') ע"פ וכגנה זרועיה כו'

Nevertheless, it does not compare at all to "a garden makes the things sown in it sprout," which are the mitzvos done with kavanah, etc. And see the Zohar, Terumah (166b), on the verse "And as a garden, the things sown in it," etc.,

וע"פ אור זרוע כו' ועמ"ש מזה בפי' ויגש ע"פ וילקט יוסף כו' ובשיר השירים ע"פ ששים המה מלכות כו' וע' בס"ח [בספר חסידים] סימן שכ"א

and on the verse "Light is sown," etc.; and see what is written about this in Parshas Vayigash, on the verse "And Yosef gathered," etc., and in Shir HaShirim, on the verse "There are sixty queens," etc.; and see Sefer Chassidim, siman 321.

וזהו משנת"ל [משנתבאר לעיל] בענין ברכת המצות עובר לעשייתן שכדי להיות אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] של מעשה המצוה מעורר גילוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זה הוא ענין הברכה בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם].

And this is what was explained above concerning the blessing over the mitzvot, [said] "prior to their performance": in order that the arousal from below of the performance of the mitzvah awaken a revelation of the arousal from above, this is the matter of the blessing, "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world."

פ"י כמ"ש בזהר ח"א [חלק א'] (דקכ"ב א') ע"פ מלך לשדה נעבד מאן מלך דא קוב"ה [קודשא בריך הוא] דאתחבר לשדה כד איהו נעבד.

The explanation is as is written in the Zohar, Part I (folio 122a), on the verse "A king, to a field that is worked": "Who is the king? This is the Holy One, blessed be He, who joins Himself to the field when it is worked."

מאן שדה דא שדה אשר ברכו ה'. פ"י אשר ברכו ה' היינו ענין ברכת המצות

Which field? This is "the field that Havayah has blessed." The meaning of "that Havayah has blessed" is the blessing over the mitzvot,

שהוא המשכה עליונה מלמעלה מעלה להיות גילוי כח הצומח אשר בארץ העליונה להצמיח ישועות ע"י מעשה המצוה בריבוי האור כו' וכמו שכתוב במ"א על פ' י ברכך ה' בפרשה נשא ע"ש:

which is a supernal drawing down from the very highest, so that there be a revelation of the power of growth in the supernal earth, to make salvations sprout through the performance of the mitzvah, with an abundance of light, etc.; as is written elsewhere, on the verse "May Havayah bless you," in Parshas Naso; see there.

12 ג והנה כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח היינו בחי' הצמיחה שממעשה המצות ומכוונת המצות.

(3) Now, "For as the earth brings forth its growth, and as a garden makes the things sown in it sprout" is the growth that comes from the performance of the mitzvot and from the kavanah of the mitzvot,

הנמשך בכל השנה כשישראל מסגלין תורה ומצות. כן אדי הווי יצמיח צדקה ותהלה והוא הצמיחה וגילוי האור שלמעלה בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] ועשיית [ועשרת ימי תשובה].

which is drawn down throughout the year, when Israel amass Torah and mitzvos. "So will Ado-nai Havayah make righteousness and praise sprout": this is the growth and revelation of the higher light on Rosh HaShanah, Yom Kippur and the Ten Days of Teshuvah.

וכמ"ש בזהר תרומה (קע"ז א') בהאי זמנא אדי הוי אתה החלות כ' שב' שמות אלו אדי הוי מתגלים בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] והיינו להיות יצמיח צדקה ותהלה כו'.

As is written in the Zohar, Terumah (folio 177a): "At this time, 'Ado-nai Havayah, You have begun,'" etc.; for these two Names, Ado-nai Havayah, are revealed on Rosh HaShanah and Yom Kippur; and this is so that "He will make righteousness and praise sprout," etc.

ויובן זה בהקדים ענין בחי' בעלי תשובה דהנה כל הנל היא כשהאדם הוא סר מרע ועושה טוב שאז הוא ענין הזריעה זורע צדקות כו'

This will be understood by first prefacing the matter of the level of baalei teshuvah (those who return). For all that was said above applies when a person turns from evil and does good; then it is the matter of sowing, "He sows righteousness," etc.

וכן שאר כל מצות התורה נקראים בשם צדקה דרך כלל וכמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כו'

And likewise all the other mitzvos of the Torah are called, in general, by the name tzedakah (righteousness), as it is written, "And it will be righteousness for us, if we take care to do all this commandment," etc.

(ועמ"ש מזה כפ' בשלח בד"ה אשירה) שהן בחינת זריעה להיות עי"ז מצמיח ישועות וכן גם קיום מל"ת [מצות לא תעשה] נקי זריעה כמ"ש בארץ לא זרועה שבחי' הלא

(and see what is written about this in Parshas Beshalach, in the discourse beginning "I will sing"), for they are a kind of sowing, so that through this [He] "makes salvations sprout." And likewise the keeping of the prohibitive commandments is also called sowing, as it is written, "in a land not sown" (lo zeruah): for the level of the "not" (lo),

דהיינו מה שיושב ואינו עובר עבירה הוא ג"כ בחי' זריעה בארץ העליונה כמו בעושי מצוה כו'. אבל כשהאדם חוטא ח"ו [חס ושלום] ומבטל מ"ע [מצות עשה] נקי חוטא לשון חסרון והעדר בחי' זריעה הנ"ל.

that is, sitting and not committing a transgression, is also a kind of sowing in the supernal earth, as with those who do a mitzvah, etc. But when a person sins, G-d forbid, and neglects a positive commandment, he is called chotei (sinner), a term of lack: the absence of the sowing mentioned above.

13 וכש"כ [וכל שכן] בעברו על מל"ת [מצות לא תעשה] שנקרא עון מלשון העוה דרכו שהוא ענין עיוות ודרך עקלתון שממשיך יניקה לחיצונים וכמ"ש הפושעים בי בגופא דמלכא כו' ועל זה נאמר ימצאהו בארץ מדבר.

All the more so when he transgresses a prohibitive commandment, which is called avon (iniquity), from the expression he'evah darko, "he made his way crooked": it is a matter of distortion and a crooked path, which draws nourishment to the external forces; as it is written, "those who rebel against Me": "against the very Body of the King," etc. And of this it is said, "He found him in a desert land,"

שהוא מקום שאינו ראוי לזריעה כלל וכמ"ש לא תזרע ולא תצמיח ולא יעלה בה כל עשב כו' which is a place not fit for sowing at all, as it is written, "It shall not be sown, nor shall it make [anything] sprout, nor shall any grass come up in it," etc.

(ועמ"ש מענין מדבר בד"ה אני לדודי ובד"ה כנשר יעיר) אך על כל זה כנשר יעיר קנו כו' דהיינו (And see what is written about the matter of the desert in the discourse beginning "I am my Beloved's," and in the discourse beginning "As an eagle stirs up.") Yet despite all this, "As an eagle stirs up its nest," etc.; that is,

כי גם לזה יש עצה על ידי התגלות י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ע"י בחי' תשובה ובפרט בעשרת ימי תשובה שהן עיקר הזמן לקבלת השבים כמ"ש דרשו ה' בהמצאו כו' כי

even for this there is a remedy, through the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy by means of teshuvah, and especially during the Ten Days of Teshuvah, which are the principal time for the acceptance of those who return, as it is written, "Seek Havayah when He is to be found," etc. For

הנה בעשיית [בעשרת ימי תשובה] הוא זמן התגלות י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] כמ"ש ויעבור הוי' על פניו ויקרא פי' ויעבור שנמשך מצד עצמו בבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד

the Ten Days of Teshuvah are the time of the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy, as it is written, "And Havayah passed before him and proclaimed." The meaning of "passed" is that it is drawn down of itself, as an arousal from above alone.

כי בכל השנה אין הגילוי אור רק מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] דוקא. אבל בעשיית [בעשרת ימי תשובה] נמשך בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מצד עצמו.

For throughout the year the revelation of light is only from the level of the arousal from above that comes specifically through an arousal from below; but during the Ten Days of Teshuvah the level of the arousal from above is drawn down of itself.

14 והיינו ויעבור ה' על פניו. ארך אפים אריכו דאנפין שמתארך ונמשך למטה גם עד מקום העונות והפשעים להיות נושא עון למלאות כל הפגמים כו'

And this is "And Havayah passed before him." "Slow to anger" (erech apayim): arichu de'anpin, the lengthening of the countenance, which lengthens and extends downward even to the place of the iniquities and transgressions, so as to be "bearing iniquity," to fill in all the blemishes, etc.,

וכל החסרונות שנעשו בהמשכת אור הקדש העליון בביטול מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] כו' והיינו כמ"ש לפני הוי' תטהרו כי כל המצות נק' מצות הוי' (כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] ע"פ כי המצוה הזאת כו')

and all the deficiencies that were made in the drawing down of the light of the supernal kodesh through the neglect of positive commandments and [the violation of] prohibitive commandments, etc. And this is as it is written, "Before Havayah shall you be purified"; for all the mitzvos are called "the commandments of Havayah" (as was written above, on the verse "For this commandment," etc.).

אך על יוהכ"פ [יום הכפורים] נאמר ולקדוש הוי' מכובד כלומר שהוא בחי' קדוש ומובדל ומרומם למעלה מבחינת שם הוי' וזהו ענין לפני הוי':

But of Yom Kippur it is said, "and the holy of Havayah, honored"; that is to say, it is the level of holy, separate and exalted above the level of the Name Havayah. And this is the meaning of "before Havayah."

15 וביאור הדברים הנה יובן בהקדים ענין המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] דהנה ידוע בשרש ענין ר"ה [ראש השנה] שהוא ענין בנין מדת מלכותו ית' וכמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני כו'.

The explanation of these words will be understood by first prefacing the matter of "the holy King" that we say during the Ten Days of Teshuvah. For it is known, regarding the root of Rosh HaShanah, that it is the building of the attribute of His sovereignty (Malchus), may He be blessed; as the saying of our Sages, of blessed memory, goes: "Say before Me [verses of] Kingship, so that you make Me King," etc.

והטעם שזהו בר"ה [בראש השנה] דוקא הוא כי בכ"ה באלול נברא העולם וביום הששי למעשה בראשית נברא אדם הראשון והוא ר"ה [ראש השנה].

And the reason this is specifically on Rosh HaShanah is that the world was created on the twenty-fifth of Elul, and on the sixth day of the work of Creation Adam, the first man, was created; and that is Rosh HaShanah.

16 והנה ביום ברוא אדה"ר [אדם הראשון] היה התחלת גילוי מדת מלכותו ית' כי לא שייך בחי' מלוכה רק על בחי' אדם שהאדם מקבל עול מלכותו כמאמר ומלכותו ברצון קבלו עליהם כו'

Now, on the day Adam, the first man, was created, the revelation of the attribute of His sovereignty, may He be blessed, began; for kingship applies only to man, since man accepts the yoke of His kingship, as the saying goes, "And His kingship they willingly accepted upon themselves," etc.;

משא"כ על בהמות וחיות שקדמו לבריאת אדם הראשון לא שייך כלל בחי' לשון מלוכה ואמר אדה"ר [אדם הראשון] אז השיר של יום ו' הוא ה' מלך גאות לבש כו'

whereas over the cattle and beasts that preceded the creation of Adam, the first man, the term kingship does not apply at all. And Adam, the first man, then said the song of the sixth day, "Havayah reigns; He has clothed Himself in majesty," etc.,

לפי שבו נמשך להיות בחי' מלך ונתלבש בלבוש מלכות ולכן בכל שנה שחוזר הדבר לקדמותו because on it [the level of] King was drawn down and He clothed Himself in the garment of kingship. Therefore every year, when the matter returns to its original state,

הנה ביום ר"ה [ראש השנה] הוא המשכת בחי' מלכות ממקורו כמו שהי' [שהיה] המשכה זו ביום זה בתחלת בריאת העולם.

on the day of Rosh HaShanah there is a drawing down of Malchus (sovereignty) from its source, just as this drawing down took place on this day at the beginning of the creation of the world.

17 והוא ענין מה שעלה במחשבה הקדומה אנא אמלוך כלומר זהו בחי' רצון שעלה במחשבה הקדומה של עצמות המאציל להיות בחי' מלך על עם נפרד ורצון

And this is the matter of what arose in the primordial thought, "I will reign": that is, this is the level of the will that arose in the primordial thought of the very essence of the Emanator, to be King over a separate people. And

זה להיות מלך הוא בחי' מקור למציאות התפשטות מדה זו דמלי' אח"כ דהיינו להיות בחי' הצמצום ולצמצם ולהסתיר א"ע [את עצמו] כדי שיהא בחי' התהוות היש ודבר נפרד

this will to be King is the source of the existence of the subsequent extension of this attribute of Malchus; that is, that there be the tzimtzum (contraction), to contract and conceal Himself, so that there may come into being a yesh (an existent thing) and a separate thing

(שיהיה דבר נפרד בידיעתו ור"ל [ורוצה לומר] בידיעתו של היש ונברא שנדמה לו שהוא יש ודבר נפרד כו') כדי שיהיה המאציל מלך על עם והרי צמצום זה אינו אלא אצלנו

(that it be a separate thing in its own awareness; that is to say, in the awareness of the yesh, the created being, to which it seems that it is a yesh and a separate thing, etc.), so that the Emanator will be King over a people. Yet this tzimtzum exists only with respect to us;

אבל קמיה ית' כולא כלא חשיב כמו קודם הבריאה ואין כאן שום דבר נפרד באמת

but before Him, may He be blessed, all is considered as naught, as before creation, and there is in truth nothing separate here at all;

כי אני הוי' לא שניתי וכמו קודם שנברא העולם כו' וא"כ אין לך דבר שחוצ' ממנו

for "I, Havayah, have not changed," and [it is] just as before the world was created, etc. If so, there is nothing outside of Him,

ועל מי הוא מולך רק שלפי שמ"מ מחמת בחי' הצמצום נעשה בחי' יש ודבר נפרד בידיעתנו הגם דקמיה כולא כלא מ"מ שיך בחי' מלוכה על עם

so over whom does He reign? But since, nevertheless, because of the tzimtzum, there came to be a yesh and a separate thing in our awareness, even though before Him all is as naught, kingship over a people nevertheless applies,

שהרי הם יש ודבר נפרד בידיעתם כו' ולפי דקמיה כלא חשיב לכן צריך להמשיך תחלה בכל שנה ושנה להיות לו הרצון למלוך.

since they are a yesh and a separate thing in their own awareness, etc. And because before Him [all] is considered as naught, it is therefore necessary first, each and every year, to draw down that He should have the will to reign.

18 והוא ענין המשכה מבחי' הנ"ל אנא אמלוך כו' והמשכה זו הוא ענין מלכיות שאומרים בר"ה [בראש השנה] וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם שעייז מעוררים וממשיכים הרצון דבחי' אנא אמלוך.

And this is the matter of drawing down from the level mentioned above, "I will reign," etc. This drawing down is the matter of Malchuyos (the [verses of] Kingship) that we say on Rosh HaShanah, as our Sages, of blessed memory, said: "Say before Me [verses of] Kingship, so that you make Me King over you"; for through this we arouse and draw down the will of the level of "I will reign."

וזהו ענין מה שאומרים בר"ה [בראש השנה] המלך הקדוש כי מלך סתם הוא כל השנה דהיינו מדת מלכותו אשר מתפשטת בעולמות כמו שכתוב מלכותך מלכות כל עולמים ומלכותו בכל משלה

And this is the meaning of our saying "the holy King" on Rosh HaShanah. For plain "King" [applies] all year: that is, the attribute of His sovereignty that extends into the worlds, as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds," and "His kingship rules over all."

אבל מקור מדת המלוכה דהיינו בחי' המשכת מחשבת אנא אמלוך נקרא המלך הקדוש שעדיין מובדל ומרומם הוא מבחי' התפשטות בעולמות ואין עוד מלבדו ממש רק שעלה ברצונו להיות מלך כו'.

But the source of the attribute of kingship, that is, the drawing down of the thought "I will reign," is called "the holy King," for it is still separate and exalted above the level of extension into the worlds, and there is truly nothing besides Him; only it arose in His will to be King, etc.

(וזהו כענין בריש הורמנתא דמלכא כו' וכמ"ש ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' פנחס) (דרנ"ו ע"ב) אתר דאתגזרת מתמן דאיהו אין סוף כו'

(And this is like the matter of "At the beginning of the King's authority," etc., and as is written in the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas, folio 256b): "The place from which it was hewn, which is the Infinite One (Ein Sof)," etc.;

וכמ"ש בת"ז [בתיקוני זוהר] תיקון עשירי בפ"י איה מקום כבודו כו' וע"ש ברע"מ [ברעיא מהימנא] (דרנ"ה ע"ב) כענין הראיני נא את כבודך כו' וכמ"ש במ"א ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד כו'

and as is written in the Tikkunei Zohar, Tikkun Ten, on the meaning of "Where is the place of His glory," etc.; and see there in the Raaya Mehemna (folio 255b), on the matter of "Show me, I pray, Your glory," etc.; and as is written elsewhere, on the verse "But as I live, and [the earth] shall be filled with the glory," etc.

כבוד היינו בחי' מחשבת אנא אמלוך שהיא ג"כ בחי' לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש והמשכת בחי' מחשבה זו נמשך עד"מ מכח המחשבה כו'.

"Glory" is the level of the thought "I will reign," which is also the level of a garment, as it is written, "Havayah reigns; He has clothed Himself in majesty." And the drawing down of this level of thought comes, by way of analogy, from the power of thought, etc.

ועד"ז נזכר בזהר פ' נח (דס"ה א') כמה בחינות שנק' מחשבה עילאה כו' וכמו עד"מ באדם כח המחשבה הוא מקור המחשבה כו'

Along these lines, the Zohar, Parshas Noach (folio 65a), mentions several levels that are called "supernal thought," etc. And as, by way of analogy, in a person, the power of thought is the source of thought, etc.,

והוא הנקרא מקום כבודו. פ"י מקום ר"ל [רוצה לומר] מקור ושרש המחשבה כו' והוא בחי' איה בחי' אין סוף.

and this is what is called "the place of His glory." The meaning of "place" is the source and root of the thought, etc.; and it is the level of "Where" (ayeh), the level of the Infinite One.

19 וז"ש [וזהו שכתוב] אתר דאתגזרת מתמן דאיהו אין סוף כו' והוא בחינת מה שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד דבחי' שמו זה זהו ענין איה מקום כבודו ומשם נמשך להיות בחי' אנא אמלוך כו'

And this is what is written, "The place from which it was hewn, which is the Infinite One," etc. And this is the level of what our Sages, of blessed memory, said: "Before the world was created, there were He and His Name alone"; this level of "His Name" is the matter of "Where is the place of His glory," and from there it is drawn down to become the level of "I will reign," etc.

וזהו בחי' המלך הקדוש שהוא מבחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם כדלקמן. ועמ"ש בד"ה קול דודי בענין מלכותך מלכות כל עולמים.

And this is the level of "the holy King," which is from the level of "My holiness, which is above your holiness," as [will be explained] below. And see what is written in the discourse beginning "The voice of my Beloved," on the matter of "Your kingship is a kingship over all worlds."

ולכן אומרים המלך הקדוש בכל עשיית [עשרת ימי תשובה] כי בכל הימים הללו ממשיכים בכל יום מעצמות המאציל רצון למלוכה (ועשרה ימים כנגד ע"ס [עשר ספירות] דמלי שבכל יום נמשך בחי' אחת כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים]).

Therefore we say "the holy King" throughout the Ten Days of Teshuvah: for on all these days, each day, we draw down from the very essence of the Emanator a will for kingship. (And the ten days correspond to the Ten Sefiros of Malchus, so that each day one level is drawn down, as is written in Pri Etz Chaim.)

והנה בחי' המלך הקדוש הוא בחי' קדושתו למעלה מקדושתכם דהיינו שהמשכה זו היא מלמעלה יותר מהמשכה שע"י המצות עם היות שע"י המצות ממשיכים מבחינת קדש העליון ממש.

Now, the level of "the holy King" is the level of "My holiness is above your holiness": that is, this drawing down is from higher than the drawing down that comes through the mitzvos, even though through the mitzvos one draws down from the very level of the supernal kodesh.

אך עכ"ז [עם כל זה] אמרו קדושים תהיו יכול כמוני כו' ר"ל [רוצה לומר] שיש עוד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] של מעשה המצות דהיינו שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ממעשה המצות מגיע לשם כלל

But even so, they said, "‘You shall be holy’: could it be like Me?" etc. That is to say, there is yet an arousal from above that is higher than the arousal from above that comes through the arousal from below of the performance of the mitzvos; that is, the arousal from below of the performance of the mitzvos does not reach there at all

(כ"א ע"י התשובה ממעמקים כו' וכדלקמן וגם ע"י התורה נמשך מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו כמ"ש ע"פ ואתחנן כו' ומזה יובן משנ"ת [מה שנתבאר] במ"א בפ' בראשית בד"ה צאינה וראינה שהתשובה נק' רפואה וכן התורה והיינו לפי שקדמו לעולם כו' ע"ש).

(except through teshuvah "from the depths," etc., as [will be explained] below; and through the Torah, too, [something] is drawn from this level of arousal from above, as is written on the verse "And I pleaded," etc. And from this one can understand what was explained elsewhere, in Parshas Bereshis, in the discourse beginning "Go forth and behold," that teshuvah is called a healing, and so too the Torah; this is because they preceded the world, etc.; see there).

וגילוי זה עיקרו מצד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מצד עצמו שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] כמ"ש ויעבור ה' על פניו ויקרא כו'.

And this revelation comes principally from the arousal from above, of itself, which is above the arousal from below, as it is written, "And Havayah passed before him and proclaimed," etc.

וזוהו שנק' קדושתו שלמעלה מקדושתכם כו' וע"י המשכה זו מתתקנים כל הפגמים שפגמו ע"י העונות וחטאים

And this is what is called "My holiness, which is above your holiness," etc. And through this drawing down all the blemishes caused by iniquities and sins are repaired,

שהם מגיעים עד בחי' קדש העליון שהוא מקור אור המצות אבל כשנמשך מבחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם ניתקנו ונתמלאו כל החסרונות שבבחי' קדש העליון כו'.

which reach up to the level of the supernal kodesh, the source of the light of the mitzvos; but when [light] is drawn down from the level of "My holiness, which is above your holiness," all the deficiencies in the level of the supernal kodesh are repaired and filled in, etc.

20 וזהו בחינת ומדרגת בעלי תשובה שלמעלה מבחי צדיקים גמורים כי הצדיקים גמורים ממשיכים מבחי קדש.

And this is the level and rank of baalei teshuvah (those who return), which is above the level of the completely righteous: for the completely righteous draw down from the level of kodesh;

ולכן יאמרו לפניהם קדוש אבל גדולה בחי תשובה בחילא יתיר שממשיך מבחי קדושת שלמעלה מקדושתכם. ולכן אומרים המלך הקדוש בכל עשיית [עשרת ימי תשובה]:

therefore “Holy” (kadosh) will be said before them. But greater is the level of teshuvah, “with greater strength,” for it draws down from the level of “My holiness, which is above your holiness.” And therefore we say “the holy King” throughout the Ten Days of Teshuvah.

21 ד וזהו כי כארץ כו' וכגנה כו' ג"ע [גן עדן] העליון והתחתון יצמיחו גילוי זיו השכינה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] זריעה של מעשה המצות וצמיחה זו היא גילוי מבחי קדש העליון אשר קדשנו במצותיו כו'.

(4) And this is “For as the earth,” etc., “and as a garden,” etc.: the upper and the lower Gan Eden will make the revelation of the splendor of the Shechinah sprout from the arousal from below and the sowing of the performance of the mitzvot; and this growth is a revelation from the level of the supernal kodesh, “Who has sanctified us with His commandments,” etc.

כן אדי הוי. ב' שמות אלו המתגלים בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] שם אדי היינו בחי ר"ה [ראש השנה] כי הוא בחי שתמליכוני עליכם דינא דמלכותא דינא אותיות אדי כו'

“So [will] Ado-nai Havayah”: these are two Names that are revealed on Rosh HaShanah and Yom Kippur. The Name Ado-nai is the level of Rosh HaShanah, for it is the level of “that you make Me King over you”; “the law (dina) of the kingdom is law,” [dina having] the letters of Ado-nai, etc.;

ושם הוי בניקוד אלקים היינו בחי יוהכ"פ [יום הכפורים] יצמיח גילוי אור עליון יותר היינו מבחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] דקדושת שלמעלה מקדושתכם ועל זה נאמר אדי הוי אתה החלות כו'.

and the Name Havayah vocalized with [the vowels of] Elokim is the level of Yom Kippur; [it] “will make sprout” a revelation of a still higher light, namely from the level of the arousal from above of “My holiness, which is above your holiness.” And of this it is said, “Ado-nai Havayah, You have begun,” etc.

ועמ"ש בפי' ואתחנן ע"פ אתה החלות כו'. ועמ"ש בפי' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' כו' נושא עון כו'.

And see what is written in Parshas Va'eschanan on the verse "You have begun," etc. And see what is written in Parshas Shelach, in the discourse beginning "And now, let the strength of Ado-nai be great, I pray," etc., [on] "bearing iniquity," etc.

(ועמ"ש בביאור ע"פ באתי לגני בענין אריתי מורי. ועיין בפי' שלח) (קנ"ט א') ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם

(And see what is written in the explanation on the verse "I have come into My garden," on the matter of "I have gathered My myrrh"; and see [the Zohar,] Parshas Shelach, folio 159a), and the Ramaz there,

גבי תלת עלמין אית ליה לקוב"ה [לקודשא בריך הוא] כנגד ג"ע [גן עדן] העליון והתחתון כו' יעו"ש [יעויין שם] ועיין בפי' בא (דל"ה א') גבי דורע בגנתא ומש"ש [ומה שכתוב שם] במק"מ [במקדש מלך] בשם הרח"ו [הרבי חיים איטאל].

regarding "The Holy One, blessed be He, has three worlds," corresponding to the upper and the lower Gan Eden, etc.; see there. And see Parshas Bo (folio 35a), regarding "who sows in the garden," and what is written there in the Mikdash Melech in the name of Rabbi Chaim Vital.

גם י"ל [יש לומר] שייכות לגילוי בחינה זו בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] כי הנה כתיב ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם.

One may also explain the connection of the revelation of this level with Rosh HaShanah and Yom Kippur. For it is written, "And Havayah Elokim planted a garden in Eden mikedem (from before)."

ה' אלקים שם מלא. עיין ברבות בראשית פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] ובזח"ג [ובזהר חלק ג] נשא (קל"ח ב'). והנה וישם שם את האדם אשר יצר היה בר"ה [בראש השנה] יום ברא אדה"ר [אדם הראשון].

"Havayah Elokim" is a full Name; see Bereshis Rabbah, chapter 15, and the Zohar, Part III, Naso (folio 138b). Now, "And He placed there the man whom He had formed" was on Rosh HaShanah, the day Adam, the first man, was created.

וזהו ענין כשמחך יצירך בגי' [בגן עדן] מקדם ומבואר במ"א פי' מקדם היינו בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] אלא מפני כי חפץ חסד הוא.

And this is the meaning of "As You gladdened Your creation in the Garden of Eden mikedem (from before)"; and it is explained elsewhere that the meaning of mikedem is without an arousal from below, but rather because "He desires kindness."

ועיין בגמרא פ"ד דפסחים (דנ"ד א') בענין מקדם ועמ"ש סד"ה ראה אנכי נותן והנה לכן גם בכל ר"ה [ראש השנה] מתעורר בחי' זו להיות וכגנה זרועיה כו' כן כו' ועמ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים.

And see the Gemara, chapter 4 of Pesachim (folio 54a), on the matter of mikedem; and see what is written at the end of the discourse beginning "See, I set before you." Therefore, on every Rosh HaShanah too, this level is aroused, so that there be "and as a garden [makes] the things sown in it," etc., "so," etc. And see what is written in the discourse beginning "For as the new heavens."

ופי' יצמיח צדקה. כי צדקה הוא בחי' שם אד'. אי דין שהדין נמתק ע"י אלף פלא עליון כו'.

And the meaning of "will make righteousness (tzedakah) sprout": tzedakah is the level of the Name Ado-nai, alef [and] din (judgment): the judgment is sweetened by the alef, the supernal pele (wonder), etc.

וזהו ג"כ ענין צדקה צדק ה' כי צדק איהי דין וכשנמתק הדין ע"י ה' חסדים נק' צדקה.

And this is also the meaning of tzedakah: tzedek with a hei. For tzedek is judgment, and when the judgment is sweetened by the five Chasadim (kindnesses) it is called tzedakah.

וכמ"ש בזהר בחקתי (דק"ג ע"ב) ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] שם ובאדר"ז [ובאדרא זוטא] (דרצ"א ע"ב ודרצ"ב ע"א) וע"ז נאמר צדק מלאה ימינך וכמ"ש במ"א ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' ע"ש.

As is written in the Zohar, Bechukosai (folio 113b); and see the Ramaz there, and the Idra Zuta (folio 291b and folio 292a). And of this it is said, "Your right hand is full of righteousness (tzedek)"; and as is written elsewhere, on the verse "But Havayah your G-d would not listen to Bilaam," etc.; see there.

והענין כי הנה צדיק ה' בכל דרכיו וכתוב צדיק ה' צדקות אהב. פי' צדיק היינו בעל צדקה עד"מ הצדקה הגשמית שניתנת לעני להחיות

The explanation is this: "Havayah is righteous (tzaddik) in all His ways," and it is written, "Havayah is righteous; He loves righteous deeds (tzedakos)." The meaning of tzaddik is one who practices tzedakah (charity): just as, by way of analogy, physical charity is given to a poor person to revive

רוח שפלים כך הקב"ה בכבודו ובעצמו עושה צדקה להחיות רוח שפלים שהן כל העולמות דכולא קמיה כלא חשיב כו' ועיקר המשכה זו היא בר"ה [בראש השנה] כי

"the spirit of the lowly," so the Holy One, blessed be He, in His glory and His very Self, does tzedakah "to revive the spirit of the lowly," which are all the worlds, for "all before Him is considered as naught," etc. And the principal drawing down of this is on Rosh HaShanah. For

הנה בר"ה [בראש השנה] נמשך ג"כ אור ושפע אלקי לכל א' בתורה ועבודה לכל השנה כנודע בפ"י כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב.

on Rosh HaShanah there is also drawn down G-dly light and flow to each one, in Torah and [divine] service, for the whole year, as is known from the explanation of "For it is a statute for Israel, a judgment of the G-d of Yaakov."

22 והגם שנאמר לשון משפט שהאדם נידון בנפשו איך וכמה יומשך גילוי אלקות בנפשו. ואופן הדין והמשפט תלוי במעשיו של אדם בשנה העברה כו'.

And although the term mishpat (judgment) is used, [meaning] that a person is judged in his soul as to how and how much revelation of G-dliness will be drawn into his soul, and the manner of the judgment and verdict depends on a person's deeds in the past year, etc.,

מ"מ משפט איהו רחמי וכמ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] שם וכ"כ [וכן כתב] ברבות באסתר ב פסוק בימי אחשורוש ע"פ הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו שמדת רחמיו לעולם.

nevertheless "mishpat is mercy," as is written in the Idra Zuta there; and so it is written in the Midrash Rabbah on Esther, 2, [on] the verse "In the days of Achashverosh," on the verse "He is Havayah our G-d; His judgments are in all the earth": that His attribute of mercy is forever.

והיינו שהרחמים ממתיקים הדין וע' בזהר ויקרא (דט"ו סע"א [סוף עמוד א] וע"ב) ובפרשה אמור (דף ק') ובפ' לך לך (דפ"ז ע"פ) ומלכי צדק מלך שלם כו' ע"ש.

That is, mercy sweetens judgment. And see the Zohar, Vayikra (folio 15, end of side a, and side b), and Parshas Emor (folio 100), and Parshas Lech Lecha (folio 87), on the verse "And Malki-Tzedek, king of Shalem," etc.; see there.

וזהו לך אדי הצדקה ולנו בושת הפנים. והיינו בחיי השפעה לבעלי תשובה שע"י החטאים ועונות חסרו לו הלבושים הנעשים מתומ"צ [מתורה ומצות] וזהו ולנו בושת הפנים.

And this is "Yours, Ado-nai, is the righteousness, and ours is the shame of face." This is the level of the flow to baalei teshuvah: through the sins and iniquities he lacks the garments made of Torah and mitzvos, and this is "and ours is the shame of face."

כי הנה אנו אומרים ותן בלבנו בינה כו' לעשות ולקיים כו'. ועי"ז ולא נבוש כו'

For we say, "And put understanding into our hearts," etc., "to do and to fulfill," etc.; and through this, "and we shall not be ashamed," etc.;

משא"כ כשחטא הוא בחיי ולנו בושת הפנים וכמו שכתוב בזהר אמור (דפ"ט ב') אך ע"י התשובה והיא ג"כ בחיי בושת הפנים.

whereas when one has sinned, it is the level of "and ours is the shame of face," as is written in the Zohar, Emor (folio 89b). But through teshuvah, which is also the level of shame of face,

וכענין יראה בשת להתבושש מאור א"ס ב"ה וכמשי"כ [וכמה שכתוב] בסש"ב [בספר של בינונים] פרק מ"ג ובהערה לתיקון חצות. עי"ז לך אדי הצדקה למלאות כל הפגמים ע"י יג"מ [י"ג מדות] הרחמים כו'.

as in the matter of yirah boshes (fear [that is] shame), being ashamed before the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, as is written in Sefer Shel Beinonim (Tanya), chapter 43, and in the note to Tikkun Chatzos: through this, "Yours, Ado-nai, is the righteousness," to fill in all the blemishes through the Thirteen Attributes of Mercy, etc.

ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכד בענין שמש צדקה. וענין תהלה הוא נמשך משם הוי' בניקוד אלהים שהוא בחי' יוהכ"פ [יום הכפורים].

And see what is written in the discourse beginning "And I will make [your windows] of kadkod," on the matter of "the sun of righteousness." And the matter of tehillah (praise) is drawn from the Name Havayah vocalized with [the vowels of] Elokim, which is the level of Yom Kippur.

פי' תהלה לשון הילול ושבח וגם לשון בהילו נרו כו' הארה בבחי' גילוי ושניהם אמת

The meaning of tehillah: it is a term of praise and acclaim, and also a term [as in] "when His lamp shone" (behilo neiro), etc., a radiance in revealed form; and both are true,

כי זה נמשך מזה וכמ,ש כל הנשמה תהלל י"ה שע"י סידור שבחיו של מקום שזהו ענין פסוקי דזמרה עי"ז ממשיך הארה אלקית על נפשו.

for the one is drawn from the other; as it is written, "Let every soul praise Yah": through setting out the praises of the Omnipresent, which is the matter of Pesukei deZimrah, one draws a G-dly radiance upon one's soul.

23 והנה ע"י הארה זו נדחה ג"כ החשך דנה"ב [דנפש הבהמית] המסתיר. ולכך נקראו ההילולים דהללו יה פסוקי דזמרה מלשון זמיר עריצים שנכרתו ונזמרו הקליפות המסתירים כו'

Now, through this radiance the concealing darkness of the animal soul is also pushed away. That is why the praises of "Hallelu Yah" are called Pesukei deZimrah, from the expression "the cutting down (zemir) of tyrants": for the concealing kelipos are cut off and pruned away, etc.

וזהו רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים שע"י בחי' רוממות אל בגרונם והיא בחי' כל הנשמה תהלל י"ה עי"ז נמשך חרב פיפיות כו' להעביר החשך דנה"ב [דנפש הבהמית].

And this is "The exaltations of G-d are in their throat, and a double-edged sword in their hand, to execute vengeance upon the nations": through the level of "the exaltations of G-d in their throat," which is the level of "Let every soul praise Yah," the "double-edged sword," etc., is drawn down to remove the darkness of the animal soul.

24 וכיום הכיפורים שהוא בחינת יכפר עליכם לטהר אתכם כו' ע"ז נאמר הוי' יצמיח תהלה זו בנפש נגד כל הגוים

And on Yom Kippur, which is the level of "He shall atone for you, to purify you," etc., of this it is said that Havayah "will make" this "praise sprout" in the soul "before all the nations";

והיינו שע"י הארה זו נעשה ב' בחי' האחת להיות הגילוי בנה"א [בנפש האלקית] שיבא לבחי' כל הנשמה תהלל.

that is, through this radiance two things come about. The first: that there be a revelation in the G-dly soul, so that it comes to the level of "Let every soul praise."

25 ועמ"ש בד"ה שיר השירים בענין התהללו בשם קדשו. והבי' שע"י נדחה החשך של הנה"ב [הנפש הבהמית] לכך נאמר שם הוי' בניקוד אלקים ששם זה מצמיח תהלה זו

And see what is written in the discourse beginning "The Song of Songs," on the matter of "Glory in His holy Name." The second: that through this the darkness of the animal soul is pushed away. That is why it says the Name Havayah vocalized with [the vowels of] Elokim, for this Name makes this praise sprout:

כי הגילוי הוא ע"י שם הוי' וע"י ניקוד אלקים הוא לדחות החושך ולהעביר רוה"ט [רוח הטומאה] וגם כי the revelation is through the Name Havayah, and through the vocalization of Elokim it is to push away the darkness and to remove the spirit of impurity. And also, for

הנה דרך כלל הן שני מונעים. הא' נמשך מחסד דקליפה והוא הקרירות שגורמת מניעת היגיעה בועשה טוב.

in general there are two hindrances. The first is drawn from the Chesed of kelipah: it is coldness, which causes a holding back from effort in "do good."

26 והבי' מבחי' גבורה דקליפה שהוא החמימות לגרום תאות איסור כו' ופרטי כל התאוות והמונעים נמשכים מב' דברים אלו וע"י שם הוי' בניקוד אלקים שהוא בחי' חו"ג [חסד וגבורה] עליונים דקדושה נכרתים ב' מונעים הנ"ל כו'.

The second is from the level of the Gevurah of kelipah: it is heat, which causes desire for what is forbidden, etc. All the particular desires and hindrances are drawn from these two things. And through the Name Havayah vocalized with [the vowels of] Elokim, which is the level of the supernal Chesed and Gevurah of holiness, the two hindrances mentioned above are cut off, etc.

ולכן אומרים ביוהכ"פ [ביום הכפורים] ז"פ [ז' פעמים] הוי' הוא האלקים כי האור והגילוי דיוכ"פ [דיום כפור / דיום הכפורים] הוא מבחי' שם הוי' בניקוד אלקים:

Therefore on Yom Kippur we say seven times, "Havayah, He is Elokim," for the light and revelation of Yom Kippur is from the level of the Name Havayah vocalized with [the vowels of] Elokim.

27 עוי"ל [עוד יש לומר] **בענין כי כארץ עפמ"ש** [על פי מה שכתוב] **ע"פ וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ**

שמע ישראל כו' ע"ש וממשי"ש [וממה שכתוב שם] **יובן בתוספת ביאור ענין כי כארץ כו'**

One may further explain the matter of "For as the earth" according to what is written on the verse "And this is the commandment that Havayah commanded to do in the land: Hear, O Israel," etc.; see there. And from what is written there, the matter of "For as the earth," etc., will be understood with further explanation:

כן כו' דכמו שהצמיחה בק"ש [בקריאת שמע] **היא בכל מאדך כן נמשך בר"ה** [בראש השנה] **ויוהכ"פ** [ויום הכפורים] **בחי' צמיחה בחי' תשובה עילאה מבחי' עליונה יותר. כי יש כמה מדרגות בבחי' רצון עליון**
דכלל מאדך כמבואר ע"פ האזינו השמים.

"so," etc. Just as the growth in the Shema is "with all your might" (bechol me'odecha), so on Rosh HaShanah and Yom Kippur there is drawn down a level of growth, the level of the higher teshuvah (teshuvah ila'ah), from a still higher level. For there are several gradations in the level of the supernal will of "with all your might," as is explained on the verse "Listen, O heavens."

28 והנה פשט הענין שתלה הפסוק זה בזה כי כארץ וכגנה כו' כן אד' כו' היינו

Now, the plain sense of why the verse makes one depend on the other, "For as the earth... and as a garden," etc., "so [will] Ado-nai," etc., is

כי הצמיחה הזאת בר"ה [בראש השנה] **ויוהכ"פ** [ויום הכפורים] **הוא לפי ערך הזריעה בתחלה בקיום התורה**
ומצות כל השנה וכמ"ש משפט לאלקי יעקב כו'

that this growth on Rosh HaShanah and Yom Kippur is in proportion to the sowing beforehand, in keeping the Torah and mitzvos all year; as it is written, "a judgment of the G-d of Yaakov," etc.

וגם בתשובה תליא מילתא כי אף שנמשך בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] **עליונה שלמעלה מקדושה**
הנמשכת ע"י מעשה המצות בכל השנה כו'

And the matter also depends on teshuvah. For although a supernal arousal from above is drawn down, which is above the holiness drawn down through the performance of the mitzvos throughout the year, etc.,

על כל זה השראה והמשכה זו הוא לפי ערך השלימות הנמשך ע"י התורה והמצות בכל השנה וכמ"ש
במ"א ע"פ פתחי לי כו'

nevertheless this indwelling and drawing down is in proportion to the completeness drawn down through the Torah and the mitzvos throughout the year, as is written elsewhere, on the verse "Open to me," etc.

וזהו כן אד' הוי' יצמיח היינו על ידי תשובה תתאה שהיא בבחי' שם אד' וע"י תשובה עילאה שהיא
בבחי' שם הוי' בניקוד אלקים והם בחי' פנימיות ארץ תתאה ועילאה

And this is "so will Ado-nai Havayah make sprout": that is, through the lower teshuvah (teshuvah tata'ah), which is on the level of the Name Ado-nai, and through the higher teshuvah, which is on the level of the Name Havayah vocalized with [the vowels of] Elokim; and these are the level of the inner dimension (pnimiyus) of the lower and the higher earth.

כי עשר קדושות הם בארץ עד בחי' קדש הקדשים פנימיות העשר קדושות שממש יצמיח סליחת העונות
ונק' ההר הטוב והלבנון שמלבין עוונותיהם ברבות ר"פ ויקרא

For there are ten levels of holiness in the land, up to the level of the Holy of Holies, the inner dimension of the ten holinesses, from which the forgiveness of iniquities will sprout; and it is called "the good mountain and the Lebanon," because it whitens (malbin) their iniquities, [as] in the Midrash Rabbah at the beginning of Parshas Vayikra.

וזהו דבפ' אמור כתיב שבת שבתון הוא לכם הוא לשון זכר ובפ' אחרי כתיב שבת שבתון היא לכם היא
לשון נקבה.

And this is why in Parshas Emor it is written, "It (hu) is a Shabbos of rest for you," hu being masculine, while in Parshas Acharei it is written, "It (hi) is a Shabbos of rest for you," hi being feminine.

29 והיינו ע"ד איש מזריע תחלה יולדת נקבה דהיינו כשהמשכה היא מבחינת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]

לבד כשאין שלימות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] וע"ז נאמר בפ' אחרי שבת שבתון היא לכם כו'

This is along the lines of "[When] the man emits seed first, she gives birth to a female": that is, when the drawing down is from the level of the arousal from above alone, when there is no completeness in the arousal from below. And of this it is said in Parshas Acharei, "It (hi) is a Shabbos of rest for you," etc.,

חקת עולם שמ"מ נמשך גילוי זה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] בבחי' חקת עולם היינו אף גם כשלא
אכשור דרי כ"כ [כל כך] אלא שאז היינו בחי' שבת שבתון היא לשון נקבה.

“an eternal statute”: for nevertheless this revelation is drawn down from the arousal from above as
“an eternal statute,” that is, even when the generations are not so worthy; only that then it is the
level of “It (hi) is a Shabbos of rest,” in the feminine.

משא"כ בפי' אמור כתיב שבת שבתון הוא לכם והיינו לפי שנאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה כו'
היינו בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בשלימות בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] ועי"ז יולדת זכר כו':

Whereas in Parshas Emor it is written, “It (hu) is a Shabbos of rest for you”; this is because it says,
“and you shall afflict your souls on the ninth,” etc., which is the level of a complete arousal from
below during the Ten Days of Teshuvah; and through this “she gives birth to a male,” etc.

ביאור ע"פ כי כארץ

An explanation of "For as the earth"

1 ביאור ע"פ כי כארץ

An explanation of [the verse] "For as the earth."

2 להבין שורש הדברים הנ"ל. הנה תחלה יש להבין כללות ענין ראש השנה ויוהכ"פ [ויום הכפורים] ועשיית

[ועשרת ימי תשובה] שהוא זמן התיקון לתקן פגם העוונות והחטאים וכמארו"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה]

ע"פ דרשו ה' בהמצאו אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליוהכ"פ [ליום הכפורים].

To understand the root of the matters mentioned above. Now, first we must understand the matter of Rosh HaShanah, Yom Kippur and the Ten Days of Teshuvah as a whole: that it is the time of rectification (tikkun), to repair the blemish of the iniquities and sins; as our Sages, of blessed memory, said on [the verse] "Seek Havayah while He may be found": "These are the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur."

ומפורש בתורה כי ביום הזה יכפר כו'. ולהבין ענין התיקון הזה איך הוא (ועמ"ש בד"ה תקעו בחדש שופר)

והענין הוא כי הנה בר"ה [בראש השנה] הוא בנין הנוק' [הנוקבא] שהיא מלכות דאצילות.

And it is stated explicitly in the Torah, "For on this day He shall atone," etc. And to understand how this rectification [comes about] (and see what is written in the discourse beginning "Blow a shofar in the month"): the explanation is that on Rosh HaShanah there is the building of the Nukva (the feminine), which is Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation).

וכמ"ש ויבן ה' אלקים את הצלע כו' פי' עד"מ כאשר בית אחד נתקלקל באיזה מקום באמצעו או

בתחתיתו

As it is written, "And Havayah Elokim built the rib," etc. The meaning, by way of analogy: when a house has become damaged in some place, in its middle or at its bottom,

הנה כדי לתקן אותו הקלקול ההכרח שיחזרו ויבנו כל הבית מחדש מיסודו עד גגו שבהתחדשות הבנין יכולים לתקן ולעשות קיום חזק גם באותו מקום המקולקל כו'.

then, in order to repair that damage, it is necessary to rebuild the whole house anew, from its foundation to its roof; for in the renewal of the building one can repair [it] and make it strong and lasting also in that damaged place, etc.

3 והנמשל יובן מזה כי פגם העוונות וחטאים עשו חסרון וקלקול למעלה בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות. כי שלשים כלכים דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות נעשים נשמה לבי"ע עשרה כלים הפנימיים כבריאה והתיכונים ביצירה והחיצונים בעשייה.

And the analogue will be understood from this: the blemish of the iniquities and sins has made a lack and a damage above, in the Ten Sefiros of Atzilus. For the thirty vessels of Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus become a soul for Beriah, Yetzirah and Asiyah: the ten inner vessels in Beriah, the middle ones in Yetzirah, and the outer ones in Asiyah.

וא"כ גם מי שיש לו רק נפש דעשייה מגיע הפגם מעונו גם באצילות היינו בעשרה כלים החיצונים דאצי המלוכשים בעשייה.

If so, even one who has only a Nefesh of Asiyah, the blemish from his iniquity reaches into Atzilus too, namely into the ten outer vessels of Atzilus that are encloded in Asiyah.

4 וזהו מ"ש הפושעים כי בגופא דמלכא. ועיין בזהר פ' תזריע ובע"ה [ובעץ חיים] בדרוש הנגעים. והעצה לתקן זה הוא עד"מ לבנות הבית מחדש.

And this is [the meaning of] what is written, "those who transgressed against Me": against the body of the King. And see the Zohar, Parshas Tazria, and Etz Chaim, in the discourse on the plagues (nega'im). And the remedy to repair this is, by way of analogy, to build the house anew.

וזהו ענין ראש השנה זה היום תחלת מעשיך בנין המלי' וכן למעלה עד רום המעלות הכל נבנה מחדש לחדש כל ההשתלשלות מאין כו' מעצמות המאציל.

And this is the matter of Rosh HaShanah, "This day is the beginning of Your works": the building of Malchus; and so too above, up to the highest of heights, everything is built anew, to renew the entire chain of descending worlds (hishtalshelus) from nothing, etc., from the very essence of the Emanator.

ובזה יתמלאו כל הפגמים שנעשו באורות וכלים דע"ס [דעשר ספירות] דאבי"ע [דאצילות בריאה יצירה עשיה] כי
אנת הוא שלימותא דכולהו כו'

And through this all the blemishes that were made in the lights and vessels of the Ten Sefiros of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah will be filled in; for "You are the completion of them all," etc.

[ועיין בזה בלק] (דקפ"ז ע"א) זילי נטורי ביתך כו' המשיל בחינת התלבשות המלי בב"ע ג"כ לבחינת בית
כו'

(And see on this in [the Zohar,] Balak, folio 187a: "Go, guard your house," etc.; it likens the level of the enclothing of Malchus in Beriah, Yetzirah and Asiyah to the level of a house as well, etc.)

וגם המלי עצמה נקי בית כנודע ומבואר במ"א ע"פ מזמור שיר חנכת הבית וע"ש. ועמ"ש ע"פ תבנה
ותכונן עיר סיחון כו'.

And Malchus itself is also called a house, as is known and explained elsewhere on [the verse] "A psalm, a song at the dedication of the House"; see there. And see what is written on [the verse] "Let the city of Sichon be built and established," etc.

5 ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער מ"א בפ"י כי תבנה בית חדש כו' ויש לומר כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם
לברכה] אל תקרי בניך אלא בוניך.

And see Etz Chaim, Sha'ar 41, on the meaning of "When you build a new house," etc. And it may be said [as follows]: our Sages, of blessed memory, said, "Do not read banayich ('your children') but bonayich ('your builders'),"

שעוסקים בכנינו של עולם כו' אך מי שחטא ופגם בבנין הזה כנ"ל ע"ז נאמר כי תבנה בית חדש שצריך
לבנות הבית מחדש

for they occupy themselves with the building of the world, etc. But one who has sinned and blemished this building, as mentioned above: of this it is said, "When you build a new house": he must build the house anew;

והיינו על ידי התשובה מעומקא דליבא ועשית מעקה על דרך תשובת הגדר שהיא בחי' שמירה שלא
יפול ח"ו [חס ושלום] וכמ"ש ע"פ וגלחה את ראשה כו' ע"ש:

that is, through teshuvah (return) from the depth of the heart. "And you shall make a parapet": in the manner of the teshuvah of [making] a fence, which is the level of a safeguard, so that he does not fall, G-d forbid; as is written on [the verse] "And she shall shave her head," etc.; see there.

6 והנה להבין ביאור ענין הנ"ל. צריך להקדים ענין ירידת הנשמות שהיא צורך עלייה והיינו על ידי אשר קדשנו במצותיו ומה שאמרו קדושים תהיו יכול כמוני כו'.

Now, to understand the explanation of the matter mentioned above, we must first preface the matter of the descent of the souls, which is for the sake of an ascent; that is, through "Who has sanctified us with His commandments"; and what [the Sages] said, "You shall be holy": could it be like Me?" etc.

כי הנה שרש נש"י [נשמות ישראל] נמשכין מבחי' חכמה דאצילות הנק' מוחין דאבא שהרי נאמר בנים אתם לה' בני בכורי ישראל והבן נמשך מטפה הרוחניות שבמוח האב (ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] ח"א [חלק א'] פ"ב [פרק ב'] ופרק י"ח)

For the root of the souls of Israel is drawn from the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus, which is called the intellect (mochin) of Abba; for it is said, "You are children to Havayah," [and] "My son, My firstborn, Israel"; and the son is drawn from the drop of spirituality that is in the father's brain (and see Sefer Shel Beinonim (Tanya), Part I, chapter 2 and chapter 18).

וזהו בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית כי בחי' חכמה נק' ראשית וזה נק' עלו במחשבה

And this is [the meaning of] "Bereshis": for the sake of Israel, who are called "first" (reishis); for the level of Chochmah is called reishis. And this is called "they arose in thought."

וזהו שאמרו ג"כ גבי ר"ע [רבי עקיבא] (במנחות פ"ג [פרק ג']) ששאל משה רבינו ע"ה [עליו השלום] להקדוש ברוך הוא וכי זו תורה וזו שכרה. והשיב לו הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה לפני.

And this is also what they said concerning Rabbi Akiva (in Menachos, chapter 3): Moshe Rabbeinu, peace be upon him, asked the Holy One, blessed be He, "Is this the Torah, and this its reward?" And the Holy One, blessed be He, answered him, "Be silent; thus it arose in thought before Me."

דהיינו במו"ס [במוחא סתימאה] שלמעלה מעלה מחכמה דאצ"י כו' [והיינו שע"י מס"נ [מסירות נפש] עלו במחשבה עילאה דמו"ס [דמוחא סתימאה] ועיין בזהר פ' נח (דס"ה ע"א)]

That is, in Mocha Stima'ah (the hidden brain), which is far, far above Chochmah of Atzilus, etc. [That is, through self-sacrifice (mesirus nefesh) they arose into the supernal thought of Mocha Stima'ah. And see the Zohar, Parshas Noach (folio 65a),

שיש מעלות ומדרגות גבוה מעל גבוה שנק' מחשבה עילאה כו' (ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער נפ"א [נפילת אפים] ספ"ה פ"ו).

that there are levels and rungs, one higher than the next, which are called the supernal thought, etc. (And see Pri Etz Chaim, Sha'ar Nefilas Apayim, end of chapter 5 [and] chapter 6.)

והנה ענין ירידת הנשמות בגופים צורך עליה היינו שעל ידי בירורים הנ"ל יעלו למעלה יותר והוא בבחי' אור הכתר שלמעלה מעלה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] וע"ז נאמר ואנשי קדש תהיון לי

Now, the descent of the souls into bodies for the sake of an ascent means that through the refinements (beirurim) mentioned above they will ascend higher still, namely to the level of the light of Keser (the Crown), which is far, far above the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah). And of this it is said, "And men of holiness (kodesh) shall you be unto Me"

(כי קדש היינו מו"ס [מוחא סטימאה] שהוא בבחי' כתר והענין כי קדוש בוי"ו הנה הוא בחי' הארה בעלמא הנמשך מהכתר להוות בחי' חכמה דאבא יונק ממזל החי שהוא בחי' שערות כמשל השערה ש היא רק מותרי מוחין ואינו ערוך לעצמיות המוחין.

(for kodesh is Mocha Stima'ah, which is on the level of Keser. And the matter is this: kadosh with a vav is the level of a mere radiance, drawn from Keser to bring into being the level of Chochmah of Abba, which draws nourishment from the eighth mazal, which is the level of hairs; as in the analogy of the hair, which is only the surplus of the brain and bears no comparison to the essence of the brain.

ויוכן זה ביותר על פי מה שידוע דלפעמים משמע שמהשערות יש יניקת החיצונים ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שער באשה ערוה ועיין באדרא (דקמ"ב א') וכן בלויים והעבירו תער וביפ"ת [וביפת תאר] וגלחה את ראשה.

And this will be understood further from what is known: that sometimes it is implied that the external forces draw nurture from the hairs; and therefore our Sages, of blessed memory, said, "A woman's hair is ervah (nakedness)"; and see the Idra (folio 142a). And so too with the Levites: "And they shall pass a razor"; and with the woman of beautiful form (yefas to'ar): "And she shall shave her head."

ולפעמים משמע דקדושה תלי בשערות כמ"ש בנזיר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. ועיין בזהר פרשת תזריע (דמ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) ובמש"ש [ובמה שכתוב שם].

And sometimes it is implied that holiness depends on the hairs, as it is written of the Nazirite, "He shall be holy; he shall let the locks of the hair of his head grow long." And see the Zohar, Parshas Tazria (folio 48, end of side b), and what is written there.

אך הענין כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שיחת חולין של ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] צריכין לימוד פי שיחת חולין הוא כמו בחי נובלות שלו ולפי שהוא ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] ע"כ גם בנבלות שלו יש דבר חכמה.

But the explanation is this: our Sages, of blessed memory, said, "The ordinary conversation of Torah scholars requires study." That is, ordinary conversation is like the level of a person's novlos (lesser outgrowths); and because he is a Torah scholar, even in his novlos there is a word of wisdom.

משא"כ שיחת חולין ונובלות של שאר בני"א [בני אדם] יהיו דברים בטלים כו' כמ"כ [כמו כן] בחי השערות הוא בחי נובלות והוא בחי המשכה בצמצום רב ועצום

Whereas the ordinary conversation and novlos of other people would be idle words, etc. So too the level of the hairs is the level of novlos: it is the level of a drawing-down in a great and immense contraction (tzimtzum),

ולא מבחי עצמיות המוחין כנ"ל ונמשל לשיחת חולין שאינו עצמיות השכל ואעפ"כ [ואף על פי כן] הנה יש בחי ומדרגה ששערות הן קדושה עליונה שיי"ג מדה"ר [מדות הרהמים] נק' תיקוני דיקנא.

and not from the level of the essence of the brain, as mentioned above; and it is likened to ordinary conversation, which is not the essence of the intellect. Nevertheless, there is a level and rung at which hairs are a supernal holiness: for the Thirteen Attributes of Mercy are called tikkunei dikna (the tikkunim of the beard).

7 וכתוב שער רישיי [רישיה] כעמר נקא להיות שהן המשכות מבחי קדש העליון בחי כתר ישת חשך סתרו שהמהות אינו מושג כלל רק אחר שנמשך בבחי צמצום ושערות אז החכמה תתהוו מבחי מזל החי כנ"ל.

And it is written, "The hair of His head is like pure wool," since they are drawings-down from the level of the supernal kodesh, the level of Keser (the Crown), [of which it is said,] "He made darkness His hiding place": its essence is not grasped at all; only after it is drawn down by way of contraction and hairs, then Chochmah (wisdom) comes into being from the level of the eighth mazal, as mentioned above.

וזהו בחי קדוש שהוי"ו בחי קוצין ושערות הנמשך מבחי קדש ע"כ שערות אלו הן קדושה נפלאה

And this is the level of kadosh: the vav is the level of locks (kotzin) and hairs, drawn from the level of kodesh. Therefore these hairs are a wondrous holiness,

כי רק על ידי צמצום זה יכול להיות איזה גילוי כו' מ שא"כ מה שלמעלה מהצמצום לית מחשבה דח"ע [דחכמה עילאה] תפיסא ביה משא"כ בבחי

for only through this contraction can there be any revelation, etc.; whereas what is above the contraction, "no thought" of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) "grasps it." Whereas in the level of

שערות שלמטה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שער באשה ערוה שיש יניקה לחיצונים אחידן בשערהא כו' כמבואר בזהר פרשת אחרי (ד"ס ע"ב) וע"ז נאמר כרחל לפני גוזזיה נאלמה כו'.

hairs that are below, our Sages, of blessed memory, said, "A woman's hair is ervah," for there is nurture for the external forces, [which] "cling to her hair," etc., as is explained in the Zohar, Parshas Acharei (folio 60b). And of this it is said, "Like a ewe (rachel) that is mute before her shearers," etc.

כי בחי מלי היא בחי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] המתלבשת בתוכיות העולמות ע"כ כשנמשך מבחי זו המלובשת בבי"ע ע"י צמצום רב ועצום כמו בחי שערות יכול להיות ג"כ יניקת החיצונים כו'.

For the level of Malchus (sovereignty) is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is en clothed within the inwardness of the worlds. Therefore, when [light] is drawn from this level, which is en clothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah, through a great and immense contraction (tzimtzum), like the level of hairs, there can also be nurture for the external forces, etc.

8 ועמ"ש מזה ע"פ ויקח קרח ובד"ה ונקדשתי בתוך בני ישראל. וממוצא דבר נשמע איחך שהשערות אין ערוך לבחינת המוחין עצמן שהרי שער באשה ערוה כו'

And see what is written about this on [the verse] "And Korach took," and in the discourse beginning "And I shall be sanctified in the midst of the children of Israel." And from what has emerged we can learn the other [case]: that the hairs bear no comparison to the level of the brain (mochin) itself, for "a woman's hair is ervah," etc.,

ובחי" מוחין דמלי עצמן דבריאה יצירה עשיה הן מקור חיות העולמות דקדושה כו' והיינו לפי שהן כבר נמשכו בצמצום רב ועצום עד שאין ערוך לגבי העצמיות.

while the level of the mochin of Malchus itself, of Beriah, Yetzirah and Asiyah, is the source of the life-force (chayus) of the worlds of holiness, etc. And this is because [the hairs] have already been drawn down in a great and immense contraction, until they bear no comparison to the essence.

א"כ כמ"כ [כמו כן] מזה נשכיל בענין שערות דת"ד [דתיקוני דיקנא] הנקי קדוש בוא"ו שג"כ אין להם ערך כלל לבחי" קדש העליון שהוא מו"ס [מוחא סתימאה] דא"א שמשם מקור התהוות השערות דת"ד [דתיקוני דיקנא] כו'

If so, from this we can likewise understand the matter of the hairs of the tikkunim of the beard (tikkunei dikna), which are called kadosh with a vav: they too bear no comparison at all to the level of the supernal kodesh, which is Mocha Stima'ah (the hidden brain) of Arich Anpin, from which comes the source of the coming-into-being of the hairs of the tikkunim of the beard, etc.;

דאף על פי ששערות אלו הן קדושה עצומה ונפלאה מכל מקום אינן ערוך לגבי עצמיות הכתר ומו"ס [ומוחא סתימאה] וכמ"ש במ"א דשערות הן רק בחי" צומח שבמדבר כו'.

for although these hairs are an immense and wondrous holiness, nevertheless they bear no comparison to the essence of Keser and Mocha Stima'ah; as is written elsewhere, that hairs are only the level of the vegetative within the speaking [being], etc.

9 והנה הנשמות שרשן מחכמה דאצילות המקבלת מבחינת שערות דמו"ס [דמוחא סתימאה] ועליין היינו בבחי" קדש העליון שלמעלה מבחי" קדוש

Now, the souls have their root in Chochmah of Atzilus, which receives from the level of the hairs of Mocha Stima'ah; and their ascent is into the level of the supernal kodesh, which is above the level of kadosh.

והיינו ע"י התומ"צ [התורה ומצות] תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרכנן תר"ך עמודי אור היינו ששרשן בבחי' כתר העליון שממנו נמשכים תר"ך עמודי אור שהעמוד מחבר הגג עם הקרקע ויכולים לעלות בו וע"י על הגג כו'

And this is through the Torah and mitzvos: the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis, [which are] the 620 pillars of light; that is, their root is in the level of the supernal Keser, from which the 620 pillars of light are drawn. For a pillar connects the roof with the ground, and one can climb by it, and by means of it, onto the roof, etc.

והנה ע"ז נאמר ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים וע,ז אמר יכול כמוני ת"ל [תלמוד לומר] כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם.

And of this it is said, "And you shall do all My commandments and be holy." And of this he said, "Could it be like Me? The verse teaches, 'For I am holy': My holiness is above your holiness."

פ"י כי הגם שע"י המצות מגיעין ועולין עד בחינת אור הכתר מ"מ קדושתו למעלה כו'.

That is: although through the mitzvos they reach and ascend up to the level of the light of Keser, nevertheless "My holiness is above," etc.

אך באמת ג"ז [גם זה] אינו מוכן מה בא להשמיענו ודאי ידוע שבחי' הכתר כ"כ [כל כך] כלא חשיב לגבי עצמות א"ס ב"ה כו'

But in truth this too is not understood: what does it come to teach us? Certainly it is known that the level of Keser is so utterly as nothing compared to the essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, etc.,

שהוא ית' נקי עושה פלא היינו שהכתר שהוא פלא עליון כעשיה גשמיות חשוב אצלו ית'.

for He, may He be blessed, is called "Who makes (oseh) wonders (pele)": that is, Keser, which is the supernal wonder (pele elyon), is considered by Him, may He be blessed, like physical making (asiyah).

10 וא"כ קדושתו ית' למעלה מעלה לין קץ על קדושתנו אפי' [אפילו] לאחר עליי' [עלייה] הנשמות בקדש העליון דכתר.

If so, His holiness, may He be blessed, is far, far above our holiness, without end, even after the ascent of the souls into the supernal kodesh of Keser.

אך הענין כי הנה ידוע דבחי מלי דא"ס נעשה כתר לנאצלים. ודרך כלל בחי הכתר הוא בחי ממוצע בין עצמות אור א"ס לנאצלים והממוצע יש בו מבחי תחתונה שבמאציל

But the explanation is this: it is known that the level of Malchus of the Infinite One becomes Keser for the emanated [levels]. And in general the level of Keser is the level of an intermediary between the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof) and the emanated [levels]; and the intermediary has in it [something] of the lowest level within the Emanator,

והוא בחי ע"י [עתיק יומין] ויש בו ג"כ בחי שרש הנאצלים והוא בחי א"א וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א באריכות.

which is the level of Atik Yomin; and it also has in it the level of the root of the emanated [levels], which is the level of Arich Anpin; as is written at length in Etz Chaim, Sha'ar 41.

11 והנה בחי עתיק יומין להיותו בחי א"ס הוא למעלה מעלה הרבה מבחי א"א שרש הנאצלים

Now, the level of Atik Yomin, being a level of the Infinite One, is very, very far above the level of Arich Anpin, the root of the emanated [levels];

ולכן נק' עתיק לשון המעתיק הרים שנעתק ונבדל מבחי הנאצלים כו' ואע"פ [ואף על פי] שבחי ע"י [עתיק יומין] הוא בחי תחתונה דא"ס מ"מ הוא למעלה מעלה לאין קץ משרש הנאצלים כו'.

therefore it is called Atik, a term [as in] "Who removes (hama'tik) mountains": for it is removed and separate from the level of the emanated [levels], etc. And although the level of Atik Yomin is the lowest level of the Infinite One, nevertheless it is far, far above the root of the emanated [levels], without end, etc.

12 והנה ע"י המצות הוא העליי [העלייה] בבחינת כתר כנ"ל ולזה אמר יכול כמוני אין ר"ל [רוצה לומר] כמוני ממש מהותו ועצמותו

Now, through the mitzvos the ascent is into the level of Keser, as mentioned above. And so, when he said, "Could it be like Me?", he does not mean "like Me" literally, His being and essence,

רק כמוני היינו בחי אור א"ס שבכתר והוא בחי ע"י שהוא בחי התחתונה שבמאציל כנ"ל שהרי ע"י מכלל בחי הכתר הוא.

but "like Me" means the level of the Infinite Light within Keser, which is the level of Atik Yomin, the lowest level within the Emanator, as mentioned above; for Atik Yomin is included in the level of Keser.

לזה אמר ת"ל [תלמוד לומר] כי קדוש אני כו' כי ע"י המצות העלי' [העליה] בבחי' א"א כי תרי"ג מצות נמשכין מתרי"ג ארחין דגלגלתא.

To this he said, "The verse teaches, 'For I am holy,' etc.: for through the mitzvot the ascent is into the level of Arich Anpin, since the 613 mitzvot are drawn from the 613 paths of the Gulgalta (the skull).

13 וזהו בחי' קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש כנ"ל באריכות אבל בחי' ע"י [עתיק יומין] ע"ז נאמר קדושתו למעלה כו'.

And this is the level of the supernal kodesh, which is above the level of kadosh, as mentioned above at length. But of the level of Atik Yomin it is said, "My holiness is above," etc.

וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] שהוא בחי' מלכות דא"ס שהוא בחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם וע"כ אז זמן התיקון למלאות כל הפגמים שנעשו ע"י העונות והחטאים.

And this is the meaning of "the holy King," which we say during the Ten Days of Teshuvah: it is the level of Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), which is the level of "My holiness, which is above your holiness." And therefore that is the time of rectification, to fill in all the blemishes that were made by the iniquities and sins.

מאחר שקדושה זו המתגלה בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] היא מקור לקדושת המצות ולמעלה הרבה ממנה ע"כ יש ביכולת' [ביכולתו] להמשיך מקור הקדושה מחדש ולמלאות כל פגם וחסרון כו'.

Since this holiness that is revealed during the Ten Days of Teshuvah is the source of the holiness of the mitzvot, and far above it, therefore it is within [our] ability to draw down the source of holiness anew and to fill in every blemish and lack, etc.

וזהו ג"כ ענין הברכה שעל כל המצות להמשיך לבחי' קדושת המצות שהוא קדושת הכתר מבחי' מלכות דא"ס שהוא בחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם כו'

And this is also the meaning of the blessing over all the mitzvot: to draw down to the level of the holiness of the mitzvot, which is the holiness of Keser (the Crown), from the level of Malchus of the Infinite One, which is the level of "My holiness, which is above your holiness," etc.

(ועמ"ש במ"א ע"פ ואתחנן שברכת המצות הוא מבחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שמאליה ומעצמה להיות עי"ז באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ע"ש ולכן א"ש [אתי שפיר] שזהו מבחי קדושתו כו' ע"ד שנתבאר במ"א פי' יכול כמוני ת"ל [תלמוד לומר] כו'

(And see what is written elsewhere on [the verse] "And I pleaded": that the blessing over the mitzvos is from the level of an arousal from above (isarusa dile'eila) that [comes] of its own accord and by itself, so that through it, by an arousal from below (isarusa dilesata), there will be an arousal from above; see there. And therefore it is well [understood] that this is from the level of "My holiness," etc., along the lines of what was explained elsewhere on the meaning of "Could it be like Me? The verse teaches," etc.,

קדושתו למעלה מקדושתכם שיש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שנמשכת ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] והוא הנמשך ע"י מעשה המצות שבאתעדל"ת [שבאתערותא דלתתא] נמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וזהו ענין קדושתכם ויש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] קודם אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] להעלות ממטה למעלה ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] זו גדלה מעלתה מאד מאותה שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שאין

"My holiness is above your holiness": that there is an arousal from above that is drawn down through an arousal from below, and this is what is drawn down through the performance of the mitzvos, for through an arousal from below an arousal from above is drawn down, and this is the meaning of "your holiness"; and there is an arousal from above [that comes] before the arousal from below, to raise [things] from below to above; and this arousal from above is very much greater in its level than the one [that comes] through an arousal from below, for

אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכולה להגיע אליה כו' וע"ז כיוונו קדושתו למעלה מקדושתכם הרי א"כ ברכת המצות שהיא בחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו שרשה מבחי קדושתו כו' ואין זה סותר למ"ש כאן דפי' קדושתו כור היינו בחי ע"י [עתיק יומין] מלי דא"ס

the arousal from below cannot reach it, etc. And this is what they intended [by] "My holiness is above your holiness." If so, then the blessing over the mitzvos, which is the level of this arousal from above, has its root in the level of "My holiness," etc. And this does not contradict what is written here, that the meaning of "My holiness," etc., is the level of Atik Yomin, Malchus of the Infinite One;

כי שרש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו היא נמשכת באמת מבחי" ע"י [עתיק יומין] מלי דא"ס כוי אלא שבברכת המצות ההמשכה הוא רק כדי להיות עי"ז באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כוי עמ"ש ע"פ לסוסתי כוי גבי שיר השירים.

for the root of this arousal from above is in truth drawn from the level of Atik Yomin, Malchus of the Infinite One, etc.; except that in the blessing over the mitzvos the drawing-down is only so that through it, by an arousal from below, there will be an arousal from above, etc. See what is written on [the verse] "To a mare," etc., in Shir HaShirim.

אבל בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] שאומרים המלך הקדוש הוא גילוי גדול מבחינה זו למלאות כל הפגמים שנעשו בהאתעדל"ת [בהאתערותא דלתתא] ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]:

But during the Ten Days of Teshuvah, when we say "the holy King," there is a great revelation from this level, to fill in all the blemishes that were made in the arousal from below, and in the arousal from above that [comes] through the arousal from below.)

14 ב וזהו ענין כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח. דר"ל [דרוצה לומר] בקדושה הנמשכת ע"י המצות שנק' זריעה כמ"ש זורע צדקות מצמיח ישועות שהזריעה הוא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] והצמיחה היא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שעל ידה.

(2) And this is the meaning of "For as the earth brings forth its growth, and as a garden makes the things sown in it sprout." That is to say, [it speaks] of the holiness drawn down through the mitzvos, which are called "sowing," as it is written, "He sows righteousness, makes salvations sprout": the sowing is an arousal from below, and the sprouting is the arousal from above that [comes] through it.

ומשל בחי" זו למה שהארץ והגנה יצמיחו וכמ"ש ויניחחו בגי"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה לעבדה זו רמ"ח מי"ע [מצות עשה] ולשמרה זו שס"ה ל"ת [לא תעשה].

And this level is likened to what the earth and the garden make sprout; as it is written, "And He placed him in the Garden of Eden to work it and to guard it": "to work it" — these are the 248 positive commandments; "and to guard it" — these are the 365 prohibitions.

כי הנה נראה בחוש שהזרע והגרעין אינם בערך להיות מהם צמיחה רבה כ"כ [כל כך] מצד עצמן

For we see with our own senses that the seed and the kernel are not of such worth that so great a growth should come from them on their own account;

אלא שזהו ע"י כח הצומח שיש בארץ מעשרה מאמרות ממאמר תדשא הארץ דשא כו' שהוא מבחי' מל' דמל' דעשייה.

rather, this is through the power of growth that is in the earth from the Ten Utterances, from the utterance "Let the earth sprout vegetation," etc., which is from the level of Malchus of Malchus of Asiyah.

15 וכח הצומח הזה הוא בחי' כח היולי להצמיח כל מיני עונג וטעם ומאכל כו' והגרעין הנזרע אינו

And this power of growth is the level of an undifferentiated power (koach hiyuli) to make sprout all kinds of delight, taste and food, etc. And the kernel that is sown is nothing

אלא העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] להמשיך מכח הצומח ההיולי להצמיח מין זה הפרטי כפי הגרעין הנזרע כו' והכח הזה בארץ הוא מפני שנעוץ תחלתו בסופן.

but an elevation of mayin nukvin (feminine waters), to draw from the undifferentiated power of growth [the power] to make sprout this particular species, according to the kernel that was sown, etc. And this power is in the earth because "their beginning is wedged in their end."

16 וכמ"ש ענין זה באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי במ"ש ועוד זאת כו' הוא מראה כחה ויכולתה ביסוד העפר כו' המצמיח תמיד יש מאין כו' ע"ש.

As this matter is written in Iggeres HaKodesh, in the passage beginning "He and His life-forces," where it says, "And furthermore," etc., "it shows its power and ability in the element of earth," etc., "which constantly makes something sprout from nothing," etc.; see there.

וכמ"כ [וכמו כן] הוא ענין מעשה המצות הוא ענין זורע צדקות שכל מעשה הצדקה וכן כל המצות שנק' בשם צדקה.

So too, the performance of the mitzvot is [the meaning of] "He sows righteousness (tzedakos)": every act of charity (tzedakah), and likewise all the mitzvot, which are called by the name tzedakah,

נמשלה לזריעה שהגרעין אין בו ריח וטעם כלל וכך כל מעשה המצות הם מלובשים בדברים גשמיים ועכ"ז [ועם כל זה] הם בחיי העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] לשרש נש"י [נשמות ישראל] שהיא בחיי ארץ העליונה מלי דאצילות כו'

is likened to sowing: the kernel has no fragrance or taste at all, and so all the performance of the mitzvos is en clothed in physical things; and even so they are the level of an elevation of mayin nukvin to the root of the souls of Israel, which is the level of the supernal earth, Malchus of the World of Atzilus (Emanation), etc.,

שבהנזרעים המצות ועי"ז מצמיח ישועות גילוי אור א"ב [א"ס] ב"ה והיינו על ידי שבארץ העליונה יש הכח הזה להצמיח כו'

in which the mitzvos are sown; and through this "He makes salvations sprout": the revelation of the Infinite Light, blessed be He. That is, [it is] because in the supernal earth there is this power to make [things] sprout, etc.;

כי נעוץ תחלתן בסופן שהמלי שרשה בכתר שהכתר הוא בחי מקור התענוגים ועי" כל מצוה נצמח גילוי עונג עליון בפרט שהוא מקור מצוה זו כו'

for "their beginning is wedged in their end": Malchus has its root in Keser, and Keser is the level of the source of delights; and through each mitzvah there sprouts a revelation of the particular supernal delight that is the source of that mitzvah, etc.

(ועיין מ"ש מזה באריכות ע"פ הבאים ישרש יעקב וע"פ כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ כו' ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה זורע צדקות ע"ש).

(And see what is written about this at length on [the verse] "[In days] to come, Yaakov will take root," and on [the verse] "When you come into the land, the land shall rest," etc., and in Iggeres HaKodesh, the passage beginning "He sows righteousness"; see there.)

והנה פי' וכגנה זרועיה הם ב' זריעות שהם בחי' כוונת המצות ומעשה המצוה עצמה כו'

Now, the meaning of "and as a garden, the things sown in it" (zero'ehah) is two sowings, which are the level of the intention (kavanah) of the mitzvos and the performance of the mitzvah itself, etc.:

שכוונת המצוה הוא הזריעה להצמיח גילוי עונג העליון בגי' [בגן עדן] העליון ששם מאיר בחי' בינה ומהמצוה עצמה

the intention of the mitzvah is the sowing that makes a revelation of the supernal delight sprout in the upper Gan Eden, where the level of Binah (understanding) shines; and from the mitzvah itself

היא הזריעה להצמיח ממנה הגילוי בג"ע [בגן עדן] התחתון שבו מאיר בחי מלכות ועמ"ש מענין ג"ע [גן עדן] התחתון והעליון בסד"ה ועתה יגדל נא כח אד'.

is the sowing that makes sprout from it the revelation in the lower Gan Eden, in which the level of Malchus shines. And see what is written on the matter of the lower and upper Gan Eden at the end of the discourse beginning "And now, let the power of Ado-nai be great."

17 ועוד בחי ג' כארץ תוציא צמחה הוא ע"י מצות אנשים מלומדה שבלי כוונה כו' כמו שנת' [שנתבאר] למעלה.

And further, a third level: "As the earth brings forth its growth" is through "the commandment of men, learned by rote," which is without intention, etc., as was explained above.

כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה הוא בחינת ההתגלות שבר"ה [שבראש השנה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] שהוא מבחי המלך הקדוש בחינת קדושת שלמעלה מקדושתכם כו'

"So will Ado-nai Havayah make righteousness and praise sprout" is the level of the revelation of Rosh HaShanah and Yom Kippur, which is from the level of "the holy King," the level of "My holiness, which is above your holiness," etc.

והוא ע"ד המבואר בספרא דצניעותא בזהר תרומה קע"ז א' בהאי זמנא [דהיינו ביוה"כ [ביום הכפורים] ור"ה [וראש השנה] ע"ש]

And this is in the manner of what is explained in the Sifra DiTzniusa, in the Zohar, Terumah, [folio] 177a: "At this time" (that is, on Yom Kippur and Rosh HaShanah; see there):

אד' הוי' אתה החלות להראות את עבדך את גדלך כו' ופי' אתה החלות היא בחינת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לכד כמ"ש במ"א באריכות ע"פ ואתחנן כו'

"Ado-nai Havayah, You have begun to show Your servant Your greatness," etc. And the meaning of "You have begun" is the level of an arousal from above alone, as is written at length elsewhere on [the verse] "And I pleaded," etc.;

ע"ש והיא בחי קדושת כו' הנ"ל כי בחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו היינו כמו שבתחילת הבריאה כי חפץ חסד הוא

see there. And this is the level of "My holiness," etc., mentioned above; for this level of arousal from above is like [that] at the beginning of creation, "for He desires kindness."

ולכן מתגלה בחינה זו בר"ה [בראש השנה] שהוא זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון שהוא בחי' כי חפץ חסד הוא לכן בכל ר"ה [ראש השנה] מתעורר גילוי זה.

And therefore this level is revealed on Rosh HaShanah, which is "This day is the beginning of Your works, a remembrance of the first day," which is the level of "for He desires kindness." Therefore on every Rosh HaShanah this revelation is aroused.

18 וזהו בהאי זמנא אתה החילות כו' וזהו ענין אדי הוי' כי שם אדי מאיר בר"ה [בראש השנה]

And this is [the meaning of] "At this time: 'You have begun,'" etc. And this is the meaning of "Ado-nai Havayah": for the Name Ado-nai shines on Rosh HaShanah,

כי ר"ה [ראש השנה] הוא בנין המלי' שהיא בחי' שם אדי דינא דמלכותא אותיות אדי ושם הוי' בניקוד אלקים הוא בחי' בינה שהוא בחי' יוהכ"פ [יום הכפורים] אימא עילאה כו'

for Rosh HaShanah is the building of Malchus (sovereignty), which is the level of the Name Ado-nai: "the law of the kingdom" (dina demalchusa), [dina being] the letters of Ado-nai. And the Name Havayah with the vowels of Elokim is the level of Binah (understanding), which is the level of Yom Kippur, Imma Ila'ah (the supernal mother), etc.;

שלכן יוהכ"פ [יום הכפורים] אין בו אכילה ושתיה כמו העוה"ב [העולם הבא] שאין בו אכילה ושתיה ועוה"ב [ועולם הבא] הוא מבחינת בינה כו'

and therefore on Yom Kippur there is no eating or drinking, like the World to Come, in which there is no eating or drinking; and the World to Come is from the level of Binah, etc.

ועי' נאמר כן אדי הוי' יצמיח צדקה ותהלה שהן ב' שמות דאדי הוי' אתה החלות כו'.

And of this it is said, "So will Ado-nai Havayah make righteousness and praise sprout": these are the two Names of "Ado-nai Havayah, You have begun," etc.

19 וזהו ענין י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] דכתיב ויעבור ה' על פניו פי' שעובר מלמעלה מבחינת פניו.

And this is the meaning of the Thirteen Attributes of Mercy, of which it is written, "And Havayah passed al panav (before him)": the meaning is that He passes from above the level of His panim (face),

דהיינו מבחי' עתיק שלמעלה מא"א [מאריך אנפין] ומשם נמשכים י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ועיקר התגלות זו הוא בנעילה דיוהכ"פ [דיום הכפורים] וסיבת המשכה והעברה זו שעובר על פניו כו' הוא מבחי'

that is, from the level of Atik, which is above Arich Anpin; and from there the Thirteen Attributes of Mercy are drawn. And the chief revelation of this is at Ne'ilah of Yom Kippur. And the cause of this drawing-down and passing, in that He "passes over His face," etc., is from the level of

כי חפץ חסד הוא ובר"ה [ובראש השנה] מתחיל בחי' גילוי זה שהוא בחי' תחלת מעשיך פי' תחלת מעשיך היינו כענין אתה החלות כו' ונגמר בנעילה דיוהכ"פ [דיום הכפורים].

"for He desires kindness." And on Rosh HaShanah this level of revelation begins, which is the level of "the beginning of Your works"; the meaning of "the beginning (techilas) of Your works" is like the matter of "You have begun (hachilosa)," etc.; and it is completed at Ne'ilah of Yom Kippur.

20 ומעין זה יובן ג"כ בברכת המצות שאמרו מברך עליהן עובר לעשייתן פי' עובר הוא ג"כ ע"ד הנ"ל בפי' ויעבור ה' על פניו כו' דר"ל [דרוצה לומר] שעובר מלמעלה מבחי' עשייתן דהמצוה עצמה

And something of this kind will also be understood regarding the blessing over the mitzvos, of which [the Sages] said, "One blesses over them ovej la'asiyan (before their performance)." The meaning of ovej is also along the lines mentioned above in the explanation of "And Havayah passed (vaya'avur) before him," etc.: that is to say, it passes from above the level of "their performance," of the mitzvah itself;

דהיינו מבחי' אור מקיף שהוא למעלה מהמצוה עצמה שהיא בחי' א"פ [אור פנימי] רמ"ח אברין כו' וכנ"ל ששרש ברכת המצות נמשך ג"כ מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] דאתה החלות כו'.

that is, from the level of the encompassing light (or makif), which is above the mitzvah itself, the mitzvah being the level of the inner light (or pnimi), the 248 limbs, etc. And [it is] as mentioned above, that the root of the blessing over the mitzvos is also drawn from the level of the arousal from above (isarusa dile'eila) of "You have begun," etc.

21 וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשרת ימי תשובה דוקא דהנה פ"י קדוש בוי"ו היינו המשכת י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהן בחי' יודי"ן ווי"ן שהשערות הן בחי' ווי"ן והאור שבתוך השערה הוא בחי' יוד כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ר"פ תולדות.

And this is the meaning of "the holy King," which we say specifically during the Ten Days of Teshuvah. For the meaning of kadosh with a vav is the drawing-down of the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna), which are the level of yuds and vavs: the hairs are the level of vavs, and the light within the hair is the level of a yud, as is written in the Likkutei Torah of the Arizal, at the beginning of Parshas Toldos.

אך מה שאומרים המלך הקדוש היינו שנמשך האור ביי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] מבחי' מלכות דא"ס שהוא בחי' עתיק דאצילות שלמעלה מא"א [מאריך אנפין] ומשם מאיר האור הנמשך ביי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] כו' וזהו המלך הקדוש והוא המשכה מבחי' קדושת שלמעלה מקדושתכם כנ"ל.

But when we say "the holy King," it means that the light in the thirteen tikkunim of the beard is drawn from the level of Malchus of the Infinite One (Ein Sof), which is the level of Atik of Atzilus, above Arich Anpin; and from there shines the light that is drawn into the thirteen tikkunim of the beard, etc. And this is "the holy King," and it is a drawing-down from the level of "My holiness, which is above your holiness," as mentioned above.

(ובזה מתורץ דהנה המצות שרשן מגלגלתא דא"א וא"כ איך הפגם שנעשה במעשה המצות יתוקן ע"י גילוי י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שהן י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהיא רק המשכה בבחינת שערות לבד והשערות אינו ערוך לעלצמיות המוח כו')

(And with this [the difficulty] is resolved: the mitzvos have their root in the Gulgalta of Arich Anpin; if so, how will the blemish that was made in the performance of the mitzvos be repaired through the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy, which are the thirteen tikkunim of the beard, which is only a drawing-down on the level of hairs alone? And the hairs bear no comparison to the essence of the brain, etc.

אלא שהוא מטעם הנ"ל כי האור הנמשך ומתלבש בהן נמשך מבחי' עתיק שלמעלה מא"א [מאריך אנפין] ובמבוא שערם ש"ג ח"ב [חלק ב'] פ"ה שפנימית י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] נמשכים מאוירא ששם מתגלה הדעת דעתיק כו'. ועיין מזה ג"כ בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' ויקרא)

But it is for the reason mentioned above: the light that is drawn into and en clothed in them is drawn from the level of Atik, which is above Arich Anpin. And in Mevo She'arim, Sha'ar 3, Part 2, chapter 5, [it is written] that the inner dimension of the thirteen tikkunim of the beard is drawn from the Avira (the "air"), where the Daas (knowledge) of Atik is revealed, etc. And see about this also in the Ramaz, Parshas Vayikra)

[בדף ט"ו ע"ב] ובפ' אמור (בדף צ"ד) בשם הלק"ת [הלכותי תורה (להאריז"ל)] שיש ב' בחי' בדיקנא שערות והפנימית וזה הפנימית הוא מע תיק והוא מאיר בזמן הרצון כו'

(folio 15b), and Parshas Emor (folio 94), in the name of the Likkutei Torah of the Arizal: that there are two levels in the beard, the hairs and the inner dimension (pnimiyus); and this inner dimension is from Atik, and it shines at a time of favor, etc.;

ע"ש ועיין עוד מענין י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] בפרדס שער הצחצחות פרק א' עד סוף פ"ד ועכ"פ [ועל כל פנים] בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] שאומרים המלך הקדוש היינו שממשיכים ב"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] מבחי' קדושת שלמעלה מקדושתכם לכן הוא מכפר על הפגמים דמעשה המצות כו'.

see there. And see further on the matter of the Thirteen Attributes of Mercy in the Pardes, Sha'ar HaTzachtzachos, from chapter 1 to the end of chapter 4. In any case, on Rosh HaShanah and Yom Kippur, when we say "the holy King," it means that we draw [light] into the thirteen tikkunim of the beard from the level of "My holiness, which is above your holiness"; therefore it atones for the blemishes in the performance of the mitzvos, etc.

22 ועי"ל [ועוד יש לומר] כי התורה ומצות עצמן הם בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות בסוד השמים כסאי והארץ הדום רגלי אלא ששרשן ממו"ס [ממוחא סתימאה] וגלגלתא דא"א והי"ג מדות הרחמים הם י"ג מכילין דא"א עצמן והאור הנמשך ומתלבש בהן הוא מעתיק ממש.

And it may further be said: the Torah and the mitzvos themselves are in Z'eir Anpin and Nukva of the World of Atzilus (Emanation), in the mystery of "The heavens are My throne, and the earth is My footstool," except that their root is from Mocha Stima'ah (the hidden brain) and the Gulgalta of Arich Anpin; whereas the Thirteen Attributes of Mercy are the thirteen mechilin (attributes) of Arich Anpin itself, and the light that is drawn into and en clothed in them is from Atik itself.

ועמ"ש בביאור דכגדי לבן דכה"ג [דכהן גדול] ביוהכ"פ [ביום הכפורים] בפ' אחרי. ובזה יובן דהנה יוהכ"פ [יום הכפורים] נק' שבת שבתון שהוא למעלה מבחי' שבת כמ"ש במ"א באריכות בד"ה האזינו השמים כו'

And see what is written in the explanation of the white garments of the Kohen Gadol on Yom Kippur, in Parshas Acharei. And with this it will be understood: Yom Kippur is called Shabbos Shabbason (a Sabbath of complete rest), which is above the level of Shabbos, as is written elsewhere at length in the discourse beginning "Give ear, O heavens," etc.

ואף על פי כן הרי יוהכ"פ [יום הכפורים] נקרא בשם מקרא קדש ושבת הוא קדש עצמו עיין בזהר פ' אמור (דף צ"ד).

And even so, Yom Kippur is called by the name mikra kodesh (a holy convocation), while Shabbos is kodesh itself; see the Zohar, Parshas Emor (folio 94).

אך כי לפי שבחינת קדושה זו דיוהכ"פ [דיום הכפורים] היא מבחי' קדושתו כו' כנ"ל לכן גם בחי' מקרא קדש דבחינה זו גבוה הרבה יותר מעצם הקדש דקדושתכם כו'.

But [the explanation is]: since this level of holiness of Yom Kippur is from the level of "My holiness," etc., as mentioned above, therefore even the level of mikra kodesh of this level is much higher than the very essence of the kodesh of "your holiness," etc.

וכמו שבי"ג מדות הרחמים עם היותן ב"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהן רק בחינת שערות וקדוש בוי"ו ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם ממלאים הפגמים שנעשו בתומ"צ [בתורה ומצות] שהן מבחי' קדש העליון עצמו כו'

Just as with the Thirteen Attributes of Mercy: though they are in the thirteen tikkunim of the beard, which are only the level of hairs and kadosh with a vav, nevertheless they fill in the blemishes made in the Torah and mitzvos, which are from the level of the supernal kodesh itself, etc.,

אלא לפי שבהן נמשך ומתלבש מבחי' קדושתו כו' בחי' עתיק לכן אע"פ [אף על פי] שהמשכה נמשך רק דרך בחי' שערות וקדוש בוי"ו הוא גבוה מבחי' קדש עצמו הנמשך ע"י התומ"צ [התורה ומצות] וכמ"ש נושא עון כו'.

but [this is] because there is drawn into and en clothed in them [light] from the level of "My holiness," etc., the level of Atik; therefore, although the drawing-down comes only by way of the level of hairs and kadosh with a vav, it is higher than the level of kodesh itself that is drawn down through the Torah and mitzvos; as it is written, "Who bears iniquity," etc.

23 ויובן עוד ע"ד מאמר בב"ר [בבראשית רבה] פ' ס' יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים וכמשי"ל

[וכמה שכתוב לעיל] דפ"י שיחה הוא משל על ההמשכה שבבחי' שערות ונובלות ואעפ"כ [ואף על פי כן] יפה

שיחתן כו'

And it will be further understood along the lines of the saying in Bereishis Rabbah, section 60: "The conversation of the servants of the Patriarchs is more beautiful than the Torah of the children." And as was written above, the meaning of "conversation" is an analogy for the drawing-down that is on the level of hairs and novlos; and nevertheless "their conversation is more beautiful," etc.

והיינו לפי שהאבות שרשן מחג"ת [מחסד גבורה תפארת] דעתיק כמ"ש בד"ה אם בחקתי בענין בעבר הנהר

ישבו אבותיכם ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' אמור

And this is because the Patriarchs have their root in Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty) of Atik, as is written in the discourse beginning "If in My statutes," on the matter of "Your fathers dwelt beyond the River"; and see the Ramaz on Parshas Emor

(דצ"ט ע"ב) גבי ואפיק לון מגו נהרא כו' והוא שרש ומקור האור הנמשך ב"ג ת"ד [תיקוני דיקנא].

(folio 99b), regarding "and He brought them out from within the river," etc. And this is the root and source of the light that is drawn into the thirteen tikkunim of the beard.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עד אברהם לא היה זקנה כו' בגמרא פ"ז [פרק ז'] דב"מ [דכבא מציעא] (דף

פ"ז ע"א) ובסנהדרין פרק חלק (דף ק"ז ע"ב) וברכות תולדות פס"ה

And therefore our Sages, of blessed memory, said, "Until Avraham there was no old age (zikna)," etc.: in the Gemara, chapter 7 of Bava Metzia (folio 87a), and in Sanhedrin, chapter Chelek (folio 107b), and in [Midrash] Rabbah, Toldos, section 65.

ולכן תיקון הראשון מ"ד ת"ד [תיקוני דיקנא] שם אל שהוא חסד שהוא בחינת אברהם כמ"ש וחסד

לאברהם. וזהו ענין יפה שיחתן כו' מתורתן של בנים וכנ"ל.

And therefore the first tikkun of the thirteen tikkunim of the beard is the Name Kel, which is Chesed, which is the level of Avraham, as it is written, "kindness to Avraham." And this is the meaning of "their conversation is more beautiful," etc., "than the Torah of the children," as mentioned above.

ועד"ז נתבאר במ"א גבי תנופת שתי הלחם ע"ג [על גבי] שתי הכבשים דמה שחכמה ובינה יונקים ממזלות דא"א שהוא מבחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] הוא גבוה יותר ממה שמלבישים לזרועות דא"א שהם חו"ג [חסד וגבורה] ע"ש.

And along these lines it was explained elsewhere, concerning the waving of the two loaves upon the two lambs, that Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) drawing nourishment from the mazalos of Arich Anpin, which is from the level of the thirteen tikkunim of the beard, is higher than their enclothing the arms of Arich Anpin, which are Chesed and Gevurah; see there.

ועמ"ש בדרוש יו"ט [יום טוב] הראשון של ר"ה [ראש השנה] שחל להיות בשבת גם הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלשה הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין העולם הבא אלו הן אברהם יצחק ויעקב כדאיתא בגמרא ספ"ק [סוף פרק קמא] דב"ב [דבבא בתרא] (ד"ז א').

And see what is written in the discourse for the first festival day of Rosh HaShanah that falls on Shabbos. Also, our Sages, of blessed memory, said, "Three the Holy One, blessed be He, gave a taste in this world of the World to Come: these are Avraham, Yitzchak and Yaakov," as is found in the Gemara, at the end of the first chapter of Bava Basra (folio 17a).

ועמ"ש מזה סד"ה קול דודי. ועוה"ב [ועולם הבא] נקי ודרך חיים שלמעלה מנר מצוה ותורה אור כדאיתא בגמרא פ"ק [פרק קמא] דברכו ת (ד"ה סע"א [סוף עמוד א]) וברכות בראשית ס"פ ט'.

And see what is written about this at the end of the discourse beginning "The voice of my beloved." And the World to Come is called "the way of life," which is above "a mitzvah is a lamp and Torah is light," as is found in the Gemara, the first chapter of Berachos (folio 5, end of side a), and in [Midrash] Rabbah, Bereishis, end of section 9;

שמות פ' א'. וענין בחי' ודרך חיים היינו פנימית התורה שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] עמ"ש מזה ע"פ תורה צוה וע"פ כי על כל כבוד חופה.

Shemos, section 1. And the level of "the way of life" is the inner dimension (pnimiyus) of the Torah, which will be revealed in the Time to Come; see what is written about this on [the verse] "Torah [Moshe] commanded" and on [the verse] "For over all the glory, a canopy."

24 וזהו ג"כ מ"ש ענין השמים החדשים כו' עומדים לפני. שלמעלה מבחי' השמים כסאי והארץ הדום רגלי שהוא ענין כי נר מצוה ותורה אור כו'.

And this is also [the meaning of] what is written regarding "the new heavens," etc., "which stand before Me": that they are above the level of "The heavens are My throne and the earth is My footstool," which is the matter of "For a mitzvah is a lamp and Torah is light," etc.

ולזאת יפה שיחתן כו' מתורתן של בנים וזהו ענין ההמשכה שממשיכים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] בירח האיתנים שבו נולדו איתני עולם למלאות הפגמים שבתורתן של בנים.

And therefore "their conversation is more beautiful," etc., "than the Torah of the children." And this is the matter of the drawing-down that we draw down during the Ten Days of Teshuvah, in "the month of the mighty ones (Eisanim)," in which "the mighty ones of the world" were born, to fill in the blemishes in the Torah of the children.

ועמ"ש עוד מזה בסוף ביאור ע"פ תורה צוה. עוי"ל [עוד יש לומר] בענין יוהכ"פ [יום הכפורים] ושבת בלשון אחר כי

And see further about this at the end of the explanation on [the verse] "Torah [Moshe] commanded." One may further say, concerning Yom Kippur and Shabbos, in another way: for

הנה יש בחינת קדש ויש בחי' קדש הקדשים שלמעלה מבחי' קדש וכמ"ש בזהר משפטים (דקכ"א).

there is the level of kodesh, and there is the level of kodesh hakodashim (the holy of holies), which is above the level of kodesh; as is written in the Zohar, Mishpatim (folio 121).

ושבת הוא בחי' קדש עצמו אבל ביוהכ"פ [ביום הכפורים] נמשך מבחי' קדש הקדשים וזהו שנק' שבת שבתון ולכן ביוהכ"פ [ביום הכפורים] היה נכנס הכה"ג [הכהן גדול] לבית קדש הקדשים כו'

And Shabbos is the level of kodesh itself, but on Yom Kippur [light] is drawn from the level of the holy of holies; and this is why it is called Shabbos Shabbason (a Sabbath of complete rest). And therefore on Yom Kippur the Kohen Gadol would enter the Holy of Holies, etc.

ולכן גם בחי' מקרא קדש הזה דקדש הקדשים גבוה מעצמיות בחינת הקדש לבד ולכן הוא ממלא ומשלים כל הפגמים שנעשו בקדש כו'. ושני הדרכים קרובים זל"ז [זה לזה] כמוכח.

And therefore this level of mikra kodesh of the holy of holies is also higher than the essence of the level of kodesh alone; and therefore it fills in and completes all the blemishes that were made in the kodesh, etc. And the two ways are close to each other, as is understood.

מיהו גם שבת נקרא שבת שבתון אלא שלא נאמר בו שבת שבתון הוא לכם כמ"ש גבי יוהכ"פ [יום הכפורים] ומבואר מזה סד"ה לבאר ענין יוהכ"פ [יום כפור / יום הכפורים]:

However, Shabbos too is called Shabbos Shabbason, except that it is not said of it, "It is a Shabbos Shabbason for you," as is written regarding Yom Kippur. And this is explained at the end of the discourse beginning "To explain the matter of Yom Kippur."

25 ג והנה נש"י [נשמות ישראל] שרשן ממלכות דאצילות ולפי שנעוץ תחלתן בסופן כו' שהמלי' שרשה מכתר וכמאמר כתר עליון דאיהו כתר מלכות (וכמ"ש"ל [וכמה שכתוב לעיל] בשם הרע"מ [הרע"א מהימנא] פ' פנחס דרנ"ו ב' ות"ז [ותיקוני זהר] תיקון עשירי כו')

(3) Now, the souls of Israel have their root in Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation); and since "their beginning is wedged in their end," etc., Malchus has its root in Keser (the Crown), as the saying goes, "The supernal Keser is Keser Malchus" (and as was written above in the name of the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas, folio 256b, and the Tikkunei Zohar, Tikkun 10, etc.),

והיינו מבחי' מלכות דא"ס וע"כ ע"י התשובה יכולים הם להמשיך י"ג הרחמים מבחי' מלכות דא"ס שהוא פנימית הכתר כו'.

that is, from the level of Malchus of the Infinite One (Ein Sof). And therefore, through teshuvah (return), they can draw down the Thirteen [Attributes] of Mercy from the level of Malchus of the Infinite One, which is the inner dimension of Keser, etc.

וזהו במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד היינו שעל ידי התשובה ממשיך מבחי' עתיק פנימית הכתר מה שאין העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דמעשה המצות מגיע שם.

And this is [the meaning of] "In the place where baalei teshuvah stand, the completely righteous cannot stand": that is, through teshuvah one draws down from the level of Atik, the inner dimension of Keser, [a place] where the elevation of mayin nukvin (feminine waters) of the performance of the mitzvos does not reach.

וזהו ענין המלך הקדוש. ואומרים זה בכל עשיית [עשרת ימי תשובה] כי יש עשרה עומקים ל"י [ל"י ספירות] שממשיכים בכל יום עומק אחד

And this is the meaning of "the holy King." And we say this throughout the Ten Days of Teshuvah because there are ten depths to the ten Sefiros, and each day we draw down one depth

(והם בחי' הכתרים דע"ס [דעשר ספירות] שהם בחי' אצילות שבאצילות עי' [עיין] בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' קרח) (דקע"ו) וזהו מילוי כל הפגמים שנעשו בע"ס [בעשר ספירות] שע"י המשכת העומקים מתמלאים הפגמים כו'

(and they are the level of the Kesarim (crowns) of the Ten Sefiros, which are the level of Atzilus within Atzilus; see the Ramaz on Parshas Korach) (folio 176). And this is the filling-in of all the blemishes that were made in the Ten Sefiros: through drawing down the depths the blemishes are filled in, etc.

ומקור המשכה זו הוא ממעמקים קראתיך פי' ממעמקים ב' עומקים והיינו בחי' עתיק ואריך כו' והיינו ענין המלך הקדוש

And the source of this drawing-down is "Out of the depths (mima'amakim) I have called You"; the meaning of mima'amakim is two depths, namely the level of Atik and Arich, etc. And this is the meaning of "the holy King."

ולכן אומרים זה בכל עשיית [עשרת ימי תשובה] להמשיך לכל העשרה עומקים ממעמקים הנ"ל. וזהו ענין אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה שם אד' בר"ה [בראש השנה] כו'

And therefore we say this throughout the Ten Days of Teshuvah, to draw down into all ten depths from the mima'amakim mentioned above. And this is the meaning of "Ado-nai Havayah will make righteousness and praise sprout": the Name Ado-nai on Rosh HaShanah, etc.

(וענין ששם אד' יצמיח גילוי י"ג מדות הרחמים דעתיק יובן ממ"ש בביאור ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' כו' בענין אם עונות תשמר י"ה אד' מי יעמוד ע"ש וכדלקמן)

(And the matter of the Name Ado-nai making sprout the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy of Atik will be understood from what is written in the explanation on [the verse] "And now, let the power of Ado-nai be great," etc., on the matter of "If You, Yah, should keep [account of] iniquities, Ado-nai, who could stand?"; see there, and as [will be explained] below.)

ושם הוי' בניקוד אלקים ביהכ"פ [ביום הכפורים] והיינו כי תהלה שהוא גילוי אור א"ס ב"ה ע"ד בהילו נרו זהו שם הוי'

And the Name Havayah with the vowels of Elokim on Yom Kippur. That is: "praise" (tehillah) is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, as in "when His lamp shone (behilo)"; this is the Name Havayah.

והנה ע"י גילוי זה דוחה החשך כמ"ש רוממות אל בגרונם כו' ולכן ע"ז בא ניקוד אלקים.

And through this revelation the darkness is repelled, as it is written, "The exaltations of G-d are in their throat," etc.; and therefore for this the vowels of Elokim come.

וזהו ענין ותהלה נגד כל הגוים ועיקר הענין כי הנה הכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים ויש בו מבחי' תחתונה שבמאציל והוא בחי' מלי' דא"ס

And this is the meaning of "and praise before all the nations." And the essence of the matter is this: Keser is an intermediary between the Emanator and the emanated [levels], and it has in it [something] of the lowest level within the Emanator, which is the level of Malchus of the Infinite One;

וזהו מה שהוא בחי' מקבל מהמאציל א"ס ב"ה ונק' בחי' זו עתיק ויש בו משרש הנאצלים וזהו מה שהוא ראש ומקור לנאצלים ונק' א"א.

and this is [the aspect in] which it is the level of a recipient from the Emanator, the Infinite One, blessed be He, and this level is called Atik; and it has in it [something] of the root of the emanated [levels], and this is [the aspect in] which it is the head and source for the emanated [levels], and it is called Arich Anpin.

והנה מצד מה שהוא בחי' מקבל נק' אלקים כי אלקים זהו בחי' מלי' סופא דכל דרגין כו' וכך הוא במלי' דא"ס. 26

Now, with respect to its being the level of a recipient, it is called Elokim; for Elokim is the level of Malchus (sovereignty), "the end of all rungs," etc.; and so it is in Malchus of the Infinite One (Ein Sof).

ומצד מה שהוא משפיע וראש לנאצלים נק' הוי'. ועיין כה"ג [כהאי גוונא] בזהר בלק (דקפ"ז סע"א [סוף עמוד א]) במלי' דאצילות שבאצילות נק' מלאך לגבי או"א [אבא ואימא] ובירידתה בבי"ע נקרא הוי' כו'

And with respect to its being a giver and a head for the emanated [levels], it is called Havayah. And see something like this in the Zohar, Balak (folio 187, end of side a): Malchus of Atzilus, within Atzilus, is called an angel (malach) in relation to Abba and Imma, and in her descent into Beriah, Yetzirah and Asiyah she is called Havayah, etc.

וכנודע בפ"י ואמונה כל זאת וקיים עלינו שבבחינת אצילות נקרא המלכות זאת לשון נוק' [נוקבא]
ובירידתה בבי"ע נק' דכר

And as is known on the meaning of "And faithful is all this (zos), and established upon us": that on the level of Atzilus Malchus is called zos, a feminine term (Nukva), and in her descent into Beriah, Yetzirah and Asiyah she is called masculine;

וזהו וקיים ל' [לשון] זכר והיינו עלינו ראש לשועלים כו' וכמו שכתוב מזה לעיל בפ' עקב גבי בהמ"ז
[ברכת המזון].

and this is [why it says] vekayam ("and established"), a masculine term; and this is "upon us," "a head to foxes," etc.; as is written about this above in Parshas Eikev, regarding Grace after Meals.

וכך יובן גם כן בבחי' מל' דא"ס שנעשה כתר לאצילות כו' וזהו ענין הוי' בניקוד אלקים בחינת הוי'
היינו שרש הנאצלים והיותו בניקוד אלקים היינו בחינה תחתונה שבמאציל.

And so too it will be understood regarding the level of Malchus of the Infinite One, which becomes Keser (the Crown) for Atzilus, etc. And this is the matter of Havayah with the vowels of Elokim: the level of Havayah is the root of the emanated [levels], and its being with the vowels of Elokim is the lowest level within the Emanator.

ועד"ז ממש פ"י בע"ה [בעץ חיים] (שמ"א ספ"ג [סוף פרק ג']) בענין אני ואין שבחינת אני נקרא מלכות דא"ק [דאדם
קדמון] ובחינת אין נק' כשנעשה כתר לאצילות וכ"ה עוד בע"ה [בעץ חיים] ש"ב [של בינונים] פ"ב [פרק ב'].
[פ"ב]

And in exactly this way Etz Chaim explains (Sha'ar 41, end of chapter 3) the matter of Ani ("I") and Ayin ("nothing"): that the level of Ani is called Malchus of Adam Kadmon, and it is called the level of Ayin when it becomes Keser for Atzilus; and so it is also in Etz Chaim, Sha'ar 2, chapter 2.

וזהו שנק' יוהכ"פ [יום הכפורים] קדוש הוי' שהוא למעלה מבחי' שם הוי' כנ"ל וזהו ענין ז"פ [ז' פעמים] הוי'
הוא האלקים שאומרים בנעילה כו'

And this is why Yom Kippur is called kedosh Havayah ("holy to Havayah"), which is above the level of the Name Havayah, as mentioned above. And this is the matter of [saying] seven times "Havayah, He is HaElokim" at Ne'ilah, etc.

ועדי"ז יש לפרש מ"ש בסבא דמשפטים (דק"ה) דבחי שמו הגדול היינו שם אלקים כו' ושמו הגדול הוא בחי א"ס ממש כמ"ש במ"א וזהו אם עונות תשמר י"ה אדני מי יעמוד.

And along these lines one should explain what is said in the Sava of Mishpatim (folio 105), that the level of "His great Name" is the Name Elokim, etc.; and "His great Name" is the level of the Infinite One itself, as is written elsewhere. And this is [the meaning of] "If You, Yah, should keep [account of] iniquities, Ado-nai, who could stand?"

והוא מש"כ [מה שכתוב] אד' הוי' יצמיח כו' כי הוי' בניקוד אלקים היינו מי שהוא בחי' בינה

And this is what is written, "Ado-nai Havayah will make sprout," etc.: for Havayah with the vowels of Elokim is Mi ("who"), which is the level of Binah (understanding);

והיינו שמב' שמות אלו נמשך ההתגלות שבר"ה [שבראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] למלאות כל הפגמים כנ"ל ועיין מזה בזהר בלק (דקפ"ה ע"ב) ועיין במק"מ [במקדש מלך] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם שהאריך בזה.

that is, from these two Names is drawn the revelation of Rosh HaShanah and Yom Kippur, to fill in all the blemishes, as mentioned above. And see about this in the Zohar, Balak (folio 185b), and see the Mikdash Melech and the Ramaz there, who elaborate on this.

וזהו מי ימלל גבורות וכו' וכדפי' בזהר יתרו (פ"ג [דף פ"ג] א') שהוא מלשון וקטפת מלילות והיינו שמרכז וממתיק הגבורות ועי"ז ישמיע כל תהלתו יצמיח תהלה כו'

And this is [the meaning of] "Who can utter (yemalel) the mighty acts (gevuros)," etc., as the Zohar, Yisro (83a) explains: it is a term [as in] "and you may pluck ears (melilos)," meaning that He softens and sweetens the gevuros; and through this "[who can] declare all His praise": "He will make praise sprout," etc.

ועמ"ש סד"ה היום הזה מצוך גבי לתהלה דתהלה פי' אור ועיין ברבות ר"פ תצוה מאירים למי שמאיר כו'

And see what is written at the end of the discourse beginning "This day ... commands you," regarding "for praise (tehillah)": that tehillah means light. And see [Midrash] Rabbah, beginning of Parshas Tetzaveh: "They give light to the One who gives light," etc.

ויוכן עם מ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] נשא (ק"ל ע"א) בענין באור הוי' דהיינו אור א"ס ב"ה המאיר בשם הוי' כמ"ש במ"א בענין ושמרו דרך הוי'.

And it will be understood together with what is written in the Zohar, Part III, Naso (130a), on the matter of "in the light of Havayah": that is, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which shines in the Name Havayah; as is written elsewhere on the matter of "and they shall keep the way of Havayah."

וזהו מ"ש לעברך בברית כו' למען הקים אותך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלקים.

And this is what is written, "That you may enter into the covenant," etc., "in order to establish you today as a people to Him, and He will be your G-d (Elokim)."

27 וכמ"ש בד"ה אתם נצבים להיות ישראל עלו עד בחי' מחשבה העליונה והוא ית' כביכול השפיל א"ע [את

עצמו] להיות לך לאלקים ור"ל [ורוצה לומר] שישאל לי ראש

And as is written in the discourse beginning "You are standing," that Israel ascended up to the level of the supernal thought, and He, may He be blessed, as it were, lowered Himself "to be your G-d (Elokim)"; meaning that Israel is li rosh, "a head for Me,"

והיינו שמתעלים עד בחי' א"א שנקרא גלגלתא שזהו בחי' ראש והוא מ"ש שאו את ראש כל עדת בני ישראל כו'

that is, that they are elevated up to the level of Arich Anpin, which is called Gulgalta (the skull), which is the level of a head. And this is what is written, "Take up the head of all the congregation of the children of Israel," etc.,

לגלגלתם והוא בחי' שרש הנאצלים שעד שם עלו נש"י [נשמות ישראל] והוא ית' המאציל העליון השפיל את עצמו היינו התגלות מלכות דא"ס להיות עתיק לאצילות.

"by their skulls (legulgelosam)"; and this is the level of the root of the emanated [levels], up to which the souls of Israel ascended. And He, may He be blessed, the supernal Emanator, lowered Himself: that is, the revelation of Malchus of the Infinite One, to become Atik for Atzilus.

28 וזהו ענין המלך הקדוש. וזהו להיות לך לאלקים. ונק' אלקים שהרי הוא בחי' תחתונה שבמאציל כו'

And this is the meaning of "the holy King." And this is "to be your G-d (Elokim)." And it is called Elokim because it is the lowest level within the Emanator, etc.;

אבל מ"מ זהו תכלית הפנימית שאפשר להתגלות באצילות כו' ויותר יומתק ענין זה בפסוק שבפ' בחקתי והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם.

but nevertheless this is the utmost inwardness that can be revealed in Atzilus, etc. And this matter will be made even sweeter by the verse in Parshas Bechukosai: "And I will walk in your midst, and I will be your G-d (Elokim), and you shall be My people."

פ"י בתוכם ממש מאחר שיתעלו עד בחי' א"א אשר בו מתלבש ומתגלה בחי' עתיק.

The meaning is: truly "in your midst," since they will be elevated up to the level of Arich Anpin, in which the level of Atik is en clothed and revealed.

29 וז"ש [וזהו שכתוב] לי לעם וכ"מ [וכל מקום] שנאמר לי אינו זו לעולם כו' כמ"ש במ"א משום כי פ"י לי היינו בחי' עתיק כו' וכ"כ [וכן כתב] ר"פ וארא ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים כו'

And this is what is written, "a people to Me (li)." And wherever li ("to Me") is said, it never departs, etc., as is written elsewhere, because the meaning of li is the level of Atik, etc. And so it is written at the beginning of Parshas Va'eira: "And I will take you to Me (li) as a people, and I will be your G-d (Elokim)," etc.,

וידעתם כי אני הוי' פ"י מה שעכשיו בחי' לא נודעתי היינו רדל"א [רישא דלא אתידע] יומשך בבחי' וידעתם כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] במ"ת [במתן תורה] וידבר אלקים כו' אנכי הוי' אלקיך כו'.

"and you shall know that I am Havayah": meaning that what is now the level of "I was not known," that is, the Radla (the Unknowable Head), will be drawn down into the level of "and you shall know," etc. And this is what is written at the Giving of the Torah, "And Elokim spoke," etc., "I am Havayah your G-d (Elokim)," etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] ג"כ בברכת יצחק ויתן לך האלקים מטל השמים כו' עיין בזהר יתרו (דפ"ג) ועמ"ש ע"פ שוש אשיש בהוי"ה ותגל נפשי באלקי.

And this is also what is written in Yitzchak's blessing, "And may HaElokim give you of the dew of the heavens," etc.; see the Zohar, Yisro (folio 83). And see what is written on [the verse] "I will greatly rejoice in Havayah; my soul shall exult in my G-d (b'Elokai)."

דשם נת' [נתבאר] ג"כ כי הגילה היא השמחה בפנימית שגבוה יותר מהשמחה שבחיצונית וכמ"ש ישמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם. ובני ציון הם היקרים ונאמר עליהם יגילו כו' דייקא.

For there it is also explained that gilah (exultation) is the joy in inwardness, which is higher than the joy that is in outwardness; as it is written, "Let Israel rejoice in its Maker; let the children of Zion exult (yagilu) in their King." And the children of Zion are the precious ones, and of them it is said, "let them exult," etc., specifically.

30 ועמ"ש מזה ע"פ ציון במשפט תפדה ועד"ז נאמר ה' מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים.

And see what is written about this on [the verse] "Zion shall be redeemed with justice." And along these lines it is said, "Havayah reigns; let the earth exult (tagel); let the many islands rejoice."

הרי בארץ שהיא חשובה יותר מאיים נאמר תגל כו' וכתוב תגל נפשי באלקי דייקא ולפי הנ"ל אתי שפיר כי הגילה נמשך מגילוי פנימית הכתר בחי עתיק וזהו ענין באלקי כנ"ל.

Thus, of the earth, which is more important than the islands, it is said, "let [it] exult," etc. And it is written, "my soul shall exult in my G-d (b'Elokai)," specifically. And according to what was said above, it fits well: for gilah is drawn from the revelation of the inner dimension of Keser, the level of Atik; and this is the meaning of "in my G-d," as mentioned above.

אך שם נת' [נתבאר] בע"א [באופן אחר] כי מה שנק' אלקי זהו ע"ש [על שם] שההשפעה מעתיק שהוא גילוי פנימית הכתר א"א להיות כ"א על ידי גבורות וצמצומים כו' וכענין י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] כו'

But there it was explained in another way: that it is called Elokai because the flow from Atik, which is the revelation of the inner dimension of Keser, can only be through gevuros and contractions (zimtzumim), etc., as in the matter of the thirteen tikkunim of the beard, etc.

נמצא לפ"ז [לפי זה] מצד ההשפעה שמבחי עתיק הוא שנק' בשם אלקים כו' (ועד"ז יתפרש הטעם שאומרים על שם אלקים אלקינו משא"כ בכל השמות).

It follows, accordingly, that it is with respect to the flow from the level of Atik that it is called by the Name Elokim, etc. (And along these lines will be explained the reason we say Elokeinu ("our G-d") of the Name Elokim, which is not so with all the [other] Names.

והתירוץ כי פיי אלקינו היינו שלנו שיומשך בבחינת גילוי ממש לנו וזהו דייקא על ידי שם אלקים שהוא בחינת גבורות כו'. אמר לפני הסתלקותו שכך חלם לו בחלום אז ואמר שהתירוץ פשוט והקושיא טוב כו'):

And the answer is that Elokeinu means "ours": that it be drawn down to us in actual revelation; and this is specifically through the Name Elokim, which is the level of gevuros, etc. He said before his passing that so it had come to him in a dream then, and he said that the answer is simple and the question is good, etc.)

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/nitzavim/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok